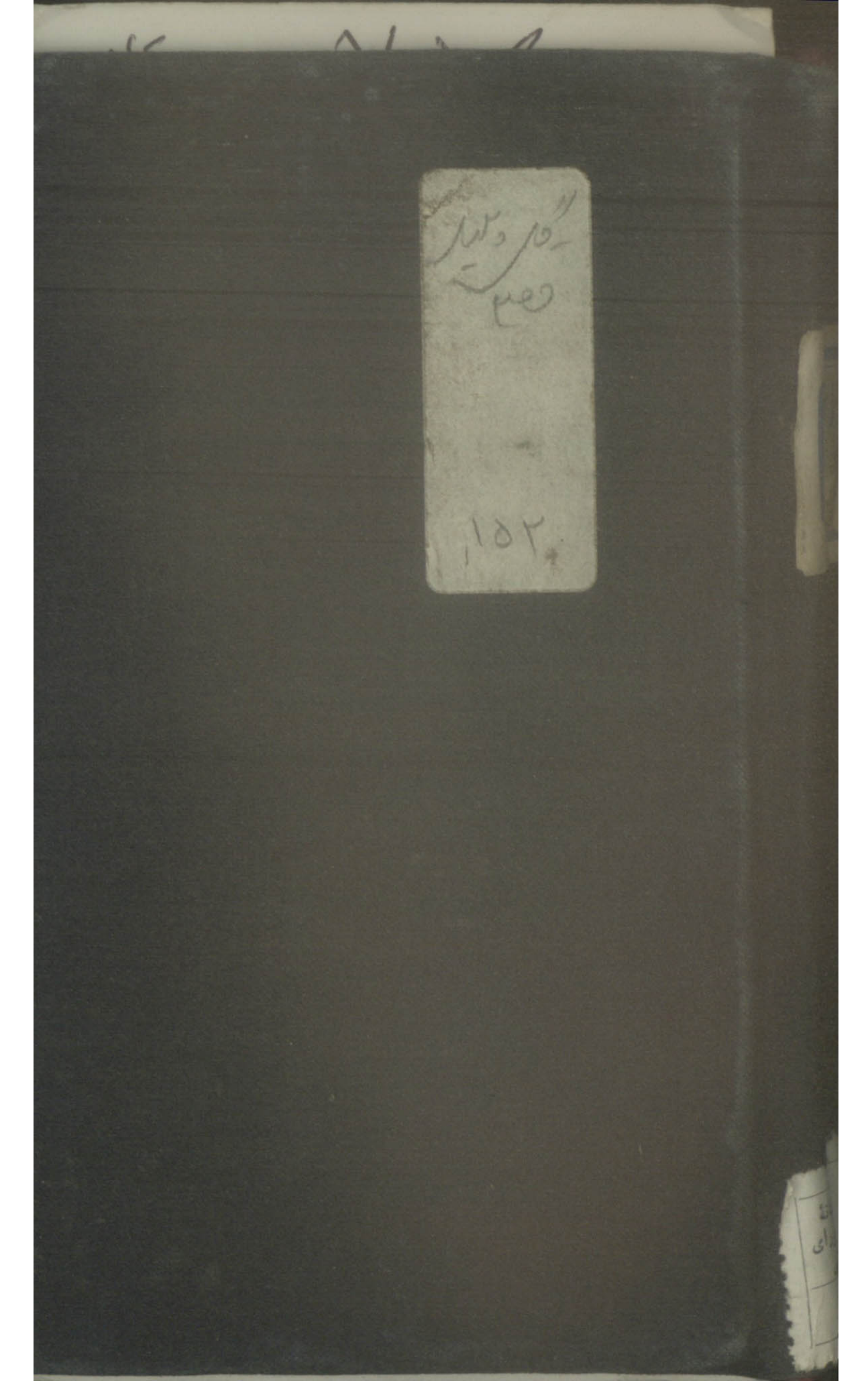

۱۵۲۰

۷۵۹ ۷۴۲

۱۹۹۹۱

دیوان گل و بلبل

فارسی

فضلی چلبی

سنه ۹۹۰

۷۵۹ و ۷۷۲

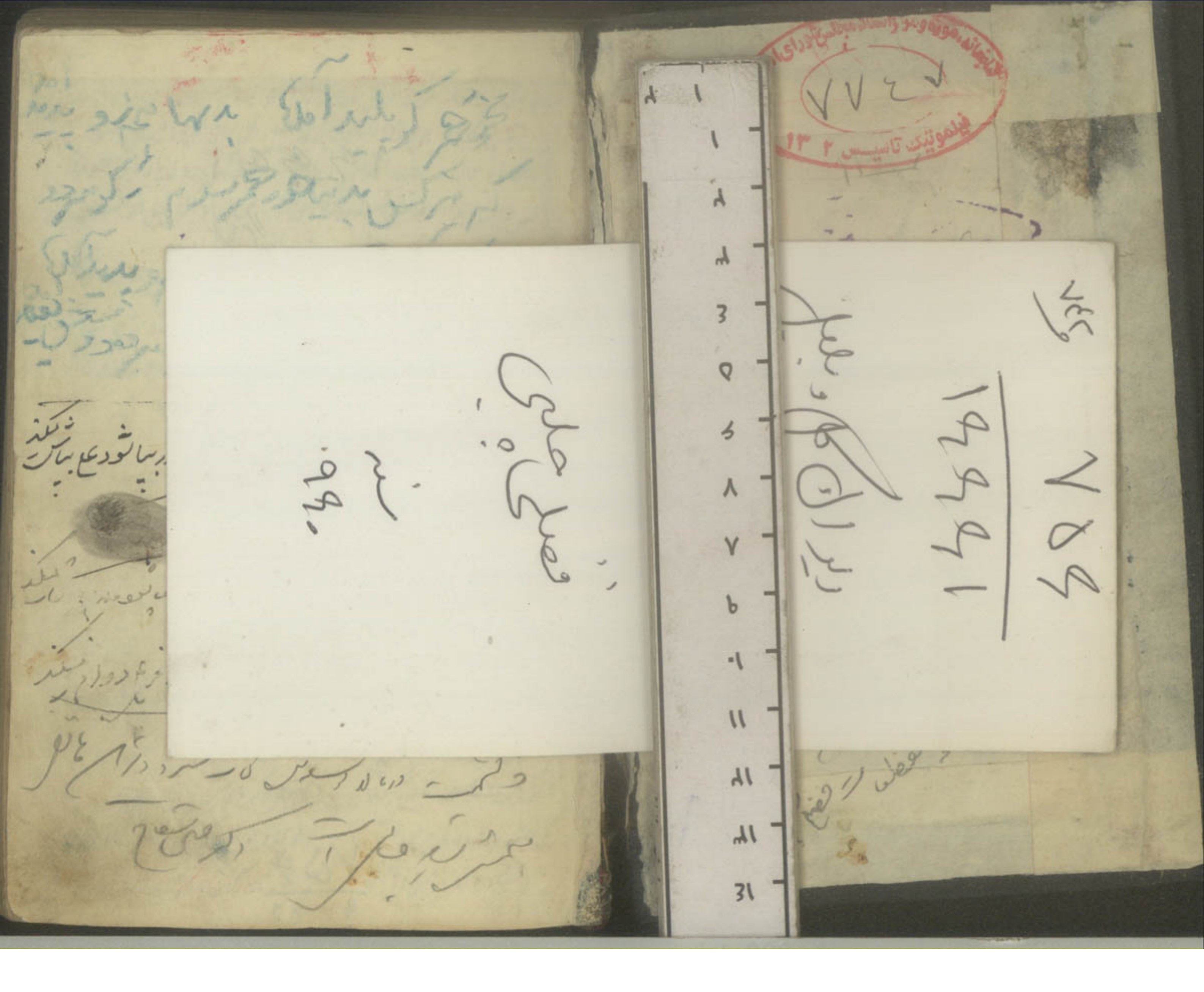
۱۹۹۹۱

دیوان گل و بلبل

فارسی

فضلی چلبی

سنه ۹۹۰

جهان اگر فنا شود علی فناش میکند   قیامت ار بپا شود علی بپاش میکند

جهان اگر فنا شود علی فناش میکند   قیامت ار بپا شود علی [illegible]

[illegible]

۹۱
۹۲
۹۳

[illegible]

دیوان گل و بلبل

فضلی چلبی

٩٤٠

...ی توبه کی کنم حاشا من له العقل مایقول کذا خواب هر شب بکا خیال اولدی
...ن نیام قدکذا هرچه تو دوست دارش همه اوست کل ما فی الوجود لیس سوا
...کی جهانده عیان شهد الله انه احدا کوزک آچ روی یاره بق صوفی
...شمس وجهه وبدا وحدتش هست روشن از خورشید من ازاد الدلیل قد خرا
سر وحدتدن اورمه دم فضلی لیس افشاء سرها ادبا
...ده سدره دن اعلا قامتک سروی قام رفعتها جنتک کم بهاسی جمله جهان
...ک الله زهی کمال بها بکا هر تیرکه اتدک اولدی عیان نکتهٔ مارمیت وستر ریحی
...نی در او حقه یاقوت لیس الا شفاهنا فیها نسبت اتمک قدد که ناروفی
...و من ناروا در نه روا شویله اولدی یوزمده اشکم جمع بگ... ...ج... ما
دیدی فضلی چو که عمر دراز طول الله عم...
...ربسر عضوم کوزم اولدی یارا یاره دن یاره دن خلق ایلد... ...یم ...ره دن
...سینمی دلمک دلرسه تیری مانع اولمسون ای کوکل جانک نسی د... ...ن آواره دن
...دنیا یوب اول طفل اتکله هر زمان الکلمکه تیغ غم بر طوب ایدبد... ...ه دن
...بگر عشقه دوستانه تعلیم ایدر راه نجات زاهد نادانی کور آلت... ...ره دن
فضلی او رتبه یه قودی باشن جاب می کبی ساقیا لطف ایت ص... ...ل آواره دن
...ور نشاطهٔ حسنک شهاکچ بو تکلفدن چو مستغنی در حسن جمالک حسن ...سقدن
آچیلدی باغ اقرار نده اول سروگ گل وعده آلهی سن بری قل باد کلر نیز تخلفدن
تکلف اتدی دل صدرن تکلف چکمسون جانا دی تیر غمزه که بالله کچسون بو تکلفدن
ایکی عالمده بر در بار الحی بربلور عارف جمله بن بویله ادراک ایلدم صونه تصوفدن
ای فضلی دن افضل کچینمن فن شعر اگره کیتور او رتبه یه تک وار سنده ایجاد تعرفدن

مد بسم الله اولدی ایله که — گلبن گلشن کلام الله
گلشن جان انکله زیبادر — بلبل دل انکله گویادر
اولدی هر حرفی برگل رنگین — بولدی زینت انکله گلشن دین
بکسی باغ هدایتک بری در — گلشن جنتک گل تری در
میمی اوستنده سین سلطانی — غنچه اغزنده ژاله دندانی
الفی سرو باغ رحمت در — غنچه زنبق هدایت در
لامی کم انده دال دولتدار — اولدی باغ وفاده زلف نگار
گوزلوجه هاسی عین عبهر در — بایکی تازه غنچه تر در
صانه سن سرو دالی در اول ا — ایکی بو گلشن سحرده باد صبا
باغ رحمانده غنچه در اول حا — عدّ ایدر هر زمان جنانی سکا
لاله در باغ جنت ایچره اونون — نقطه سی اولدی صانکه داغ درون
یاسی انک بنفشه در گویا — قدّی اولمش بنفشه کبی دوتا

اول گیجه ماه آسمان کمال — اختر نیر سپهر جلال
صانکه برج شرفده ماه تمام — امهانی اوینی اندی مقام
انده ایکن او ماه چارده شب — ایردی ناگاه پیک حضرت رب
ددی ای ماه آسمان وفا — افتاب منیر برج صفا
حضرت عزت ایلیوب اکرام — سکا اندی هزار بار سلام
دعوت اندی جناب حضرتنه — ایر کیچون نصاب وصلتنه
شوقیله دمدر ایله عزم رحیل — سکا مشتاق در خدای جلیل
قالمه کثرتده وحدته عزم ایت — فرقتی اکمه وصلته عزم ایت
اشده حاضر براق برق آسا — بنوب اول عازم جناب خدا
سکا مشتاق در ملک هب — سکا سرگشته در فلکلر هب
ایشیدوب اول بشارتی احمد — ایلدی شکر و سجدهٔ بی حد
شوقله اولوب اول براقه سوار — اندی فی الحال عزم جانب یار
اولدی بیت الحرامدن چو صبا — جایی بر دمده مسجد اقصی
ایرشوب انده لطفله او همام — اولدی ارواح انبیایه امام
اندی اندن پس آسمانه عروج — مقدمیله مشرف اولدی بروج

چونکه اوکلی کوکی اتدی مقام　بلدی اکسوکلکینی ماه تمام
خاک پاینه سوردی یوز اول آن　واراندن دخی یوزنده نشان
ایلدی چون ایکنجی چرخی مسیر　سرفراز اتدی خامه سی کبی تیر
صفحهٔ چرخه ایلیوب تعظیم　قلدی آیت لطفنی ترقیم ۵
اولدی چونکم اوچنجی قصره روان　شوقله زهره چرخه کیردی همان
ایلیوب ذوق و شوقله آهنک　اوردی دامان لطفه دونه چنک
صالدی دردنجی چرخه چون سایه　سایه سی ویردی مهره پیرایه
که اولوب پاینده آسوده　اولدی نور جمالی افزوده
چون بشنجی سرایه قلدی خرام　تیغن الدن قودی اودم بهرام
خوفله عرض ایدوب عبودیت　کوردی جانینه قوللغن منت
چونکه التنجی قصری ایلدی تخت　مشتری یه ایروب سعادت و بخت
کون کبی طالعی اولوب مسعود　اولدی ظل سعادتی ممدود
چون یدنجی سرایه قلدی دخول　اولدی کیوان او شاهه برقره قول
ددی هندو غلامکم ای شاه　رد اولنمایه بندهٔ درگاه
قلدی ذات البروجه چون حرکات　ایروب اندن ثوابته برکات

ایرشوب مقدمیله نور صفا　مهر بری بولدلر ثبات و بقا
اوکرم کانی صالدی چون آب　کرسیه ایردی قدرله پایه
کچوب اندن چو عرشی ایلدی فرش　مقدمندن ایرشدی رفعته عرش
ددی پاینه یوز سوروب جبار　یوزمی باصه کلدک ای مختار
سپهری اندن چو منتها بولدی　ایرشوب سدره یه صفا بولدی
سدره یه دکلو ایلدی چو خرام　رهبری انده ایلیوب آرام
اولدی حالنده کون کبی دلخوش　نکتهٔ لو دنوت انملهٔ
کچوب اندن حبیب خدا　لامکان تختین ایلدی مأوی
رفع اولوب ستر ظلمت کثرت　اولدی تابنده پرتو وحدت
لی مع الله مقامن اتدی محل　نه ملک صغدی انده نه مرسل
قالمدی کندو وارلغی اصلا　وار اولان انجق اولدی ذات خدا
رفع اولوب پردهٔ حدود جهات　نه حدود و جهات جمله صفات
اولدی بی پرده نور ذات عیان　کورن و کورنن بر اولدی همان
انی کوردی که کوره مز انی کوز　انی ایشتدی که اکه صغمز سوز
اولدی بی صوت و حرف نیجه کلام　ایردی بی واسطه هزار پیام

اولوب آخر در اجازت باز   اولدی مرجع بینه سرای مجاز
بینه ایدوب مشرف افلاکی   قلدی تکریم توده خاکی
بینه ایردی مقامنه اول آن   واردی وکلدی بر نفسده همان
اندی اصحی بنه بشارت‌لر   ایلدی رحمته اشارت‌لر
ایشیدوب آنی جمله اصحاب   بولدلر لطف حقده فتح الباب
شاد اولوب ایردلر صفایه قمو   سجدهٔ شکر ایدوب خدایه قمو
دل وجان ایله ایلیوب تصدیق   اولدلر غرق لجهٔ تحقیق
جمیل الشیم وشفیع الامم   صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه
تشفع وترجی طریقیله صلوة   وسلام اولنوب اصحاب
اصحاب وآلنه رضی الله عنهم   تحت واکرام اولندوغی در
یا رسول الله السلام علیک   ان قلبی لدیک تبت الیک
یا شفیع العصات فی العرصات   اذهب السیئات بالحسنات
یا نبی الله اتمشم عصیان   ایله عصیانمه بدل احسان
مذنبینک شفیعی سسن چون   انبیانک رفیعی سسن چون
اولیجق حشر قورلوب میزان   ظاهر اولدوقده طاعت وعصیان

سندن اومر شفاعتی عالم   بن کنهکاره قل شفاعت همم
اومرم کم اولوب بو زاره شفیع   قلسن قدرمی جهانده رفیع
کرچه جرم وکنهمه حد یوق   لطف واحسانکه سنک عد یوق
اولوبن متصف زنا بمله   نه قه واردی تنم جوا بمله
جرم وعصیانمی ایلدم قتی چوق   وارمغه حق جنابنه یوزیوق
بر غوب خاکپایکه اوزمی   آستانکه طوتمشم یوزمی
لطفک اولمزسه عذرخواه بکا   ندیبن نه قلاین آه بکا
اولمزایسه شفاعتک یاور   اجیه حال زارمه کافر
اومرم شفقتک اولوب ناصر   اولم آسوده حال وخوش خاطر
سکا اولسون هزار بار صلات   دخی اصحاب وآلکه قات قات
خاصه رهروان راه صواب   پیشوایان زمرهٔ اصحاب
چاریار کزین عالی شان   که اولدلر قصر دینه چار ارکان
اولا شاه ملک تحقیق   اعنی بو بکر حضرت صدیق
ثانیا عادل وستوده سیر   کوهر پاک حضرت عمر
ثالثا میر جامع قرآن   ابن عفان حضرت عثمان

رابعا حضرت علی ولی   واقف نکتهٔ خفی و جلی
هم دخی نور چشم و قرهٔ عین   شاهزاده حسن امیر حسین
هم اولان اکرمین عند الله   عمی پاک حمزه و عباس
اوله هر بیرنه هزار سلام   بیک تحیات و عزت و اکرام

بو حکایت پرنکایتنک ترتیب و ترکیبنه سبب
حادث و بو روایت باور اینک تحریر و تسطیرنه
داعیٔ باعث نه اولدوغنک بیانی در

بر سحر کم نسیم جان پرور   دهری و یرمشدی زینت و زیور
ایرشوب اعتدال فصل بهار   جوشه کلمشدی شوقله ازهار
دهره آب صفا چلمش ایدی   کل و لاله کلوب اچلمش ایدی
جنته دونمشیدی باغ و راغ   سبزپوش اولمشیدی دشت و طاغ
کل کبی کلمشیدی روی جهان   اولمشیدی جهان صفاده جوان
لاله لر طوتمشدی صحرایی   اله المشدی جام صهبایی
خواب غفلتدن اویانوب ازهار   باغه اچلمشیدی لیل و نهار
جام زرینی پر قلوب نرکس   ینه قلمشدی بر کوزل مجلس

شهر کلزارده اولوب کل شاه   اولمشیدی شکوفه جمله سپاه
بلبلک کاری آه و ناله ایدی   کلشن و باغ پر علاله ایدی
سرو شو قیله رقصه کیرشیدی   عالمه خوشجه حالت ایرشدی
اچلوب باغه جملهٔ یاران   کوشه کوشه صفاده ایدی جهان
عیش ایچون جملهٔ صغار و کبار   باغ و راغه کدردی لیل و نهار
کند و حالمده بن فراغتده   ساکن ایدم مقام غربتده
ایردی ناکاه بر حریف ظریف   طبعی پاک و لطیف و شانی شریف
که بکا اولمشیدی یار قدیم   غم و شادیده غمکسار و ندیم
ددی ای یار اولمه غفلتده   نه طورورسن بو کنج عزلتده
عالمه ایردی رونق و زیور   باغه کل ایله صنع حقه نظر
صفحهٔ عالمه اولندی نکار   ایت فانظروا الی آثار
نه طورورسن جهانی سیر ایله   نه جهان کم جنانی سیر ایله
کلدی بردم ایرشدی بهره حیات   حی ایکن سنده ایلکل حرکات
بو کلامی چو ایلدی اصغا   ایردی قلبه حزینه ذوق و صفا
خوش کورب قلمدی مخالفتی   ایلیوب عذر له ملاطفتی

اولوب اول یارجانه آخر پاک / ایلدک عزم کوشهٔ کلزار
ایلیوب برلطیف باغه نزول / خرّم و خوب و دلکش و مقبول
برمقام شریف و جای منیف / باغ جنّت کبی لطیف و نظیف
دلکش و مفرّح و خرّم / هر یرندن صفا سورر آدم
آچلوب کوشه کوشه تر کللر / هر طرف نغمه لرده بلبللر
ایدوب اول جای دلکشاده قرار / ایلدک کفت و کو هزار هزار
هر طرفدن ایدوب مکالمتی / ایلدک شوقله مصاحبتی
کاه ابیات اوقندی که اشعار / نظم و نثر اولدی آرده تکرار
آچلوب کاه مثنویدن بحث / اولدی لفظی و معنویدن بحث
مثنویه ایرنجه سوق کلام / اوحریف ظریف و نیکونام
دیدی ای بلبل لطیف نوا / که ایررنطقکیله جانه صفا
بلبل باغه ایردی جوش و خروش / ندن اولمق بورسمه سن خاموش
نفسکدن ایرر شفایه علیل / بچون اولدک عجب بورسمه کلیل
نفسکدن ایرر روانه حیات / سوزه کل بینه ویرجهانه حیات
ینه برخوش کتاب پیدا ایت / عالمه قدرتک هویدا ایت

حمد لله که ویردی حق قدرت / ندن اولمق بورسمه بی همت
همتک قدر یکدن اعلا قل / ینه برخوب نامه انشا قل
که اولوب یادکار کاول اثر / حشره دک ایده نامکی احیا
اولمز اول کمسه کم سرانجامی / خیر اولوب دلده ذکر اولنا نامی
چونکه بو خوش کلامی کوش ایتدم / ذوق ایدوب شوقله خروش ایتدم
دیدم ای یار و خرّم و خندان / سوزلرکدن ایرشدی روحه روان
خوش دکدر سوزلرک قموجه قدر / هرکم انکار ایدرسه احمقدر
کرچه وار قدرتم که بی پروا / هفته ده برکتاب ایدم انشا
نیلیم لیک کثرت اشغال / ویردی کویا یکن زبانه کلال
اولمغه منتظم امور معاش / اولمشم خدمت اوزره حاضرباش
قلمه دن دفترمعاشی رقم / دکمز الکم قلم تراش قلم
خدمته باش اکوب قلم مانند / اولمشم در هزار قیدله بند
بوقیودیله بند اولوب هر دم / سرفرو ایتمشم مثال قلم
بنی اشغال ایدب پریشان دل / قلبه جمعیت اولمدی حاصل
نجه اولسون کشیده ذوق و صفا / که اوله سوزه حسنده کویا

ددی ای یار بوفانهٔ قو   همت ایله قورو بهانهٔ قو
قفسه کر اسیر اولا بلبل   ایلمزمی فغان ایدوب غلغل
اولسه طوطی مقید ومحبوس   هیچ اولورمی کلامدن مایوس
بلکه اولوب مدام شکرخا   ذوقله شوقله اولورکویا
ددم ای یار شمدی بردم در   که جهان هپ اسیر درهم در
خلق اولوب مبتلای جاه وجلال   قالدی آیقده اهل فضل وکمال
اکثری عالمک اولوب عامی   قالدی فضل ومعارفک نامی
کم اولوب فضل ومعرفت اهلی   طوتدی آفاقی جاهلک جهلی
شعردن کمسه شعری فرق اتمز   شعر اکندوکی یوله کیتمز
سحر سجان اولورسه اشعارک   کمسه قویمز قولاغه کفتارک
ددی کم بونه سوزدر ای غافل   بونی حاشا که سویلیه عاقل
شویله صاندکمی عالمی خالی   بونی قو ایله همتک عالی
جوهرک وار ایسه کتور آخر   اولور البتده مشتری ظاهر
اهل فضله ندر بو انکارک   نیجون انکار اولا عجب کارک
چو قدرر حمد لله اهل کمال   وار ایسه حسنک ایله عرض جمال

شاه عالی علی الخصوص که اولا   نکته دان وسخن ور ودانا
نظم ونثرک نکاتنه واقف   علم وفضلیله عالم وعارف
انک آدینه ایلیوب انشا   ایله برخوب مثنوی املا
که اکله حشره دک اولوب یادک   هم انک ادی هم سنک ادک
شاه نامن ایشیدیجک فی الحال   قالمدی ارتق اعتذاره مجال
ددم ای یار جان کوزم اوزره   نه که دیدک باشم یوزم اوزره
بلمم لیک اونامهٔ غرا   نه طریقله اولنه انشا
نیجه اف نه نظم ایدم عجبا   نه طریق اختیار ایدم آیا
ددی ای یار همدم وغمخوار   سکا تیمزمی قصهٔ کلزار
کل که اولوب جمالله زیبا   بلبل اولمشدر اکا شیدا
نوله کر ایکیسینک احوالن   جمله اوضاع وجمله افعالن
نظم ایدوب بر کوزل کتاب اتسک   طبع پاکدن انتخاب اتسک
ایشیدوب اول سوز مقبول   ذوقله شوقله اولوب مشغول
بوکتابی همان ایدوب املا   شاه ادینه ایلدم امضا
نامن شاهی ایدوب اکا عنوان   ایلدم برکتاب [illegible]

در درج سعادت و دری برج سلطنت پادشهزادهٔ
گردون عظمت طال بقاه و نال فی الدارین
مناه حضرتلرینک مدح و ثناسی و وصف و دعاسی در

اعنی شاهنشه فلک رفعت / مشتری فطنت و ملک خصلت

ماه رخسار و آفتاب جمال / شاه فرخنده فال و نیک خصال

میر عالی تبار و فرخ زاد / سرور نیک نام و نیک نهاد

افتخار نبیرهٔ عثمان / اختیار سلالهٔ سلطان

مصطفی شاه بن سلیمان خان / شاه شاهنشهان شاه زمان

اوکه اولدی لیاقت شانی / موجب دولت و جهانبانی

مستعد لوای دولت و بخت / مستحق کلاه عزت و تخت

جمله عثمانیانه خیر خلف / یادکار شهنشهان سلف

برج دولتده آفتاب منیر / قصر رفعتده شاه ماه سریر

در درج سعادت و اقبال / دری برج دولت و اجلال

شاه عادل که عدلی کر اولیه نام / عدل نوشیروان اولور برباد

بر سخی در که جودی اولسه رقم / طی ایده نامه سینی حاتم اودم

عالمه عدل و دادی ویردی نظام / لطف و جودی جهانی قلدی غلام

اولدی عدلیله خلق آسوده / جودی غرق ایتدی عالمی سوده

عدلی اشراره قلدی زجر اله قهر / لطفی اخیاره ویردی نعمتله بهر

ویرمکه خصمه قهر و دوسته کام / براله تیغ الدی براله جام

بر شجیع و دلیر درکه اکر / قلسه رستم شجاعتینه نظر

ضرب خوفدن چو برک خزان / اوله اندامی بید وش لرزان

فتنهٔ یاجوجی قلمغه ضرر / اولدی سرحدده سد اسکندر

مملکت روحی قلمه مسکن / آت صالردی حماکه دشمن

ایرمسه بیم تیغی طهماسب / کار تیمور ایردی یسو اسب

خون اولوب خوفله قزلباشک / چقدی بغرنده باش اول اوباشک

ویردی شاننده شوکت و صولت / دشمنه خوف و دوسته هیبت

لطف و قهر ایله اولمش ممتاز / اولدی دشمن کداز و دوست نواز

قهری رستملری زبون ایتدی / بغرنی خشتیله خون ایتدی

اوللی لطفی شهرهٔ دوران / اولدی جاندن محبی پیر و جوان

عدل و جود اوللی الکا اکو / ایتدی لطفی جهانده جذب قلوب

اوله لی سرور رفعتی بالا   خوش یکی سایه سنده بای وکدا
رفعت وقدرنه ایدوب نظری   جان ویررا اولمغه جهان نوکری
اولسه قید حیاتده جمشید   حشره دک قوللغن ایدردی امید
کورسه جاه وجلالن اسکندر   جان ویره اولمغه اکا چاکر
کر فریدون ایرسه اول قدرت   عرض ایدردی اکا عبودیت
شاهلر اشکنده بنده سیدر   درکه دولتی فلکنده سیدر
ای کرم کانی سن سن اول آسود   که ایردی عدلکله عالمه زیور
دور عدلکده ای امیر بزرک   اولدی همخوابه کوسفندله کرک
دور عدلکده بکه اتمز زار   مکر ارباب عشق لیل ونهار
بوله ایتوب کسنه بصمز راه   زلف دلبر مکرکه وبیکاه
سینه سن کسه دوکمز ایدوب اسف   یدد فاقدن مکرکه دف
نیجه وصف ایلیم عدالتکی   دولت وعزت جلالتکی
اولسه اشجار اکرکه خامه بکا   اولور اوراقی جمله نامه بکا
یدی دریا مداد اولوب بر دم   ایلسم روز حشر اولنجه رقم
وصفکی بکیدن بیری ای میر   بیک دبیر اولسه اتمیه تحریر

چون

چون دعا در عرض دعا ایده لم   صدق واخلاص ایله ثنا ایده لم
نیجه کیم شاه اولوب کواکبه مهر   تخت حکمنده اوله ملک سپهر
عالمه دولتیله شاه اولسون   برج اقبال وقدره ماه اولسون
دولت وعمرنی قلوب افزون   قله حق دشمنن ضعیف وزبون
ذاتنه ایرشوب عنایت حق   ویره دنیایه زیور ورونق
ذاتنی شاه تاجدار اتسون   دشمنن پایمال وخوار اتسون
ویره شهزاده سینه لطف جلیل   دولت وعزتیله عمر طویل
پیر اولوب دولت وسعادتله   شاه اوله عاقبت لیاقتله
بو دعایه شوکم دیه آمین   دکلم بو بلادن اوله امین
بو داستان پر دستان   دلستانک مبدائی ومطلعی
وبو افسانهٔ پر فسون وسعادت   نمونک منشائی ومنبعی در
سویله ای بلبل سخن پرواز   که آچیلور سوزکله غنچهٔ راز
عالمک سنده نکته دانی سن   بلبل کلشن معانی سن
بتر اول غنچه کبی بسته دهن   نیته دم اور کل معانی دن
ایله عشقه ناله کی دمساز   پردهٔ عشقدن دوزت بر ساز

ایشدوب زهره‌ساز آهنکن یرلره چاله رشکله چنکین
ایله گلدن حکایت رنکین شادمان اولسون ایشیدن غمکین
بلبل گلستان افسانه بویله قلمش بیان افسانه
که مکر روزکار ماضیده الطف واشرف اراضیده
یعنی روم ایچره واردی بر شاه لطف طبعیله خرم ودلخواه
شاه فرخنده جاه وفرخ فال نیک رو نیک خو ونیک خصال
جمله افعالی اعتدال اوزره حسن وخلقی قمو کمال اوزره
صاف طبع ولطیف وروشن رای دلکش وظریف وروح افزای
بر شهنشاه ایدی بلند وقار اونه درلر ایدی شاه بهار
آب عدلیله تازه روی جهان باد لطفیله دهر مثل جنان
لطف واحسان وجودله معروف عدل وانصاف ودادله موصوف
حکمی آفاقه ییل کبی ساری امری هر یرده صو کبی جاری
عدل ودادی مثال باد سحر ایلمش روی دهری تازه وتر
کمسه دورنده ایلمز زاری مکر انجق هزار گلزاری
گلشن ایچره مکر که سوسن تر کمسه چکمز کمسنه یه خنجر
ح م

کمسه اورمز کمسنه یه سوزن سینه‌ء بلبله مکر که دکن
قپه مز کمسه دن افسر لاله‌نک تاجن مکر که باد سحر
سبزه دن بیر یوزنده جیش فزون حدّ وعدّ و شماردن بیرون
برک وبارینه حدّ وعدّ یوغدی برک اشجاردن دخی چوغدی
یوغدی عین نرکس گلزار التون اوسکفلو قوللری بیشمار
لاله‌وش لعل جام ولعل افسر نچه‌سی قپسی واردی دلبر
بیک سلحداری وار سوسن دار جمله زنکار پوش وخنجر دار
سرو ازاد کبی بالا کسر قولی بیک اوله غنچه‌سنی جکر
خاروش تیز روی وتیر افکن نیزه داری هزار شیر افکن
نچه بیک بیکی وار نسیم آسا هر بری همچو عمر وتاج ربا
برج رفعتده اختری تابان درج دولتده گوهری رخشان
باغ عمرنده بر گل آچلمش حقدن اوستینه فیض صاچلمش
بر اوغل ویرمش ایکن حضرت حق گل کبی باغ عالمه رونق
ادی گلکرچه داخی تر غنچه باغ حسن ایچره باشلمش غنچه
نچه غنچه هزار غنچه‌ء شنک حسرتنده دهانکی دلتنک

حسنله بی نظیری دورانک — عشقله بر اسیری دورانک

کل زیبا و دلبر رعنانک — سراپا اوصاف و احوالی

و هر عضونک علی حده — ذکر لطافت و کمالی در

جمله اعضاسی اعتدال اوزره — هر بری بهجت و کمال اوزره

جمله اندامی دلکش و غرّا — بر بریندن کوزل قمو اعضا

صفت زلف

زلفی کم فتنه ده سرآمد در — دل مسکینه عمر ممتد در

نامهٔ حسنه اولدر توقیع — که انکدر جهانده بخت رفیع

اولمش انک هزار اشکسته — هر قلنده بنم کبی بسته

صفت قامت

قامتی کم نهال جنت در — اکا طوبی دمک قیامت در

بلمزم هیچ قنغی همتی پست — کوره طوبا یله انی همدست

سروا باغنه بالته اولادردی — پنجه سینی چنارک اول بوردی

کلسه رفتاره اول سهی قامت — جانی یوق سروک ایلیه حرکت

در صفت پیشانی

جبهه کم روشن و منوّر در — مکر آیینهٔ سکندر در

زهره در برج قوسده کویا — مه و مهر اوزره طوغدی و بردی ضیا

نوردن لوحه در یا خود که خدا — آیت حسنی یازمش انا

صفت ابرو

دلرا بر ولرن کورن فی الحال — طوغدی مریخ اوزره ایکی هلال

جفته در کرچه کم قیافته ده — طاق در هر بری لطافته ده

اولمه کر او طاق عرش سمات — اولمز ایدی سرای حسنه ثبات

حسن تعلیم خانه سینه همان — زینت ایچون قونلمش ایکی کمان

نه کمان کش اولور او نازک فن — که جکر ایکی یایی برکز دن

هر نظرده ایدر مکر بیک قان — کر اهر کون باشینه ایکی کمان

صفت چشم

عینی کم عین سحر مطلق در — سحر عینه ذمله کر حق در

در کورن عینی انک هر کاه — جان و دلدن علیک عین الله

عین عبهر در رکه باغ جمال — بولدی اول عبهر یله زینت و کمال

ایکی اختر در یا خود لامع — قوس برجندن اولدلر طالع

یا ایکی نرکس مست و آشفته   طاق حسن ایچره اولدلر خفته

صفت غمزه

غمزهٔ جان ستان و بی پروا   تیغ زهرآب داده درگویا
ایلیوب لحظه لحظه تیغنی تیز   قان ایدر هر نظرده بی پرهیز

صفت مژگان

مژه لرکم دو رویه لشکردر   ایکی صف نیزه دار صفدردر
فتنه یه هر بری آلمش اوق   فتنه سی چوق امان و شفقتی یوق

صفت بینی

انفی هیئتده بر الف در عیان   که جمال آراسنده اولدی عیان
یا مکر ناشکفته زنبق در   بوستان جماله رونق در
یا خود انکشت برگزیدهٔ حق   قمرک قرصن ایلدی ایکی شق

صفت رخسار

رخلری تازه قرمزی کل در   که اکا روح قدس بلبل در
اولدی الما نه طفل عشق سبق   نامهٔ حسنه ایکی آل ورق
یا مکر آفتاب انور در   که انکله جهان منور در

خالی

صفت خال

خالی کیم یوزده نقطهٔ بهت در   مرکز دور حسن و بهجت در
دلر اکا جمله فرزانه   خرمن حسن ایچنده بر دانه
اکا دنیا یوزنده شیمدیه دک   بکزش اولمادی اولمیه بر بک
بک دکلدر که کوردکی آنده   کورنک کوزلری قالور آنده

صفت کوش

کوشی کیم درلریله بولدی شرف   بحر حسن ایچره بردر ایکی صدف
یا ایکی تازه کلدر اچلمش   دردن اوستنه ژاله چالمش

صفت لب

لبی کیم جان فزای عالمدر   روح بخش مسیح مریم در
جانه یاقوت در دله یاقوت   سویلسه جان رواندر آن سکوت

صفت دهان

لبی خنده کرچه سوز چوق در   نه دیم اول دهانه کیم یوق در
یاره دن حقه عالمی یوقدن   بن نه یوزدن اورم دمی یوقدن

صفت زبان

کر صورسک زبانی بلبل در   که آشیان آکه غنچهٔ کل در
یا مکر طوطی سخن ور در   که قفس آکه لعل و کوهر در
ترجمان کلام لاریبی   کاشف راز نکتهٔ غیبی

صفت دندان

کرچه دندانی عین کوهر در   غنچه اغزنده ژالهٔ تر در
یا مکر کوهر کرانمایه   لعل ناب ایله اولدی همسایه
درج لعل ایچره سی و دو کوهر   اولدی مخفی که بوله رونق و فر
یا مکر لعل نابی در سکر   سکر اوزره اوشده یه بکزر

صفت غبغب

غبغبی در جمال باغنده سیب   سرفندقدن ایرمش آسیب
سیب کرچه سر فواکه در   سیبدن اول هزار کز به در
الکه کیرمز قلور او سیب ایوا   دیمیه رحم ایدوب اکر الما

صفت ذقن

چاه بابلدر اوچاه ذقن   قورتلم دیمیون اوچاهه دوشن
نجه هاروت کبی سحاری   ایلدی سحر له کرفتاری

ذقنی کوی حسن در کویا   زلفی اول کویه صولجان دوتا
ظاهر اولالی کوی وچوکانی   ملک حسن ایچره الدی میدانی

صفت کردن

کردنی اولدی شمع کافوری   زلفی دودی وچهره سی نوری
هیئتی نور و فعلی اتش در   سرور و سرفراز و سرکش در
یا مکر ساق عرش در شیحون   یا سرای جماله سیم ستون

صفت بازو

ایتدی بازوسنی خدای قدیم   صنایس کم ایکی سبیکهٔ سیم
زور بازو یله اوشاه جهان   بو نیمه کرایدر سه یوز بیک قان

صفت ساعد

ساعد خوبی نیته کم موسی   کوستر رعالمه ید بیضا
آستین ایچره ساعد پرنور   اولدی کویا که دستهٔ بلور

صفت دست

دستی کم مثلی یوق لطافتده   الی اوستندر ملاحتده
اکا صونمش عیان لطفی خدا   الی او سینه اولمز ال اصلا

کرچه دراولور اول اوستنه ال — الی التنده درانک بهب ال
رنک حنایله بدجانان — اولدی کویاکه پنجهٔ مرجان
قتل ایدوب یار ایکی محزونی — النی قانه صوقدی اول خونی

صفت انکشت

اولدی انکشتی صانکه خامهٔ سیم — قلمنه لطف آیتن ترقیم
آیسی آی ومهر درمشتی — شعشعه در او مهره انکشتی
یا مکر طوردوغیله ایکی الی — کاتب صنعه اولدی فال علی

صفت ناخن

ناخنی برک کلدر کویا — شاخ کلا وزره بولدی زیب وبها
هر بری اولدی کرچه بدر کمال — فضله سندن اولور هزار هلال

صفت سینه

سینه سی اولدی تختهٔ بلور — یا مکر جنت ایچره لوحهٔ نور
نور محض اولدی چون اوسینهٔ پاک — بربدر دنه کرزمین جنان

صفت میان

کرچه دقتده قل یار عارف — بلنه قلچه اولدی واقف

ایلین

ایلین مویی اول میانه مثال — صانمسون ایلمه دراکری خیال
مویله انجه لکده اول عنبل — قلمه در ریسمانی مویه بدل

صفت ناف

نافی کم چشمهٔ لطافتدر — حوض سیمین قصر جنت در
شکمی کوه نوردر کویا — نافی فوقنده عین روح افزا
کرچه طبعمده هیچ علت یوق — اویتس اچمغه اجازت یوق
خاصه سوز چو عیندی اجسم لب — لیک طونتدی دهانی سنت ادب

صفت ساق

اویتس قوکورامدی اول ساقی — که اولدی بزم لطافته ساقی
ایکی ساقی ستون فضهٔ خام — حسن قصری انکله بولدی قیام
ساق عرشی صفا وبهجت در — پایهٔ کرسئ ملاحت در

صفت پای

پایی فلکه صف ده لنکردر — ماهی نوربحر احضردر
سیمدن صولجاندر کویا — بتر پیک شاه حسن وبها

نجه وصف ایلیم لطافتنی / جمله اندامنک ملاحتنی
روز عمرم هزار سال اولسه / هر قلم تنده اهل قال اولسه
کر بولنسه هزارا نجه خیال / ایلیسم حشره اولنجه قیل و قال
بر قلیننه اولیمیم وصاف / هر سوزمده بولنسه بیک اوصاف

شاه بهار کل نازک عذاری / تعلم علوم و مدرس فنون
ایچون استاده / مقارن اندوکی در

بر جمالیله اول مه پر نور / اولدی شهر ایچره کون کبی مشهور
کورب انده بو حسنی شاه بهار / شکر ایدردی خدایه لیل و نهار
کوردی ایرشش کماله حسن و جمال / دلدی که اوله بدر و بوله کمال
ایلدی بر معلمه انی سوق / طبعی تا خوان علمدن اله ذوق
ایدوب اوراق الله ترتیب / ایلدی بر کتاب خوش ترکیب
صوندی دستینه لطفله انی الحال / آچدی کلده کتابی بی اهمال
پیر تعلیمه اقتدا اتدی / الف و بایه ابتدا اتدی
هر کتب بو ورق ورق آچدی / جمله سن کوردی بلدی و کچدی
از براتدی قمو کلستانی / اوقودی فصل فصل بستانی

اولدی

اولدی مستحضری بهارستان / اوقودی شعردن نجه دیوان
وار ایدی لطف طبعی چون خلقی / شعر و انشایه ایلدی میلی
که اللذن همیشه عاشق وار / دو شیمز اولدی سفینه اشعار

صفت صبح و شاه عالی / کل زیبا جمالی والی اولدیغی چون
شهر کلشنی سنجق ویردوکی / روی عالمه رونق ویردوکی در

صبح کم دهره نور صاچلدی / باغ خضراده بر کل آچلدی
کچدی اوزنک دولته شه مهر / کل کبی بولدی زیب ملک سپهر
کوردی شاه بهار فرخ فال / اولدی کل منبع جمال و کمال
بلدی کم لایق سعادت در / مستحق سریر دولت در
تخت حکمنده واردی بر شهر / لطف آب و هواده شهره دهر
بر حصار ایدی سبز فام و حصین / صانکه اخضر حصار چرخ برین
آبی صفوتده آب خضر آسا / خوش هواسی چو نفحه عیسی
ایچی پر حجله بی بدللرله / سرو قد لاله خد کوزللرله
انی وضع ایلدکده استادی / شهر کلشن دیمش اکا آدی
لیکن اول شهری ایلین توصیف / نجه ادیله ایلمش تعریف

باغ وگلزار وگلستان وچمن   جمله اول شهره نامیدر بلکه سن
اندی شاه بهار خوش تدبیر   کلی قلدی او شهره خوب امیر
شهر گلزاره بولمغه رونق   ویردی شهزاده گله سنجق
چکدی گلده لوای سبز آرنگ   بولدی فرمقدمیله سبز اورنگ
شهر باغه اچلدی بهجتله   کچدی تخته هزار عزتله
عدلله خرم اتدی دنیایی   لطفله خوش دم اتدی دنیایی
بوی خلقیله طولدی جمله مشام   لطفنی سویلر اولدی خاصله عام
بولدی دورنده اعتدالی زمان   امتزاج اتدی آب وخاک جهان

مجلس گل زیبا ومحفل شاه   اعلاده شرف تقرب بولان
اعیان حضرت وارکان دولتک   توصیف وتعریف لریدر

بلبل قصه خوان باغ کلام   بویله ویردی کلامه نظام
که شه صاف طبع وساده دلک   گل نازک تن وگشاده دلک
قوللرندن ملازم درگاه   واریدی برنیچه مقرب شاه
بری اول شراب آرایدی   عیش وقتنده همکناری ایدی
هر سحرگاه اولوب گلاب افشان   اویاردی گلی صبوح کشان

آب رو بیدی اهل دیوانک   ژاله دررلردی نامنه انک
بری برساقی لطیف اندام   دلبر لعل تاج ولعلین جام
گرچه حسنیله گلعذار دی اول   لیک عشقیله داغدار دی اول
داغ عشقیله بغری یانمش ایدی   شوقله قانلره بویانمش ایدی
نوش ایدوب شوقله می گلفام   جامی الدن دوشرمز ایدی مدام
ساقی بزم گل او سرور ایدی   نامله آگه لاله دررلر ایدی
بری سی دیدبان باغ ایدی   گلشنه چشم وهم چراغ ایدی
بصر اهلی بصیرت اتی ایدی   نظر اهلی نزاکت اتی ایدی
اول ایدی نور چشمی انجمنک   اولمشیدی کورر گوزی چمنک
نظر پاکله اولیدی سمان   منظر حق وناظر دیوان
بر ظریفیدی بولسه لش دینار   برقدح اوستنه ایدردی نثار
کیجه گوندز النده جام سرور   هر کیجه مست وهر سحر مخمور
گوزنه گلمنجه می اثری   گوزن احمر ادی خوابدن سحری
نور چشم جمیع مجلس ایدی   شهر گلشنده آدی نرگس ایدی
اولدو غنچون زرالده جامی انک   اولدی زرین قدحده نامی انک

بر یسی بر غلام خنجر دار / حفظ ایدی شهر گلشنی اکا کار
اولمشیدی گلک سلحداری / روز و شب پاسداری و یاری
تیغ زنکده اول مبارز دهر / حاصلی اولمشیدی شهره شهر
بر بهادر غریب سرو ایدی / هر زمان کاری تیغ و خنجر ایدی
گرچه کم اولمشیدی شاهه غلام / لیک آزاده لکله بولمش نام
گلشن اهلی ایدنجه نامنی یاد / اکا درلردی سوسن آزاد
بری آزاده لرده هم والا / قامتی کبی همتی اعلا
سرفراز و بلند و عالی قدر / شهر گلشنده میر حاجب صدر
الف آسا لطیف قامتده / مثلی یوق مرکز استقامتده
حفظ ایچون روز و شب گلستانی / گلشنک اولمشیدی دربانی
اولوبن استقامتیله تمام) / روز و شب کاری اولمشیدی قیام)
طیانوب شویله بر طباغ اوزره / خدمت ایلردی بر ایاغ اوزره
بر بلند اقتدار سرور ایدی / سرو درلردی بر یوجه ار ایدی
بری بر پیک ایدی جهان پیما / جنککده چو عمرو تاج ربا
یوغیدی هیچ مثلی دورانده / عالمی دور ایدردی برانده

خاک مغربده ایدر حرکت / مشرقی سیر ایدردی اول ساعت
شویله چست ایدی قانده کم قوشه / کمه کورمزدی گردنی اصلا
قاقی چست ایدی اول جوان کریم) / ادنه درلر ایدی پیک نسیم
بری هم بر لطیف و ساده درون / مشربی صافی و کوکده درون
غل و غشدن درونی ساده و صاف / عارض دلربا کبی شفاف
لیک مایل چو خاطر عشاق / ساده لکله شهرهٔ آفاق
قلبی صاف اولدوغیچون آینه وار / کلک اولمشیدی آینه دار
لطف طبعیله اولوب اهل صفا / جوی دلجوی درلریدی اکا
بری بر دزد شبرو و عیار / بر سیه کار و هندوی طرار
زلف دلبر کبی کمند انداز / ساحر و فتنه جو حیل پرداز
فتنه ده قتل یریردی دقتله / بر قل اوزره یوریردی صنعتله
فتنه سی چوق فریبی بی حد ایدی / زلف دلبر کبی سرآمد ایدی
بر سیه روی و تیره دل عیار / نامی اولمشدی سنبل طرار
هر بریسی اولوب مقرب شاه / شاهه همراه ایدی گه و بیگاه
گیجه بن شهر گلشنه شه گل / دمبدم نوش ایدردی شوق ایله مل

روز و شب عیش و نوش ایدی کاری — بذل ایدی عیش و عشرته واری
بولدی غنچه زمانده فرحت — خوش بچرلردی ایلیوب عشرت
صفت صبح وجوی آینه‌وار — کل نازک عذاره آینه منسوب
کل انک واسطه‌سیله کندن — کوردی حسننه مغرور اولوب عالمده
نظرم وار بندر دیو تحسین — ایچون بیک نسنی کوندردیکی در
بر سحرکه صبح آینه دار — ایندی صافی جمالن آینه وار
اولدی آینه وش چو چهره فروز — اولدی فی الحال منعکس رخ روز
ایلیوب کل نثار غنچه دلال — قلمغیچون جهانه عرض جمال
طوردی شوقیله جامه خوابندن — ابری دور ایندی آفتابندن
ویرمکه حسنی باغچه زیور — اوردی باشینه لعلدن افسر
بولمغیچون جمالی فر و کمال — کیدی قت قت ایچنه اطلسه آل
کچدی اورنک حسنه شاه اولدی — شاهه آکه خاک راه اولدی
حسنه ویرمکه چو پیرایه — اینه لازم اولدی اول آینه
ایلیوب جوهر اورادن عرض کمال — قودی او کینه آینه فی الحال
چونکه آینه‌یه نظر صالدی — حسننی کوردی حیرته طالدی

کوردی آینه‌ده چو عکس اوجور — کندوبی کوردی ایندی کسب غرور
دیدی حسننه کرم اولوب اول ماه — بارک الله لا اله سواه
بونه حسن و جمال اولور یا رب — بونه فر و کمال اولور یا رب
بونه ابرودر که پیوسته — حسن قصرینه طاق در بسته
بونیجه چشم تند و خونی در — که نیجه مردلر زبونی در
بونیجه زلف عنبر آسا در — کاکابیکه اهل عقل شیدا در
بونیجه عارض منور در — که اکا سرکشته ماه انور در
بونیجه دانه در که مرغ مثال — دوشدی دامه انکله اهل کمال
بونیجه غمزه در که اولوب خونریز — ایندی تیغینی ظلمله سرتیز
بو مژکان اولور که بی اهمال — اتراجابه تیر جنک و جدال
بونه لبدر که اورسه دم خوش خوش — مرده‌یه جان ویرر مسیحاوش
کندو حسننک اولدی مفتونی — کندو لیلیسی کندو مجنونی
کرم اولوب حسنله کمالینه — دیدی مغرور اولوب جمالینه
عجب وار می اوله عالمده — ملک و حور و ابن آدمده
بر بنم کبی حسنله زیبا — بو لطافتده دلبر رعنا

بو لطافت که باکه ویردی خدا　　کمه ویردی زمانه‌ده ابا
بکد شم وار مدر کوزلکده　　خوبروکده بی بدللکده
سز مزم کم یار تمش اوله جلیل　　بر نیم کیبی عالم ایچره جمیل
بو جمالیله کم فریدم بن　　یوق شریکم بکون وحیدم بن
اندی کرچه کمالنی تصدیق　　قلمغیچون ولی انی تحقیق
اندی بیک نسیمی دعوت اودم　　ددی ای خضر وش خجسته قدم
حضر وقت اول بو مشکلم حل قل　　بکا بو مجملی مفصل قل
بنده خضر اولدغوکه یوق جوکان　　دمیدر قل چو خضر طی مکان
روم وشامی کزوب تماشا قل　　کشت کوه ایله سیر صحرا قل
شرق وغربی تمام سیر ایله　　عالمی صبح وشام سیر ایله
وار مدر حسنله نظیرم کور　　کم اولور عشقله اسیرم کور
وار می ممتا جمالمه سیر ایت　　کم ایرشمش کمالمه سیر ایت
ایله آفاقه حسنمی افشا　　که ایشیدنلر اوله ارشیدا
بله خلق زمانه کم الان　　اولمشم حسنله فرید جهان
کمسه دعوای شرکت ایلمیه　　بحث حسن وملاحت ایلمیه

بله خوبان دهر مقدارن　　اکلیه هر بریسی اطوارن
حسنله دهرده مسلم اولم　　جمله قول بن شه معظم اولم
انی کوش ایلدی چو پیک نسیم　　بیر او بیره دیدی ایلیوب تسلیم
سن شها حسنله مسلم سن　　جمله خوبانه شاه اعظم سن
کم اوله سا که ایلیه انکار　　مکر اولکه که اوله دیده‌سی تار
لادیع زکسه حسن وبهجتکه　　افرین دیر قمو ملاحتکه
لیک اولماغه کون کبی روشن　　طوتمیوب داخی برارده وطن
عالمی کوشه کوشه سیر ایدین　　شرقه وغربه دک وارب کیدین
بونی دیدی سمان اولدی روان　　اسدی کتدی نته که باد وزان
اوجدی کتدی اوراده نته که طیر　　کوشه کوشه جهانی ایلدی سیر
ایلدی کاه ملک رومه سفر　　کاه قلدی دیار شامه کذر
کاه شوقله هنده عزم اتدی　　کاه سیر خطابه جزم اتدی
قانده کم کورسه بر جمال اثرن　　بر جمیلک ایشتسه با خبرن
ایدوب اندن بکا اودم کذری　　ایلر ایدی جمالنه نظری
برطریقیله کزدی دنیانی　　کورمدی حسن یاره ممتانی

نسیم روح افزا بلبل کویایه بولشوب کل زیبانک حسن
وجمالن اشعار ایتدکلرجانبنه نار اوروب کارنی زار ایتدوکیدر

سازعشقله اولان دمساز / بویله دیردی بو پرده دن آواز
که مکر وار ایدی بر آواره / درد عشقله زار و بیچاره
سینه سی ریش و قلبی پرتشویش / بر غدیوش و بی نوا درویش
ناله و زارله کچردی کونی / هر کیجه کوکلره چقردی اونی
وار ایدی طینتنده حالت عشق / غالب اولمش ایکا طبیعت عشق
روز اولده خاکنی تقدیر / آب عشقله ایلمش تخمیر
طینتی عشقله سرشته ایدی / نامه سی عشقله نوشته ایدی
مبتلا اولمشدی کرچه هنوز / دلده اما وار ایدی عشقله سوز
برنفس ناله دن دکلدی بری / نفسندن کلوردی عشق اثری
خوش غزل خوان ایدی لطیف آلحان / نفس کوش ایدن ویرردی روان
مشربی صاف ایدی و طبعی لطیف / بر حریف شریف و یار ظریف
نغمه سندن ایرردی قلبه فرح / نغمه قومزدی دلده ترح
شوقله هر قچن قلیدی سرود / صلر ایدی ترنمی دله اود

ویرسه عشق ایله هر نه دم آواز / عاشقک ایلر ایدی بکزنی ساز
نفسندن ایرردی جانلره کوک / ناله سن ایشیدن اولوردی مبهوت
حاصلی بر ظریف عالم ایدی / ندن اورسک دم آکه همدم ایدی
کرچه عشقیله بر فتاده ایدی / اصلده لیک شاهزاده ایدی
دولتی عشقیله ویروب باده / محنته اولمشیدی افتاده
تخت و تاجی ایدوب هوایله ترک / دامنن طوتمشیدی عشقک برک
اولوب آشفته عشقله حیران / اولمشیدی جهانده سرکردان
حالت عشقله اولوب کویا / ادی اولمشدی بلبل شیدا
اتفاقا نسیم چابک سیر / کشت ایدر کن جهانی ننه که بر
کوشنه ایردی بر صدای حزین / کوردی بر شخص ایدر انین و حنین
بر زمان طوردی استماع ایتدی / شوق و ذوقیله چوق سماع ایتدی
نغمه سندن ایرشدی جانه صفا / بولدی آوازه سنده بوی وفا
ایلروکلدی کوردی بر درویش / درد عشقیله خسته و دلریش
دیدی ای مبتلای بیچاره / جام عشقیله مست و آواره
جانه آتش برقدی آوازک / بویله محرق ندن اوله سازک

ندن اوله ترنمکده بو سوز | کم اولوبدر بو رسمه سینه فروز
نه کشی سن عجب ندر آدک | کمدر اوله بو فنده استادک
نره‌دن ندر بو منزله جزمک | نره‌یه در بو آرزودن عزمک
بو ترنم ندر نه حالت در | نفسکده بو نه علامتدر
بو کمالیله سن بو حالتده | ندن اولمق بو رسمه ذلتده
بو غمده ندن که قالمشسن | کندوکی بو بلیه قاکه صالمشسن
مرد صاحب کماله بکزرسن | حاصلی اهل حاله بکزرسن
کورونور صورتکده حالت عشق | قیلمش حسنکی ملالت عشق
یوخسه عاشق مسن ندر حالک | بکا عرض ایله دمدر احوالک
سوزنی کوش ایدوب انک بلبل | ایلدی ذوق و شوقله غلغل
دیدی کم برفقیر و غمناکم | سینه بریان و دیده نمناکم
عشقدر فن عمده استادم | فارغم بنده بلمزم آدم
کلدوکمدن ایدرسک استفسار | مبدأم عشقدر بنم ای یار
عشقدر همدم معادم آخر کار | عزم و جزمم بو رسمه در بر بار
عشقله اولمشدر آلفته | کزرم اوشن جهانی آشفته

نه قرار ایلمک مرادم در | نه کذار ایلمک مرادم در
ویرمشم دست عشقه چونکه عنان | بنده بو قدر تصرفه امکان
نره یه کم صالا رادت عشق | ایدرم آنده پس اقامت عشق
حاصلی عشق الندده مجبورم | ذره جه اختیاردن دورم
همچو کویم فتاده بی سروپا | کر اوربخرنی صولجان قضا
اولوب انکله اضطراب افزره | حالدن حاله انقلاب اوزره
دخی یوق هیچ فکر و اندیشم | عشقه انجق رضادر ایشم
ذلت عشق ویردی استغنا | دولت دهره بقمزم اصلا
بکا عشقک فلاکتی خوشدر | دولتی دهرک اصل آتشدر
صیقل عشقله چو دست هوا | قلبم آیینه سینه ویردی جلا
بکا اولندی عجبی لباس | آیینه چون نمدده طوتمز پاس
صانمه ذلت که عشق دولتدر | دولت دهر عین ذلتدر
سوزنی چون نسیم کوش ایتدی | جوش ایدوب شوقله خروش ایتدی
دیدی ای اهل درد و خسته درون | خنجر عشقله شکسته درون
عشقدن وار در آه و افغانک | عجبا کمدر اوله جانانک

عقل و فکرک کمک طفیلی در　　سنی مجنون ایدن نه لیلی در
سنی درد ایله ایلیوب معتاد　　نجه شیرین در ایلین فرهاد
قنقی عذرا عذاره وامق سن　　عجبا نجه شاهه عاشق سن
کمک ایچون در بو سوز و گداز　　قنقی نازه اهلنه اولا بو نیاز
ای عجب قنقی شمعه پروانه　　اولوب اولدک جهانه افسانه
نجه گل مجلسنده بلبل سن　　که بو رسمه اسیر غلغل سن
دی بلبل ایا لطیف بیان　　دکله حالم که اوله سا که عیان
روز اولده حاکمی تقدیر　　دست عشقیله ایلمش تخمیر
رحم امده حضرت داوار　　نطفه مه ویردی عشقله چو قرار
نقشبند طبیعت اول ساعت　　عشقله ویردی جسمه صورت
جسمه چون تعلق ایتدی روح　　عشقدن ایردی جانه فتح و فتوح
تا کلنجه بو آنه بی کم و کاست　　عشقله در بکا نشئه خاست
بلمزم لیک کیمه در سوزم　　کمدر روز و شب دلفروزم
طوتشوب کرچه یانرم خوش خوش　　بلمزم کم اوررولی آتش
بکا اوش بویله طرز و اسلوبم　　کمدر بلمزم که مجبوبم

.بلمزم کیمه در بو سوز و گداز　　بلمزم کیمه در بو ناز و نیاز
یوق قرارم فغان و آهلیم　　بلمزم لیک قنقیش ایلیم
بنم احوالم اوش بودر که عیان　　ایلدم بر برانی سا که بیان
دی شکده نه رسمه در رو شنک　　نره دندر عجب کلوب کدشنک
نه هوا ایله پیک پویان سن　　عجب بویله کیمی جویان سن
جست و جو ایتمه دن مرادک نه　　سکا کم درلر اوله آدک نه
جسمکه قنقی جای در مبداء　　نره در سا که مولد و منشاء
نفکدن کلور چو بوی وفا　　شبهه یوقدر که سن اهل صفا
نفکدن حیات ایرر جانه　　جان ویرر بوی خلقک انسانه
دمک اولدی مکر دم عیسی　　که ایلدک مرده جسمی احیا
بو سوزی کوش ایدنجه پیک نسیم　　دی لطفله ای جوان کریم
دکله احوالم ایدین تقریر　　دیین سرکذشتمی بر بیر
بنده اهل هوا ابرا ابدالم　　بو هواده سنکله همی لم
اولوبن روز و شب هوا ایله یار　　بلرم بیل کبی نه صبر و قرار
بنی سرکشته ایلیوب بو هوا　　حاصلم باده ویردی قلدی هبا.

بو هوا ایله کرد باد آسا | دو نرم اشده بی سر و بی پا
نه قرارم نه اختیارم وار | بو هوا ایله اوزکه کارم وار
مولد و منشأم هوا اولمش | بو هوا ایله تن هبا اولمش
لیک طاهرده ای خجسته لقا | شهر کلزار در بکا مأوی
شاه کل امرنه هوادارم | او هوا ایله تیز رفتارم
نغمه کل اولدی تازه و تر | بولدی سیمله شهر کلشن فر
ددی بلبل که ای خجسته لقا | نفسکدن ایرشدی جانه صفا
شهر کلشن عجب نجه یردر | شاه کل دیدوکک نه سروردر
ددی پیک نسیم جان پرور | دکله ای عاشق ستوده سیر
ملک روم ایچره بر کوزل یر وار | که ادی شهر کلشن و کلزار
لطف آب و هواده اول خوش شهر | اولدی جنت مثالی شهر دهر
باغ جنت کبی مصفادر | کللری تازه و مطرادر
آبی صفوتده آب کوثردر | خاکی کویا که مسک اذفردر
صحنی صفوتده اولدیچون مرآت | منعکس اولمش آنده صحن جنات
خاک پاکی اولوب عبیر سرشت | اولدی دار السلام همچو بهشت

ایچی پردر قمو کوزللرله | حسن و خلق ایچره بی بدللرله
باغ جنتده سیم اکا بردر | که اولدی حور ایله ایچی طاشی بر
شاه کل حاکمیدر اول شهرک | کم اودر شاهی جمله دهرک
حسنله بی نظیر عالمدر | لطفله دلپذیر آدمدر
جمله خوبانه شاه اودر شمدی | حسن اوجنده ماه اودر شمدی
آفتاب سپهر بهجتدر | خسرو مسند ملاحتدر
بر صنمدر که ایلین مشهود | دینمز ایچون آنی ایدر معبود
کوزلری نازله مکحلدر | کاکلی سحرله مسلسلدر
قاشلریدر هلال چرخ کمال | بکلریدر نجوم برج جمال
خشمله چشمی نیته کم مریخ | چکمش ارباب عشقه خنجر و تیغ
طاق ابروسنه قلوب مشتاق | کورنک طاقتینی ایلر طاق
کوزلری هرکه که قلسه نظر | رستم اولورسه ایده زیر و زبر
کوزلری کرچه جان الور یار | جان ویررلیک لعلی عیسی وار
درکورن حسنی اولوب مبال | بارک الله زهی جمال و جلال
حاصلی مثلی یوقدر آنک | شمدی اولدر فریدی دنیانک

دور ایدوب روی دهری سر تا با — بولمدم مثل و بکدشن قطعا
اول ستم در جمال انجره — مثلی یوق جمله کمال انجره
شاهلر در اوشاهه افکنده — بنده اول شاهه اولمش بنده
اولوب امر یله سیل کبی پویان — اولمشم بو هواده سر کردان
کوش ایدنجه بو سوزی بلبل زار — خاکه دوشدی و قلدی زار بنزار
عشقله دوشدی قلبنه آتش — یاندی شوقیله شمع روشن وش
وردی الدن قرار و صبری یله — خاکه دوشدی فغان و ناله یله
دست شوقیله سینه چاک اولدی — درد عشقیله دردناک اولدی
کوزلرندن دوکوب فراقله یاش — بغری اولدی غمیله طوبطولو باش
درد له قلدی ناله وافغان — اولدی عشقیله دیده سی کریان
دیدی بیک نسیمه ای غمخوار — بو نه اوددر که اندی جانمه کار
بونجه تیر درکه دست قضا — قلدی سینم اکا نشان بلا
بونجه جام درکه والی اصل — جرعه سی قلدی جانی لایعقل
نه دیم بن بو شمع تابانه — جان اولور شعله سینه پروانه
بونجه برق درکه صاعقه وش — صالدی خانمانه آتش

تم

نه هوادر که اندرب بکا آه — حاصلم باده ویردی بنه که کاه
نه خبر درکه مست ایدوب جانی — بی خبر اندی عقل حیرانی
کندی الدن قرار و سامانم — اودلره یاندی دردله جانم
اسکی دردم بینه اولوب تازه — دوشدی دل اول نکار غمازه

نسیم روح افزا بلبل شیدایی نصیحت آمیز کلماتیله توبیخ و تهدید ایدوب و بلبل زار [illegible]م نصیحت آثارن توجیه و تردید اتدوکی در

کوردی بیک نسیم او حیرانی — که اودلره یقدی دردله جانی
دیدی ای بی حیا قنی ادبک — بو ادبسزلکه ندر سببک
سن کدایه نه قدرت و مقدار — که اوله سن شهریاره عاشق زار
حدکی بل ندر بو شورله شر — چقمه راه ادبدن ایله حذر
قانده سن قانده اول شه عالم — شاهله اوله می کدا همدم
مهد نازاجره خفته خسرو کل — نه غم ایلرسه بیک نغم بلبل بلبل
بیک کز ایلرسک آه و واویلا — اله سن کلدن اوجمه بوی وفا وعا
بلبله قانده وار او قدرت و تاب — که اولا همدمی کل سیراب
کل بو سودایی قو که مشکل در — حاصلی بر هوای باطل در

اوله عمرک اکر هزاران سال — کله ایرمک سکا خیال محال
ایلسک بیک فغان له غلغل — حکمن اولمز قولاغنه قوبه کل
بوری بیهوده چکمه زحمت و درد — اولمه غافل قودوکمه آه سرد
چونکه کوش اتدی بو سوزی بلبل — ایلدی ناله لر قلوب غلغل
دیدی کرچه فقیر و درویشم — حمد لله غمیله دلریشم
ظاهرا کرچه بر کدایم بن — عشق یاریله پادشاهم بن
دولت عشق ویردی استغنا — بر اولبدر یانمده شاه و کدا
کله اولسم عجبمی زار و اسیر — شمدی سودی پادشاهی فقیر
عشق حالی نه جانه شور و شغب — اولا قومز انده شرم و ادب
ادب و شرم عقله تابع در — عشق خود عقل و فکره مانع در
عاشقک کاری بی حیالق در — مست و رسوا و بی نوالق در
هر کم اولدی حیایله شهره — المدی خوان عشقدن بهره
عاردن عاشق اولمه عاری — کورمک اولمز جمال دلداری
اهل عشق اولمینجه رسوایی — بولمز عشقدن تسلایی
حکمن اولمزسه نوله وصلت کل — بلبله بس دکلمدر غلغل

نو

نوله ایر خرسه وصله دست هوس — عاشقه درد عشق بس در بس
ایلین عشق نکته سن توضیح — وصلدن هجری ایلمش ترجیح
که اولانلر مقیم قصر وصال — بیم هجریله اولدلر پامال
لیک هجرانله اولان همدم — اولدی امید وصله خرم
بکا بس در بلکه فراق حبیب — نوله اولمزسه کر وصالی نصیب
بهار هندم چو درد محنتله — وصلدن فارغم بو لذتله
کوردی بیک نسیم که او دل غمکین — قلمز آبیله آتشن تسکین
قلدی درجه نصیحت سود — عشقله تیقدی جانی بیته عود
عود کبی قلوب فغان و انین — عود دوشن تیقدی جانن اول مسکین
قودی اولدم انی روان اولدی — شهر کلزاره دکه دوان اولدی
کلدی کل خدمتینه اوپدی زمین — دیدی ای پادشاه عدل آیین
سیر ایدوب نیجه بیک تلال و جبال — کورمدم حسنکه نظیر و مثال
دخی کورب اشتدوکی بر بیر — کله زیبایه ایلدی تقریر

بلبل زارنی اختیار عزم — کوی یار ایدوب جوی دلجویه
آشنا اولدوغی و جوی — دلجوی بلبل خوش کویه

شهر گلشنه رهنما اولدوغی در

بو طرفدن اسیر محنت و غم / مبتلای بلا و درد و الم
یعنی افتاده بلبل نالان / درد عشقیله ایلیوب افغان
شوقالی چاک ایدوب گریبانن / طوتدی خار بلا چو دامانن
درد عشقیله خسته و مجروح / دوشدی طپراغه چون تن بی روح
قالدی عشقیله زار و دم بسته / اولدی درد و فراقله خسته
عاقبت جانه کار ایدوب تشویش / طورمغیله چو گوردی تیز آتش
سوروب اوزن اوزره خوار و ذلیل / ایلدی کوی یاره عزم رحیل
عشقله بال همتی اچدی / نیجه صحرا و کوهلر کچدی
کوی جانانی ایلیوب مطلب / یوردی حسرتله روزله شب
اولمغه جای منزل جانان / شهر گلزاره طوغری اولدی روان
اولدی چون شهر گلستانه قریب / جان دماغینه ایردی بوی حبیب
شهر گلزاردن برو چون ما / گوردی آقوب گلور بر ایل صفا
ایلیوب اول دیاردن گذری / جانب بحره ایلمش سفری
یعنی کم جوی صاف و روشن دل / عالمک سیرنه اولوب مایل

باعدن

باغدن سیره طشره چقمشدی / گوکلی سیر و سلوکه القشدی
گوردیکه انی بلبل ناکام / ویردی تعظیم و عزتیله سلام
جوی دلجوی چون علیک الدی / چهره سینه انک نظر صالدی
گوردیکم بر گدادر آشفته / زار و شیدا و مست و آلفته
کندوبی ایلمش ملامت عشق / وار یوزنده انک علامت عشق
قامتن درد عشق دال اتمش / جسمنی بار غم هلال اتمش
دیدی ای مست عشق و شوریده / عاشق غمکش و بلا دیده
ندن اولدک بو رسمه زار و زبون / بغرکی درد له کم ایلدی خون
بغرکه داغ عشقی کم یقدی / نا مکه عشق ادینی کم طقدی
قبلهگاهک نه کعبهٔ دلدر / که اکا قلبک بو رسمه مایلدر
نجه جام میله مست اولدک / قنقی سروه چو سایه پست اولدک
دیدی بلبل که ای خجسته خصال / حالمی گور غمدن اتمه سؤال
اولمشم بر نگاره آشفته / که تنم کیمی وار ایبک آلفته
بن گدا اول شه معلادر / بن حقیر اول رفیع و اعلادر
اول جمالیله مهردن انور / ذره دن بن کمینه و کمتر

باغ نازا ایجره اول سطر اکل ـــ بن نیازا یله بی نوا بلبل
اتمز ایلک نا منی اظهار ـــ بلنه خود ایدر سوزم اشعار
بونی دیدی و مست اولوب بلبل ـــ ایدی فریاد و ناله و غلغل
باشلیوب صوت عاشقانه یله ـــ ایدی بر نغمه تر ترانه یله
که بنی جام عشق مست ایدی ـــ شوق لعلکله می پرست ایدی
دله چون صالدی برق عشقک تاب ـــ یقدی جان ملکن ایدی کل خراب
قالمدی جان و دلده صبر و قرار ـــ تن بو دردیله اولدی زار و نزار
جسم و جانم یقوب کل ایلدی عشق ـــ ایتمی زار و غلغل ایلدی عشق
عشق یقدی درونمی ناره ـــ عشق قلدی جهانده آواره
عشق آیردی خانمانمدن ـــ عشق اوصاندردی طتلو جانمدن
عشق چاک ایلدی کریبانم ـــ عشق فاش ایدی راز پنهانم
عشقدن دوشدی قلبمه سوزش ـــ عشقدن ایردی جانمه تابش
بنی دلخسته عشق یار ایدی ـــ کردنم بسته عشق یار ایدی
بنی عشق ایدی مست و دیوانه ـــ خلق عشقیله اولدم افسانه
جوی دلجوی ایدکده بو سوزلری کوش ـــ ایدی قلبی صفا و ذوقله جوش

قیندی طاشدی قلبی جوش ایدی ـــ شوقله اکلیوب خروش ایدی
دیدی ای مست عشق و بی پروا ـــ غم یمه کم ایرشدی لطف خدا
سنی سوق ایدی دولته باری ـــ قلدی روزی جمال دلداری
سنی کوی نکاره ایرکورن ـــ مجلس شهریاره ایرکورن
نفسکدن ایرشدی جانمه ذوق ـــ ایدین مجلس کله سنی شوق
اولمدن کور جمال دلداری ـــ ایله بزمنده شوقله زاری
بلبل اول خوش کلامی ایدی جو کوش ـــ دوشوب اولدی صفا یله بیهوش
دیدی یارب بو خواب می یا خیال ـــ که ایرشدی دماغه بوی وصال
خضر همت اولوب بکا هادی ـــ ایدی کوی مراده ارشادی
دیدی ای خضر دم خجسته قدم ـــ قومدک ذره دکلو سینده غم
شاد قلدک قلوکی شاد اولەسن ـــ ایکی عالمده بر مراد اولەسن
بکا اولدک وسیله مقصود ـــ اوله مقصودکه وسیله ودود
ایلدک مژده وصل جانانی ـــ مژدکانی دلرسک آل جانی
ویرین جسم و جانی والحاصل ـــ تک بنی کوی یاره قل واصل
دیدی صبر ایت ایکنده قلمه شتاب ـــ که تأنی در در طریق صواب

صبر ایدوب قل تا آنی ای دردکش   اوله کم او مکیله تیمزایش
سنی کوی نگاره الکیدین   سر در بانه آشنا ایدین
او حرین اول وسیله ایله کا   حضرت کلدن ایره بوی وفا
بونی دیدی وپس اول اهل صفا   شهر کلزاره اولدی رهنما
کتدی اردنجه بلبل آواره   عاقبت ایری شهر کلزاره

بلبل زار شهر کلزاره ایروب وسروا کا باشی اوزره بر اندوب
سر دخوش رفتار له مصاحبت اندوکی عزت وحرمت اندوکی در

کوردی بر شهر خوب وپر تزیین   همچو اخضر حصار چرخ برین
بر زمرد حصار وسبزارنک   همشت کوشه نته که همفت اورنک
آبی صافی وخاکی مشک سرشت   همشت بابی نته که همشت بهشت
کرن اول شهر جنت آباده   کردی باغ جنانه دنیاده
نوله جنت دیسم او جایه بیمان   چونکه دیدار یاره وار امکان
انی کوردی چو بلبل خسته   اولدی حیران وزار ودم بسته
سقف دیوارنه ایدیجه نظر   جوی دلجوی قلدی باغه کذر
دیدی سن بونده بردم ارام ایت   قلمه دم مرغ قلبکی رام ایت

طوردن

طوروبن بو بولده جردانه   دیدین حالی سرو دربانه
سروه پس ایردی وسلام اندی   سرو اکرام ایدوب قیام اندی
سوردی سروک تراب پایینه یوز   صولدی باشی یر یوزنه دوییز
دیدی ای سربلند وعالی قدر   تخت رفعتده شاه صاحب قدر
برسوزم وار اکر دکله ادب   اچایین عرض حاله باب یا لب
کر اولورسه اشارت عالی   ایدیین عرضنه صورت حالی
بر فقیر ایله آشنا اولدم   خاک پایو که رهنما اولدم
بر هنر صاحبی کمال اهلی   بر صفا اتسی ذوق وحال اهلی
بر نمد پوش عاشق درویش   تیغ عشقیله خسته ودلریش
کرچه ظاهرده بر فقیر وحقیر   لیک علم ومعارفه اوجره امیر
بر مصاحب حریف ویار ظریف   مشربی صاف وذهنی پاک ولطیف
شاعر خوب فهم وخوب آیین   نکته دان وکشاده طبع جوان
کلمه تینه عقل ودل حیران   نغمه تینه جان وتن نالان
حاصلی بر لطیف الکلنجه   غمزدو دیده جانه دکلنجه
لیک عشقیله اولمش آواره   دوشمش الدن آله او بیچاره

کوریجك رحم ایدوب اونالانی خدمتوگه کتوردم اوش آنی
انی چون سرو استماع ایتدی شوقه کلدی وچوق سماع ایتدی
ددی کم وار کتور اونالانی جانه ویرسون صفا الحانی
سرو درباندن اولدی چون فرمان کردی کلزاره بلبل نالان
کوریجك سروی خاکه یوز اوردی سروا باغ اوزره خدمته طوردی
صوردی حالن حکایتن بربر بلدی شکر وشکایتن بربر
ایتدی بلبلده حالنی تقریر جمله ما فی الضمیرینی تعبیر
سویلشورك اول ایکی اهل هنر آشنا چقدی بر بریله مگر
عهد سابقده سرو عالیشان پدر بلبله اولوب دربان
انك آزادلو غلامی ایدی عبد مقبول ونیك نامی ایدی
بلبلك اولمشیدی لالاسی برودوشنده ایدی ماموآسی
بلبل اولوب النده پرورده یری وار ایدی تاج وش سرده
بلبجك انی سرو نیکونام بلبله ایتدی عزت واکرام
طوتدی ال اوزره لطف وغمزتله باشی اوزره یر ایتدی حرمتله
قوشورب قوشونده الی الدایم برابر باغ اوستنده اولوب قایم
عزت واحترام ایلر ایدی خدمتن بردوام ایلر ایدی
روز وشب سروله اولوب بلبل ایلر ایدی ترنم وغلغل
روی کل شوقنه قلوب ناله جسمنی ناله دوندروب ناله
ضعفله ایلر ایدی صوت حزین ایشیدنلر قلورلر ایدی زار وانین

بلبل شیدانك شب ظلمانی ده تنها قلوب آه وناله
ایله صبحه دك احیا ایدوکی در

برگجه کم چو بخت عاشق زار دهری طوتمشدی ظلمت شب تار
خواب غفلتله کوزیوموب انجم هر بری قلمشیدی کندوگی گم
خوابه وارمشدی یارله اغیار اویانق یوق مگر که بلبل زار
اوگجه بلبل لطیف الحان واریموب خوابه ایلدی افغان
کلی یاد ایلیوب خروشه کلوب ذوق وشوقیله قلبی جوشه کلوب
قلدی صوت حزینله آواز ایتدی عشاقه ناله سن دمساز
ایتمکه حسب حاله آغازی دوزدی بو رسمه نغمه سازی
کهای سریر لطافتك شاهی اوج برج ملاحتك ماهی
غنچهٔ ناشکفتهٔ خوشیده کل زیبای باغ محجوبه .

دکله حالم حکایت ایلیین سکاسندن شکایت ایلیین
بنی عشقک ضعیف وزار ایتدی عقل وفهمومی تار ومار ایتدی
آلدی صبر وقراری وآرامی حالمک ایتدی مست وبدنامی
اولدی کوکلم کمند زلفکه بند قلدی جان گردنن اسیر کمند
غم ابرولرکله ای رخی آل جرخ محنتده قدم اولدی هلال
خشم چشمک که جان شکار ایتدی تیغ بیدادی جانه کار ایتدی
شوق رخسارک اوردی ای مهوش خرمن عقل وصبره آتش
قصد ایدوب جانه غمزه خونریز ظلم شمشیرن ایلدی سرتیز
بنی دردیله سینه چاک ایتدی جانمه کچدی اوش هلاک ایتدی
الم عشقله زبون اولدم چاه محنتده سرنکون اولدم
پاره لندی جفا یله بغرم قانه دوندی بلا یله بغرم
یاندم ارتق فراقه طاقت یوق ذره جه اشتیاقه طاقت یوق
آتش غمزه دل کباب اولدی دیده مک جامی پرشراب اولدی
مدد ایله که قالمدی صبرم نجه بر جانه صبرله جبرم
مرحمت قل که صبره یوق قدرت حاصلی طاق اولیدر طاقت

نه رواد

نه روادر که ای گل رعنا درد هجر ایله بلبل گویا
قله تا صبح اولنجه یا هو سن اولوب خارلرله همپهلو
یتره سن مست خواب ناز ایچره قله بیچاره لر نیاز ایچره
صقن آینمه دن ای گل رعنا کلمی ویرر فنایه باد صبا
مرحمت قل که جانه ایردی الم مرحمت قل که یقدی جانمی غم
شول قدر قلدی بلبل افغانی که اودلره یقدی درد له جانی
کوردی غمدن زیاده محرمی یوق اشک چشمندن اوزکه همدمی یوق
دکلمزکه آه وافغانن اکلمزکه درد پنهانن
ظلمت شب جهانی تار ایتمش باشنه عشق دهری طار ایتمش
بر یکا ظلمت شب تار بر یکا قهر بخت ناهموار
بورومشدی جهانی ظلمت شب خوابه وارمشدی دیده کوکب
کوردی بو ظلمتک نهایتی یوق هیچ صبح صفا علامتی یوق
روز هجران کبی زمانی دراز محنتی چوق وفا وشفقتی آز

بلبل بی خواب اول شب ظلمانی ده اضطراب اوزره ایکن شب سیاهه خطاب ایدوب نغمه نفرین وعتاب ایدوکی

کوردی کم وردی جانه خیلی عذاب   دری ایدوب شب سیاهه خطاب

ندر ای شب بو ظلم و ظلمتلر   جانه بود کلو درد و محنتلر

روز هجرانمی سن ندر بو ظلام   اولدیمی یوخسه ماهک انشی تمام

شمع کوکب سوندمی نولدی   عقد پروین کوشندمی نولدی

نار آسمله یاندمی کیوان   که قرردی بو سبز کون ایوان

مشتری دوشدمی سعادتدن   که جهان اولدی پر نحوستدن

خنجره دوشدی وارث بهرام   ماتمن طوتدی چرخ نیلی فام

وجهنی نیچون ایمنه منکشوف   یوخسه ایردیمی آفتابه کسوف

قالمدی شوق و شادیه امید   بره می چالدی چنکنی ناهید

کاتب تیر کلره می طالدی   که قلم کیبی قاررب قالدی

بو یله نیچون قاردی روی جهان   یوخسه ایمدن اولدی سوزان

نیچون اورمادی صبح صادق دم   نفس یوخسه طوتدمی بالم

بو یله نیچون دراز در شب تار   یوخسه اولدیمی روز فرقت یار

اندی قایم قیامتی قیوم   یادو کلدی زمینه جمله نجوم

روزن صبح اولدی بسته   یوخسه قندیل مهر اشکسته

دود آهم می ایلدی تأثیر   یاندن اولدی زنکی چرخ قیر

ابر طوتدی جهانی سر تا سر   حامله بکزرا غلمق اشتر

نسر طایر مکر قنات آچدی   چاق هوای فنایه دک اوچدی

نسر واقع قلوب فلاکتده   واقع اولمادی برج دولتده

حاصلی ایلیوب بو رسمی ابنین   ایلدی کندو کندویه نفرین

دردی نولیدی حضرت معبود   بکا علمنده ویرمیدی وجود

والده اتمیدی والده میل   اولمیدی وجودم اکه طفیل

اولدی باری کاش جنین آلود   قان اولایدی بو جسم خون آلود

اولدی باری کاش تیغ اجل   قانمی دوکلی کوریدی محل

مهد جهد ایچره اولیجق بسته   تن نولیدی اولیدی اشکسته

شیر ویردکده اغزمه مادر   زهر اولایدی نولیدی شیر تر

یا نولیدی که ایرشوب برشیر   تنمی چاک ایدیدی بهر بر تیر

اولمدیمی برافعی سهمناک   که بنی ایلیدی زهری هلاک

وار به اوچمشدی قافه عقاب   که قیوب جسمم اتمدی نایاب

شفقتندن یا طفلکن مادر   ویردوکنده لباسیله زیور

عجبا بو قیلیدی بر رهزن   طمع و حرص زیور و زردن
که چکوب تیغ ظلمی بی پروا   باشمی تندن ایلیدی جدا
یا نولیدی جهان اولوب قرغن   بکا قصد ایلیدی هر بردن
برکون اوله بولوب بری فرصت   سینه‌می چاک ایدیدی بی منت
ایلر ایکن بو رسمه گریه و سوز   طوغدی ناگاه ماه چرخ افروز
کوردی چون ماه و بردی عالمه تاب   قودی غیری و اندی مایه خطاب

بلبل اسیر اول شب دلکیرده اضطراب ایدوب و ماه منیره خطاب ایدوکی در

دیدی دردیله ای مه انور   مقدمکدن ایرشدی عالمه فر
مکر اول آفتابه سن میسن   که انکچون بو رسمه انورسن
الدک اول شمسدن مگر بهره   که صفا وبردی مقدمک شهره
دهری طوتمشدی شام ظلمانی   مقدمک ایردی قلدی نورانی
قومه ظلمتده قبله ناشادی   کوی دلداره اول بکا یادی
شب ظلمتده قالمشم گمراه   بکا اولغل دلیل گوستر راه
وار ریسک جناب دلداره   عرضه قل حال زارمی یاره
دی که ای آفتاب عالمتاب   قالدی ظلمتده ذره بی تاب

اولدی سرگشته مهر کیله اوزار   حاکدن قالدر ایله لطفکی یار
نچه بر اوله زار و سرگردان   ایله اول دردمنده درمان
ینه اول دردمندی اودلره یق   نظر شفقتیله حالنه بق
مستمند و غریب و عاشق در   حالنه شفقت ایله یاز قدر
اکا جور و جفا بر اولدیه   سنی سودیسه کافر اولدیه
سنی سومک کنهسه اکا گر   باری اولدر کنه بدن قورتر
یوق اگر اول گدادن ای دلدار   او تنوب خلقدن ایدرسک عار
باری قتل ایت اکلمسون آدی   بکمه یادا ایمسون اونتادی
گرچه اولدرمک آنی زحمتدر   لیک اول دردمنده منتدر
بویله درکن او عاشق پر غم   اوردی ناگاه صبح صادق دم
قودی ماهی او عاشق پرتاب   صبحه سوز دلیله اندی خطاب

بلبل عاشق صبح صادقی مخاطب ایدوب شاننه لایق و حالنه موافق کلمات ایتدوکی در

دیدی ای صبح صادق انور   وبردی صدقک جهانه زینت و فر
نور صدق ایله قلبک انوردر   کون کبی خلقه صدقک اظهردر
قلبمی قل صفا ایله گلشن   ایله اول مایه صدقمی روشن

عالمی روشن ایلیوب اوّاوّ | صالیجق کوی دلبره پرتو
شبنم ایچون ایدوب کریبان چاک | عرضه قیل پاره حالمی بی باک
دیکه اول دردمند و دلخسته | زار و حیران و دنک و دم بسته
ره عشقکده یار صادق در | رحم ایدرسک اوزاره لایق در
یقه سن قلدی دست عشقک چاک | عشقک ایتدی تن ضعیفن خاک
خاکنه باری برگذر ایله | حالمه کوزدن اکا نظر ایله
اتمه پامال اونا توانی مدد | ایله طوفان قهره لطفکی سد
تولا اولدیسه بی نوا و فقیر | هنر اهلیدر اول گدای حقیر
گرچه نه جاه و مالی وار شاهم | حمد لله کمالی وار شاهم
گرچه یوقدر النده سیله زر | اشک چشمیله روی زردی تیز
التفات ایت کمال اهلینه | اعتبار ایله حال اهلینه
اته اهل کماله شاه احسان | لطف طبعینه اولور اول بریان
ایلر ایکن بو رسمله گفتار | طوغدی ناگاه مهر پر انوار
گوروب انی سپهر یوز طوتدی | قودی ماهی و مهره یوز طوتدی

بلبل نغمه نوا آفتاب عالم آرایه خطاب ایدوب سوز و

بلبل نوا آفتاب عالم ارایه خطاب ...

تابله آتش درونی | التهاب ایدوکی در

دیدی ای پادشاه تخت فلک | که منور رخکله ملک ملک
بر نوک قلدی عالمی روشن | اندک نورک زمانه گلشن
حسن سعیکله جمله کار تمام | پخته تأثیرکیله جمله خام
عالمک چشم وهم چراغی سن | گوزی نوری و یوزی آغی سن
جز نورا تمیمدی سندن اگر | حشره دکلو قلوردی تیره قمر
صبح مهرکدن اوره گردم | نور جبینی محو ایدردی ظلم
دردلداره وار ایکن سحری | خاک پاینه ایدیجک گذری
شوقی روشن ایله یاره دوش | قیودن قوسه ایجادی دوش
خاک کوینه وارمدن لیتله | پاینه سوریوزوکی ذلتله
ایله اول ماه مهره اظهار | دیکه ای شاه آسمان مقدار
دور حسنکده اول فرومایه | پایمال اولدی نیته کم سایه
طوغدی سایه کیبی بخشنده گون | اولدی درد و فراقله گونی دون
شب فرقتده قالدی اول پرغم | عرض حسن ایله قلبن ایت خرم
شب هجران نچه بر اوله طویل | انی روز وصاله قیل تبدیل

قیودن

نچه بر یانه درد و حسرتله / نظر ایله اکا محبتله
قالدی درمانده اوشش اکسیر کدر / مرحمت ایله کم فقیر کدر
کرچه کم درد و محنتی چوقدر / سندن ارتوق کمسنه سی یوقدر
قالدی آیقده دار دنیاده / دستکیر اول که اولدی افتاده
قبله سی آستانک اولمشدر / کعبه سی آشیانک اولمشدر
کجه لر صبحه دک اولوب بیدار / درد له نامکی ایدر تکرار
فکری سن سن دلنده صبحله شام / ذکری سن سن دلنده صبحله شام
سکا درنازی کر ایدر نیاز / قبله سی سا که در قلورسه نماز
کفر زلفوکی ایلمشدر دین / استمز داخی مذهب و آیین
عشقکه چون کتوردی ایمانی / اتمه رنجیده اول مسلمانی
اول فقیرک دعاسی آل شاهم / مرحمت قل شناسی آل شاهم
اندی وافر بو رسمه کفت و شنود / ایر مدی کوردی کم برندن سود
مهر و ماهی قویب خلیل آسا / حقه یوز طوندی اندی عرض رجا

ببل شیدا ماه و آفتابدن قطع رجا ایدوب جناب
قاضی الحاجاته مناجات ایله التجا ایدوکی در

بشلدی صدق ایله مناجاته / عالم السر و الخفیاته
دیدی کم ای اله موجودات / قابل التوب قاضی الحاجات
جمله سر نهانه عالمسن / جمله ارض و سمایه حاکمسن
سکا معلوم در بنم حالم / مشکل اولدی زیاده احوالم
کمسه بلمز نه چکدکم یا رب / قدومی یوکدی بار درد و تعب
بن اسیر بلا و زجر و عنا / کندو ذوقنده یار و بی پروا
یانرم بن بلا و حسرتله / عالمنده نکار راحتله
کمسه یوق حالم ایلیه اعلام / قالدم اوشش زار و عاجز و ناکام
دار غربتده یم انیسم یوق / کنج فرقتده یم جلیسم یوق
محرمم غصه همدمم ناله / اوغرامسن کمسنه بو حاله
بنم ایچون کمسنه دوکمز یاشن / مکر انجق بو چشم کوهرپاشن
غمده یوق اوستمه دونر یار / انجق اوشش دود آه آتشبار
اجمز نکه حالمه بردم / مکر انجق بو پاره لو سینم
اولسم اتمز کمسنه آه و فغان / حسرتله مکر دل نالان
قالمشم یا الهی حیرتده / ندین اشبو دار غربتده

اندوكم سوز و آه حقيچون　　دل فرياد خواه حقيچون
دلبرك غنج و نازي حقيچون　　اهل عشقك نيازي حقيچون
دلبرك عزت و جلالي ايچون　　عاشقك ذلت و ملالي ايچون
اهل حسنك ملاحتي حقي　　عشق اربابك محبتي حقي
بغرمك قاره باشي حقيچون　　كوزمك قانلو ياشي حقيچون
چكدوكم محنت و بلالر ايچون　　كوردوكم فرقت و جفالر ايچون
لب دلبردكي حلاوت ايچون　　رخ جاناندەكي طراوت ايچون
جان عاشقدەكي ملالت ايچون　　دل صادقدەكي صداقت ايچون
عاشقك روز غمده صبري ايچون　　شب فرقتده جانه صبري ايچون
شمع ماهك ضياسي حقيچون　　عالمك روشناسي حقيچون
آفتاب جهان فروز حقي　　ظلمت شام و نور روز حقي
آسمان حقي و زمين حقي　　يوم موعود و يوم دين حقي
حضرت آدم صفي حقي　　يعني اول سرور وفي حقي
شيث و نوح و خليل حقيچون　　پيك حق جبرئيل حقيچون
حضرت موسي كليم حقي　　عيسي مريم اول كريم حقي

احمده

احمده اندوكك محبت ايچون　　اول كرم كاني بوجه حضرت ايچون
دخي اصحاب و آلي حقيچون　　عز و قدر و جلالي حقيچون
جمله اسما ايله صفاتك ايچون　　بي كم و كيف پاك ذاتك ايچون
بني يانمه بو نار هجرانه　　ايله واصل وصال جانانه
طبع سرديني شوقله گرم ايت　　دل سختيني لطفله نرم ايت
رحمتك ايله قلبنه القا　　اوله كم رحم ايده بو غمده بكا

گل زيبا ناله ايله بلبلي اصفا ايدوب خط وصفا مقرر ايكن ناز و استغنا صورتن گوستردوكي در

بلبل ايدوب هزار سوز و گداز　　ايلر ايكن بو رسمه حقه نياز
خواب ناز اچره خفته ايكن گل　　ناگهان ايردي بر عجب غلغل
گوشنه ايردي بر لطيف صدا　　كه ويرر جانه ذوق و قلبه صفا
گوش ايدوب اني دكلدي چو براز　　ددي آيا ندر بو خوش آواز
ويردي راحت روانه آوازي　　كمدر آنك ترانه پردازي
نه مغني در بو ساز اهلي　　نچه ساز اهلي بلكه راز اهلي
اندي زهره مكر زمينه نزول　　كه آنك چنكنه دوشر بو اصول

بلبلکیچون ندر بو سازه سبب — نرکس دیدبانی قلدی طلب
حاضر اولدی چو مجلسه نرکس — ددی ای نور دیدهٔ مجلس
بو کجه ایردی کوشمه بر ساز — بلسم اول سازه کمدر دمساز
حاصلی وبردی جانه قوت و قوت — ایلدی شوقی عقلمی مبهوت
داره نازکلکیله کمدر کور — دکلیوب سازنی صفاسن سور
کوره کوکدنمی اندی ژاله کبی — یوخسه یردنمی چقدی لاله کبی
نره دن کلدی و مرادی ندر — اکا کم درلر اوله ادی ندر
بل نهانیجه جمله احوالن — بکا بلدر جمیع افعالن
طوردی نرکس دردی کوزن اوزره — وارین سوردنب یوزن اوزره
کوریجک هیئت و قیافتنی — اکلرم جمله وضع و حالتنی
اندی بس بلبلی تجسسه عزم — بلکه وصف حالن ایلدی جزم
کلدی کوردی که بر فلک زده مست — سروله همسر اولمش و بمدست
روز و شب ناله و فغان ایلر — عالمه عشقی داستان ایلر
سروه حالن صوروب نزاکتله — هب خبر الدی بر ظرافتله
بلدی بر مبتلا و عاشق در — عشق یولنده یار صادق در

کله کلدی روایت ایلدی — حال زارن حکایت ایلدی
ددی بر دردمند و آشفته — شور عشقکله اولمش آشفته
اول هوا ایله اولوب آواره — کزوب الدن اله او بیچاره
کوردی کم یوق قواره درمانی — کلدی کم و یره بولکه جانی
بر کمال اهلی خوب سرور ایمش — هر کماله هنروار ایمش
بو سوزی چونکه کل اشتدی اصفا — قانی خطا اندی سوزنی حلی صفا
لیک بر مقتضای مجبوبه — قوللنوب نازله او اسلوبه
ددی نیلر بو آره ده اوکدا — که غنی نیله ایردی جانه غنا
نجه کستاخ اولور که بی پروا — و حمدن قلور کیجیله صدا
نجه بکشر بو نجه یکیشتی در — او نه طوردیسکور اکا حقدر
بو قدر آه و واهه نولدی سبب — نه او نر اول حریف فانی ادب
دلی طورمز عجب نه قوشدر بو — بلمزم که نجه او قوشدر بو
نجه باشن آغربدر او عکننت — او تمه دک اکا بخورسه قوش
نجه او نر او جرغ شوم انده — کم اکه قوشم دیمز بونده
نه او بسزلک اوله بو که کدا — شاهه او نا غیوب کچه شیدا

بلکه الدی شوندن ناله ایله   ویرر اخرانی او ناله بیله
بزی هر شب اوتیز افغانی   دخی سویلیمکوز او نالانی
نامی روز و شب نه ذکر ایلر   وصل اولمی صنوبرنه فکر ایلر
اوممسون اول گدای دیوانه   ایره عمرنده وصل جانانه
اولمسون عشقیله چهره‌سی زرد   یوق یره دوکمسون دکی آه سرد
یوری واردی اوزاره نالانه   اوممسون که ایره وصل جانانه
بو هوایی گدرسن اول مسکین   اتمسون یوق یره فغان و انین
اوممسون کم گدای بی حاصل   اوله شاه جهانه هم منزل

نرگس بینا بلبل   کویا یه خطاب ایدوب
انواع زجر و عتاب   ایلدوکی در

شاه گلدن چو نرگس الدی جواب   بلبله گلدی ایتدی خیلی عتاب
دیدی مسکین نه در بو ناله و آه   نه دن اولدک بو رسمه نامه سیاه
حرم شاهده نه در بو صدا   ادبک قانی ایلمه غوغا
بو نه کستاخلق در ای مسکین   که ایلدک آنی کندکه آیین
اونیمز نالکدن اهل چمن   شاه گل بی حضور در سندن

عاشق

حدنی بلمیوب عجب نه روا   شاهه نکچه کمینه گدا
شاه گل خیلی اضطراب ایتدی   سکا خشم ایلیوب عتاب ایتدی
دیدی حدینی بلسون اول رسوا   ایلمسون نا محرم اتمسون غوغا
جمله اسرارنی عیان ایتدی   نامی خلقه داستان ایتدی
ایتدی عالمده فسانه بنی   قلدی رسوا قمو جهانه بنی
اغزنی طوتسون اتمسون ناله   یوخسه قهر ایدر اول ابداله
اولسون اوز عالمنده فارغ بال   یوخسه خشم ایدر اکا فی الحال
اولمسون بردخی اکا آدم   ایده یا بر طریقله یا دم
اولور مستحق قهر و غضب   ایدر اول دردمنده درد و تعب
چونکه نرگس بونی بیان ایتدی   بلبل آه ایلیوب فغان ایتدی
گوردی کم یوق فغانه ده رخصت   دلدن آه ایلدی اوبی طاقت
درد بجا اوله اولوب خسته   قالدی حیران و دنک و دم بسته
اولدی نرگس نیه بولنه روان   قالدی اول خسته چون تن بی جان
ایچنه سگردی دردله اوذی   دیه سندن چقوب بلا دودی

درد هجر ایله قالدی چون خاموش | دوشدی خاکه اولوب اول دم بیهوش
نچه دم یاتدی بیخود و سرمست | حالت عشقله نه نیست نه هست
عاقبت عقلی کلدی باشنه | کوردی غرق اولدی کوزی یاشنه
جمع ایدوب عقلن ایلدی همت | که قیله صبر کرا اولا طاقت
نچه کون آه و واهله صبر ایتدی | جانه صبر ایله خیلی جبر ایتدی
اولدی دم بسته ایتمدی ناله | کمسه نا واقف اولمیه حاله
عاقبت اولدی غنچه طاقتی طاق | شعله ویردی دلده نار فراق
عزم ایدوب دشت و کوه و صحرایه | چقر یدی غمیله تنهایه
ایلردی طوتنجه ناله و آه | دوکونب طاشلره اول کمراه
ایلر ایدی فغان و ناله و زار | طاقتی طاق اولنجه اول بیمار
قالمیه چون فغانه طاقت و تاب | ینه ایلردی منزلینه شتاب
بو طریقیله نچه کون اوکدا | ایلدی صبر ایتدی جانه جفا

نسیم روح افزا بلبل شیدایه راست کلوب بلبلی زار کل نازک عذاره خبر بر اولمه‌سن درخواست ایتدوکی در

بر سحرکه لیل ظلمانی | دفع اولوب ایردی صبح نورانی

رفع ایدب ظلم ظلمتی مولی | روز کوستردی روی مهر وفا
آفتاب ایتدی خلقه عرض جمال | اولدی شوقیله دهر مالامال
بو یکا اول غریب و بیچاره | بلبل بی نوا و آواره
الم و درد ایله اولوب خسته | اوتوردی غمیله دم بسته
ناکهانی نسیم جان پرور | ایلر یکن چمنده کشت و کذر
کوزی طوش اولدی بلبل زاره | کوردی کم اول غریب و آواره
سرو بالا ایله اولوب بیدست | اوتورر حسرتیله واله و مست
درد هجر ایله خسته حال اولمش | ره فرقتده پایمال اولمش
ضعفدن جسمی بر خیال اولمش | بار هجر ایله بی مجال اولمش
یانینه کلدی مرحبا ایتدی | عشق اولادیو بر صدا ایتدی
ددی حالک ندر صفا کلدک | نه یل اسدی که بو یکا کلدک
ندن اولدک بو رسمه زار و نزار | جانه فرقت مکر که ایلدی کار
نچه زار و نحیف اولمشسن | درده دوشمش ضعیف اولمشسن
کوزلرک حسرتیله یاش اولمش | جکرک محنتله باش اولمش
ندن اولدک بو رسمه زار و نزار | حمد لله که ایردی وصلت یار

مسکنک اولدی کوشهٔ کلشن کل کبی بنجون اولمیاسن شن
یوغکن هیچ احتمال وصال حمد لله که اولدی یروب اقبال
کوی دلداری ایلدک ماٴوی ندن اولمق مقیم کنج بلا
عین وصلنده سن ندر بو انین بولدوکه بونرسن ای مسکین
آه ایدوب بلبل نحیف ونزار دیدی ای یار همدم وغمخوار
کرچه کم اولدی مسکنم کلشن لیک جانم اسیر درد ومحن
در دلدارایکن بوزاره مقام جانه دیدار دوست اولدی حرام
دوندم اول حاجیه بوبن مهجور که واره کعبه یه وکورمیه نوز
تیغ غم جسمی چاک چاک ایتدی هجر وفرقت بنی هلاک ایتدی
اولمشم زار وبی نوای فراق عین وصلنده مبتلای فراق
کورمدم دوستدن وفا اثرن الدم اما که چوق جفا خبرن
ظاهرا اولمشم اکرچه قریب لیک اولدی بعید وصل حبیب
وصل دلداره اقتدارم یوق دلده صبر الده اختیارم یوق
کورمدم ذره دکلو بوی وفا لیک کوردم هزار جور وجفا
بکا رحم ایتمز اول جفاکارم ایردی افلاکه آه وزارم

کمسه یوق حالم ایلیه اعلام اوله کم رحم ایده او ماه تمام
قلدم اوش حسرتیله درمانده روز وشب ناله ایله افغانده
حالمی بلسه اول کل رعنا اومرم قلبیدی بو بلیه جفا
اولا شاید اسیرکیوب اونکار قومایه بو بلیه درد بجله خوار
نوله کرکب ایدوب ثواب جزیل لطفک اولسه بو دردمنده دلیل
دستکیر اولوب ای خجسته خصال دمیدر بو فقاده نککل ال
حالمی خاک پاینه عرض ایت کردن جانه منتک فرض ایت
دلبره حال فرقتی بلدر چکدوکم درد ومحنتی بلدر
نار شوقیله قل زبانک کرم اوله کم قلب سختنی قله نرم

نسیم جان پرور بلبل بی خبرک خبرن ایلتوب کل زیبادن رحمت اثرن وشفقت نظرن مشاهده ایدوکی در

دیدی بیک نسیم روح افزا چکمه غم شاد اول ای اسیر بلا
یورکم دلدی ناله واهک اولین قاصدک بن اول شاهک
ایتمیوب قادر اولدوغمی دریغ ایده بن بو خصوصه سعی بلیغ
حالکی یاره عرض ایدوب بر بر قلین سرکذشتکی تقریر

سنی اول شاهه تربیت ایدن فادر اولدیغجه تقویت ایدین
اولهکم ایلیوب سوزم مقبول قله اول شاه لطفنی مبذول
همت ایت دیدی وروان اولدی کل رعنایه دک دوان اولدی
واردی شاهه کله دعا ایتدی خاکه یوز سوردی وثنا ایتدی
دیدی ای آفتاب برج جمال ماه پرنور آسمان کمال
ماه حسنک منور اتسون حق هر مرادک میسر اتسون حق
ایلیوب عزو رفعتک دایم قصر عمرک حق ایلسون قایم
بر غریب وفقیر وافتاده عالمنده یوررکن آزاده
بنده دوشدی اولوب سکبنده درد عشقیله اولدی افکنده
بوی عشقک ایروب مشامینه زهر غم قندی دیر جامینه
جان ودلدن اسیرک اولمشدر دردمند وفقیرک اولمشدر
غمک اولمشدر اکا الکنجه جاننه دردک اولدی دلکنجه
اوبیز کیجه لر فغان ایلر عشقکی خلقه داستان ایلر
کوندزن دردمند وبیچاره دور ایدر شهری مست وآواره
دست عشقک طوتوب کریبانن خار غم قلدی چاک دامانن

نالهدن جسمی ناله دونمشدر ضعفدن بر بلاله دونمشدر
راه عشقکده صادق اولمشدر سکا جانیله عاشق اولمشدر
نوله ای آفتاب اوج کمال ایتسکا اول خاکساره عرض جمال
اوله لطفکله بهرمند اوکدا کرمکدن نه کم اولا شاها
نه ضرر اوله سرو بالایه صاله کر خاک حقیره کر سایه
آفتابه نه عار لاحق اولا صاله کر خانهٔ فقیره ضیا
دولت وقدره نه عجب نه قصور کر سلیمانکا اوله همدمی مور
آب که اولدی حیات جان وجهان مبتلی الجعلره دررهبر آن
مرحمت قل زمان همت در مستحق عطا وشفقت در
فاقی درمانده قلدی اول مسکین اله آل کوکلن اولمسون غمکین
ایشیدوب کلدی نازله کل تر دیدی وار ایله اولدایه خبر
بکا جان ودلیله عاشق ایسه راه عشقده مرد صادق ایسه
درده صبر ایلسون ایدنجه دوا جورمی چکسون ایلینجه وفا
درده صبر ایلسون دوا ایندر مرد عشق ایسه اکه درد ویر
ذوق ایدن درد عشق لذتنی استمز صحت وسلامتنی

هجره دوشسه کمال ایرر عشقه   وصله ایرسه زوال ایرر عشقه
دامن عشقی طوتسه عاشق برک   اول اتمک کرک مرادن ترک
یاردن کر مرادی وصل اوله بل   عشقی اولور مراده پاره دکل
عاشق اولدر ایده رضاسن ترک   ایلیه جمله مقتضاسن ترک
هر نه کم دلبرک رضاسی اوله   ویره جان و دلیله اکه رضا
چون فراق اوله دلبره مطلب   عاشقه وصل امیدی نه عجب
دلبر استر بعید اولا عاشق   عاشقه قرب اولورمی هیچ لایق
کرچه عاشق وصاله طالبدر   دلبرک میلی هجره غالبدر
عشقدن هر کمه که ایردی صفا   بونی هرکز قبول ایدرمی اولا
که بولوب کندو وصله لذت   ویره جانانه جهله زحمت
کندو ایره مراده لذتله   نامراد ایده یاری غلظتله
عاشقه عشق یار بس در بس   عشق اودر غیریسی هوا و هوس
چونکه کلدن نسیم الدی حجاب   بلبل زاره دکلواندی شتاب
ددی کورب اشتدوکن کلدن   ایشیدوب کندی هوشن بلبلدن
ایلیوب ناله و فغانی ینه   کم کم اوندردی کلستانی ینه

ینه قلدی فغان و نالشلر   ینه صالدی جهانه سورشلر
برنچه کون دخی اوجسته وزار   یاندی بو حسرتیله لیل و نهار

صفت صبح و کل زیبا اعیان وارکانیله صحبت ایدوب ذوق وصف و عیش و عشرت اتدکلریدر

بر سحرکه که خسرو خاور   الدی شوقیله دستنه ساغر
بزم افلاک شوقله طولدی   مهر جام و شفق شراب اولدی
صبح اوجامیله مست اولوبن باک   ایلدی شوقله کریبان چاک
بو طرفدن کلکت ده ضمیر   کوردی کم قلدی صبح دهری منیر
طولدی آفاق شوقله شادی   بیر صبح اتدی عیشه ارشادی
شاه کل عیشه ایلیوب نیت   شهر کلشنده قلمغه صحبت
اتدی فرمان که ایلیوب تدبیر   قوره لر صحن باغه منبر سریر
یغدروب بزمه باده ژاله   قله بر لعل ساغرن لاله
جمع اولوب جمله اهالی باغ   لاله وشش نهریسی طوته ایاغ
امر عالی ایرنجه اول ساعت   جمله ترتیب اولندی هپ صحبت
شاه کل صدره کچدی دولتله   سرو ایاغ اوزره طوردی خدمتله

ژاله بذل ایتدی بزمه صهبایی
لاله پر قیلدی جام مینایی

الدی زرین قدح اله نرگس
طولدی شوق ایله سربسر مجلس

صحنلرن جوزدی سنبل طرار
بزمه مسک و عبیر قیلدی نثار

قیلمغه وصف او مجلسی روشن
دل اوزاتدی که سویلیه سوسن

مکر اولدی او مجلسه حیران
بوینین اکدی بنفشه قالدی نهان

جوی دلجوی انی چو سیر ایتدی
اولدی بیهوش کندودن کیتدی

کوکلی اقدی اکا و جوش ایتدی
او هوا ایله چوق خروش ایتدی

خدمت ایدوب نسیم عیسی دم
یلدی یوپوردی طورمدی بردم

ایتدیلر عیش و نوشه آغازی
ایردی آفاقه عشرت آوازی

ایتدیلر شوق ایله تکلم لر
قیلدیلر ذوق ایله ترنم لر

طولولر ایچدیلر صفالر ایله
بوسه لر الدیلر وفالر ایله

شوق ایله نوش ایدنجه بر ساغر
یقا چاک ایتدی مست اولوب گللر

دسته الدی لاله لعل ایاغ
یقدی شوق ایله سینه یه بر داغ

کوزینه کلدی نرگس فی الحال
کاسه سن بیره چالدی بی اهمال

سرو اولوب جام شوق ایله سرگران
رقصه کردی هوا ایله اول آن

بعد

بصدوغی بیری بلمزیدی بیم
فانی مست اول جوان کریم (اولدی)

بر ایکی جرعه کم اکا دکدی
خوابه واردی بنفشه باش اکدی

هپ یقلدی ایاغی الی گلشن
غنچه دوشدی مست اولوب سوسن

بو طرفدن غریب و عاشق و زار
یعنی کم بلبل ضعیف و نزار

ساغر عشق ایله اولوب سرمست
اولمشیدی هوا ایله همدست

کوروب اول بزم خاصی اول بی تاب
کوزی یاشینی ایلریدی شراب

چشمنی جام و اشکنی می ایدوب
قامتن چنک و ناله سن نی ایدوب

غم و درد ایله صحبت ایلردی
او دخی اشبو عشرت ایلریدی

ایلیوب آه و ناله یه آغاز
اولمشیدی فغانله دمساز

قدنی درد و محنت ایدوب چنک
ایلریدی ترانه یه آهنک

سینه دن درد ایله او مست و خراب
ناله لر ایلریدی همچو رباب

بغرنی دلمشیدی نی کبی غم
خالی اولمزدی ناله دن بردم

عود دوش ایلیوب فغان و انین
عود دوش یقدی جانن اول مسکین

انده گل ذوق ایله صفالرده
بونده بلبل غم و بلالرده

گلک انده قرینی عشرت و نوش
بلبلک بونده کاری جوش

وخروش

بو طریقیله نیجه کون خرم / چکدی کل جام عیش و بلبل غم
بلبل آواره ذرده نه چاره / بولمیوب عاقبت بر نامه
انشا ایدوب احوال پر / ملالن املا ایتدوکی در

نیجه مدت بو رسمله بلبل / اغلیوب ایتدی دردله غلغل
یوزنه کلمدی کل زیبا / ایرمدی ذره دکلو بوی وفا
یوزنه بقمق اولمدی اصلا / نامنی اکمق اولمدی قطعا
صبر ایده کوردی بلبل شیدا / کمسیه سرن ایتمدی افشا
صبرله کوردی هیچ بتمدی ایش / تیغ صبر ایلدی درونی ریش
کندو کندویه دیدی اول شیدا / نوله بر نامه ایلسم انشا
کمسه دن کمسه یه چو یوق چاره / حالمی بن یازاین اول یاره
جمله درد و بلایی شرح ایده یین / جانه اولان جفالی شرح ایده یین
قلم ایدوب عمیله مژکانم / هم دوات ایلکا چشم کریانم
خون اشکومی سرخ ایدوب هر دم / یازاین حسرتیله نامهٔ غم
الدی دستنه دردله خامه / یازدی دلداره قانله نامه
ابتدا نامهٔ ایدوب انشا / حقه حمد ایتدی و رسوله ثنا

ددی ای نازاینجی دلدارم / عاشقه مهری یوق جفاکارم
عجبا نازه غایت اولمدیمی / بو جفایه نهایت اولمدیمی
یوقمی جور و جفانک اوزانی / نازک اولمزمی اوله پایانی
نازنینلرده بومدر عادت / که اولمیه نازه حدله غایت
نازی ترک ایله قیل نیازه نظر / ایله بو آه جانکدازه نظر
نازنینده اکرچه ناز کرک / چوق کرکمز و لیکن آز کرک
قومه حسرتده جان غمناکی / اودلره یقمه سینه چاکی
روز و شب حسرتیله نالانم / سینه بریان و دیده کریانم
تیغ غم ایلدی درونمی خون / دردله حالم اولدی دیگرکون
قلمدی صبره طاقتم ارتق / هجره یوق استطاعتم ارتق
بکا رحم ایله کم ضعیف اولدم / طاقتم قالمدی نحیف اولدم
چاک اولوب تیغ هجرله بدنم / لاله وش قانده بویاندی تنم
کوزلرم یاشی دوندی جیحونه / بکزمک رنکی رنک لیمونه
مرحمت قل که خسته حال اولدم / قوتم کتدی بی مجال اولدم
مرحمت قل که اولدی طاقت طاق / جانه کار ایتدی تیغ هجر و فراق

قالمدی کندی صبر و سامانم / اولورم بو تیکه اولور فانم
بنی رد ایتمه شفقت ایت ای کل / کله لازم و کلمدر بلبل
حسنله کرچه کلدر زیبا / لیک بلبل ویرر ظهوری اکا
کرچه معشوقه ویردی غرق حق / عاشقک ذاتی دراکا رونق
خوار ایتمه بو عاشق زاره / اولدی آیینه وجه دلداره
عشقی مجنونک اولمسه پرشور / لیلی اولمزدی حسنله مشهور
کسمسه کوهی عشقله فرهاد / قانده اولوردی نام شیرین یاد
یانمسه یار عشقه پروانه / شمع اولمزدی دلده افسانه
کرچه عاشقده عشق غالب اولور / لیک معشوق اکه طالب اولور
عاشق اولسه بولنده کر صادق / دلبر آخر اکا اولور عاشق
نازنینم ایکنده ایلمه ناز / یتر اندر بو دردمنده نیاز
سنده نازیله باد استغنا / بله ویردی وجودم اتدی فنا
طوتلم وصله اولمیم لایق / فانی احسانک ای شه فایق
بنی احسانکیله دلشاد ایت / بنده کم بند غمدن آزاد ایت
یازدی چون نامه تمام اتدی / نامه برا استیوب قیام اتدی

ددی

ددی بندن کیم اوله یاره رسول / بوله انک الیله نامه وصول
کرچه کم ایلدی چوق افکاری / عاقبت بولدی قاصد یاری

زنبق سرافراز بلبل جان کدازک / نامه سن کل دلنوازه ایصال ایدوکیدر

مکر اصحاب شهر کلشندن / وار ایدی بر جوان سمین تن
نامه بر کبدی پیشه سی انک / اولدی قاصدی کلستانک
اولوب اجابه نامه بر هر بار / طوتار ایدی الندە بر طومار
سیمتن بر جوان خرم ایدی / طیب اخلاقله مکرم ایدی
سرفراز ایدی اهل کلشنده / اهل راز ایدی جمله فنده
کرم اتی بلند همت ایدی / بر سمن روی و سروقامت ایدی
باغه ویرردی لطفله رونق / نامی اولمشدی باغده زنبق
واردی بلبل اکا نیاز ایدی / یوزیره قودی کشف راز ایدی
ددی ای سرفراز عالی قدر / قصر همتده میر صاحب صدر
نولا کر لطفک ایلیوب مبذول / قولدن اولسون او پادشاهه رسول
نامه می یاره ایلیوب ایصال / خبره کیرسک ای ابا خجسته خصال
مقدمک اوله کم اولوب فرخ / رحم ایده او اول نکار فرخ رخ

نـخـ ای سنبل کیسو ... زنبق کتوردی نامه خوب بهار ...

ایشیدوب زنبق انی ایتدی قبول   دوی بسم الله اولمه هیچ ملول
نامه کی یاره ایلیوب واصل   اومرم کیم مراد اولا حاصل
الدی طوماری دستنه فی الحال   کندی درکاه شاهه بی اهمال
واردی درکاه شاهه نوری سوردی   صوندی طومار خدمتنه طوردی
نامه الدی شاه کل اول آن   اوقدی هر نه که ایلشیدی بیان
چونکه احوالی ایلدی معلوم   جمله شکر و شکایتی مفهوم
دوی کیم صاغمی اول مسکین   داخی ایلرمی دردمیله انین
داغ هجر ایله داخی یانمشمی   لاله وش قانلره بویانمشمی   داخی
بندن ایله سلام او بیچاره   ایومسون ایردی دردنه چاره
اتمسون دردهجرله افغان   قلمسون نار غمده دل بریان
اکا شمدن کرو وفا ایدیم   خسته دردنه دوا ایدیم
نیجه بر یانه اشینی قیله   طوتشوب آتش فراقیله
آب لطفمله ایدیم تسکین   نیجه بر یانسون آتشه مسکین
دوی کیم اولدر طریق صواب   یازه یوز نامه سینه برده جواب
پس اله الدی خامه اولدم   بلبله یازدی نامه اولدم

کل زیبا نامه بلبل شیدایه جواب یازوب زنبق سرفرازله ارسال ایلدوکیدر

اولا ایتدی حقه حمد و ثنا   هم رسوله سلام لایحصی
دوی ای مستمند و آواره   خسته و دردمند و بیچاره
ای غم عشقله ضعیف و زبون   بستهٔ حلقهٔ کمند جنون
الم عشقیله حالک نه   غم هجرمله انفعالک نه
خوشمیسن حسرت و فراقیله   نیجه سن درد و اشتیاقیله
تیغ هجرم درونک ایتدیمی قان   بغرک اولدیمی شوقله بریان
کوزلرک یاشی دوکریمی حسرتله   جانکی غم ییقرمی محنتله
نیجه سن خوشمیسن صفاده میسن   ینه دردمله مبتلا میسن
عاشق اولدک بکا صدق اقیله   واصل اول وصلمه لیاقتله
لازم اولدی که ای اسیر جفا   ایلیم سا که شفقتیله وفا
نیجه بر حسرتیله زار اوله سن   دمیدر وصلمیله یار اوله سن
سکا عرض جمال ایلیین   مستحق وصال ایلیین
نیجه بر هجرله اسیر اوله سن   دمیدر وصلمه امیر اوله سن
زهر هجرانی بیتر اندک نوش   جام وصلیله ایله جوش و خروش

صادق اولسه بولنده بر عاشق · وصلته دلبرك اولور لايق
شاد ايكن اولكه بولدى غم پايان · ايردى ايام وصلت جانان
لطفله قوللنوب بو اسلوبى · چون تمام ايتدى يازدى مكتوبى
دستنه صوندى زنبقك آنى · ددى شاد ايله وار اوغلانى
الدى زنبق الينه طومارى · كلدى شاد ايتدى بلبل زارى
ددى كم مژده اولسون اى غمكين · وقت شادى ايرشدى قيلمه انين
بخنك اوياندى خواب غفلتدن · ايردى دولت جناب عزتدن
صوندى مكتوبى شوقله زنبق · ددى كم ايليوب عنايت حق
قلدى تبديل وصله هجرانى · دميدر قيلمه آه وافغانى
بلبل انى ايشتدى آه ايتدى · دوشدى شوقيله كندودن كتدى
اوپدى مكتوبى كوزنه سوردى · شوقله كاه آچدى كه دردى
ددى بو نامه حرز جانمدر · شاه عمدن خط امانمدر
بكا حقدن كتاب رحمتدر · عمدن ازادليغه حجتدر
كر كتاب استنور روز سؤال · بكا يتر بو نامهٔ اعمال
آچدى پس عزتيله طومارى · شوقله دوشدى ايكدرارى

كوردى

كوردى بر بحر زرف ودر شكرف · اوقدى دونه دونه حرف بحرف
الفى ابتداده اولدى دليل · كم اودر ابتدايه طغرو سبيل
باسى هم اولدى بهجته بادى · تاسى اخر سعادته هادى
اولدى ثا سمتر ثبات وثنا · جيمى آيينهٔ جمال خدا
اولدى فتح وفتوحه حالى حد · هر برى ايتدى بهشت جنت عد
خاسى طوطى وش اولدى شكرخا · اولدى شدت الكله عين رضا
دالى اولدى دليل دولتنه · ذالى هم دال ذوق ولذتنه
رالرى رحم ورحمتك اثرى · زاسى زحمتدن ايتدى جانى برى
سينى ايتدى سعادته دلى سوق · عرض ايدر شينى جانه صورت شوق
صادى صافى صفايى مشعردر · ضادى ضد جفايى مشعردر
طالرى طيب خاطره مايل · ظاسى ظاهر كه حظ اولور حاصل
عينى عشرت اون ايدر واعلى · غينى ايلادى غيردن خالى
فاسى صالدى ميانه رسم وفا · اولسه اولى ميانده كار اوله وا
قافنى قربه قلدى رب بمسر · كافى ولدى كمال لطفه اثر
لامى هم لطفن ايليوب اظهار · كرمه اولدى ميمى اخر بار

نونی صالدی جهانه کون کبی نور واوی وصلیله ویردی قلبه سرور
یاسی دیدی هوایه هو بله یا لام الف دیدی دردو غملره لا
یالری یاردن ویروب خبری اولدی آخرده روی یار اثری
نقطه‌سی اولدی صانکه نجم بدی اولدی روشن انکله راه صفا
اوقودی چونکه نامهٔ بلبل شوقه کلدی وایلدی غلغل
کلدی شوق وصفا ایله وجده خاکه یوز سوردی ایلدی سجده
ایلیوب حقه شکرلا یحصی قلدی شوقیله جامه‌سنی قبا
تازه جان بولدی جسمی مرده ایکن اولدی حی مردهٔ فسرده ایکن
ایلدی شوقله ترنم لر قلدی کل شوقنه تکلم لر

صفت شب وسنبل طرار بلبل زار ایله سؤال وجواب ایدوب کال کینه وآزاردن اوزار وبیچاره زجر وعتاب ایدوکی در

بر کیجه کم جهان اولوب کلشن کون کبی اولمشیدی مه روشن
نور وظلمتله لیل سنبل وار اولمشیدی زمانه سنبل زار
ماه قورشنکده بهنکامه انجم اوغمش بکشینه چون جامه
مکر اول کیجه بلبل نالان شوق وذوقیله خرم وخندان

ایلری

ایلریدی ترانه پردازی ایرشیدی عراقه آوازی
که حسینیده قوللنوب ادوار اصفهانده ایدردی است قرار
بوسلکدن کهی ایدردی صدا کاه عشقدن ویردی نوا
کاه عزالده ویروب آواز کاه زنکولیه اولوب دمساز
که رهاویدن ایلیوب آهنک ایلریدی بزرک وکوچکی دنک
بو مقامات سیر ایدوب هردم کاه زیراندی نغمه‌سن که بم
کاه بر نقش خوب ایدوب تصنیف ایلریدی انکله صوت لطیف
قلدی که پیشرودن اغازی که فروداشت ایلدی سازی
حاصلی اندی چوق ترنم لر ایلیوب شوقله تکلم لر
مکر اول کیجه سنبل طرار فتنه بابنده چابک وعیار
کیوب اکنینه شبروانه قبا سیر ایدر باغده تک وتنها
ناکهان ایردی کوشنه بر ساز پردهٔ عشقدن ویرر آواز
کلدی کوردی که بر غریب وحزین اوتورب بر طرفده ایلر انین
یانینه کلدی وصدا اتدی بلبلی کوردی عرجب اتدی
دیدی کمسن عجب ندر آدک کمک ایچوندر اوله فریادک

ددی عشقیله در بو فریادم   عشق مست ایتدی بلمزم آدم
ددی عشقک تعلقی کمه در   دل و جانک تعشقی کمه در
ددی کیم جان اوللی عشقه اسیر   اولدی معشوق و عشق و عاشق بیر
ددی کیم عشقک نشانک نه   نردنسن عجب مکانک نه
ددی کیم عشق بی نشانلق در   عاشقک کاری لامکانلق در
ددی کیم دردکی عیان ایله   حالی عشقک نه در بیان ایله
ددی عشق اولدوغنده جانه دلیل   اولا ایلکده زبانی کلیل
ددی کیم عشقدن نه در مقصود   عشقه کارنده وارمی عاشقه سود
ددی بو فلقده عاشقه مقصود   سود عین زیان زیانده سود
ددی کیم عشقله نه حاصل اولور   عاشق انکله کیمه واصل اولور
عشقدن دیدی غم اولور حاصل   درده اولور انکله دل واصل
ددی استرمی دردی عاقل اولان   درده درمان ایدر جو کامل اولان
ددی نی درد اولان دکلدر مرد   درده دوشن درده یوخسه قالدی کیم درد
ددی جون درد درکاه دلخواه   درده صبر ایت نه در بو ناله و آه
ددی او که دردقلدی بنی زرد   جیش صبره طغندی بو در درد

ددی کیم وارمی درد که درمان   ددی یوق ویرمینجه درده جان
ددی کیم درد که سبب کمدر   ددی اول آشنه که جانه حاکمدر
ددی کیم ای عجب نه در آدی   ددی محو ایتدی آدنی یادی
ددی کیم عقل و فکری باشکه در   ددی عشق اهلی عقل و فکری نه در
ددی نیجون سوزک پریشاندر   ددی فکرمده زلف جانان در
ددی ترک ایله عشق جانانی   ددی انکله ترک ایدم جانی
ددی یوق دلبرک وفاسی سکا   ددی بس دراینک جفاسی بکا
ددی یوقدر وصالنه امکان   ددی هجر یله غایتی جقه جان
ددی غم چکمه کج بو سودادن   ددی کچدم انکله دنیادن
ددی رحم ایلمز سکا جانان   ددی کم رحم ایدر اولکا سجان
ددی وارمی وصاله امیدک   ددی نوری ایرقمی خورشیدک
ددی سینک دلرسی تیغ بلا   ددی جان الده دیمیم کالا
ددی قانمک قانک دوکرسه بتانی   ددی قانم دکل ویرم جانی
کوردی کیم اول کدای بی خور و خواب   هر سؤالینه ویردی خوب جواب
بی حضور اولدی رشک ایدوب سنبل .   قاررب اولدی رشکله کاکل

دەدی بو اوکمدق تولنکو لوند　　ندن اولمق کلک سوا سنه بند
نه روادر که کوشهٔ کلزار　　بو بلا اوباشه اوله جای قرار
نه ایشی وار بونک کلستانده　　نه اشک باشی دربو بستانده
بونی رد ایلمک کرک آنی　　که دخی اکمیه کلستانی
شاه ایشیکنده بوکد انیلر　　اندن اوتانمیوب فغان ایلر
اولوبن حاصلی پریشان دل　　اوکه بر فتنه قلمغه مایل
فتنه فتنده چوق خیال ایتدی　　حیله باننده قیل و قال ایتدی
حیله فکر ایتدی بولمغه چاره　　که قله اول غریبی آواره

سنبل طرّار کمال حسدندن بلبل زاری خاردن زاره
غمز ایدوب شهر کلزاردن ردّ ایتدردوکی　　در

قانده کم مهر وصل اولا لامع　　اولور البتّه اکه بر مانع
کمه کم همدم اوله بر خوش یار　　اکا البتّه بولنور اغیار
نیره ده کم کل اوله خاری اولور　　قانده بر کنج اجل ماری اولور
هر کمه کم میسّر اوله حبیب　　اولور البتّه اول اراده رقیب
مکر اولمشدی بر عجب ظالم　　کل رعنایه ضابط و خادم

که اولوب حافظ کل رعنا　　اکا اولمشدی امر له لا لا
بر حریف ایدی تیز طبع و حسود　　کینه جو و فسادکار و عنود
غمزهٔ جان ستان کبی خونریز　　تیر مژکان یار وش سر تیز
روز و شب خنجری بلنده ایدی　　خشمله نیزه سی النده ایدی
خشمه کلسه کمال خشمندن　　هر قلی اولور ایدی بر سوزن
کلی حفظ ایلمکده چون مرّیخ　　پر ایدی جمله عضوی خنجر و سیخ
کله هر کمکه صونسه ال بی باک　　دامنن ایلر ایدی غیرتی چاک
کاری اولمشدی کینه و آزار　　کلشن اهلی پر ایدی نامنه خار
رشک ایدوب سنبلی پریشان حال　　بلبله فکر ایدنجه حیله و آل
کلدی بو خاطرینه کم آنی　　خاره غمز ایلیوب او نالانی
بغرنه تیغ غم اوروب پاره　　شهر کلشندن ایده آواره
طوروب اول لحظه سنبل طرّار　　خشمله قلدی عزم خدمت خار
دەدی ای خار فانی غیرت و عار　　قلمدی ذرّه دکلو نزده وقار
برلوند اندی کلشنی مأوی　　کله عاشق کچوب قلور غوغا
بر هوا اهلی اوکمدق اوباش　　نامنی ایلدک کلک اله فاش

نه او نه نور نه کندن قورقر　　هر کجه عیشله صباحه جقدر
بر هوا اهلی فاجر و فاسق　　کله لایعقل هر کجه عاشق
سورم دیو ایلیوب آهی　　قلدی رسوا جهانه اول شاهی
نامنه بغلیوب ترانه لری　　یادنه ایلیوب فسانه لری
داستان ایلدی جهانه گلی　　اندی عالملره فسانه گلی
اولوب آوازنک فریفته سی •　　مشکل اول گلده اولدی شیفته سی
قورقم اول عاقبت بو شور و شغب　　اوله بر دایاوز لغینه سبب
دکلدی بو سوزی چو خار دلیر　　هر قلی تنده اولدی بر شمشیر
ددی غایتده خشم ایدوب او دلیر　　بونه سوزدر که ایلدک تقریر
بونده بیلر اوبی نوا ولوند　　کورنجک نیچون اتمدک انی بند
بوینینه طقمدکمی زنجیری　　قلمدکمی اسیر او دلگیری
ددیکم اتمدم اکرچه که بند　　اتدم اما که چوق نصیحت و پند
پند اولمادی سودمند اکا　　نه دیسه جواب ویردی بکا
ددی کوستر بکا اول اوباشی　　او هوا اهلی مست و قلاشی
سینه سن تیغمیله چاک ایدیم　　دوکین قاننی هلاک ایدیم

خشمله ایلیوب یرندن خیز　　کینه دن چکدی خنجر خونریز
ایرشوب اوردی بلبل زاره　　برایکی پرده بغرینه پاره
ددیکم ای گدای بی پروا　　عار و ناموسدن بری رسوا
نه ایشک وار حریم سلطانده　　شاه درگاهی قنده سن قانده
نیجه کوندر ندر بو یایله هو　　بو اوتانمزمی سن نه اشدر بو
بونه هنگامه در که ایدرسن کیم　　تخته قلعه می اولدی بو چمن
حدکی بلمیوب ندن که مدام　　شاهه عشق چکرسن ای بدنام
طوره بر داخی ای گدا بونده　　کزمه سرمست و بی نوا بونده
یوخسه بر کون سنی هلاک ایدرن　　سینه کی تیغمیله چاک ایدرن
رد ایدوب بلبلی جفایله خار　　ویردی اول زاره دردله آزار
کتدی بلبل فغان و ناله ایله　　نیجه بیک نوحه و علاله ایله
کزوب اطراف گلشنی ناچار　　ایلدی صبح اولنجه دردله زار

خار دلازار گل نازک　　عذاره نصیحت ایدوب
گل رعنانی نصیحت　　ایدوکی در

بونیکا خار ظالم و غدار　　ویردی چون قلب بلبله آزار

کل زیبا یه کلدی حدتله   دل اوزاتدی اکا نصیحتله
دیدی ای کل ندر بو حالتلر   برلونده بودکلو رخصتلر
نه روادر براو کمدق اوباش   سوزم دیو نامکی ایلیه فاش
عوض شاهی یه بو اولامی روا   که کجه ساکه برکدا باش
کجه کوندز ایلیوب افغان   نامکی الدره قله دستان
نه روادر که الدنوب سوزنه   اچلوب شوقله کلوب یوزنه
برلونده بودکلو یوز ویره کس   سوزنه رغبتیله کوش اوره کس
لطفکه اول کدا اولوب مغرور   اولا کستاخ وایلیه شر و شور
بی ادبلکلرینه غایت یوق   هم فساداتنه نهایت یوق
اکا یوز ویرمه لطف ایدوب ای شاه   حدنی بلسون اول کدای تباه
ایلیوب سینه سینی تیغله چاک   قصد قلدم که ایدیدم انی هلاک
قیمدم لیک خوف ایدوب سندن   قلدم اما که رد بو کلشندن
ایشیدوب بو سوزی کل خوشبو   خشمه کلدی دیدی نه اشدر بو
نیلدی سکا اول کدای فقیر   که اوره سن جانینه جفا ایله تیر
کندو حالنده بر فقیر ایدی اول   محنت و درد اله اسیر ایدی اول

بر ایکی کون او عاشق نالان   کلوب اولمشدی کلشنه مهمان
نچون آزرده ایلدک آنی   رد ایدرمی کیمسنه مهمانی
اوله می بو کریمه هیچ روا   که ایده مهماننه بو رسمه جفا
ضرری نه او زار و دلریشک   او غریب و فقیر و درویشک
که ایدوب حق بودکلو جور و جفا   اوره سن سینه سینه تیغ بلا
نوله فغان ایدرسه اول نالان   نالشندن ایرردی روحه روان
اولمشیدی مغنی کلشن   اکلنوردی انکله اهل چمن
طوتلم که اوله حسنمه شیدا   بکا اندن نه عار لاحق اولا
نیجه کیم ظاهر اوله حسن و جمال   طوتلور دام عشقه اهل کمال
عشقله نور حسن کامل اولور   اولمه عشق حسن زایل اولور
اوله عاشق جمالنه کونین   ایرمز ارباب حسنه اندن شین
بلکه اولور کمالنه باعث   کونده بیک عاشق اولورسه حادث
حضرت یوسفه نه عیب و نه عار   بیک زلیخا اولورسه عشقله زار
یوری وار اول ستمدیده یه ایت   زجر و قهر ایتمه لطف و انعام ایت
غم و درد ایله اولمسون پامال   لطفله خاطرینی وار اله آل

اکا لطفیله عذر نام ایلر دلبه اکسو کلنک تمام ایله

بو سوزی خار ایشتدی چون کلدن هر قلی تنده اولدی بر سوزن

مقتضا سنجه اولمدی کوردی بی حضور اولدی و یوزن دردی

کوردی کم کلدن اولمدی درمان اولدی اول دم شه بهاره روان

غار غدار بلبل بیچاری شاه بهاره غمز ایدوب کینه و آزار له کرفتار اتدردکیدر

واردی درکاه شاهه یوز اوردی عجز له خاک راهه یوز سوردی

دیدی ای شاه دولتک دایم حشره دک قصر عشرتک قایم

بر لوند اندی کلشنی ماوی روز و شب مست اولوب ایدر غوغا

کل زیبایه اولوب الفت جام عشقیله مست و آشفته

روز و شب بیهده فغان ایلر کلی دنیایه داستان ایلر

روز و شب فسقدن دکل خالی اوکدانک خرابدر حالی

عار و ناموسی یوق کدا الحق مست و رسوا و بی نوا الحق

کلدی اولوب هواسنه تابع انک اولمز فجورنه مانع

ایو اولمادی ایشدن ایش کچدی کل خوبک یوزن کوزن اچدی

ایشیدیجک بو سوزی شاه بهار بی حضور اولدی دیدی کم ای خار

فانده درشمدی اول کدای حقیر کوستر انسونلرانی بند و اسیر

اندی فرمان برابکی صتیاده ظالم و بی امان و بیداده

دیدی کم بولب اول کدایی همان ایلیوب قید و بند و بیرک امان

بویله اولدی چو شاهدن فرمان اولدی اول بی امانلر انده روان

اولوب اطراف کلشنی پویان بلبل زاری اولدیلر جویان

بلبل خسته نغمه دم بسته کندویه بی مجال کوروب بربله

کرفتار ایدکلری و اول خسته و زاری بر بچه ظالم

وغدار قید و بند ایدوب قفس غمده کرفتار اتدکلریدر

صورت قصتیه ویرن زیور بویله ویردی بزه بو راده خبر

اول زمانده که بلبل غمناک سینه سی خاردن اولوب صدچاک

شهر کلشندن ایلیوب غرلت دشت و صحرایه ایلدی رحلت

سیر ایدرکن جهانی زار و حزین کوردی برکوشه ده که برسکین

اوتورب درد له زبون و ضعیف غمله قامتی دوتا و نحیف

کوم کوک اولمش دو کنمه دن بدنی نته کم غنچه‌لک غمیله تنی

محنت و درد له طوتب ماتم اولمشیدی کبود کوش و درم

صالوبن باشن آتش غم جبرتله / نظر اتمزدی دهره رغبتله
بوی عشق ایلیوب مشامن پر / می غم فلکنیدی جامن پر
دلی وار لیک نطقه قدرتی یوق / حالنی سویلیه که طاقتی یوق
کردوکیچون بنفشه سرتا پا / اهل کلشن بنفشه دردی اکا
کلدی یانینه بلبل خسته / کوردی کم بر ضعیف و دم بسته
بلدی عشقیله مبتلا اولمش / قامتی عشقدن دوتا اولمش
کندویه آنی اکلیوب همحال / کلدی قدری او دردمنده سؤال
دیدی ای مستمند حالک نه / غم عشقیله انفعالک نه
سنده بکزر که عشقه یار اولدک / که بو رسمه ضعیف و زار اولدک
دود آهکمی ایلدی تا غیر / نذن اولدک کبود پوش فقیر
جور دلدار دغمی در زارک / قهر اغیار دغمی آزارک
قدکی درد له کم ایلدی خم / خاطرک قهرله کم اتدی درهم
سنی کم صالدی خاکه ذلتله / سنی کم یقدی داغ حسرتله
سنده بنجلین اولوب پامال / غمدن اولدک کبی ضعیف الحال
ایردیمی جانکه جفای حبیب / یوخسه کچدیمی جانه جور رقیب

سویله حالک ندر بهی مسکین / یانالم درد غمسنکله همین
کوردی کم یوق بنفشه نطقه مجال / اتدی اولدم لسان حالله قال
دیدی بنداخی عشقله زارم / صورت حالکه نمودارم
قامتم بار عشق خم قلدی / خاکه صالدی اسیر غم قلدی
سوز عشق اوردی جانمه آتش / یانرم حسرتیله خرم و خوش
یاندم اوش چقدی دیمکدن دود / اول سببدن لباسم اولدی کبود
کل رعنادن ایردی جانمه غم / درد هجریله طوتمشم ماتم
عشقله خاکدن ظهور اتدم / دهره اول وجهله عبور اتدم
درد عشقیله دردناک اولورم / ینه آخر انکله خاک اولورم
عاشقم کرچه کل جمالینه / ایرمک اولمز ولی وصالینه
حالمی اکلمز کل خودکام / نطقه یوق طاقت ایلیم اعلام
حالمی کمسه اتمدی معلوم / کمسه یه ترم اولمدی مفهوم
قلدم اشده بو رسمه زار و زبون / درد هجریله حال دیکر کون
قدرتم یوق که سویلیم حالم / بلمدی هیچ کمسه احوالم
کوردی بلبل او درد پرداردی / کندو همحالی کندو همدردی

ایلیوب بر بریله قیل و قال — یاندی دردن ایکی ضعیف الحال
بویله بونلر بو حالت اوزره ایکن — بر بر ینه ملامت اوزره ایکن
ایردی ناگاه اول ایکی صیاد — تیره باطن و ستمکر و بیداد
دام تزویری ایلیوب درکار — ویردیلر دانهٔ فریبه قرار
بلبلی ایلدیلر آلله صید — قلدیلر اول غریبی زنجیره قید
ویرمکه اول فقیره زجر و عنا — آهنین بر قفس قلوب پیدا
ایلیوب دردله اسیر قفس — قفسی قلدیلر اکا محبس
اولدی بلبل قفسده چون محبوس — ذوق و راحتدن اولوبن مأیوس
اضطراب ایتدی اول اسیر بلا — اولدی کالطیر فی القفص مبتلا
روز و شب قلدی ناله و افغان — درد هجرانله اولوب نالان
قفسیله گتوردلر شاهه — دوشدی بلبل فغانله آهه
بونده بلبل قفسده دردله زار — نولدی گور حال عالم غدار

جانب شهرقده شاه تموز — ظهور ایدوب روی زمینی
قهرله شر و پر شور و آتش فتنه ایله — مانند تنور ایتدوکی در

ینه ای دل قلوب زبانک گرم — نار شوقیله خاطرک قل نرم

بر حرارتلو قصه بنیاد ایت — او هوا ایله دهری برباد ایت
آتش افشان اولوب زبان قلم — دمیدر یانه سر بسر عالم
آتش قصه یه ویرن سوزی — قلدی بو رسمه مجلس افروزی
جانب شهرقده مگر بر شاه — بولمشیدی کمال قدرت و جاه
برلوزی اسی گرم سرور ایدی — آتشی طبع بر دلاور ایدی
گرم اولوب دولتیله بازاری — دهره صالمشدی قهر ناری
آتش وقت ایدی غضب چاغی — ایردوکینی سوردی یقجاغی
ایردوکینک اوزری تیغ داغ — بولهبدن یقردی ذاتی چراغ
گرچه غایت حرارتلی ایدی — لیک رائی ودیعت آتشی ایدی
پخته ایلردی خامی تدبیری — دهره رونق ویردی تأثیری
بر شهنشاه ایدی جهان افروز — نامنه درلر ایدی شاه تموز
عاقبت دولتینه اولوب گرم — ایلیوب دهری نار خشمله ترم
اولدی گوندن گونه ظهوری زیاد — صالدی دنیایه آتش بیداد
طوتدی دهری سراسر آتش وار — صالدی دنیایه دست قهرله نار
خلق عالم محجوب لباسندن — عور اولوب خوفله هراسندن

اولیمز اولدی کمسه عازم راه | هرکشی خانه‌سنی قلدی پناه
انده ده راحت اولمیوب ناظر | نار خوفیله طوتشوب بربر
یاقدی مربیی قاچه‌نه | کمی طاعه کیمسی باغنه
آتش ظلمی طوتدی دنیایی | قلدی آتشکده هزار آبی
شر قهری ازدیاد بولوب | علم قدری ارتفاع قلوب
اولوب آخر مسلم عالم | قبهٔ آسمانه دکدی علم
رایت قدری ایردی افلاکه | شعله صالدی جلالته خاکه
غرق ایدوب تابی عالمی نوح | قهری دوندردی هری تنور
تاب قهردن آه عاشق تک | اولدی بریان درون باده سمک
اولدی نیران قهری صالی تاب | دونه دونه هواده مرغ کباب
اولوب اول بلوه مزارع خشک | قوردی قالدی ناف آهوده مشک
یقدی قالدی جهانی جانسز | قلدی بر یوزنده سبزه‌یی تر
تاب ظلمی چو باشدن آشدی | جوبلر قیزدی قاینادی طاشدی
ظلمی جلادی ایلیوب رنجه | قلدی جمله خلقه اشکنجه
کاسهٔ چرخی قوذرب فی الی | باشلرنه کوردی طاس مثال

شو

شوبله قلدی زبانه تابی اثر | که کشی روی خاکه قلسه گذر
تابنه مانع اولمیوب پاپوش | یادن ایلردی مغزی کله‌ده جوش
تابه چرخی ایلیوب سوزان | حمل و ثوری ایلیوب بریان
حاصلی دهری قهر ابتدای | عالمک باشلرنه اودجه‌دای
تابش قهری ایلیوب تاثیر | قلدی جمله ممالکی تسخیر

شاه تموز حدت و سوزله | باد سمومی شهر گلزاره ارسال ایتدوکی در

صالن افسانه بزمنه یاری | بویله نقل ایدر چراغ اخباری
که بکر حدتیله شاه تموز | تخت قهرا اوزره اولدی چرخ افروز
جمع ایدوب جمله اهل ارکانی | دوردی تخت فلکده دیوانی
کرم اولوب دولت و جلالتنه | اولدی مغرور خشم و هیبتنه
ایدوب احیان عسکرنه خطاب | دیدی ای رهروان راه صواب
جمله عالم اولوب بکا محکوم | اولدی دست نظرمده چون موم
قهرم ایتدی سرایت اطرافه | نایم ایرشدی قافدن قافه
عجبا وارمی اوله بر مسکن | که طوتشمیه نار قهرمدن
وارمی بر شاه آسمان مقدار | که اکه تاب خشمم اوره نار

دلرای شه جهان افروز … گرچه صالدی جهانه قهرک سوز
لیک وار ملکنده ومده بر شهر … گورمش مثلن ونظیرن دهر
اکا بر پادشاه اولوب حاکم … تخت غزنده خوش بکردایم
دربر اول شهره گلشن وگلزار … شهر یارکده آدی شاه بهار
اوز هواسنده انلر آسوده … تاب قهر کله یانمش اوده
بو سوزی ایشیدیجه شاه تموز … صالدی حدت اودی درون سوز
ددی اول شهره عزم ایدوب فی الحال … ایلیالم یغوب یقوب پامال
شهریاری مخالفت قلدکر … یقدرالم یا شینه آتشلر
ددی اول روا بودر که اکا … صاللم بر برید صاحب را
وار رسول جلال وجاهمی عرض … عزت وقدر وپایکاهمی عرض
اوله کم قهرم اولیجق معلوم … اریوب نار خوفدن چون موم
کله عرض ایلیه عبودیت … گوره جانینه قوللغم منت
بکا گلزاری ایلیوب تسلیم … اولوره نار خوفدن بی بیم
وار ایدی خدمتنده بر چوش بیک … قاتی چالاک وجست نیته که کیک
برق کبی سریع سرعتده … آتش وقت ایدی طبیعتده
نفسی

نفسی گرم چون تن محموم … نامی اولمشدی لده باد سموم
اولمشیدی نسیمه اول سرور … نسبیله برادر مهتر
بری اولوب بهاره افکنده … بری باب تموزده بنده
انی شاه ایلیوب اوده دعوت … ددی ای بیک صاعقه سرعت
گلشنه ایله عزم سرعتله … سویله شاه بهاره حدتله
نفسک گرم ونطقکی نیرابت … سوزی پرسوز وآتش انگیز آب
یا غدرب نارلردها نکدن … شعله ویرسون غضب زبانکدن
لطفله ایله کلامی صقن … عنفله سویله هر پیامی صقن
بنم اغزمدن ایلیوب گفتار … تاب خوفیله یاق درونینه نار
دی که ای ساده اولمه آسوده … یوخسه قهرم صالرسنی اوده
نه هوادر عجب بوکم هر دم … شهر گلشنده اولکسن خرم
ایتمیوب نار حدتمدن وهم … تابش قهرم ایتمیاسن فهم
اولمدن برق حدتم لامع … نچون اولمایه سن بکا تابع
ایدی وار ایسه عقلک وفهمک … تابش نار قهردن وهمک
ترک ایدوب تخت وتاجی بنده مثال … گلکسن استانمه فی الحال

شهری تسلیم ایدوب سن ال چکه | خاک حالوکه تخم عفو اکه سن
یوقسا اکر ایلیوب مخالفتی | ویره خربک بکا او مملکتی
اوله سن آمدی وقتنکه حاضر | آشده واردم قدومه اول ناظر
ایشیدوب بو عتابی بادسموم | ایلدی قهر و حدتیله هجوم
اوغردوغینی یقدی حدتله | کندی کلزاره قهر و هیبتله

بادسموم شهر کلزاره ایروب شاه بهاره شاه تموزک حدت و
قهرن خبر ویردوکی و شاه بهارک جوابن الوب شاه تموزه ایرکوردکی در

ایردی کلزاره ناکهان بر روز | صلدی قهری درون کلشنه سوز
نار قهرینک ایریشوب شرری | ایردی کلزاره عاقبت اثری
لاله نک اوردی قهری نغزه داغ | یقدی نرکس نیه غمیله چراغ
اهل کلشنده کوریاول خطری | کلک اوداولده غنچه بلبله یری
ایردی شاه بهاره آخر کار | چوب اطرافه خشم و غفلته نار
ددی کندویه اولنی فرمان | نه زیاد ایلدی و نه نقصان
بلدی احوالی چونکه شاه بهار | یقدی اول دردله درونی نار
قومدی لیک غیرت شاهی | اولا انک زبون و جانکاهی

ددی

ددی کم بو نه سوز دراى بد روز | نه کشی در عجب او شاه تموز
نه عجب تیز اولور ندر بو غضب | بو قدر قهر و حدته نه سبب
نه قدر ده بره اوره آتش کین | آب تیغمله ایلرم تسکین
بنم اندن نه خوف و باکم وار | بیک انک کبی تابناکم وار
قلمسون عرضنه بار آزارن | آب تیغم سوندیرر نارن
یوری دی آکه ایلسون ارزم | حدتی قوسن اولمسون فتی کرم
ویرمسون شعله آتش جنکه | باشلماسن جداله آهنکه
یوخسا اجر ملا ایدرم اول آن | کندو ناریله کندوینی سوزان
الدی بادسموم چون خبری | اندی شاه تموزه دک کذری
ددی شاه بهارک اخبارن | نه جواب ایلدیسه کفتارن
انی شاه تموز ایدوب اذعان | قلدی غیرت درونی سوزان
خشمله ایلدی همان فرمان | که اولوب جمع جمله اعیان
شهر کلزاره ایده لر غزمی | قلعه لرانی یقمغه جزمی

شاه تموز شمس منیری سردار ایدوب شهر کلزاره ارسال ایلدوکی
و شاه بهار مقاومت ایدمیوب عزم جبال و قصد تلال ایلدوکی در

مکر اعدانی ایکره برآور   وارایدی طبعی روشن و انور
نوردی جسمی کرچه سرتاسر   لیک فعلنده ناردن وار اثر
وجهی آفاقه نور ورمشدی   قدرله باشی چرخه ایرمشدی
نوری ایلردی نار روشن اثر   ادی ولمشدی دلده شمس منیر
جیشه سردار ایدوب همان انی   ایلرو صالدی کلشنه آتشی
اوکوار دجله کبی و داخی روان   شهر کلزاره قلدی عزمی همان
ایردی شاه بهاره هم بو خبر   که عدو قلدی بو یکا یه سفر
جمع ایدوب عسکرن قلوب تدبیر   اولدی جنک و جداله حاضر او میر
کلشن اهلی براغن آلدی اله   جمله سی حاضر اولدیلر جدله
طقدی سوسن بلینه شمشیرن   الدی دستینه خار هم تیرن
سرو هم اهتمام ایدوب جدله   الدی بر زنک بسته نیزه آله
لعل شمشیر الوب اله لاله   سنکر حاضر ایلدی ژاله
قامتن ایلیوب بنفشه کمان   شاخلر صوندی تیرلر اول آن
جوی دلجوی کیدی جوشننی   کوم کوک آهن ایلدی تننی
سبزه یکجری کبی اول آن   حربه سن دکدی طوردی جنکه همان

بوزدغان الدی غنچه او موزنه   کل سپر طوتدی جنکجون یوزنه
صف طوتب جمله بادی و حاضر   جنکجون اولدی حاضر و ناظر
ایردی چون شهر باغه شمس منیر   قلدی بر طوبله اودم تسخیر
یغدرب اهل کلشنه آتش   قلدی او جنکن آل عثمان وش
اهل کلشن ایدنجه قصد جدال   یاندیلر نار قهره شمع مثال
یانوب اول تاب و سوزله سوکی   تیغ تیزن برقدی تیز الدن
قابقره یاندی لاله احمر   شببری دوشدی الده قالمدی فر
حاصلی منهزم اولوب آخر   یاندی اول ناره بادی و حاضر
آتشه کمدرر مقابل اولا   یا انکله جداله قابل اوله
ایردی شاه بهاره چون بو خبر   قلمدی ذره دکلو قدرت و فر
کرچه سعی ایلدی مخالفته   کوردی قابل دکل مقاومته
کوروب آنی فراره یوز طوتدی   قودی جنکی کناره یوز طوتدی
کرچی قچمقده بی هنر کلدر   لیک دیرلر برنده ارکلدر
غالب اولورسه کر سکا دشمن   قچمق اولی در ره دور شقدن
بس او تدبیری اتدی شاه بهار   کلی الدی یاننده اتدی فرار

چقدی فی الحال بر بوجه طاغه / بر هواسی لطیف یایلاغه
بله الدی توابعن جمله / طولدی کوهک فضاسی هر دمله
هر کوه اوزره ایلیوب آرام / عیش و نوش ایلدی نجه ایام
ینه کل شاهی قوردی سریر / ینه اولدی سعادتیله امیر

شاه بهار قلعه‌یه کوچدن دخی / قرار ایدوب ناپیدا اولوب
کیتدوکی و شاه تموز قهر وحدتیله / شهر گلشنی احراق بالنار ایدوب گیدر

گلشنی الدی چونکه تموز منیر / ایدوب امرینه اهلنی تسخیر
ایرشوب دولتیله شاه تموز / گچدی اوزنکه دولته پیروز
اهل گلشنده اضطراب اولوب / آتش قهری التهاب اولوب
یقدی قهریله جمله اعیانن / قوروب نار زجرله قانن
لاله یقدی خجلت تعجیل / نرگسک چکدی قهری چشمنه میل
آتش اوردی قمو گلستانه / یاقدی یاندردی نار سوزانه
کار گلزاری چون تمام ایتدی / بولمغه شاهن اهتمام ایتدی
دیدی فانی بولنک بهاری بکا / شاه گل قانده کیتدی بی پروا
دیدیلر چقدی شونده بر طاغه / بر صوقی صولو خوب یایلاغه

انی کورن

انی کوش ایلینجه شاه تموز / الکاده صالدی عسکر پر سوز
دیدی آنی ده ایلکوز احراق / نار غمدن چو خاطر عشاق
ایلیوب هم شه بهاری اسیر / کلی خاکه صالک بلا تأخیر
شاهدن بویله ایرجک فرمان / ایردی شمس منیر الکاده همان
صالدی یاب یاب الکاده سوزش و تاب / قلمغه اول ولایتی ده خراب
کوردی شاه بهار که اول ظالم / قتلنه قصد ایدر آنک دائم
ایتدی اندانده اول اراده فرار / کلی الدی و قلدی ترک دیار
قانده کیتدوکی اولمیوب معلوم / کیمسه‌یه تری اولمدی مفهوم
کورمدی هیچ کس بهار اثرن / کلک الماددی کیمسه‌لر خبرن
اولدیلر ناپدید و ناپیدا / قانده کیتدی بلنمدی قطعا
انی ده ایتدی فتح شمس منیر / کلدی عرض ایتدی شاهنه بیر بیر
دیدی اولدی بهار ناپیدا / اثری ظاهر اولمدی اصلا
بلمدی کیمسه قانده کیتدوکنی / کلی الوب نه حالت ایتدوکنی
الدی شاه تموز چون خبری / قلدی دلده اضطراب اثری
شهر گلشنده نیجه کون طوردی / متصل هر یرینه اود اوردی

لیک قهرنده لطف اولوب ظاهر   قلدی بیک درلو نعمتی حاضر
نار سعیله اکنی اولدی یقین   خامدر پخته پخته کرشیرین
نچه کون انده ایلیوب آرام   عین قهر ایچره قلدی چوق انعام
عاقبت منزلینه ایدوب جزم   جانب شرقه ایلدی ینه عزم
باب بابا اولدی روان مقامینه   نیلسون ایردی چون مرامینه
قالدی خالی چو مملکت کلشن   دکلا مدی نچه اولدی قصه‌سن

~~شاه بهار رفتارکو بیدن دخی فرار ایدوب ناپیدا اولدوغنده~~
~~وشاه تموز قهر وحدتله شهر کلشنی احراق بالنار ایتدوکی در~~

باب شتانک الدن خزان ... کلشنی خالی کوروب والی اولوب قصدایتدوکی در

مکر اولمشدی بر شه زربخش   نچه زربخش دهره زیوربخش
عدل وجودیله عالمه والی   زرفشانلقده رتبه‌سی عالی
الکا سمت شمال اولوب ماوی   دهره بذل ایلر ایدی جود و عطا
کرچه بارد مزاج ایدی نوعا   اعتداله قریب ایدی اما
زرفشانلقدی دایما کاری   بذل ایدی خلق عالمه واری
وار ایدی کرچه هر هنرده الی   انکمز لکده یوغدی بدلی
سمدخی نقشبند ماهر ایدی   بو ایکی فنده مثلی نادر ایدی

رنکنی کورسه دنک اولور ازرنک   دردی نی رنک اولور بو جود نیرنک
بر کلرله زمینه صالن نقوش   مانی حیران اولوب اولا بیهوش
قاقی نقاشلقده ماهر ایدی   نچه ماهردیم که ساحر ایدی
صاله بر برک جان ایدوب درباخت   اکا نوز رنکله و بررپرداخت
انکمز لکده خود اولوب ممتاز   کوستردی زماده اعجاز
دلسه برک سبزی قدرتله   سرخ و زرد ایلردی صنعتله
بو ایکی فنته اولوب استادی   بو ایکی فنله بولوب ادی
نام نیکی میان رنک زران   اولمشیدی جهانده شاخزان
بر کمال الهی قدرت اتی ایدی   لیک غایتده نعمت اتی ایدی
دور جودنده جمله عالم   شو قدله اولمشیدی غرق نعم
قلوب انواع نعمتی احضار   بذل ایدردی جهانه حاتم وار
بذل لله نعمتی ایدوب تاراج   دور جودنده طویدی نعمته احتیاج
زر زماننده بولمیوب رغبت   اولدی یکسان ترابه نی قیمت
کرچه لطفیله اولمشیدی شهیر   قهری هم اولمشیدی عالمکیر
خوفیله جهان اولوب درهم   اولدی تغییر صورت عالم

دیکی

حرب خوفیله جمله زاران — اولدی گلشن دکان رنکرزان
کیم قهر اتسه عرض ایدوب دم سرد — خوفله ایلریدی بکزنی زرد
ممتزج بر غریب مشرب ایدی — لطفله قهردن مرکب ایدی
کرم طبع ایدی لیک سرد مزاج — آب ایدی که صفاده کاه زجاج
کوندزن اول کرم و خوش خلط — کیجه ایلر برودتن ظاهر
هر کمکله که اوله هم صحبت — اولا کوستردی کرمیت
عاقبت عرض ایدوب برودتنی — صووب طاغدردی صحبتنی
برکون اول شاه خرم و خندان — ایلیوب عز و قدرله دیوان
جمع ایدوب خدمتینه نواب — جمله اعیان و جمله اصحاب
ایردی ناکاه کوشنه بو خبر — که اولوب شهر باغ زیر و زبر
نابدید اولدی شهریار چمن — قالدی خالی خراب اولوب گلشن
بو سوزی کوش ایدیجه شاه خزان — اولدی شوقیله زرق جوززران
قالمیوب بعده قراره مجال — فتح کلزاره قلدی استعجال
کرچه اول سوزی ایلدی تصدیق — لیک قلمادی خروش و تحقیق
وجه معلومی قلمغه محسوس — لازم اولدی که کوندره جاسوس

شاه خزان شهر کلزاره — جاسوس کوندروب الله
تسخیر ایدوکی و اوضاع — واطوارن انواع
رنکله تغییر ایدوکی — در

واریدی بر برید چالاک — فعلی بادی طبیعتی خاک
کرم رو سرد طبع سرور ایدی — لقبی برگ ریزدرلر ایدی
لیک اول نامی بلمیوب عامی — اکا پیراق دوکن قومش نامی
اندی شاه خزان آنی دعوت — کلیجک دیدی ای قوی حرکت
شهر کلزاره طغر ورفتار ایت — اوطرفدن بزی خبردار ایت
اولالیک واریجق انده — لطفله قیل روش کلستانده
اعتدال اوزره دیر نوبت بر بر — اهل باغک چمنده کوکلنه کیر
براوغردن برودت ائمه عیان — استحلق قل ایلیوب احسان
عرض جود ایله زرق نلق عمل — عز و قدر ایله کام آلمغه قل
ایلیوب بو طریقیله نیرنک — خبر آل هر برینه کچ بر رنک
قلدی پیراق دوکن جو بو سوزی گوش — یوله اولدی روان و اولدی خموش
کلدی کلزاره ایلدی جنبش — قلدی فرمان شاهله ورزش

ویردی گلزاره رونق و زیور — صبحدی روی زمینه جو دلازار
ایلیوب اعتداللە حرکات — حرکاتندن ایردی چوق برکات
گلشن اهلیله امتزاج ایتدی — هر برن لطفی خوش خراج ایتدی
بلوب احوالی بنظر اقتبله — خوش خبر الدی برنزاکتله
رنگلر گچدی ایده والحاصل — که انی شرح ایلمکه کل قابل
بلدی احوال باغی چونکه عیان — کلدی شاه خزانه ایردی همان
جمله احوالی ویردی اکه خبر — نیه کم واقف اولدی خیر له شر
شاه عالی همان علی التعجیل — ایلدی شهر باغه عزم رحیل
تخت گلزاره کلدی میر اولدی — اهل گلشن قمو اسیر اولدی
لیک اول شاه ایلیوب احسان — باشلرینه زر ایلدی افشان
ایلیوب هر برینه غم تلر — ویردی زرین لطیف خلعتلر
در لو نعمتلری ایدوب حاضر — دوکدی و صچدی ایتلره وافر
شو لقدر خاکه زر نثار اولدی — زر ایقلرده خاکسار اولدی
قلبحق جمله گلشنی تسخیر — ویردی اول گلی وضعنه تغییر
گرچه لطفندن اولدیلر شاکر — لیک قهریله دتریوب درزر

ضرب اهل باغ دهشتله — دوشدیلر خاکه خوف و خشیتله
گرچه کم لطفی چوق ظهور ایتدی — گدرک قهری چون صدور ایتدی
صولدی هب اهل باغی ایلدی عور — قوردی قالدی هر بری جانی
صاچدی اطرافه جمله وارلرن — دوکدی قهریله برک و بارلرن
بو طریقیله برنیچه ایام — لطف و قهریله ایلدی آرام
عاقبت دکله که اکه گردش دهر — لطفدن صکره نیجه ایلدی قهر

جانب مغربدن شاه شتا ظاهر اولوب دم سرد و طبع بارد ایله خلق جهانه شدید و قاهر اولدوغی در

قصه دردنده ایلین رخی زرد — بویله اوردی بو آره ده دم سرد
ملک مغربده واردی بر شاه — دم سردیله موذی و جانکاه
دمی سرد و طبیعتی بارد — رایی فاسد رویتی مفسد
حاصلا اعتدالدن بیرون — طبع سرد ایله خلقه ظلمی فزون
قاتی بارد طبیعت و عاصی — شاه ظالم شتا انک نامی
صدمت قهری چون ظهور ایتدی — جمله خلقی بی حضور ایتدی
دم سردیله محو اولور دوزخ — صفت ذاتی ابرد من یخ

دوزخ کرمی کرچه ایلر برد — لیک ابدر ظلمی دهری دوزخ سرد
دم سردیله دوشدی اوزره خلقن — که ایصندی عذاب دوزخه خلقن
کرچه کم بی اصول ایدی ابی — لیک قویدی اصوله دنیایی
که کروب رقصه خلق تا سر — هر بری بر بوجعده چنکب چالر
دم سردندن اوشیوب هر کس — خانه سن قلدی کندویه محبس
ظلم و قهری چو باشنه اوشدی — قجدی هپ خلق آتشه دوشدی
شو قدر ایلدی برودت عرض — که جهان اندی اوده دوشکی فرض
یوللری طوتدی ظلم و آزاری — اوردی بغرینه اولرک ناری
اولمیوب خلق سجده زه یاب — ایلدیلر اوجقلری محراب
ظلم و قهرندن اولمغه ایمن — کلش اولشدی کوشهٔ کلخن
کوردی منع ایلمز او دم سردی — آتشه واردی ال قاوشوردی
کوربانی او ظالم و ابتر — بغزی یانغی قاوش قاوش ارتر
کوروب اتک برودتن چولر — صودی کندو کندودن صولر
طوتلوب خاک فانی تخت اولدی — عالمک کوزی یاشله طولدی
قجدی خورشید باشن آلدی جهان — اندی خوفیله کندویی پنهان

اوشودب ظلمی عمرو و زیدی — کوننه کوره کورکنی کیدی
لیک نازکلکیله نیجه حریف — کیدی کورکی ایچندن اولدی ظریف
حاصلی قلدی اول شه پرشور — آز مدتده عالم ایچره ظهور
امری مانند آب اولوب جاری — یل کبی اولدی حکمی هم ساری
عین ظلم ایچره ایلیوب احسان — اولدی دست سخاسی سیم افشان
شو قدر صچدی سیمی اندی کرم — غرق سیم اولدی جملهٔ عالم

شاه شتا برف باردی خراج سردار ایدوب شهر کلزاره ارسال ایتدوکی و شدت و ظلمله اعیان و ارکانن ذلیل و پایمال ایتدوکی در

برکون ایدوب او شاه دیوانی — جمع اولوب خدمتنه ارکانی
سویلشورکن امور مملکتی — هر طرفدن ایدوب مکالمتی
کلشن احوالن ایتدیلر ناکاه — شاهی حالندن ایتدیلر آکاه
دیدیلر قصه سینی هپ بر بر — شرح ایدوب حصه سینی هپ بر بر
ایلیوب حدتیله خلقی کباب — ایلدوکن تموز شاه خراب
یاقوب آخرانی قویب خالی — شهری اولدی غنی خزان والی

دکلدی چون بو سوزی شاه شتا / قاتی بارد کلوب دیدی نه روا
شهر کلشن کبی لطیف دیار / ندن اولمق خزان دونه مدار
نه کشی در خزان بی تدبیر / اوله اونک کبی دیاره امیر
رویی خوفله زرد در اونک / دمی قهرله سرد در آنک
نفس سردله اولوب آمر / دیدی اعوانینه اولک حاضر
ایلیوب شهر کلشنه سفری / صالالم اول دیاره شور و شری
انی کوردی مناسب اول سرور / کوندره شهر کلشنه عسکر
قوللرندن مکر انکا برقول / اولمشیدی مقرب و مقبول
کندویه همم مزاج و همم مشرب / برصوق یوزلو شخص برف لقب
کرچه کافور وش سفید عذار / لیک کافور کبی بارد کار
پنبه دن کرچه جسمی نرم و سفید / لیک بارد طبیعتی چو حدید
انی سردار ایدوب شتا فی الحال / ایلدی شهر کلشنه ارسال
کندو داخی همان اولوب حاضر / فتح کلزاره اولدیلر ناظر
نازل اولدی قضا کبی ناکاه / دوشدی کلزاره برشب اول کمراه
ایلیوب ناکهان شبیخونی / طوتدی صحرا و دشت و هامونی

کوچله واردی اولره دوشدی / طامه و بامه عسکری اوشدی
قهرله خاکی قلمغه مدفن / خلقی کافورله کتوردی کفن
کوریجک بویله شدتن اونک / کچدی آق بق یوزی کلستانک
کوچله قوندی جمله بامه / حربه لر دکدی جیش طامه
برف ایدنجه بورسمه باغه نزول / ایتدی شاه شتاده شهره دخول
شدتیله چو شهره بولدی ظفر / عسکری طوتدی شهری تا بسر
بو شبیخونی کوردی شاه خزان / اولدی خوف و هراسله لرزان
جنکه کرچه که ایلدی آهنک / کوردی قابل دکل اوقومغه جنک
عاقبت منهزم اولوب کچدی / کیرو کلدوکی منزله کوچدی
فتح ایدوب شهر باغی شاه شتا / ایلدی تخت کلشنی ماوی
شویله ایتدی بباغی کم هر کس / قلمیه سیر باغ و راغه هوس
خانه سن ایلیوب همان مسکن / کلشنی اوله کوشهٔ کلخن
شویله کم ایلیوب مخالفتی / امرنه قلمیوب مطاوعتی
خانه دن طشره چقسه بر بهری / ایرشوب اکه شدت قهری
ایلربیدی انی اودم مرده / نیجه سی مرده بلکه افسرده

طشره یه ال اوزاتسه کر برزار
دوشوردی الن چو دست خار

خلقه ایدوب برودتن ظاهر
شدت و ظلمی ایدیجک وافر

کوربن اول شدتینی خلق آشوب
اوده ایصندلر اوجاغه دوشوب

اوجغی خلق ایلیوب محراب
اولدی آتش پرست تحلّه شتاب

یانه یانه اوجقلره دون و کون
اوده بهاسنه چقیشدی او دون

اول اوجاغه نیاخنک مثلا
قیمتی اولمشیدی عود آسا

اولوبن قلبی نرم اوده بخیلرک
اولدی بازاری کرم اوده بخیلرک

چونکه نقد بله جیبی طولدی تمو
بیغن بالنه کسنزا اولدی تمو

حاصلی شدتیله طولدی جهان
اولدی هر شخصه خانه سی زندان

بو قدر قهر ایچنده شاه شتا
کیر و کوستردی خیلی جود و عطا

اولدی دستنخاسی سیم افشان
سیمه غرق اندی عالمی یکسان

سروه کیدردی خلعت سیمین
قلدی کلزاری سیمله تزیین

ویردی ایدوب نثار داد و دهش
جوی دلجویه کلجه کلجه کش

نجه مدت بو رسمه شاه شتا
شهر کلزاری ایلدی ماوی

عاقبت نولدی دکله کور حالی
قلدی اندانده کلستانی خالی

مطلع

مطلع داستان شاه بهار جانب جنوبده نوروز
شهر باره وارب استعانت ایتدوکی اولدخی معاونت
و مظاهرت ایچون شهر کلزاره عزیمت ایتدوکیدر

ینه ای بلبل بلند آواز
باغ وصل ایچره اول ترنم ساز

نجه بر ذکر فرقت و حسرت
شکر قل ایردی مدت و صلت

نجه بر اوله سن اسیر قفس
قفسی قو کل ایله باغه هوس

می هجرانی ییتر اتدک نوش
جام وصلیله ایله جوش و خروش

شهره اولدک فراقله شهره
دمبدم ایره سن وصلدن بهره

کاری دهرک اکرچه عسره در
عسره آخر نتیجه یسردر

نجه بر کوی غمده آه و فغان
کلبن و باغ شوقه اول خندان

قصه بزمنده جام سحرکشان
وصله بوبله اولدی جرعه فشان

اول زمانده که شاه عالم سوز
یعنی کیتی فروز شاه تموز

صلوبن شهر کلشنه شر و شور
اولمشیدی مظفر و منصور

بولوبن انهزام شاه بهار
ایدیجک خشتیله ترک دیار

ایلیوب دشت و کوهساره کذر
ایلدی جانب جنوبه سفر

بنجه مدت چکوب مشقت راه　　عاقبت ایردی بر دیاره او شاه
مکر اول یرده بر شه فرخ　　شاه اوکا اولمشیدی فرخ رخ
بر مکرم شریف ذاتدی اول　　خوب افعال و خوش صفاتدی اول
شرف و بختله بولوب تشریف　　هم شریف ایدی هم لطیف و ظریف
طالعی اولمشیدی فرخنده　　کون کبی نور وجهی تابنده
بر شهنشاه ایدی سعادتمند　　شرف و عزتیله دولتمند
دولتی نوری دهره طولمشدی　　ادی نوروز شاه اولمشدی
شاهک اول شاهه نسبتی واردی　　نسب ایچره قرابتی واردی
ایریجک اول دیاره شاه بهار　　شاه نوروزه قلدیلر اشعار
شاه نوروز ایدوب استقبال　　شاهه عرض ایتدی عزت و اجلال
لطف وجودیله شاه نیکونام　　ایتدی شاه بهاره چوق اکرام
کلدی تختینه عزت و دولتله　　اوتوردی یانینه الدی حرمتله
بنجه کون ایلیوب ضیافتلر　　ایتدی اول شاهه عزت و حرمتلر
اولدی چونکم ضیافت امری تمام　　ایتدی تفتیش حاله سوق کلام
شاه صوردی بهاره رحلتنی　　شهر کلزاردن عزیمتنی

دیدی ایا نه حالت اولدی سبب　　که اختیار اولدی شاهه بونجه تعب
ترک ایدوب ذوق و راحت حضری　　چکه بو رسمه زحمت سفری
دیدی اوچ دعایه شاه بهمن　　بنجه اولدیسه قصه گلشن
بنجه قلدی غنی تموز ظهور　　صالدی غین شهر کلشنه شر و شور
شعله قهری ایلیوب اشراق　　قلدی غین شهر کلشنی احراق
بعده اولدی غین خزان والی　　بنجه اولدیسه هم شتا حالی
شاهه بر بر حکایت ایلدی بهب　　جمله حالن روایت ایلدی بهب
ایشیدوب انی خسرو بر فر　　او خبردن ایرشدی جانه بسوز
ایدوب اولدم تأمل بسیار　　دیدی ای شاه اسمان مقدار
کلمسون ذره دکلو قلبکه غم　　اولمسون خاطرک غمیله درهم
بو قدر ایتوک تحمل قدرت　　قلالم شهر کلشنه رحلت
حق و یرر ایسه سعادتله　　الالم شهر باغی دولتله
جمله اعداکی تار و مار ایدین　　سنی شهرکده شهریار ایدین
ایشیدوب بو کلامی شاه بهار　　ایتدی در دعایی شاهه نثار
دیدی ای شاه پایدار اولکسن　　تخت دولتده برقرار اولکسن

شرف دنجتله اولوب پیروز … اوله قدرک زیاده روز بروز
بو کلامی که ایلدم اصف … ایردی جانه سرور وقلبه صفا
شهره کرچه بو کار زحمت در … لیک بن خاکساره منّت در
شاه نوروز ایتدی آنی چو کوش … قودی باشینه دستن اولدی خموش
کوردی اندن سفر تدارکنی … شهر باغه کذر تدارکنی
بر مبارک زمانده شاه کزین … شهر کلزاره ایتدی عزمی همین

شاه نوروز شهر کلشنی فتح ایدوب شاه شتایی مغلوب وشاه بهاری منصب بعثیله منصوب قلدوغی در

ایردی ناکاه صبحدم نوروز … قلدی آفاقی مقدمی پیروز
شهر باغه قدومی ویردی شرف … طوردی اشجار خدمته صف صف
ظلم وقهر ایله اولوب آزرده … اهل باغ اولمش ایدی پژمرده
قلدی آب حیاتی فیض وعطا … جمله جانلندی بولدی نشو ونما
کرچه ایرشدی اهل باغه ممات … بولدلر مقدمیله تازه حیات
دوشدی شوقیله اهل باغه خروش … ایلدی رکلر ینده قانلری جوش
باغه ایردی نسیم خوش حرکات … چکاندن ایردی چوق برکات

کوز

کوزآچوب خوابدن نوازیله … سرداولدی صفایله اول آن
خواب غمدن کوز اچدی نرکس باغ … لاله شوقیله الدی دسته ایاغ
اولدی ظلم شتایی چون دافع … جمله باغ اهلی اولدلر تابع
کوردی چون بو هوایی شاه شتا … که ایردی رباب باغه ذوق وصفا
کندودن یوز چوردی اهل چمن … اولدلر کوردی تابع دشمن
یوزی قالمادی ایتدی غایت شرم … انهزام ایتدی قلب سختینی نرم
برف آنی کورمک بو حالتله … اریوب یره کچدی خجلتله
کرچه قصد ایتدی که ایلیوب غیرت … کرو عرض ایده کلشنه شدت
لیک یاب یا زبون وزار اولدی … عسکری جمله تار ومار اولدی
اریوب کچدی برف محو اولدی … کوزی یاشیله بر یوزی طوکدی
کورمیوب عاقبت قراره مجال … ایلدی منزلینه استعجال
بینه اولوب مقامنه راجع … ظلمی اولدی باغدن رافع
کتدی ظلم ایردی عالمه رونق … زهق الباطل اولدی جاء الحق
چونکه نوروز شهری فتح ایتدی … کلدی شاه بهار ده ینتدی

ایلیوب شاهی تختنه سلطان — کندوسی اولدی منزلینه روان

شاه بهاره بینه تختی میسّر اولوب شهر
کلزاری کل شهریاره مقرّر قلدوغی در

کچدی شاه بهار چون تخته — ایردی اول کلی دولت و بخته
بینه جودی خزینه سن اچدی — خاک پاکه در و کهر صچدی
اهل باغه ایدوب رعایتلر — خلقه کیدردی سبز خلعتلر
بینه کلدی نوزی کلستانک — کوکلی اچلدی باغ و بستانک
نرکسک کوزلرینه نور ایردی — عالمک قلبنه سرور ایردی
لاله کیدی باشنه لعلین تاج — ایردی بازار کلستانه رواج
سرو دربان اولوب بینه خوش کام — راستی ایتدی خدمتینه قیام
بینه سوسن طقندی شمشیرن — خار تیز ایلدی بینه تیرن
اچدی طوماغنی بینه زنبق — نشو بابندن الدی خلق سبق
اولدی فراش باغ سبزهٔ تر — دوشدی صحنه اطلس اخضر
خلق عالم اچلدلر باغه — بینه بهر کوشه دوندی اوجاغه
طولدی عالم بهشت کبی سرور — حورلر اولدی صفاده عین ظهور

بینه کچدی سریره خسرو کل — صچلرن چوزدی شوقله سنبل
بینه یلدی یوریدی پیک نسیم — نفسندن درلدی عظم رمیم
جوی دلجوی شوقله طشندی — موج اوروب شوقی باشندن اشندی
بینه کلشن بزندی زینتله — طولدی آفاق ذوق و راحتله
شاه کل کچدی چون سریر بینه — واردی اعیانی برلو بر بینه
ژاله ایدوب شرابنی احضار — لاله جامینی ایلدی اظهار
عیش و نوش ایتدیلر چراده ایروب — عار و ناموسی جمله باده ویروب
اشلری روز و شب اولوب عشرت — قلدیلر ذوق و شوقله صحبت

کل زیبا بلبل شیدایه ایدوب پیک نسیمله
خبر کوندروب شاد ایتدوکی در

عیش ایدرکن مکر که بر کون کل — یاد ایده کلدی ناکهان بلبل
دردی قانی او زار و بیچاره — می عشقیله مست و آواره
نولدی اول زار و بی کسک حالی — کلشن اندن نچون اوله خالی
هیچ ایشدلمز اولدی آوازی — ندن اولدی که بیت اوله سازی
یوخسه اولوب غمله سینه سی چاک — اولدی کوی غمده دردله خاک

خاردن یوخسه ایرشوب آزار   اولدی سینه چاک اول بیمار
ددلر ایلیوب دعا و ثنا   ای گل گلستان حسن و بها
ایروب اول زاره فتنه سی خارک   قفس اولدی مقامی اول زارک
گجه گوندز اولوب قفسده اسیر   ناله سن گاه بم قلور گه زیر
گجه گوندز فغان و زار ایلر   ناله سی چق درونه کار ایلر
قالدی اول مستمند اولوب محبوس   بره خوان وصلدن مایوس
بو سوزی گوش ایدوب گل رعنا   دیدی حیف و دریغ کم او گدا
اوله هجرانله اسیر قفس   ایرمیه باغ وصله اول بیکس
شفقت ایدوب انکا او عیسی دم   قلدی بیک نسیمی دعوت اودم
دیدی کیم ای نسیم جان پرور   یوری وار ایله اول گدایه گذر
انی بول قنده ایسه اقدام ایت   انکا ایلتوب سلامم اکرام ایت
دی که ای دردمند و دلداده   بیکس و بی نوا و افتاده
المم هجرله ندر حالک   یقدی نار غم پر و بالک
قفس ایچره اسیر و زار اولدک   محنت و درد و هجره یار اولدک
جانکه گچدی خنجر محنت   سینه کی دلدی ناوک فرقت

یتر اولدک فراقله نالان   وصله دمدر اولکل خندان
هجرله گرچه بی مجال اولدک   شمدی اوش لایق وصال اولدک
ایلیوب بویله قیلله قالی   یوری شاد ایله وار او باغی
قل تسلی و خاطرن اله آل   بو سوزی گوش ایدوب نسیم همان
اندی شاهه دعا اولدی روان   اولوب اطراف عالمی پویان

بلبلی اولدی هر طرف جویان

بلبل بیمار قفسده زار جناب و باته یوز اوردوغی
ونسیم کریم ایرشوب حسن خلقله خاطر فاترن صوردوغی در

بو یکا بلبل اسیر و زبون   درد هجرانله اولوب محزون
قفس ایچره قلوردی ناله و زار   کاری زار ایدی درد له هر بار
ناله دن بر دم اولمز ایدی بری   ورد ایدنمشدی ناله سحری
ایلیوب بر سحر مناجاتی   عرض ایدردی خدایه حاجاتی
دردی یارب خاکسار اولدم   قفس ایچره اسیر و زار اولدم
گچدی جان گردنینه بند فراق   اولمشم بسته کمند فراق
قفس اولدی بو خسته یه محبس   بنجه طارلمیم مثال قفس

اتدی جور زمانه غدار — قفس آسا جهانی باشمه طار
یاالهی غمیله مرغ روان — قفس تندن اولمدن پران
رحمت عام ولطف خاص ایله — بوقفسدن بنی خلاص ایله
اغلرم روز و شب فغان و انین — اولمشم درد هجر له غمکین
کمسه یوق ایلیوب فغانمی کوش — درد هجریله داستانمی کوش
یاره اعلام ایده وارب حالم — بلدره فرقتنده احوالم
اوله کم رحم ایدوب او شاه جهان — قله بن زاری وصلله خندان
بنه سندن اولور مدد یا رب. — ایشیکگدر بکا سند یا رب
نجه بر آه جان کداز ایده — سن طوررکن کمسه نیاز ایدن
یاالهی بحق نور نبی — ظاهر ایله خلاصمه سببی
چونکه سن سن مسبب الاسباب — برسبب برله ایله فتح الباب
بو دعایی ایدرکن اول مسکین — حق دعاسن قبوله قلدی قرین
قچن اتدی دعایی بر مظلوم — که قله لطف حقدانی محروم
صدق ایله اوله کر دعا و ثنا — آسمان قبول اولور انکا جا
بو دعا اوزره ایکن اول بدنام — اولمشکن دخی دعاسی تمام

کوردی ناکه نسیم جان پرور — بلبلی برقفسده زار ایلر
کلدی یانینه خاطرن صوردی — یانینه غمتیله یوز اوردی
دیدی حالک نه ای اسیر و ضعیف — ندن اولمق بو رسمه زار و نحیف
نه کناه ایلدک که ای بیکس — اوله سن مستحق حبس قفس
نه فساد اولدی ای عجب حادث — که اولا قید و بنده باعث
سنی کیم قلدی ایلیوب تزویر — قفس درد و محنت ایچره اسیر
نیه بیر کدرسنک توتنک قفس — باغ واسع فضا ایله بهوس
سکا لایق دکل اسیر اولمق — قفس غمده پای کیر اولمق
کل کلستانه قل ترنم لر — ایله کل شوقنه تکلم لر

نسیم روح افزا بلبل شیدایه جواب صواب ویردوکی ونسیم کریم اوزارو سقمیه کل زیبادن سلام و پیام ایرکوردکی در

ایدیجک بو کلامی بلبل کوش — ذوق شوقیله قلدی جوش و خروش
دیدی ایدوب نهر زناله و زار — حالمی کله ایدین تکرار
جرم اولوب بو حقیره لطف نفس — ایلدی درد ایله اسیر قفس
عشق جانانه در کناه بکا — اندن اولدی بو درد و آه بکا

کردن جانه اولدی عشق کمند   انوکیچون اورلدی بونیمه بند
سبب اولدر بوقیدله بنده   که اولنشم زلف دلبره بنده
ایشبو تب و سوزلرینی بیک نسیم   دردی ای کنج محنت ایچره مقیم
چکمه غم وقت شوق و شادی در   عشق کوی مراده هادی در
کرچه چکدک بلا و محنتی چوق   ایردی وصلت زمانی محنت یوق
سکا کل ایلیوب سلام و دعا   خاطرک صوردی ای اسیر بلا
چکمه غم آخر اولدی روز فراق   ایره شمدی نه دقتی در مشتاق
بو قفسدن خلاصک اولدی قریب   اغلمه دردن ایرشدی طبیب
نه که قلمشدی کل سپارشلر   سویلیوب قلدی چوق نوازشلر
بلبل ایتدی بو خوش کلامی چو کوش   دوشدی شوقیله یرلره بیهوش
دیدی بلسم بونه اشارتدر   نه عجب دلکش بشارتدر
که ایردی نومیدکن وصاله امید   غم ایچنده صفادن ایردی نوید
ایلدی حقه شکرلا یحصی   هم نسیم کریمه ایتدی دعا
پس دعالر ایدوب نسیم همان   کلبه کلدی صفا ایله اول آن
یر اوپوب عزتیله ایتدی دعا   دیدی ای خسرو جهان آرا

بلبل

بلبل زار اولوب اسیر قفس   قفس اولمش او خسته یه محبس
دردعشقیله بی مجال اولمش   خسته دوشمش ضعیف حال اولمش
صاغلغندن او خسته نک اثری   اولدی انجق فغان و ناله لری
قفس ایچره او خسته نالان   آز قالمشدی که ویره درد ایله جان
وردی دردم بلا ایله جانی   اولمه کرغمیله افغانی
کرچه چوق خسته کورمشم بو نحیف   کورمدم اول قدر زبون و ضعیف

بلبل دم بسته قفس غمده   خسته ایکن کل زیبا عیادته
کلوب کوردوکی و اول بیمار دلفکارک   حالن خاطرن صوردوغی در

کل رعنا قلوب انی اصغا   دیدی ای روح بخش و روح افزا
نجه مدتدر اول کدای حزین   درد میله قلور فغان و انین
چکدی بو نجه بلا و رنج و عنا   یوزمی کورمک اولمدی اصلا
شمدی درد ایله زار و دم بسته   چونکه اولمشدر اول کدا خسته
واجب اولدی عیادت ایلیه وز   اول کدایی رعایت ایلیه وز
خسته صورمقده چوقدر ثواب   اکا وارمق در طریق صواب
کلبه وای نسیم جان افزا   بکا اول منزلینه راه نما

خیره کبر اول کمینه شاد ایت / نفس غمدن انی آزاد ایت
شاهه بیک تسلیم ایتدی درود / ددی ای نقد کارخانهٔ جود
دایما دولتیله شاد اوله سن / ایکی عالمده برمراد اوله سن
دمیدر اول کدایی شاد ایله / اولمدن انی برمراد ایله
بس بریندن طوروب کل رعنا / ایلدی عزم بلبل کویا
بو یکا بلبل سخن پرداز / اولوبن شوقله ترنم ساز
ایریشوب جاننه نوید وصال / قلبه ویرر صفا امید وصال
نکران ایدی کم عنایت حق / صورت حالنه ویرب رونق
نه طریقیله اوله فتح الباب / ایره خورشیده ذرهٔ بی تاب
ناکهان طالعی اولوب فرخ / اچدی خورشید بخت دولتی رخ
کوردی بکشینه کون طوغوب ناکاه / برج دولتدن اولدی ظاهر ماه
بلبلک کلدی کل عیادتنه / نظر ایتدی چو وضع حالتنه
کوردی غایت ضعیف وزار اولمش / حسرت و درد له نزار اولمش
کوروب اول حالی حیرته طالدی / حیرتندن طایندی و قالدی
انی کوردکده بلبل غمناک / ایلیوب شوقله کریبان چاک

مست اولوب ددی برلره مدهوش / یخه دم یاتدی بی خود و بی هوش
کوزن اچدقجه یوزیره اوردی / یوزنی خاک پاینه سوردی
کلدی تکرار شوقله وجده / ایتدی عشقیله پاینه سجده
ددی بو دوشمدر بکا یارب / یا خیالم مدر بو کار عجب
کر طوغوب بخت و دولتیم کنشی / اولمدن کوردی کوز او ماه دکشی
زهی سعادت کمال و یرب اقبال / ایتدی ماه کمال عرض جمال
زهی صفا کم ایدوب غمه پایان / اولدی تبدیل وصلته هجران
زهی کرم کم میسر ایتدی کریم / کوردی صحت یوزینی قلب سقیم
شوقله بلبل ایتدی نالشلر / لطفله قلدی کل نوازشلر
او بوکا قلدی لطفله احسان / بو اکا جانن ایلدی قربان
صوردی اول خاطرینی شفقتله / دردنی یازدی بو محبتله
اول اکا شیوه قلدی ناز ایتدی / بو اکا شوقله نیاز ایتدی
اول اکا دره کوهر ایتدی نثار / بو اکا جانن ایلدی ایثار
ایکی جانبدن اولدی ناز و نیاز / قلدلر بربرینی محرم راز
کفت وکو اولدی آره ده وافر / چون تمام اولدی سوزلرینک آخر

قلدی کل ینه منزلینه رجوع — اندی بلبل فغان و آهه شروع

کوردی یانندە یوق نگارینی — ینه الدی الینه زارینی

ینه اندی فغان و ناله لری — دردله نوحه و علاله لری

ینه یقدی درونی حسرت — دوشدی کبی کلدی لذت وصلت

ددی ایدوب تعجب بسیار — قانی اول ذوق و لذت دیدار

بونه ایشدر غریب واقعه در — شویله بکزر بو حال واقعه در

واقعه کردکلسه اول عالم — یاندن واقع اولدی قلبمه غم

قانی اول لذت و صفا قانی — قانی اول شفقت و وفا قانی

قانی جانه انیس اولان دلبر — بو قفسده جلیس اولان دلبر

بو سعادت که یا که حاصل ایدی — واری بر خیال باطل ایدی

کردکلسه بو ذوق و شوق خیال — آز مدتده نیچون ایردی زوال

بویله اولدی نوا بو حالتله — کفت و کو ایتمه ده ملالتله

کل زیبا نسیم دلکشی بلبلی خلاص ایتمکیچون شاه بهاره کوندروب اولکده بلبل نامرادی ازاد ایدوب شهر کلشنه ارسال ایتمکله شاد ایتدوکیدر

بو طرفدن کل ستوده خصال — اولوبن بلبله پریشان حال

ددی پیک نسیمه ای سرور — ایرشور مقدمکله عالمه فر

سندن ایرر ایرسه چاره بنه — مدد ایله او خاکساره بنه

حیف کم بلبل کشیده ضمیر — قفس غمده اوله زار و اسیر

شفقت ایت اول فقیری اتشاد ایت — تو شیجه جانن قفسدن آزاد ایت

یوری شاه جهانه عزتله — هر طرفدن سوز آچ ظرافتله

دوشور بر مناسبت ناکاه — حال بلبلدن ایلکل آکاه

دی قفسده اسیر اولدیغنی — بویله خوار و حقیر اولدیغنی

اولهکم رحم ایدوب او شاه جهان — قله ظاهر مروت و احسان

ایلیوب اول اسیره عدلله داد — جور باشنه قله آزاد

بو سوزی کوش ایدوب نسیم همان — یر اوپوب کتدی شاهه دک اول آن

آستانینه واردی یوز اوردی — یوزنی خاک پاینه سوردی

ایلدی صدق ایله دعا و ثنا — شرط خدمتنه ایلدی ادا

هر طرفدن سوز اچدی ایتدی مقال — اولدی آراده خیلی قیل و قال

عاقبت اکه ایردی سوق کلام — کرایلیه حال بلبلی اعلام

ددی ای شاه آسمان رفعت — خسرو عادل ستوده صفت

نه‌ر واردر که یانه بر مظلوم | دور عدلکده جور له چون معلوم
اوله بردر منده اسیر قفس | قاله حبس ایچره اولمغین بی کس
نجه کوزلر اولوب غمیله نزار | بی گناه اوله کاری درد له زار
قله حبس ایچره بر کمال اهلی | اوبلا آتشه وبال اهلی
عدل شاهه اولامی هیچ روا | بی گناه اوله بر فقیره جزا
نجه مدت طول کدای حقیر | اونودلدی قفسده قالدی اسیر
نجه کوندز فغان ایدر اوکدا | ایلمز کمسه ناکه سن اصغا
ایشیدب انی شاه عدل آیین | ددی داخی طورر می اول مسکین
دخی اولمشمدر قفسده اسیر | درد و محنتده قالدمی او فقیر
ددی ایدوب خلاص اونالانی | کتورک بانکه کورین انی
شاهدن بویله ایردی چون فرمان | بلبل زاره ایردیلر اول آن
مژده ایدوب برایکی اهل وفا | ویردلر بلبل حزینه صفا
قفسدن ایلیوب آزاد | شاهه اولدم کتوردیلر دلشاد
شاه عالی بقوب قیافتنه | نظر اتدی چو وضع و حالتنه
کوردی کم بر نزار و زار و نحیف | محنت و درد له زبون و ضعیف

درد هجر ایله قدی دال اولمش | چرخ محنتده بر هلال اولمش
صوردی بر بر جمیع احوالن | بلدی جمله صفات و افعالن
اندی بلبلده شاهه مدح و ثنا | یوز اوروب خاک پایه قیلدی دعا
اولوبن شوقله ترنم ساز | اولدی آوازه غزل پرداز
اوقیوب خوش نوا ایله تصنیف | ایلدی شاهی صوتله تعریف
ایلیوب شوقله لطیف الحان | نغمه‌سی شاهی ایلدی حیران
ایلدی هم مقامدن چو مقال | اتدی شاه جهانه عرض کمال
کوریجک انی شاه عالی شان | حظ ایدوب اولدی خرم و خندان
ددی بونک کبی کمال اهلی | اوله حق قربله وصال اهلی
حیف اولا کم اولوب قفسده اسیر | قاله درد و مشقت ایچره حقیر
نوله اولورسه کلشن ایچره مقیم | کله بوندن لطیف اولوری ندیم
اوله چونکم کمال اهلی کدا | پادشاهه مصاحب اولسه روا
یار شور مجلس کله بلبل | آچلوب انکیله کلسون کل
کله اولمز بونک کبی بنده | مجلسنده مدام کوینده
شاه انواع لطفله درحال | بلبلی اتدی کلشنه ارسال

ددیکم دایما اولوب همدم | کله اولسون صداسی دافع غم
بنه بلبل یوز اوردی درگاهه | اندی وافر دعالر اول شاهه
اولوب شوقله ادم پرآن | جان اتوب شهر باغه کلدی بهمان

بلبلڭ نواسر ور عنایه ایردوکی و نسیم کریم بلبل
زارکه خلاصن کل نازک غداره خبر ویردوکی در

ایردی سرو روانه ویردی سلام | کورجک سرو ایلدی اکرام
خاطرن صوردی بلمکه حالن | اندی بلبلده شرح احوالن
ایلدی سرکذشتنی تقریر | سویلدی جمله حالنی بر بیر
ایشیدوب انی سرو اول حالده | باشنی صالدی قالدی حیرتده
ایدوب اکرام و احترامی نهار | ددیکم باشم اوزره یرک وار
ینه سرو ایله بلبل اولدی انیس | دوبلر بر برینه خیر جلیس
بو طرفدن نسیم چابک سیر | کله دک اوجدی شوقله چون طیر
کله کلدی کله کله اول آن | ددیکم مژده ای کل خندان
بلبل زاری شاد ایدوب آزاد | قلدی اول دردمندی شوقله شاد
ماجرانی روایت ایتدی تهب | جمله حالن حکایت ایلدی

اچلوب

اچلوب اولدی خرم و خندان | یقا چاک اندی شوقله اول آن
صویونب شوقله قباسینی | الکا ویردی قمو لباسینی
لعل و زر صچدی یا بنه بی حد | اندی انعام و لطفنی بی عد
اهل کلزاره زر نثار اولدی | زر ایلقلرده خاکسار اولدی
بو سرور ایله اولوبن خندان | اچلوب کلدی شوقله اول ان

صفت صبح و کل زیبا صحبت صهبا ایدوب و بلبلڭ نوایی دعوت
وذوق و صفا و لطف و وفا ایله عیش و عشرت ایتدکلری در

بر سحرگه که اچلوب دوران | کل کبی کلشن ایدی روی جهان
روز وصلت کبی اولوب روشن | اولمشیدی جهان یوزی کلشن
ذوقله اچلوب جهان چون کل | خلق اولمشدی شوقله بلبل
اچلوب شوقله کل زیب | کیدی آلیله خلعت والا
ایچنه طاشنه کیوب آلی | قلدی دل المغه ینه آلی
کندویه ویردی زیور و زینت | اوستنه کیدی برشل خلعت
بر چرخ طالدن المغه دادی | دلدی ایده عیش بنیادی
ویریکجون دل حزینه فرح | دلدی بر می اوله لعل قدح

اولدی اولدم اشارت عالی که قلا لاله ساغرن مالی
ژاله بذل ایده بادهٔ صافی قله بر لاله ساغرن صافی
جام زرّینن آله نرگس اله مست و مخمور بزم باغه کله
بنه اسلوب بتی ادزره مدام ایله سرو خدمتینه قیام
دوشیه صحنی سبزهٔ فراش اوله اصحاب باغ هپ عیاش
برغوب تیغی سوسن ازاد ولده ترتیب صحبتی قله یاد
فتنهٔ قویه سنبل طرار عقد خدمتده قوشنه زنار
کلدن اولدی کورنجه چون فرمان جمع اولوب جمله بربره اعیان
صحبت اسبابن اتدلر ترتیب ویردلر بزم باغه زیور و زیب
کلدی کل عز و نازله صدره ایردی بخشیله رفعت و قدره
برلو بربنه جملهٔ اعیان اوتوروب اولدی بزم عالی شان
دله کلدی که ماجرای قدح اوقودی هر بری دعای قدح
اچلوب نازله کل زیبا ایچدی شوقیله ساغر صهبا
نوش ایدنجه براکی جام صفا بادنه کلدی بلبل گویا
کوردی کم وارنه صغار و کبار جمله حاضر مگر که بلبل زار

تجلّی

تجلّی قودی پردهٔ احدی دوی حدّدن جفایه کچدی
نازایه نازی دمدر آز ایلم برده شمدن گرو نیاز ایدلم
نیجه بریانه درد له بلبل ایده بزمده و قتدر غلغل
ایوچکدی جفا و هجرانی وصله الحق اولدی ارزانی
اندی پیک نسیمه فرمانی که کتور بزمه وار او نالانی
ایشیدیجک نسیم روح افزا ایلدی شادمانه چوق دعا و ثنا
بلبل زاری ایلیوب شادان ددی کم مژده اولسون ای نالان
سنی کل دعوت اتدی صحبتنه کوردی لایق نعیم وصلتنه
قلبکه غم کتورمه شاد اولدکه دار دنیاده بر مراد اولدکه
انی کوش ایلینجه بلبل زار حق تعالی یه اتدی شکر هزار
شوقله عقل و فکری طاغندی کاه کلدی باشنه که کتندی
طوردی آخر هزار حیرتله کلدی کل بزمنه ملامتله
کل زیبا ایدوب اکا تعظیم الدی یانینه ایلدی تکریم
خاطرن صوردی دیدی ای مسکین اولدی هجرله خاطرک غمگین
بونجه دمدر چکوب جفا بندن کورمدک ذرّجه وفا بندن

جانکمی یقدی نار هجرانم | قاتنک بوکدی بار رنجانم
مرحمت قلمدک بکا هرگز | اولمدک آشنا بکا هرگز
دیمزم کچمبوب وبال ایله | بکا اتدکلرم حال ایله
هر نه اتدک ایسه که جور و جفا | ایدین بیرنه بهزار وفا
خوبلر جور ایدرسه عادتدر | وصل ایدر عاقبت مکافاتدر
کوردی بلبل بو دلنوازلغی | بو کرم ورز و کارسازلغی
اتدی عذر ایله چوق تضرعلر | ایلیوب عجز ایله توقعلر
ددی سندن کلن بکا خوشدر | کر جفا اوله کر وفا خوشدر
بکا سندن کلن اولور مرغوب | خوبدن جمله فعل اولور محبوب
قانمی اتمشم حلال سکا | قتل ایدرسکده یوق وبال سکا
سنوکیچون درر تنمده بو جان | آل کرک وصل و یر کرک هجران
بو یله ایدوب هزار ناز و نیاز | بری بیرینه اولدلر دمساز
پس ایدوب نوش باده یه آهنک | ایچدلر شوقله می کلرنک
می نابی چکوب صفالر ایله | قلدلر بزمی پر نوالر ایله
اتدی بلبل ترانه یه آغاز | اولوبن شوقله ترنم ساز

کاه سوز ایله اولدی بزم افروز | کاه ساز ایله صالدی مجلسه سوز
کل زیبایه ایلیوب نظری | ایلدی شوقله ترانه لری
عود وش کاه ایلدی افغان | اتدی جانن چو عود که سوزان
کرچه اولوردی وصلیله شادان | هجرن اکوب ایدردی آه و فغان
طولولر ایچدی نرمه چون باران | بوسه لر اولدی نقل میخواران
بلبل خوش نوا ایچوب طولو جام | بوس ایدردی لب نکاری مدام
کدرک اولدی بزم کرما کرم | اهل بزمک قلوبن ایلدی نرم
چقدی چون باشه نشوه می ناب | هر بری اولدی مست باده خراب
بزمی دور ایلدی بو رسمله جام | جام چونکه اولنجه دوری تمام

صفت شب و عیش شبانه | اولنوب چنک و چغانه چلندوغی در

روز چونکم طغندی صحبتنی | قلدی آماده شام عشرتنی
قلمغه شاه ماه ایله صحبت | اتدی انجم فلکده جمعیت
یقدلر بزم چرخه پر پر شمع | اولدی پروانه کبی انجم جمع
ینه جمع اولدی جمله اعیان | ینه کرم اولدی مجلس رندان
ینه بزمه اچلدی شوقله کل | ینه اتدی ترانه لر بلبل

یعقدی بر یره چراغلر نرکس اولدی روشن ضیاسیله مجلس
ینه جام شبانه نوش اولدی ینه چنک و چغانه کوش اولدی
اهل باغ الدی سازله صنف صنف غنچه‌نی طوتدی نازله کل دف
هم بنفشه الینه چنک الدی بلبل افاقه ولوله صالدی
کاسه چینی‌یه چلوب نرکس اوتدی کم کم صدا ایله مجلس
الدی سوسن الینه موسیقار قپوزن الدی لاله طوتدی کنار
هر بری سازه ایلیوب آغاز بری بیرینه اولدلر دمساز
اولیجق سازلرله صحبت خاص سرو اولدی اصولله رقاص
اتدی هر بیرنه نسیم آهنک اتدی بو ساز و سوز عالمی دنک
کاه سازیله اولدلر دمساز کاه سوزیله اتدلر آواز
های و هوی ایله طولدی دهر کم کم اوتدردی هر بری شهری
ایچدلر جام نابی لذتله اوپدلر لعل یاری فرصتله
بلبل اولوب صفا ایله سرمست ناله ایلردی شوقله پیوست
یاد ایدوب بوسه لب یاری نوش ایدردی شراب کلناری
کلدن ایروب دماغنه بوی وفا مست اولوب شوقله ایدردی صدا

کلده

کلده هر کم کوروب نیازن انک نازله دکلر ایدی سازن انک
ایکی باشدن اولوب محبتلر ظاهر اولوردی ذوق و لذتلر
نه جفای رقیب و جور حبیب نی تکلف حبیبه اولدی قریب
وارد و غنچه اولوب زیاده طرب مست اولانلر آچلدی بر بر هب
کل و بلبل قالوب تک و تنها اتدلر بزم خاص ننه پروا
بر بریله ایدوب ملاطفتی قلدلر شوقله مصاحبتی
ویردی چون ال زمانه‌دن فرصت ایکیلک کیتدی بولدلر وحدت
بر بره کلدی عاشق و معشوق جمله بر اولدی سابق و مسبوق
صبحه دک عیش و نوش ایدوب الحق ویردلر بزم عشرته رونق
کلمیوب کوزلرینه ذره خواب ایچدلر صبح اولنجه باده ناب

حیات دنیانک عاقبت فناسی مقرر اولوب ثبات و بقا میسر اولمدغنک بیاننده در

بو طریقیله کل نیچه ایام ایلدی بلبلیله عیش مدام
عاقبت ایرشوب جفای سپهر اولدی تبدیل قهره کینه مهر
کل زیبایی ویروب باده بلبلی قلدی خاکه افتاده

انده ده سپهر کینه گذار — شربت مرگ ایچوردی آخر کار
کمه ویردی بقا بو چرخ دنی — کمه قویدی آنی وسنی وبنی
خالی بو در جهان غدارک — حیله در عادتی بو مکارک
کمکم صوندی بر قشق باله — ایچورر اکه زهر قتاله
می عیشی کمه صوندی بر کاس — که اکا قان ایچورمیه طاس طاس
کمه ویردی بر ایکی کون راحت — که اکا چکدرمیه نچه محنت
محک ایتدی مقامنی اعلا — که اتمیه خاکی منزل و ماوی
ماردر مالی در همیدر هم — کرمی مرگ وحرهی در هم
دولتینک نهایتی لت در — لذتی قلبه عین ذلت در
قانی اسکندر و قانی دارا — که اولدیلر هر بری جهان آرا
عاقبت دهر ایچوردی شربت مرگ — ایتدی جان و جهانی هر بری ترک
یا سلیمان قانی که اطرافه — صیتی ایرشدی قافدن قافه
یا دخی بنی کوتورب هر آن — قانده استرسه التوریدی روان
عاقبت ویردی آنی ده باده — ایچی آدی دررکلن یاده
قانی جمشید که ایلیوب ترتیب — دهره ویرشدی عقل و فکرله زیب

نور

بوزدی تدبیرینی اکده جهان — انی ده ایتدی خاکله یکسان
یا فریدون قانی که اولکه سرور — حکم ایدردی جهانه سرتاسر
ایریشوب حکم داور قهار — انیده خاکه صالدی بو غدار
کمسه بو اوده قالمدی باقی — مکر اول حی و قادر و باقی
بو جهان ایکی قاپولو اودر — بر ینک امری آبری رو در
بر قپودن کرن اولوب حاضر — بر قپودن کیرو چقر آخر
کمسه یه اولسه کر بو اوده قرار — رحلت اتمزدی احمد مختار
اولمدی چون میسر اکه بقا — وار قیاس ایت اولورمی ساکه بقا
فضلی بر رباط در عالم — قوننک کاری کوچمه در همدم
اعتماد اتمه یوق بقاسی انک — بلکه در عاقبت فناسی انک
انکا اتمه استوار دکل — اعتماد اتمه پایدار دکل

بو قصه بر قصه دن حصه — ارباب حال و بو حکایت
بر شکایتدن اهل کمال — نه ایدوکنک بیانندر

ای بو اوراقه ایلین نظری — سنده وار ایسه معرفت اثری
بونی افسانه صانمه افسوندر — لفظ و معنیسی در مکنون در

قوروافسانه‌دن نولور حاصل   معنیسی در مراد بوندن بل
قصه‌دن حصه‌در مراد آخر   قصه خوانلق دکل غرض ظاهر
غرضم قصه‌دن مآل درر   سکا وباکه حسب حال درر
دکله امدی مرادی شرح ایدین   قصه ختم اولدی حصه‌یه کیدین
اولاکم اکلدی شاه بهار   عقل درکم بدنده قلدی قرار
کل که اولشدرر او شاهه ولد   روح درر که اولدی عقله سند
شهر کلشن که ایلدم تکرار   تن درر که اولدی زین چون کلزار
اولدی دل بلبلی او کلزارک   روحه در اشتیاقی اول زارک
روحدن در کمال چون آنک   نوله کر اولسه عاشقی جانک
نفس اولدی نسیم انسانده   که او درر واسطه دل و جانده
قوت باصره که وار تنده   نرکسک عینی در بو کلشنده
لاله که اولدی بو مجلسه ساقی   اوکا در دلده محبت باقی
سروکم وصفی بونده حاصل در   صفت استقامت دل در
جوی دلجوی صفوت جان در   آینه‌دار روی جانان در
ژاله که اولدی شرابدارای جان   شوقدر که اولدی جانه فیض اسان

اولکه

اولدی سوسن که شجاعتی مشعر   هم بنفشه تواضعی مظهر
حسدک صورتی درر سنبل   کینه و کبر خار غیری دکل
اولکه دیدم تموز شاه وقران   سنده ایکی صفتدر اول ای جان
برنه جذب منفعت در کار   برنک اولدی کاری دفع مضار
بو ایکی وصف درر ذمایمه اصل   بوندن اولور تموز مایم فصل
بریسی قوت غضب که چون   اولسه مستولی قوای بدن
آتش وقت اولوب طبیعت آدم   تنی ایلر حرارتی درهم
آنک افراطی اولدی شاه تموز   که صالر شهر جانه تابش وسوز
اولدوغنده تموز کارکذار   اولکه دیدم فرار قلدی بهار
غرض اولدر که نفس اوله مغضوب   اولور البته عقل و جان مغلوب
ایده مز عقل امرینی اجرا   غضب ایلر فساد بی پروا
بریسی داخی قوت شهوی   اولدی جذب منافعه قوی
کاری تکثیر نزل و نعمت در   فعلی تغییر رنک صورت در
اولسه افراط شهوت ای سره مرد   جسمه ایدوب تغیر اولور زرد
بو صفاته خزان دیسم لایق   که خزان وصفن ایلدم سابق

بو ایکی قوت اولسه کر تفریط | جسمی اولور خمود و جبن محیط
ایدوب البته طبیعتی بارد | بو صفتدن خراج اولور فاسد
اکا شاه شجاعتدنسه روا | که نولور جسم و جانه استیلا
شاه نوروز دیدوکم تعیین | اولسه‌دی جان عالمنده نور یقین
اولسه غالب او شاه نیک اسلوب | شهوتیله غضب اولور مغلوب
عقل و روحه ایدوب معاونتی | فتح ایدر نصرتیله مملکتی
قفس تندن ایلیوب آزاد | دلی جان ملکنه ایدر ارشاد
عاقبت هم بری کاله ایرر | کل و بلبل کبی وصاله ایرر

خاتمة الكتاب

حمد لله بو نسخهٔ مرغوب | اولدی اوراق کل کبی محبوب
بلبل طبع اولوب سخن پرداز | اولدی کل شوقنه ترنم ساز
بو کلستانه ویردی زیور و زین | قلدی نرکسلرینی قرة عین
اولدی هر بیتی بر کل رنکین | بلبل اولدی او باغه روح امین
هر الف سرو کبی قد چکدی | جوی وش سطری دهره سد چکدر
اولدی الفاظی لطفله هموار | هم معانیسی آب صافی وار

پر صنایع درون و بیرونی | رشته یه چکدی در مکنونی
ظرفانک انیسی اولسه روا | عرفانک جلیسی اولسه سزا
شعرا بوندن آله حصه‌سنی | خطا ایده کورسه عامه قصه‌سنی
حاصلی اولدی نفعی شامل و عام | اوقسه حظ ایدر خواص و عوام
دهره بر یادکاردر بو کتاب | اولدی هر بیتی جنتده بر باب
بو کلستانی ایلیوب ترتیب | لفظ و معنیسن ایلدم ترکیب
لیک افسانه‌سنی صانمه دروغ | بولنمز چون دروغ شمعی فروغ
عین عبرتله کر اولنسه نظر | هر بیل اولور بو قصه سر تا سر
کمسه‌دن استعاره ایتمدم | کمسه کتدوکی یوله کتمدم
هر نه ایسه اکر خطا و صواب | عقل یا کمدن اولدی فتح الباب
بو کتاب لطیفی درج ایتدم | نجه کون آکه عمر خرج ایتدم
اولدی بر شاهد مزین و خوب | حسن و خلقیله دلبر و محبوب
اومرم که ایلیه خدای غفور | ایکی کسدن جمالنی مستور
بریسی اولکه اولمیوب واقف | اوله استار عفتن کاشف
اولمیوب لفظ و معنیسنه خبیر | که زبر قیله لفظنی که زیر

لطف لفظینه انفعال ویره | وزن نظمینه اختلال ویره
کمنی کم قلوب کمن افزون | اوله موزون دلنده ناموزون
اولمیه اقتداری هیچ سوزه | اوقورن صانه داخی بیتی بوزه
بری اول کاتب خطاپیشه | که خطادن چکر خط تیشه
خطنی وجه الصله ایده خطا | اوله خطنده سهو برله خطا
بی محل نقطه ایله‌نی که وگاه | یاری ناری ایلیه بناهی تباه
یازه دایم مجتبی محنت | قله جهیله لذتی ذلت
چکوبن میل خامه‌دن هردم | کور ایده چشم صادی عینن هم
فصل وقتنده وصل اولاکاری | وصل چیننده فصل کرداری
ایکی بیکانه‌یی که ایلیه یار | کر ایکی یاری آیره بی کار
چو قلم اولمز بسه راست رقم | دلکم بو که اوله دستی قلم
فضلیا قل شکایتی آخر | شکر قیلدک حکایتی آخر
کچ شکایتدن ایله شکر خدا | که اولدی آخر بو نسخه زیبا
اولدوغنچون بو دفتر خرم | دل عشاقه مونس و همدم
یازدی تاریخی خامهٔ مشکل | دفتر مونس گل و بلبل

تحریراً فی ٥ شهر الشوال ٩٦٠

٩٧٧

تقطیعات فضلی چلبی

ارباب معارفه معلوم اوله که وزن رباعی بحر هزجک متفرعاتی در
وتغییر زحافات آنده بسیار و اختلاف افاعیل وتفاعیل
نه شی‌در اول وزن ایچون استادلر ایکی شجره وضع ایدوب
برنه شجرهٔ اخرب و برنه شجرهٔ اخرم درلر هر بری اون ایکیشر
نوعه که جمله یکرمی درت نوع در متنوع اولور پس رباعینک
هر مصراعی بو یکرمی درت نوعک هر قنقیسیله موافق اولسه
موزوندر بر رباعینک چار مصراعنده بر نوع ایراد اولنمق
لازم دکل بلکه جمله‌سی بر وزن حکمنده اولوب هر قنقسنه
موافق اولسه موزون اولور اول زحافاتک اصلی و اختلافاتک
تفصیلی بو مجلده بیان اولنمق مناسب اولمیوب اجمالاً بعض
احوالی تسطیر و تحریر اولندی تا که ارباب اذعان و اصحاب
عرفان اجمالدن تفصیله شعور و فرعدن اصله عبور و مرور و تحصیل
ایدەلر مثلا رباعینک که هر مصراعی درت جزودن مرکبدر
مفعول مفاعیل مفاعیلن فع کبی جزو اول که مفعولدر
مفعولن دخی جایزدر اول شجرهٔ اخرم مفعولن و اول شجرهٔ

احزب مفعولُ دربضمّ اللام چون جزو اوّل مفعولُ اولا جزو
ثانی یا مفاعیلن یاخود مفاعیلُ یا مفاعلن اولور وچون
جزو ثانی مفاعیلن اولا جزو ثالث یا مفعول یا مفعولن
اولور وچون جزو ثالث مفعول اولا جزو رابع یا فعول
یا فعِل اولور اکر جزو ثالث مفعولن اولا جزو رابع یا فاع
یا فع اولور واکر جزو ثانی مفاعیل اولا جزو ثالث
یا مفاعیلن یا بهم مفاعیل اولور وچون جزو ثالث
مفاعیلن اولا جزو رابع یا فاع یا فع کلور وچون جزو
ثالث مفاعیلُ اولا جزو رابع یا فعول یا فعل اولور واکر
جزو ثانی مفاعلن اولا جزو ثالث یا مفاعیلن یا مفاعیل
اولور اکر جزو ثالث مفاعیلن اولا جزو رابع یا فاع یا فع
کلور واکر جزو ثالث مفاعیل اولا جزو رابع یا فعول
یا فعل اولور • وشجرۀ اخرمده چون جزو اوّل
مفعولن در جزو ثانی یا کیرو مفعولن یا مفعول یا فاعلن
اولور چون جزو ثانی مفعولن اولا جزو ثالث مفعول

ای لبلری کبی کاشکی جوابه وار راو یار
غنچه مرادی بنم ای لاله فام او یار
رابطه که دونه دونه اعلدن بنی
دولاب سبین تیغ عشق لوردکم او یار
بادی عجزه بارنه جان ان و بردی کوبکس
لیف عجبمی خسرو که اوستنه سرکراو یار
دی بکه اوی باری قودون درسته قبلیه
باشد توسون امام نبی اکرم او یار
بر بروده تیغ بلعه لور کمر باره فضلیه
دیکره و سه دستنه کمر سینکا او یار

جزو رابع یا فعول یا فعل اولور وچون جزو ثالث مفعولن اولا
جزو رابع یا فاع یا فع کلور وچون جزو ثانی فاعلن اولا جزو
ثالث یا مفاعیلن یا مفاعیل کلور چون جزو ثالث مفاعیل
اولا جزو رابع یا فعول یا فعل اولور وچون جزو ثالث مفاعیلن
اولا جزو رابع یا فاع یا فع کلور وچون جزو ثانی مفعول
اولا جزو ثالث یا مفاعیلن یا مفاعیل کلور چون جزو
ثالث مفاعیل اولا جزو رابع یا فعول یا فعل کلور واکر جزو
ثالث مفاعیلن اولا جزو رابع یا فاع یا فع کلور و بهر شجره
عینیله مجدول یازلمده نوعا تکلف اولوب بو محلّه مناسب
اولمغین اجزاسی تفهیم ایچون بو طریقله تحریر اولندی

تفصیل اجزاء شجرۀ اخرب

مفعول	مفاعیلن	مفعول	فعول	●	مفعول	مفاعیلن	مفعول	فعل
آشفته	وحیرانم	ای شاه	جهان		بیچاره	وبیمارم	قل درده	دوا
مفعول	مفاعیلن	مفعولن	فاع	●	مفعول	مفاعیلن	مفعولن	فع
دردیله	زبون	اولدی بوغمدن	جان		ضعفیله	تله دوندی	مختندن	تن
مفعول	مفاعیل	مفاعیلن	فاع	●	مفعول	مفاعیل	مفاعیلن	فع
اواره	وشیداو	بلاکشدر	جان		دیوانه	ودرسواو	مشوشدر	دل
مفعول	مفاعیل	مفاعیل	فعول	●	مفعول	مفاعیل	مفاعیل	فعل
بیمار	ودلفکار	بلاجوی و	ضعیف		دلخسته	ودلبسته	وسرکشته	بنم

مفعول مفاعلن مفاعیلن فاع ٭ مفعول مفاعلن مفاعیلن فع
ای شوخ حسن عذا رزیبارخ ساز ٭ عشقکله فتاده در بوجان غم کش

مفعول مفاعلن مفاعیل فعول ٭ مفعول مفاعلن مفاعیل فعل
رحم ایله کزخسته در فراکده بوجان ٭ قل چاره کربسته در هواکیله بودل

تفصیل اجزاء شجرۀ اخرم

مفعولن مفعولن مفعول فعول ٭ مفعولن مفعولن مفعول فعل
ای دلبر ای مهوش ای زهره جبین ٭ ای ساقی ای مطرب ای ماه لقا

مفعولن مفعولن مفعولن فاع ٭ مفعولن مفعولن مفعولن فع
زیباسن رعناسن غراسن لیک ٭ هم ظالم هم کافر آفتسن هم

مفعولن مفعول مفاعیلن فاع ٭ مفعولن مفعول مفاعیلن فع
اودن عالمده غرض کسن چون ٭ دردکده جان ویرسه عجب اولمز دل

مفعولن مفعول مفاعیل فعول ٭ مفعولن مفعول مفاعیل فعل
درد اکم دردکله کوکل اولدی زبون ٭ بولمادم لطفکله جهان اچره صفا

مفعولن فاعلن مفاعیل فعول ٭ مفعولن فاعلن مفاعیل فعل
حیرانم نیلیم غریبم چو غریب ٭ بیمارم عاجزم گرفتار بلا

مفعولن فاعلن مفاعیلن فاع ٭ مفعولن فاعلن مفاعیل فع
نی بارم نی کسیم اولدی غمده زار ٭ روز و شب آه ایدوب قلور افغان دل

یا من لیسبح ما فی السماء ما ٭ فی الارض بالتضرع فی الصبح والمسا
وصفش منزهست ز اطلاق این و آن ٭ ذاتش مقدس است ز نطق شما و ما
آن اولی که اولیش گشت چون الف ٭ بر اولی که هیچ بدو نیست ابتدا
وان آخری که آخریش بی نهایتست ٭ هم عین ابتدا شده هم عین انتها
آن ظاهری که عین دو عالم منیر شد ٭ شمسش چو خیمه زد ز سرا پرده عما
آن باطنی که کنز خفیش مقدس است ٭ از اسم و رسم و وصف و نعوت من وشما
فضلی چه گونه دم زند از حمد کبریاش ٭ فی ذاته یهیم اولو العقل والنهی

٤٤

عالمده اسم اولمز قطع نظر کوزلدن ٭ دیدار حقی ای دل چقمه اگر کوزلدن
چون قبله گاه عاشق روی حبیب اولیدر ٭ قبلم دیسم عجبمی بن ساکه بو قبلدن
کنج بلاده مونس درد و بلا و غمدر ٭ بن اول طبیب جانه بیمار و زار اوللدن
پیکان تیر فرقت دل ویردی هر طرفدن ٭ بغرم دلنمسو نمی بن ساکه دل ورلدن
فن وفا بی فضلی غایت کوزل بلوریار ٭ نه فایده ولیکن علم بلا عملدن

صورخرم بن ای ملک ساکه پریلر دنمس ٭ شنک بوق اندرنس اما کافرلر دنمس
آدمیلرده بو حسن وآنی هرگز کورمدک ٭ بو نخه حور ای بهشتی پیکریلر دنمس
بو نیکه طوق ایمش سن زلفکک زنجیرنی ٭ سویلیار رسلانم کرم قول حیدریلر دنمس
دامن چرخی قلورسن هرکجه پرانشرفی ٭ سنده ای مه مهرپاره مشتریلر دنمس
اهل ملت سن بجد لقه ند ندر فضلیا ٭ اول بته بور سمه طمق آذریلر دنمس

اولدم آشفته هوای زلف عنبرسا ایله ٭ شهرمی دیوانه اولمشدر کشی سودا ایله
لبلرک قویب نعیم جنته میل ایمین ٭ کودک نادانه بکزرالد لور حلوا ایله
اغلسم در دیله بن عشقیله ای دل اکلسن ٭ مجلس باده نشاط انگیز اولور چون نای ایله
نوش ایدوب برجرعه لعلکدن شو کم مدهوش اولور ٭ سنرزم کم صور اسرافیل اورلسه آیله
عارف اولسن عیش قل قوه بکونکی یارنه ٭ زاهدک کچسون قوعمری وعدۀ فردا ایله
غرق ایدوب روی زمینی طلس چرخی قلدی پر ٭ بیره کوکه صغمزم بو چشم خون پالا ایله
اوکیفو ابروی پاره کرسه فضلی دسته ٭ شویله بیچا پیچ اولوب محکم چکشم پای ایله

[...]ب قدرت نامهٔ حسنی یازیجق باب باب   ایلمش حسنک کتابن مجمله سندن خطاب   سینه تخت نامه در انده کورینم چاکلر

[...]ر خلقه چکدم اولیدر اکر بر بر فصل و باب   تیغ خونریزکه دریا درتیغم موج اوره   آشکار اولور سر عشاقدن بی حد حباب

[ا]ی مه نامهربانم زلفنکه چوکانه   باشنی طوب اتمکه میدانه کرمش آفتاب   چهرهٔ دلداره فی الجمله مشابه اولمسه

[د]وستنه دونمزدی بویله آتشک ای دل کباب   قلمعه یعقوب جان بلبله زار و حزین   یوسف گل کو گلکشن اخوان باغ ایلر خضاب

فضلیا بو ورطه دن ای آشنا ایله خلاص   بحر اشکندن او بیچاره اولیدر غرق آب

[...]لار و بکذه زلف مشکنک   اکسک اولمز آتش اوزره شیشهٔ مو دوده پیچ و تاب   تیغ تیز کدن جدا ای چشمی خونی جان جکر

[...]د خون ابجره چو مرغ نیم بسمل اضطراب   ای قد آب روان ابجره کوزلر جسکمی   دیدلرکم برج آبده طوغندر آفتاب

[...]صنه کویک سنک بر راست اسطرلابدر   اندن آلور ارتفاعی عرش ای عالی جناب   لقدی یاندردی بنی تاب تب دلبر

[...]ث حالن یانوب بر لحظه قان اغلر کباب   حق بودر کیم جا ملنوب بیر یکنی لور دم جلوه   ادل جوانک لبلرن ای شیخ [illegible]

کاربان عقل و ادراکی طوتوب تاراج ایدر   فضلیا بر خونی و قاتل چو امید شراب

[...]شه و میخانه ای دل تخت شاهی در بکا   جام لعلک نشوه سی دولت کلاهی در بکا   وجه پاککده کورینور پرتو نور ازل

[...]ح حسنک مطلع شمس الهی در بکا   دانهٔ عنبر کو کل دنیا یوزنده بکلری   فتنه دامی بو ابکی زلف سیاهی در بکا

[...]لمدی طبعده دهرک نعمت و نازینه میل   آرزوی دل نگارک بر نگاهی در بکا   قبلهٔ حقی کعبهٔ مقصوده ایردم زاهدا

[...]نده که یارک در دولت پناهی در بکا   عینه الم کو کل نور اولن کحل اصفهان   سرمه چون اول پادشاهک خاک راهی در

بیک نظمک بس هیچم ای فضلی دیوانم طورر   جا بجا اشعار رنکینم سیاهی در بکا

[...]زرع قلبمده دهقان ازل [illegible]   کشته بوده تخم درد عشق تو اکنون برست   رندلر ایچنده زاهد پاک دامان اولمیه

[...]هر که با آب قبای زهد و تقوی الش نشت   کور مدیلرکون یوزونک شلنلری چابه و   اشک و آهم در زمین و آسمان [illegible]

دانه دانه کوهر اشکم دوکلسه [illegible] دکل   خنجر هجران تو چون رشتهٔ صبرم کسست   البته بیمانم شکست اول سنکدل دلدر عجب

[...]هیچ ترکان جهان را نیست پیمان درست   نازایدر اولدر نبی دیدر که اول جلاد چشم   کرچه در عاشق کشی با ناز چالاکست [illegible]

ال کتور دست دک وصلینی انداندی سنکجور   هر چه آمد بر سر تو فضلیا از دست تست

ای سپهر جاه رامد نو   نکته‌ای چند کو بحث بشنو تا نکردد [illegible]   [illegible] در برو کفته بیهم کوی

هر که چیزی بد بکان دهد   نستانی اگرچه جان دهدت   مبکن از صحبت بدان پرهیز   [illegible] از آتش [illegible]

[...]ز خت ساده و جمیل بود   می بخور گرچه سلسبیل بود   پسرانی که باده خواه شوند   از می سرخ رو سیاه شوند

پسران را کشید دو کار خراب   هوس زینت و هوای شراب   وای بر آن پسر هزاران وای   که بود می پرست و خود آرای

بهر زن جامه سرخ و زرد آمد   اینچنین رنک ننک مرد آمد   سرخ و زردی که لایق مرد است   اشک سرخست و چهرهٔ زرد است

عیب باشد ز مرد در شبینه   ناز کردن بجشن پشمینه

از کتاب تیمور نامه است در صفت جنک

زده تیغ و نیزه یلان بی دریغ   شده نیزه گلگون و گلنار تیغ   کمان خم چو ابروی جانان شده   زه هر گوشه غارتگر جان شده

شده پرچم طوقها فتنه بار   چو گیسوی کافر دلان تار تار   کله خودها گشته گلگون همه   چو دلهای عشاق پر خون همه

[...]دا ز قتل کسان نیزها منفعل   چو بالا بلندان بی رحم دل   به بیداد خو کرده گرز گران   چو دلهای سنگین سیمین بران

[...]گذر کرده تیر از زره ها چنان   که باد از سر زلف سیمین تنان   فتاده دران پهن دشت درست   سرنا تراشیده چون خار پشت

اول منم کیم واقف اسرار علم آدمم   کاشف کنج حقیقت [illegible] عالمم

[illegible] مخفی اولدی شبب الغیبدی اسراری بنم [illegible]

بن جمال حقی جمله ظاهر [illegible] کورمشم [illegible]

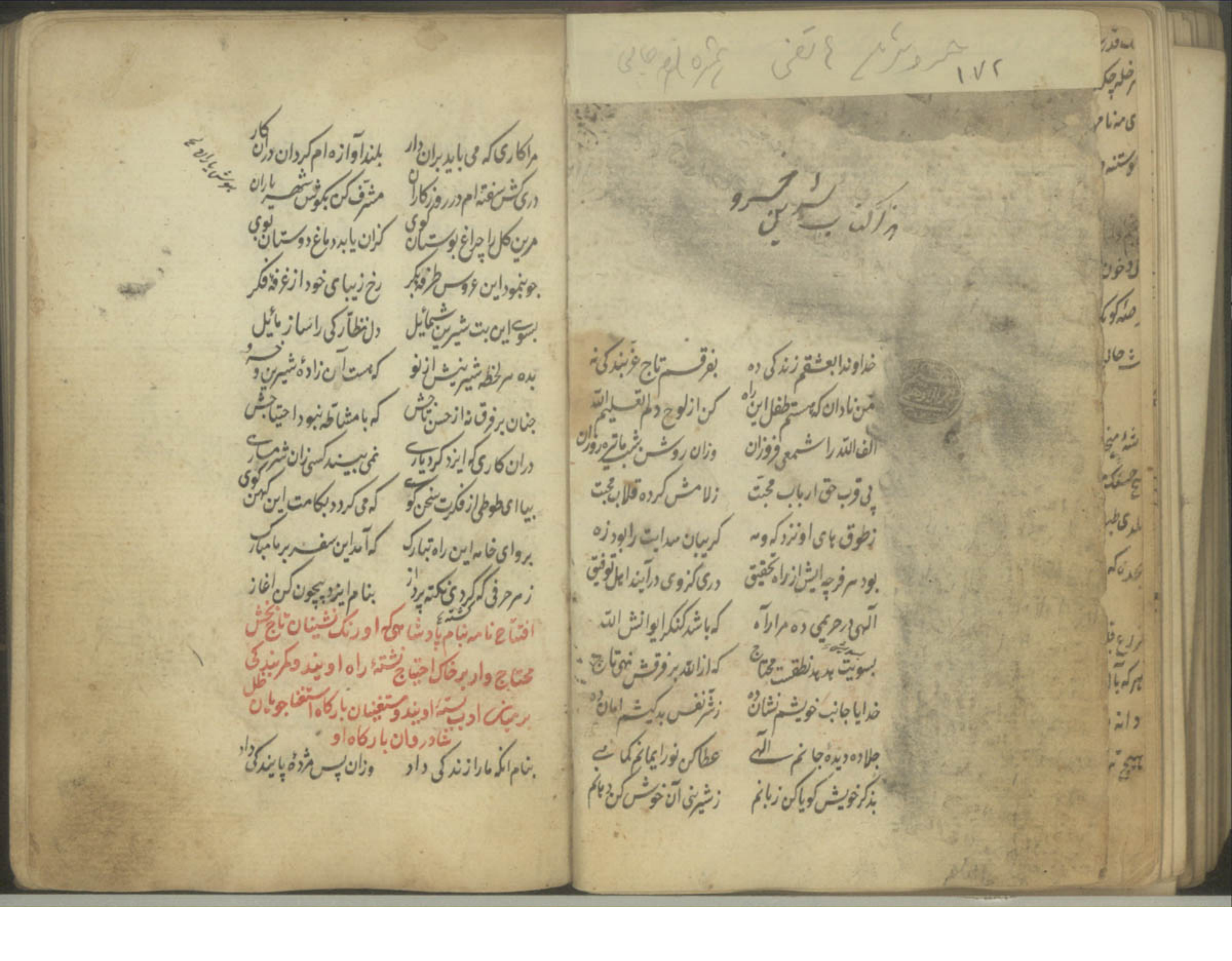
[illegible]

[illegible] موجود [illegible] بن وجود [illegible]

[illegible]

[illegible] وجودم [illegible] شاه اولمشم

[illegible] اقدم

۱۷۲ خسرو شیرین ... تقی ...

ز کتاب شیرین خسرو

خداوندا بعشقم زندگی ده … بفرقم تاج عز بندگی نه
من نادان که هستم طفل این راه … کن از لوح دلم التعلیم الله
الف الله را شمعی فروزان … وزان روشن شب ماتم روزان
پی قرب حق ارباب محبت … ز لامش کرده قلاب محبت
ز طوق های او نزدیکه وه … گریبان هدایت را بود زه
بود سر فرچه ایش از راه تحقیق … دری کز وی در آیند اهل توفیق
الهی در حریمی ده مرا راه … که باشد کنگر ایوانش الله
بسوی بیت هد هد نطقت محتاج … که از الله بر فرقش نهی تاج
خدایا جانب خویشم نشان ده … ز شر نفس بدکیشم امان ده
جلا ده دیده جانم سر الهی … عطا کن نور ایمانم کماهی
بذکر خویش گویا کن زبانم … ز شیرینی آن خوش کن دهانم

مرا کاری که می باید بران دار … بلند آوازه ام گردان در ان کار
دری گش سفته ام در روزگاران … مشرف کن بگوش شهریاران
مرین گل را چراغ بوستان کوی … گزان یابد دماغ دوستان بوی
چو ننمود این عروس طرفه بکر … رخ زیبای خود از غرفه فکر
بسوی این بت شیرین شمائل … دل نظارگی را ساز مائل
بده سر لحظه شیرینیش از نو … که هست آن زاده شیرین و خسرو
چنان بر فرق نه از حسن تاجش … که با مشاطه نبود احتیاجش
دران کاری که ایزد کرد یاری … نمی بینند کسی زان شرمساری
بیا ای طوطی از فکرت سخن گوی … که می گردد بکامت این کهن گوی
بروای خامه این راه تبارک … که آمد این سفر بر ما مبارک
ز هر حرفی که گردی نکته پرداز … بنام ایزد بیچون کن اغاز

افتتاح نامه بنام پادشاهی که اورنگ نشینان تاج بخش محتاج وار بر خاک احتیاج نشسته راه او بیند و کمر بندگی بر میان ادب بسته او بیند و مستغنیان بارگاه استغنا جویان نثار روان بارگاه او

بنام انکه ما را زندگی داد … وزان پس مژده پایندگی داد

نفس را قدرتش از حرف جا بخشش   زبان را از نفس حکمش روانبخش
خرد بخشید تا او را بدانیم   ز گرد غیر او دامن فشانیم
چو قرآن داد ما را پیشگاهی   که هر سطرش بمقصودست راهی
ز کلکش نامه آمد شب داج   بیاض پشت نامه روز چون عاج
ز باغ صنع او طوبی نهالی   ز کلک او سواد هر خالی
بر آب از آدمی زد نقش زیبا   که باقی ماند همچون نقش دیبا
گرفت از پنجه خورشید ناخن   که روای ماه نو ابروی خود کن
چمن پرداز باغ آفرینش   نظر بخشی نرگسهای بینش
حلی بند عروسان بهاری   خرام آورد کبک کوهساری
جفا آموز چشمان غزالان   شکیبائی ده دلهای نالان
ملامت بخش شیرینان پر شور   سلامت دار غمگینان مهجور
طراز آرای خلعتهای امید   ملون ساز نعمتهای جاوید
قلم در خط کش ناصوابی   زره بردار هر سد حجابی
خطاپوش خطای عذرخواهان   براه آرنده گم کرده راهان
پی بازیچه این کودک خاک   ز پروین مهره بند مهد افلاک

نگون

نگون سازنده تخت منی گوی   زبون دارنده بخت دنی جوی
یکی را خواند کافر تا براند   یکی را گفت مؤمن تا بخواند
نه مؤمن را بدینش آگهی بود   نه کافر را ز کفرش گمرهی بود
یکی را داد از نعمت جهانی   یکی را کرد حاجتمند نانی
نه این را ساخت مفلس از شکایت   نه آنرا کرد منعم از حمایت
نه رزق این کم و نه زان آن بیش   خورد هر کس ز خوان قسمت خویش
ز بی آبی یکی را جان برآرد   یکی را عمر در عمان سر آرد
بود زین هر دو یک در معاشش   نه افراطست و نه تفریط ناشش
ز هستی هر کرا داده نشانی   ز بهر شکر او دارد زبانی
بشکر او زبان آب در کام   بود جنبان و ماهی باشدش نام
فلک پر سیست سرگردان بیادش   عصا در کف بود از گردبادش
نه کوهست این که می بینی فلک سای   زمین از جستنش برخاست از جای
دو تا زلفین خوبان سمن بو   کنندش سجده در محراب ابرو
بود هر برگ لاله از سر حال   زبانی در بیان وصف او لال
بنفشه در سجودش خاک بوسان   خمیده همچو زلفین عروسان

صنوبر را که تن خالی ز جانست … ز انفاس صبا تسبیح خوانست
درین بستان سراچه خار و چه خس … شدند از کار خویش آگاه هر کس
ولی ما همچنان از کار غافل … نشسته پیش یار از یار غافل

مناجات بهم زبانی همگنان عاصی با امیدواری خلاص از معاصی

خداوندا عدم ماوای ما بود … مقام بی مقامی جای ما بود
ز فکر آن جهان آسوده بودیم … حدیث آن جهان نشنوده بودیم
ز نیک و بد همه خاموش بودیم … ز خواب نیستی بیهوش بودیم
ز هیچ انگیختی این نقش پر پیچ … نهادی این همه بنیاد بر هیچ
بس آنگه زید و عمری نام کردی … ز نعمتهای خویش انعام کردی
ز قرآن وعدهٔ آینده دادی … نوید نعمت پاینده دادی
با مر و نهی کردی رهنمونی … معین ساختی چندی و چونی
ولی از ما بجز عصیان نیاید … طریق و شیوهٔ احسان نیاید
اگر فردا بفعل ما کنی کار … شود بر ما زبونان کار دشوار
بما مگذار ما را کرد کار را … ز غیر خویشتن باز آر ما را
ز خود غافل مکن ما را زمانی … مران جز نام خود بر ما زبانی

جوابم از گنه شرمنده پشت … فرو مگذار هیچ از لطف خویشت

مناجات به تمنای رستگاری خویش از رحیمی که لمعهٔ از لوامع نور رحمتش ظلمت زدای شب عصیان تیره روزانست و تضرع بردن بدرگاه کریمی که رشحهٔ از رشحات سحاب مکرمتش کشندهٔ آتش حرمان خانه سوزانست

خدایا تا که هستیمت اسیران … بایمان دار و با ایمان بمیران

الهی باز کن چشم صوابم … جمال خویش بنما بی حجابم
چو کردی کار را چشم انعام … مکن پوشیده همچون چشم بادام
چو دادی چشم سر چشم سرم ده … دل آگاه و جانی حاضرم ده
چراغم را بنور خود برافروز … شبم را ز آفتاب خویش کن روز
ز جاه معصیت آور برونم … بنزهتگاه طاعت خوان درونم
ز هول صورت دیو مناهی … بترسان طفل طبعم را الهی
بزن از گریه بر رخساره ام آب … که از غفلت نماند در سرم خواب
نباشد طاقت بار گناهم … مکن کوه گنه راسد راهم
گناه و جرم بیش از پیش دارم … ز خود بر جان خود صد نیش دارم
تنم در مسجد و دل در پی لهو … رکوعم زان کجست و سجده ام سهو
بغفلت صرف شد نقد جوانیم … تلف گردید گنج زندگانیم

جو پیری بر سر آرد ترک تازم / بکن از خواب غفلت دیده بازم

بروز پیریم یارب نگه دار / که باشم از شب عصیان سیه کار

ز نور خود شبم را روز گردان / بلطف آن روز را پیروز گردان

سرشک دیده را کن عذر خواهم / غبار معصیت بنشان ز راهم

اگر چه ترسم از نار جحیمت / نیم نومید چون دانم رحیمت

چو بینم روز محشر کرده خویش / سر خجلت چه سان بر دارم از پیش

بروی گر بدی گردم نیاز / مرا بس درد و داغ شرمساری

من نادان اگر نیکم و گر بد / جو اول بنده ام خواندی مکن رد

مگردان جز بنام خود زبانم / پر از شهد شهادت کن دهانم

دران ساعت گزین کاخ پر آشوب / مجرد کردم از هر خوب و نا خوب

ز رحمت یک نظر در کار من کن / سعادت را دران دم یار من کن

جو از گرد خودی دامن فشانم / بسوی خود رسان دامن کشانم

جو بینی از معاصی شرمگینم / مدد ده از شفیع المذنبینم

خدایا هاتفی را دین ور کن / بجانش پی رو خیر البشر کن

ز دین احمدش ده سر بلندی / که یابد در دو عالم ارجمندی

زبان آور کن از نعت رسولش / که باشد نزد اهل دل قبولش

نعت آن شبستان نبوت که مرغان اولی اجنحه پروانه اشعه جمال اویند و خوان سالاران بزمگاه رسالت نواله خوار وی

الا ای مقصد طاها و یاسین / شفیع المذنبین خیر النبیین

در شایسته دریای سرمد / رسول یثرب و بطحی محمد

نبوت را توی آن نامه در مشت / که از تعظیم دارد مهر بر پشت

ز خوبی سوره یوسف ترا رو / جو بسم الله اش آمد بر سر ابرو

توی کون و مکان را قرة العین / طفیل ابروانت قاب قوسین

دو چشمت سرمه ما زاغ دیده / تعالی الله همای زاغ دیده

نموده درج لعلت در دندان / نمک افکند حسنت در نمکدان

جو از نور آفریدت ایزد پاک / بنودت سایه کز وی جان برد خاک

ز دام پیش دادی زینت این / بود کنت نبیا شاهد این

شدی تا خاتم دست رسالت / سلیمان خاتم افکند از خجالت

ز انفاست مسیحا زندگی یافت / خضر در خدمتت پایندگی یافت

کلیم الله جو دید آن ساعد از برد / ید بیضای خود در آستین برد

بنود انکس کی آموزد ترا حرف ‌ ‌ ‌ ازانت عمر در مکتب نشد صرف
چه غم گر خط نداری ای نکو فر ‌ ‌ ‌ که حسن بی خطان باشد نکوتر
همه دانش وران در دانشت لال ‌ ‌ ‌ بود طفل بهت عقل کهن سال
جو طفلان عقل در دست مواد ‌ ‌ ‌ زتعلیمت نهاده لوح مکتب
زمین از کوه بسته بر شکم سنگ ‌ ‌ ‌ که باشد در ریاضت با تو یکرنگ
فلک در جست وجویت بیقراری ‌ ‌ ‌ زمین بر کرد کویت خاکساری
براقت کاه یکران کاه رفرف ‌ ‌ ‌ ملائک در رکابت زده صف صف
براق برق سیر آمد کمیتت ‌ ‌ ‌ چه باک از زرمگاه ما رمیتت
لوایت را طراز انا فتحنا ست ‌ ‌ ‌ خدنگت از الفهای اذا جاست
نواله بالبت گوید گهی راز ‌ ‌ ‌ گهی حنانه ات گردد هم آواز
نیفکندی نظر بر زال عالم ‌ ‌ ‌ که این مکاره ما را نیست محرم
که آسودن از غوغای عامت ‌ ‌ ‌ ارحنی یا بلال آمد کلامت
جو جام وحدتت پر داد می را ‌ ‌ ‌ خطابت کلمینی یا حمیرا
توی شاخ گل اینها خار هستند ‌ ‌ ‌ درین گلشن بد و نیک آنچه هستند
چه زیب عرش وچه تزیین کرسی ‌ ‌ ‌ زبهر تست از هر یک که پرسی

نبی

بیمن چار یارت یافت آیین ‌ ‌ ‌ بنای چار رکن کعبهٔ دین
شده زان چار یکرنگ وفادار ‌ ‌ ‌ جهانرا چشم در نظارهٔ آن چار
سوی درمانده بی روی و راهی ‌ ‌ ‌ خدایا یا نبی الله نگاهی
برافکن پردهٔ غفلت ز پیشم ‌ ‌ ‌ درون آور بشادروان خویشم
زگرد یثربم آن کحل بصر ده ‌ ‌ ‌ کز آب زندگی آن خاک در به
شفیع عاصیان آمد زبانت ‌ ‌ ‌ پناه جمله عالم آستانت
شب معراج یک سنبل ز باغت ‌ ‌ ‌ غلط کردم که دودی از چراغت

خلعت اسری پوشیدن آن مرحله پیمای ما غوی و نظاره کردن زیبا منظران شبستان علوی را بنظر ما زاغ البصر و ما طغی

شبی پر قدر همچون نافهٔ چین ‌ ‌ ‌ شده ناف زمین زان نافه مشکین
زمانه حله مشکین فام کرده ‌ ‌ ‌ سواد دیده را شب نام کرده
عجوز دهر گشته عنبرین بوی ‌ ‌ ‌ شفق گردیده او را سرخی روی
عروسی دان جهانرا ماه پیکر ‌ ‌ ‌ مران شب را بر و خال معنبر
دران شب بیک حضرت شد سبک گام ‌ ‌ ‌ باحمد از احد آورد پیغام
بس انکه مژدهٔ دیدار دادش ‌ ‌ ‌ بشارتهای وصل یار دادش

[illegible]

بدستش تحفه بس زیبا تذروی — که جولانش دهد در پای سروی
براق عرش رو در پویه چون برق — مرصع پیکری از پای تا فرق
نگارین صورتی زان سان که خواهی — مصور گشته از نور الهی
بود عمر روان آن رخش زیبا — ولی عمری که باز آید شکیبا
خیال منزلی آرد چو در دل — رسد پیشش از خیال خود بمنزل
دو پانصد ساله ره گر آیدش پیش — نباشد نیمهٔ یک گام او بیش
بود آسایش او در دویدن — رسد تیمارش از منزل بریدن
خوش آید در دهن زان سان لجامش — که گویی دور گردون شد بکامش
بروی زنگیان زنگ از چین — ببیند در دل شب خال مشکین
زصد فرسنگ در وقت خروشش — صدای پای مور آید بگوشش
اگر خواهد چنان رخش قوی تن — رود بیرون روان از سفت سوزن
پی پیغام از حرج برینش — فرود آورده جبریل امینش
شه کونین را عزم سفر شد — فراز آن تکاور حمله‌گر شد
نخستین از سرای ام‌هانی — چو کرد آهنگ قصر جاودانی
سوی محراب اقصی شد عنان تاب — چو سجاده بپاش افتاد محراب

وزان

وزان محراب گه پیغمبر پاک — جنیبت راند بر نه طاق افلاک
چو اول آسمان گشتش گذرگاه — نشان خرگهش شد خرمن ماه
دوم تخت برین چون شد مقامش — زمانه پنج نوبت زد بنامش
عطارد شد بدین او هوسناک — پی سنت قلم را کرد مسواک
سیوم مینا سرا چون شد فراشش — عطارد خواند حرف الفواقش ین
به پیشش زهره چنگ پرخم و تاب — زبهر طاعتش گردید محراب
چو شد منزلگهش ایوان چارم — منور گشت آن فرخنده طارم
زبهر زینت دین پیمبر — سریر شاه انجم گشت منبر
وزانجا زد علم بر پنجمین بام — مشرف کرد منزلگاه بهرام
وزان پس مشتری را کرد تلقین — زیمنش دید از نو دولت دین
چون — زحل آن ماه را مشتری دید — سعادتمندی و نیک اختری دید
امامت کرد فوج انبیا را — سر و سرخیل شد اهل صفا را
بساط شش جهت را کرد چون طی — بماند آنجا دگر جبریل از پی
براق تیزرو سم کرد کندی — پی جولان ز رفرف دید تندی
درخت سدره میلش کرد گستاخ — چو یابد میوه مائل می‌شود شاخ

زرفرف زد قدم بر فرش والا   کشان دامان ز ساق عرش بالا

ستاده لوح زار از انتظارش   که خواند پیش و گیرد در کنارش

بامید نوازش از لب وی   قلم از خود تهی گردید و شد نی

بس انکه پادشاه پادشاهان   خطاپوش خطای عذرخواهان

درون بارگاه خاص خواندش   بصد تعظیم بر کرسی نشاندش

منزه دید خود را مغز از پوست   نمودش بی حجب دیدار خود دوست

کمان وار دو تا مقصود مابین   بتحسین جست از وزه قاب قوسین

رسانیدش بگوش هوش جبار   هزاران نکتهٔ غیرت بیکبار

ز قدرت دید آن بیننده بی قیل   دو عالم را بیک دیدن بتفصیل

ز بحر رحمت حق قطره جست   ز امت کرد عصیان را فرو شست

ز نزهتگاه اعلی در دل شب   سوی این تیره منزل راند مرکب

جدا شد همچو تیر از قاب قوسین   شد آن آمد شدن یک طرفة العین

جو آمد خواجهٔ عالم بمنزل   کشاد از ناقهٔ مقصود محمل

براه آورد یاران را صلا داد   فراوان دوستداران را عطا داد

ز بهر ما سیه کاران عاصی   کرامت کرد توقیع خلاصی

سوی مقصود ما را رهبری کرد   ز پا افتادگان را یاوری کرد

الهی نائفی را کن مطیعش   که در روز جزا خواند شفیعش

رود روزی که او را عمر برباد   ز دین احمد مرسل بهش یاد

سبب انشاء این نامهٔ نامی و واسطهٔ املاء این نخهٔ گرامی قبلهٔ ارباب بینش و قدوهٔ اصحاب دانش قطب المحققین حضرت مولانا نور الدین عبد الرحمن جامی سلمه الله و ابقاه

دران ساعت که از فضل الهی   کشادم چشمهٔ خضر از سیاهی

سخن را روح در قالب دمیدم   سهی سروان موزون آفریدم

ز بهر عشقبازان جگرخون   نوشتم قصهٔ لیلی و مجنون

چو شد پرداخته آن نقش زیبا   هزاران طعنه زد بر نقش دیبا

من آن ابیات را بردم تمامی   بنزد حضرت مخدوم جامی

جو دید آن خسرو ملک معانی   سوادی در وی آب زندگانی

بتحسین گفت احسنت ای جوانمرد   زبان بگشاد و بر من آفرین کرد

که آیین سخن را تازه کردی   درین معنی بلند آوازه کردی

جو گفتی قصهٔ لیلی و مجنون   حدیث عشق ایشان نو شد اکنون

بگو افسانهٔ شیرین و خسرو — که گردد آن مه فرخنده هم نو
مرا از نفس دنی و همت دون — شکایت گونه‌ای کردم ز گردون
هوسهای جوانی ره زنم بود — غرضهای عجب پیرامنم بود
بمن گفت ای سخن دان خردمند — بگویم با تو بشنو نکتهٔ چند
درین دوران اگر خواهی کریمی — بجان شو آستان بوس سلیمی
که نامش بردن از شرط ادب نیست — همی نام او بهر کام و لب نیست
ز فضلش بی‌نوایان را نوائی — وزو در کشور حاجت روائی
بود در ملک معنی خسرو امروز — سخن را زان نوائی از نو امروز
ترا در نقد اگر باشد عیاری — سخن کن پیش آن معیار باری
قبول او بهست از هرچه خواهی — گدای او چو باشی پادشاهی
نباید جز بر آن درگاه جا کرد — بغیر او نشاید التجا کرد
مرا دل گفت ای چون خاک ره پست — ز عطف دامنش کوته مکن دست
اگرچه بردن نامش عجب نیست — ولی ترک ادب از ما عجب نیست
پی مدحش ز نی شکر قلم کن — بمشک ناب نامش را رقم کن
بود گر زین این نام گرامی — شود این نامه پندار نامی

چو مانی در قلم رستم بشمشیر
نظام دولت و ملت علی‌شیر

غلط کردم چه مانی و چه رستم — بنزد کلک و شمشیرش کم از کم
بود مهر سپهر نیکخواهی — شده همسایهٔ ظل الهی
جهان را آفتاب از سایهٔ او — برون است از حد و عد پایهٔ او
شریعت را ز یمنش سربلندی — وزو در ارجمندی ارجمندی
نموده خاتم جمشیدیش دست — زده در خاتم پیغمبران دست
بود عدلش سبب امن و امان را — ز دادش رسم آبادی جهان را
ز عدلش کار گنجشک آنچنانست — که شاخ تیر بادش آشیانست
ز بستان تره هر گرگ پیری — نهاده در دهن دندان شیری
بدیدی حاتم طی گر وجودش — شدی شرمنده بسیار از جودش
بود نظمش نظام عالم عشق — چو او کو محرمی بهر غم عشق
چو بگشاید فصاحت پیشه لب را — شود لب بسته حسان عرب را
بلاغت شیوه‌گان فارسی گوی — ز کلک معجز آثارش سخن جوی
ز ترکیبهاش کان سوز جهانست — غزالان جهان را حرز جانست

جو عقل اول از نقصان بود پاک / بود قاصر ز وصفش کنه ادراک
مرانی در خور وصفش زبانی / مرانی لایق مدحش بیانی
بتعریف احتیاجی نیست اورا / چه حاجت ماشطه روی نکورا
بری از صیقل است آینه خور / بلالی صیقلی را نیست درخور
ترا این بس که در ایام اوبی / وگر از گردش دوران جوئی
دگر گفتا که دار این نکته را پاس / که هستند اهل دنیا جمع کناس
زکناسان طمع کردن چه دونست / زموران دانه جستن بس زبونست
بگفت وگوی دونان لب میالای / بمدح و ذمشان خامه مفرسای
نباشد از طریق ارجمندی / که بر افسار خر تعوید بندی
نه از عقل است با گر نکته گفتن / ز بهر گوش خر در دانه سفتن
نمی بندد کسی بر گردن مار / پی دفع گزند خلق طومار
جعل کز فضلهٔ حیوان شود شاد / چه لایق باشدش نارنج بغداد
شکنبه گر چه گردد مایهٔ تن / ولی نتوانش ز آب خضر شستن
ز بهر نقش ناهنجار بد رای / مکن در محفل هر بی بصر جای
نداند کور قدر روی زیبا / نگردد از رخ زیبا شکیبا

درون موج دریا بهر چاره / نسازد چپیرا کس تخته پاره
ز تار عنکبوتان خر مکس را / نگردد پوشش تن هیچکس را
خطا باشد ز بهر استطاعت / باب ناودان کردن زراعت
چو نتواند کسی کز قدره خویش / کند یکجو ز رزق تو کم و بیش
جرا دنبال کس باید دویدن / ز بهر هیچ از و منت کشیدن
مکن چون اره دندان طمع تیز / که افتی در کشاکشهای خونریز
چو مقراض از طمع کم کن دهن باز / که انگشت رسد در دیدهٔ آز
از آن چون چشم عینک قدر دیده / که از روی کسان بربست دیده
بدامان قناعت پا درون آر / سر از جیب فراغت خوش برون آر
ز اهل فاقه می جو ارجمندی / بتاج فقر میکن سربلندی
مگردی گرد خوان پادشاهان / که گرد دست آن ز خون بیگناهان
نه آن ماهیچه و دستار خوانست / که چین و مغز بیوه زنانست
در آن هر یک نخود اشک یتیمی / که از چشمش چکانیده لئیمی
مشو با کاسهٔ چینیش مائل / که از چین جبین گردیده حاصل
بسی خون دل بیچاره پالود / که شد پالوده اش انگشت آلود

ترازیرنکین کنج معانی … جه می نالی زرنج زندکانی
زبان خامه راکن در سخن تیز … کهر ریز از سر کلک کهر ریز
کهرهاکایدت در درجها ج … پی بدکوهران آسان مکن خرج
سخن نادر متاعی آمد ازعرش … مکن در زیر پای این خسیان فرش
ازان پس من باذن ان کهر سنج … بیاد کنجه بکشادم در کنج
کشیدم طرفه طرحی خسروانه … که هست از خسرو شیرین فسانه
مروح منزلی کاز ابدانیست … ز تغییرات دورانش خلل نیست
در اقلیم سخن عالی بنا نیست … وزان هر قصه کوبی دلکش ابیست
بود سر صفحه آن قصه کاخی … که هست از نخل باغش سدره شاخی
دران هر صفحه هر بیتی بهشتی … مزین روضهٔ عنبر سرشتی
بود هر بیت را نازک خیالی … که باشد روضه را صاحب جمالی
درون روضها بکران معنی … جو حوران اند در فردوس اعلی
نشسته آن بری رویان طناز … بصد حشمت فراز مسند ناز
زمشک ناب کرده طوق و خلخال … زده از عنبر تر بر جبین خال
بغمزه هر یک آشوب جهانی … بفن دلبری صاحب قرانی

منزه چهرهٔ شان از چشم اغیار … ندیده هیچکس شان ماه رخسار
کرفت آوازه شان ملک جهانرا … ولی نشنید کس آوازشانرا
خداوندا جو این بکر فکر … زدند از ساده رایهی لاف بکری
ز روی زرد در رویشان که دار … مده شرمندکی در پیش اغیار
درون کاخ عزت جا نشان ده … زغیر خویش استغنایشان ده

طالع شدن مهر سپهر

جنین فرمود دانای سخن سنج … که می سنجید نقد این کهن کنج
که جون هرمز شه اورنک جم شد … شهنشاه سلاطین عجم شد
طریق جد و آبا پیش می برد … غم درویش از ایشان بیش میخورد
جو شمشیر عدالت را علم کرد … بسی دست قلم زن را قلم کرد
سپاهی از سیاست در زمانش … نکردی زور الابر کمانش
کسی جز زلف خوبان سمن بوی … پریشانی ندیدی یکسر موی
بدرویش کیشان بداندیش … نکردی ظلم الابر تن خویش
ندیدی درد سر کس در زمانه … بغیر از بادهٔ لعل شبانه
زدست کس ننالیدی مکرنی … نبودی تلخ کام از دهر جز می

زن و بچه زمال و حشمت پر / بمرغ خویش دادی دانه در
بدست کاسب بی مال و اسباب / بجای آب جام می ناب
زاستغنا خریداران بازار / نبودی غیر یارا نیز خریدار
نمی پاشید دهقان دانه در گل / که کارد تخم مهر یار در دل
بدور او چنان گشتند مردم / که نام احتیاج از دهر شد گم
شهنشاهی چنین بی مثل و مانند / سپهرش ساخته محتاج فرزند
زهر مقصود دری داشت در تاج / ولی با گوهر فرزند محتاج
بمیوه شاخ عمرش آرزومند / نبودی در دلش جز مهر فرزند
درختی کو ندارد هیچ باری / ندارد پیش مردم اعتباری
درین گنبد سرای حقه مانند / نباشد هیچ نقدی به ز فرزند
غرض این بودش از فرزند پیوست / که نام او نگردد در جهان پست
نماند در گلش کامی که آبی / بماند بهر بوی خوش گلابی
شبی گز دیده خورشیدش شود دور / بود بدری که گیتی را دهد نور
شبی ز اندیشهٔ فرزند در تاب / چو خواب آمد بچشمش دید در خواب
که خورشید از گریبانش برآمد / شعاع آن جهان را زیور آمد

چو شه را چشم شد از خواب خوش باز / معبر پیشگان را داد آواز
که خوابی دیده ام تعبیر این چیست / معبر از پی تعبیر این کیست
چنین گفتند دانایان این راز / که سویت مرغ شادی کرد پرواز
نه خورشیدست آن کت سر زد از جیب / خدایت می دهد فرزندی از غیب
که چون مهر فلک گردد جهانگیر / مراد خواب ترا اینست تعبیر
برآمد چون ازین تاریخ یکچند / یکی زیبا پسر دادش خداوند
مه فرخ رخ صاحب جمالی / همایون کوکبی فرخنده فالی
چو زاد از مادر ایام آن ماه / فلک از مهر گفتش زاده الله
مراورا خسرو پرویزش نام / که گردد خسرو گیتی سرانجام
چو آمد جای مهد زرنگارش / گرفت آن مهد از جان در کنارش
مه نو بر فراز چرخ اخضر / پی گهواره اش گردید خسرو
ز بهر خواب خوش نیش بصد جهد / صبا گردید جنباننده مهد
بصد دل مادر دوران اسیرش / ز پستان طرب میداد شیرش
نخوردی شیر از پستان دایه / نبودی گر ز شیرینیش مایه
غذای آن پسر اندیشه خورد / اگر شیرین نمی بودی نمی خورد

بشیرینی دلش می بود مایل / که تخم مهر شیرین داشت در دل
شکوفه شد نهالش را شکفته / نماندش در دهان دندان نهفته
نخستین بار کش بنمود دندان / جهان را صبح اول گشت خندان
چو بار دیگرش دندان برآمد / ز صبح آخرش خندان تر آمد
چو پای دیده سا گشتش زمین سا / نهاد از مهد زرین بر زمین پا
زمین هر دم تفاخر کرد بر عرش / که زیر این چنین پا گشته ام فرش
پس آنگاهش بمکتب خانه بردند / بدانای سخن دانش سپردند
باندک فرصتی شد ذو فنونی / ز افلاطون یونانی فزونی
که در گفتن دُر سیراب سفتی / سخن بر طبق اسطرلاب گفتی
چو با گرز رستمان افتاد کارش / زبون شد رستم و اسفندیارش
شب و روز از طرب شهزاده پرویز / بجمع ماه رویان عشرت انگیز
گهی جولان کنان در کوی بازی / گهی تازان سوی نخجیر تازی
که آن گل در چمن با نغمهٔ چنگ / شکفته از شراب ارغوان رنگ
گه بخشش هزاران حاتم طی / کرم آموختی در مجلس ازوی
بحسن و خلق در عالم فسانه / ز علم و فضل بی مثل زمانه

شراب دولت و صبح جوانی / مقام عیش و وقت کامرانی
غرور حسن و شور باده در سر / نشانده مطربان ساده در بر
نشاط و خوشدلی را داد میداد / همی بنیاد غم بر باد می داد

آهنگ صید کردن

کمند انداز صید این کهن دشت / درین وادی کمند زین گونه گلگشت
که خسرو با پری رویان بهزاد / ز عیش و شادمانی خرم و شاد
شدش روزی هوای صید نخجیر / که با مشکین غزالان افکند تیر
هوای خرم و فصل بهاران / فشانده ابر گرده ز باران
نشسته آفتاب دی بزردی / شده باغ از بنفشه لاجوردی
ز زیر ژاله رسته سبزهٔ تر / چنان کز بیضه طوطی بر زند سر
میان لاله ها جا گرفته / چو خوبان پای در حنا گرفته
شده از اعتدال فصل نوروز / در و دیوار گیتی خاطر افروز
حریر آب گشته پنبهٔ برف / شده عکس گلش تمغای شنگرف

کل کاهی زکوی غنچهٔ تر   نشانده برگریبان تکمهٔ زر
زبهر عشرت کلهای خودکام   چمن راخانهٔ بلبل شده جام
شده زیر شکوفه نخل تر کم   زکرما باز کون پوشیده قاقم
نشان خیمهٔ عشرت شده کل   مقرر کرده عشرتکاه بلبل
شده قمری ابرافغان کرازشوق   بدید آورده از قوس قزح طوق
شراب ارغوانی لاله در سر   لباس شادمانی غنچه در بر
زهرسو غنچهٔ رعنای لاله   شده کام غزالانرا نواله
هوای معتدل نی کرم ونه سرد   نه دشواری کل نه محنت کرد
زمین زان می که خورد ازجام کردون   زسبزه رنک دل میداد بیرون
ریاحین تازه روی وسبزه نوخیز   سوی صحرا جنیبت راند پرویز
پری رویان نکاوریهای بازی   همی دادند پیشاپیش بازی
نکارین لعبتان پرنیان پوش   همه آشوب عقل وآفت هوش
همه درجلوه کرد اکرد خسرو   کواکب وار برکرده مه نو
کمانهای کیانی برسر دست   وزان صید افکنان صیدی نمی جست
یکی میکرد بال کبک آماج   یکی می بست برفتراک دراج

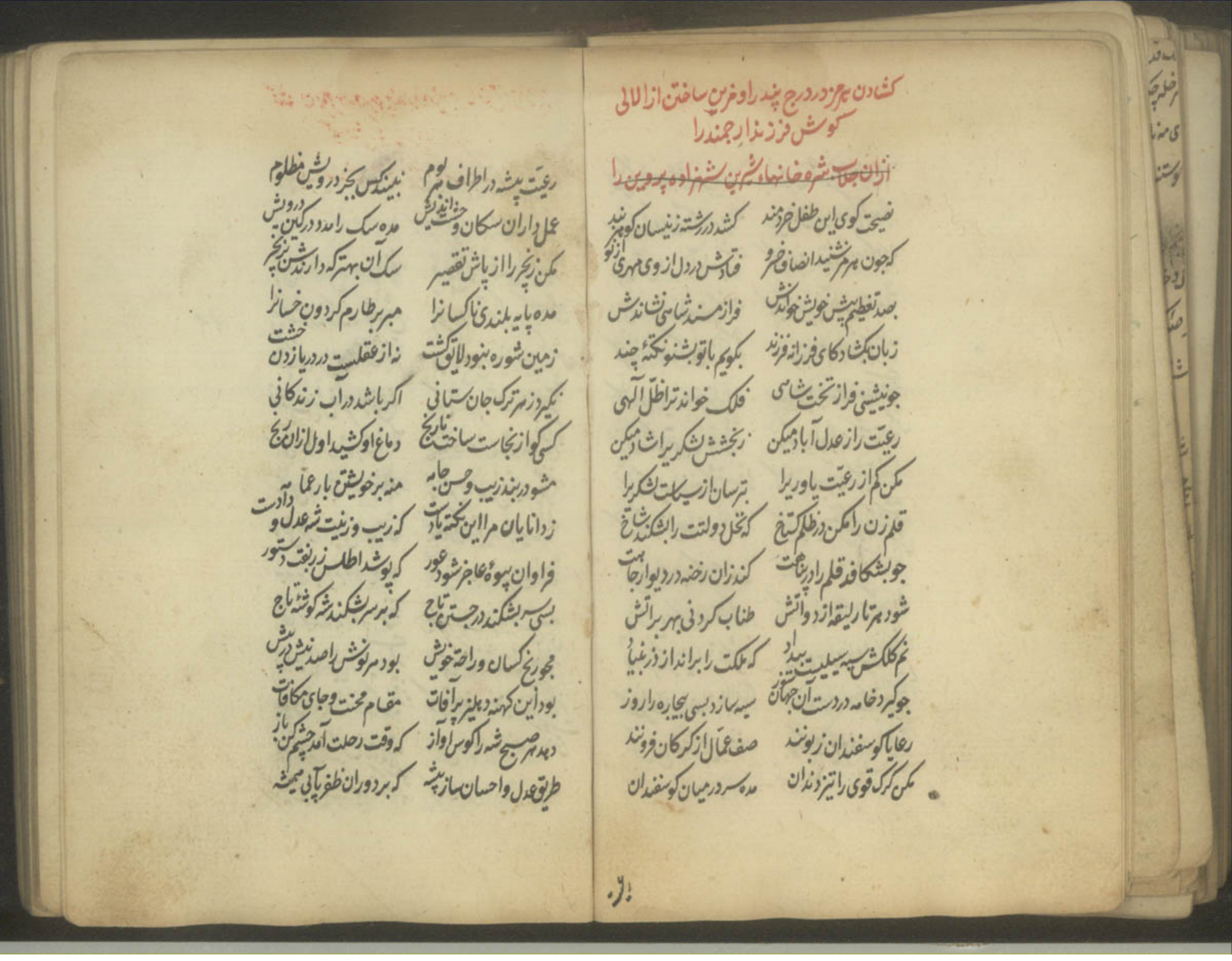
خدنکی هرطرف کردیده سروی   هلاکش مانده هرجانب تذروی
زآواز نی پردرد ناوک   همی زد نعرهٔ هرسو جکاوک
زبس خون ریخت از پرنده بر خاک   دوید در میان کل بط پاک
دران صحرا نه کبک از باز می جست   نه باز از دست باز انداز می رست
زبهر صید آن شهزاده تا شب   جنیبت راند با خیل شکرلب
شباهنکام کین کردنده کرداب   جو آب زندکی کردید نایاب
زمانه از سیاهی شب داج   رقم زد بربیاض تختهٔ عاج
جهان تاریک شد بر چشم مردم   زتاریکی شب کردیده ره کم
قضا را آتشی بنمود از دور   شد آتش دیدهٔ پرویز را نور
نمود آن قوم را آتش کلستان   سوی آتش شدند آتش پرستان
دهی بود آن دران ده جا کرفتند   بعشرت ساغر صهبا کرفتند
ببانک ارغنون وناله چنک   روان کردید جام ارغوان رنک
جو مطرب زخمه را برعود میزد   صدایش طعنه بر داود میزد
نی نایی نکویم نی شکر بود   زنیشکر جو شیرین کارتر بود
دران شب بود نقل باده خواران   همه بادام جشم کلعذاران

کهی سیب ذقن که شکرلب　　کزیدی جون کزک مستان در آب شب
بعشرت آن بتان بودند تا روز　　زتاب آتش می مجلس افروز
جو وقت بامداد آن مهر انور　　براورد از کریبان افق سر
جهان شد بار دیکر قاقم پوش　　سمور شام را بنهاد از دوش
ز شهزادان خسرو کل عذاری　　روان کردید سوی میوه زاری
زنا هنجاری آن کل اندام　　سیه کرد از پی سیبی دو بادام
فرود از شیب شیرین حرص وارش　　بزور از نخل دهقان کرد بارش
زدست آن سهی سرو پری زاد　　سوی پرویز شد دهقان بفریاد
مر آن بیداد کر را جست پرویز　　شد از روی غضب با آن صنم تیز
جو شه را تلخ دید آن ساده رخسار　　بکرد از بیم جان خویش اقرار
بدهقان کفت شه این را چه چاره　　ببایدا شکمش را کرد پاره
اکر ظاهر شود راز نهانی　　شود این مایهٔ امن و امانی
وکر تهمت بود با تیغ تیزم　　بجرم خون او خونت بریزم
جو آن کلچهره را اشکم دریدند　　درونش را بسیب اکنده دیدند
زروی نکته دانی فراست　　مر او را کرد جون خسرو سیاست

بس اکر رخت و بخت مرد ظالم　　بدهقان داد در رد مظالم
ستمکاران جو آن کردار دیدن　　زبیدادی همه دامن کشیدند
خوشا آن لطف وآن احسان پیشین　　که کردی خسروان منکر دین
زهی انصاف و عدل بت پرستان　　که میکردند با آن زیردستان
کنون شاهان که می لافند از اسلام　　ندارند از مسلمانی بجز نام
کند دعوی دین کافر مزاجی　　ستاند بی جهت هر روز باجی
پر از اشک یتیمان حوض باغش　　زسوز عاجزان روشن جراغش
زدوک بیوه زن سر رشته سازد　　که بر مسند بآن سر رشته نازد
کند در کردنش صد خون ناحق　　که جیب جامهٔ کلکون کند شق
زمرغ پیرزن پر کلاهش　　زویرانیست آبادان سپاهش
پی نقش و نکار خانهٔ کل　　کند ویران هزاران کعبهٔ دل
بود هر کنکر از ایوان قصرش　　زبان حال مظلومی زعصرش
کند ایوان بلند از مال ایتام　　کند سدّی میان خویش و اسلام
الهی شمع انصافش برافروز　　جو ملکش دادهٔ عدلش در آموز

جاشنی ساختن شابور شکر شیرین شور انکیز را جشنی بندن

کشادن بهرمز درج پند را و مزین ساختن از لالی
کوش فرزند ارجمند را

~~ازان جناب شره خانها شرین شهزاده پروین را~~

نصیحت کوی این طفل خردمند … کشید در رشتهٔ زنیسان کوهر پند
که جون بهرمز شنید انصاف خسرو … فتادش در دل از وی مهری از نو
بصد تعظیم پیش خویش خواندش … فراز مسند شاهی نشاندش
زبان بکشاد کای فرزانه فرزند … بکویم با تو بشنو نکتهٔ چند
جو بنشینی فراز تخت شاهی … فلک خواند ترا ظل الهی
رعیت را ز عدل آباد میکن … ز بخشش لشکری را شاد میکن
مکن کم از رعیت یاوری را … بترسان از سیاست لشکری را
قلم زن را مکن در ظلم کستاخ … که نخل دولتت را بشکند شاخ
جو بشکافد قلم را در نهاجت … کند زان رخنه در دیوار جاهت
شود هر تار لیقه اژدر آتش … طناب کردنی بهر بر آتش
نم کلکش سیه سیلیست بیداد … که ملکت را بر اندازد ز بنیاد
جو کیرد خامه در دست آن جهانسوز … سیه سازد بسی بیجاره را روز
رعایا کوسفندان زبونند … صف عمال از کرکان فزونند
مکن کرک قوی را تیز دندان … مده سر در میان کوسفندان

رعیت پیشه در اطراف هر بوم … نبینند کس بجز درویش مظلوم
عمل داران سکان وحشت اندیش … مده سک را مدد در کین درویش
مکن زنجیر را از پاش تقصیر … سک آن بهتر که دارندش بزنجیر
مده پایه بلندی ناکسان را … مبر بر طارم کردون خسان را
زمین شوره نبود لایق کشت … نه از عقلست در دریا زدن خشت
بکیر از مهر ترک جان ستانی … اگر باشد در آب زندگانی
کسی کو از نجاست ساخت نارنج … دماغ او کشید اول از آن رنج
مشو دربند زیب و حسن جامه … منه بر خویشتن بار عمامه
ز دانایان مرا این نکته یادست … که زیب و زینت شه عدل و دادست
فراوان پیوهٔ عاجز شود عور … که پوشد اطلس زربفت دستور
بسی سر بشکنند در جستن تاج … که بر سر بشکند شه کوشهٔ تاج
مجوی رنج کسان و راحت خویش … بود مر نوش را صد نیش در پیش
بود این کهنه دهلیز پر آفات … مقام محنت و جای مکافات
دهد هر صبح شه را کوس آواز … که وقت رحلت آمد چشم کن باز
طریق عدل و احسان ساز پیشه … که بردوران ظفر یابی همیشه

جاشنی ساختن شابور شکر شیرین شور انگیز را و چشانیدن ازان حلاوت شره خانهای شیرین شهزاده پرویز را

شبی از مشعل مه عالم افروز — فروغ کوکبش خندیده بر روز
شبستان فلک را شد شمع — چو پروانه کواکب گرد آن جمع
مشبکهای این سقف منقش — ز بهر نور روزنهای دلکش
نشسته پیش خسرو لعبتی چند — که باهم داشتند از مهر پیوند
شبی آسوده مهتاب جهانتاب — نشاط خوشدلی بسته ره خواب
ندیمی بود شه را نام شاپور — پسند مجلس خاقان و فغفور
حریفی خرده بینی کاردانی — جهان گردیده بسیار دانی
سفرها کرده مرد کار دیده — بد و نیک جهان بسیار دیده
بنقاشی گرو برده زمانی — نبوده در هنر مانیش ثانی
دران مجلس نه از اغیار یاری — سخنها می‌گذشت از هر دیاری
سوی شاپور اشاره کرد پرویز — که در تعریف خوبان نکته انگیز
نه خاطر را بهم گفتار میلیست — سخن در وصف خوبان گفتن اولیست
زمین بوسید و خدمت کرد شاپور — که بادا از جمالت چشم بد دور

ازین مینا سرای پر غرایب — بگویم آنچه دانم از عجایب
بود در فرجهٔ دریای دربند — نگاری دختری بی‌مثل و مانند
قدی چون شاخ گل لیکن خرامان — ببالا سرو و شمشادش غلامان
سیه چشمی چو ماه آسمانی — سهی قدی چو سرو بوستانی
بود پیشانیش صبح ورش روز — خوشا آن صبح و روز خلط افروز
ز وسمه سبزه برابروانش — بطرف سبزه خفته آهوانش
چگویم وصف آن زیبنده بینی — ترا باور نیاید تا نه بینی
رطب را از لبش در سینه خاری — ز چشمش در سر نرگس خماری
دهانش چاشنی بخش نباتست — لبش همشیرهٔ آب حیاتست
شکسته از عقیقش نرخ مرجان — ز مرجان لعل را خون کرده درجان
رسیده تا زنخدان زلف آن ماه — فکنده سایه یوسف بر لب چاه
بود سیب ذقن از سیم ساده — ز غبغب گردنش را طوق داده
ز بهر بردن دلها ز هر سو — بهانه بافته بر سیم گیسو
فکنده رخنها در پنجهٔ مه — نهاده پنجه نام او بس آنکه
ز سیمین ساعد بس نازنینش — بود مینا پر سیم آستینش

ز ساق و پنجهٔ پا آن نکو چهر / نموده ساق عرش و پنجهٔ مهر
ندارد قدر پیش عارضش ماه / نباشد سرمه را در چشم او راه
ز رفتار خوش آن سرو آزاد / شده سرو چمن را رفتن از یاد
بغمزه هر مژه آشوب جانی / لب لعل از نمک شور جهانی
مه عیدست حاجب ابرویش را / شب قدرست هندو گیسویش را
جو بار آورد نخلش پستان / بود در خون ز غیرت نار بستان
رخش مالید گل را در چمن گوش / سخن بشد غنچه را زان لب فراموش
بقدش شاخ گل گردیده مایل / بماندش خار در دل پای در گل
کشاده دایه چون زانگشت کامش / جو شیرین بود شیرین گرد نامش
بوصفش این همه در گرچه سفتم / ولی بایستنیها را نگفتم
ز وصف او بود قاصر زبانم / ز شرح حسن او عاجز بیانم
ز خویشان عمهٔ دارد قوی دست / که قیصر را تواند دست بر بست
مر آن زن را مهین بانو بود نام / به دانش به ز بانویان ایام
فزون از مغفرش بر فرق معجر / بسا معجر که به باشد ز مغفر
نهاده دوک و دارد تیر در شست / بجای آینه شمشیر در دست

بکین

بکین خصم چون شمشیر بندد / بگاه رزم زین بر شیر بندد
بود آن شیرزن از نسل شاهان / ز دربند ست ملکش تا سپاهان
جو بشنید این سخن خسرو ز شاپور / ز شیرین در دل خود دید صد شور
دل از وی برد شیرین غایبانه / در آمد غم پی تاراج خانه
گریبان سلامت پاره گردید / دلش از خان و مان آواره گردید
زبان بگشاد انگه از سر سوز / که ای غافل سیه کردی مرا روز
دمیدی انچنان بر من فسونی / که شد هر دیده ام گرداب خونی
شکستی شیشهٔ دل آنچنانم / که صد نشتر خلد در سینه زانم
چنان داغی نهادی بر دل من / که نقشی ماند در آب و گل من نقشش [illegible]
خدا را زودتر کن فکر کارم / کزین بس طاقت هجران ندارم
مبادا گر غمش دیوانه گردم / بگرد شهر و کو افسانه گردم
مکن تاخیر و فکر کار من کن / دوای این دل افگار من کن
جنین شد حالم از نامش شنیدن / جه سان گردد ندانم گاه دیدن
بسوی آن بت چین آور آهنگ / بکن سعی که آید زود در چنگ
اگر دیر آید آن ماهی بشست / یکی تمثال از و آور بدستت

ببینم گرچه آن ماه چگل را ‌ ‌ ‌ دهم تسکین بآن تمثال دل را
زجا برخاست شاپور خردمند ‌ ‌ ‌ که اینک پیش گیرم راه دربند
بفکرت حل کنم این مشکلت را ‌ ‌ ‌ بکوشم تا بدست آرم دولت را

نشانیدن شاپور نهال محبت خسرو را در دل شیرین شکرخند ونگاشتن بر صفحهٔ صحیفهٔ خاطر تمثالی ازان صورت به مانند

زتاریخ قدیمت این روایت ‌ ‌ ‌ که چون شد رنج خسرو بی نهایت
میان دربست شاپور خردمند ‌ ‌ ‌ روان شد از مداین سوی دربند
رسید آنجا باندک روزگاری ‌ ‌ ‌ گرفت ازمردم آن شهریاری
تفحص کرد از واحوال شیرین ‌ ‌ ‌ که از دانش رود دنبال شیرین
باو راز نهان را درمیان کرد ‌ ‌ ‌ سراسر قصهٔ خود را بیان کرد
جو بشنید این حکایت سنم زبانش ‌ ‌ ‌ گرفت انگشت حیرت در دهانش
که این اندیشه بیرون از حسابست ‌ ‌ ‌ خیالات تو یکسر ناصوابست
ترا در سر عجب سودای خام است ‌ ‌ ‌ پی منزل این حکایت طرفه دام
عجب بی عقل مردی بوده تو ‌ ‌ ‌ چه بیهوده رهی پیموده تو
نباشد دیدنش و سرسری کار ‌ ‌ ‌ بود پنهان زچشم کس پری وار

دل فریب اولدی کی دوداعی
ملامت کوی کلستان ارکیمی

لامی اوستنده شده سی سحری ‌ ‌ ‌ برک سنبلده ژاله قطره لری
نقطه لر ژاله در تمثل ده ‌ ‌ ‌ لاله ایله بنفشه وکل ده
حرکات حروفی اولدی نمان ‌ ‌ ‌ بو کلستان ایچنده باد وزان
سکنا تینه بیر مدور درسم ‌ ‌ ‌ اولدی روی زمین باغ ارم
کلک امدی بو کلشنه کیره لم ‌ ‌ ‌ کشت ایدوب تازه کللر دره لم
نصیبی اول بو کلشنه داخل ‌ ‌ ‌ کللر اکلشوقنه ترنم قل

حضرت واجب الوجود ومفیض الخیر والجود جل جلاله وعم نواله نک صنایع توحید وتمجید وبدایع تعزید وتحمید ی در که بیان وعیان اولنور

ای فروزندهٔ مشعل کل ‌ ‌ ‌ آتش انداز خرمن بلبل
لطف بخش هوای روح افزا ‌ ‌ ‌ عطرسای صبای نافه کشا
تاج بخشی تاجدار بهار ‌ ‌ ‌ شهرت آرای مملکت کلزار
نقش بند نگارخانهٔ کل ‌ ‌ ‌ رونقی بتان چین و چکل
مجلس آرای بزمگاه چمن ‌ ‌ ‌ زینت افزای صحبت کلشن
عودسوز صبای مجمره دار ‌ ‌ ‌ عودساز نوای بلبل زار

کل زیبا به رنک روسنده‌ن		بلبل زاره کفت وکوسنده‌ن
لاله شوقکله داغ غم بردل		سرو عشقکله مست وبادر کل
لطفک ایلرکش ده قلب جهان		فیضکیله صفاده آب روان
قهرک اولمش بنفشه به سمدم		قامتی درد وغمدن اولمش خم
شمع کلزاری سن اوباندردک		لاله‌ء داغلره یاندردک
نرکسه بر کدا ایکن کوزی آج		ویردک احسانکیله زرین تاج
غنچه به لطفله دهان ویردک		سوسنه شکرین زبان ویردک
اول دهان وزبانله کلزار		حمدکی روز شب ایدر تکرار
دل اوزادب چمنده سبزهٔ تر		اسمکی دایما تذکر ایدر
حمد ایدر سا که جمله مردهٔ حی		بو فی اشعار ایدر روان من شیٔ
کمه حمد ایده مز سکا الیق		حمدی سن قل کروکا الحق
بونه قدرت اولور که اولدی مکان		کاف ونون امر بیله کون ومکان
بونه پیوسته ایلیوب کافی		کون امرنده ایلدک کافی
نون امرکله اولشوب کافه		یازدی دنیایی قافدن قافه
رحمتکله جهانی وارایدک		کنز مخفی یی آشکار ایدک

خاکله آبه امتزاج ویرب		ناریه ایلدک مزاج ویرب
ویردی عدلک عناصره پیوند		چار طاق طبیعت اولدی بلند
چار اضدادی بند ایدوب محکم		ایلدک بر طلسم اثر در دم
ایدک آب حیاتی فیض وعطا		ویروبن مور وماره نشو ونما
فیض عامک اچوب خزاین جود		ایلدک کاینه بخشش وجود
دست صنعکله یازدی نوک قلم		صفحات عدمده بونجه رقم
چون حروف وبسایط اولدی بدیع		اولدی ترکیب اولوب کلام مجید
عقل کل اولدی باء بسم الله		اولدی سرنامهٔ کلام الله
نفس کل اولدی آیت ثانی		اولدی ام الکتاب رحمانی
یازمدن داخی صفحهٔ فرشی		یازدی ثم استوی علی العرشی
الثنه حکره کاتب تقدیر		ایة الکرسی ایلدی تحریر
یازدی پس سبعهٔ سمواتی		اولدی سبع المثانی آیاتی
ایتدیلر رطب ویابسی تعیین		ایلیوب ثبت فی کتاب مبین
حکره آیات بینات یازوب		متشابهله محکمات یازوب
قلدی والناسی آخر آیات		اولدی ختم کتاب موجودات

[illegible]

انس و جنی یارتدک ای رحمان ظاهر و باطن آشکار و نهان
اندک انی جمله‌دن افضل حسن و خلقیله ایلیوب اکمل
وجه‌انی ایلیوب مرأت ایلدک نور حسنکه مشکات
خوبلر حسنی ایدوب مشهور آفتاب جمالک ایتدی ظهور
حسن خوبانده جلوه‌کر سن سن نیه کیم ایلسم نظر سن سن
نیه زیبا اولوردی هر دلبر دوشمه‌ کر جمالکه مظهر
بر آوج خاکده نه قدرت و تاب که اولا آفتاب عالمتاب
ایلیوب روی یاری پر انوار عاشقک خرمنینه اوردک نار
دلبری منظر جمال ایتدک عاشقی مظهر جلال ایتدک
زلف مجنونی بند بند ایتدک هر قلی عشقه کمند ایتدک
جلوه قلدک جمال خوباندن ظاهر ایتدک جمالکی آندن
عین عاشقدن اولدک ای قادر بنه کندو جمالکه ناظر
بنه اولدک جمالکه عاشق سن سن انجق کروسکا لایق
کنده کم حسنک اللدک منظور اولدی معشوق ادیله اول مشهور
کنده کم اولدکیسه سن ناظر اولدی عاشق لقبیله اول ظاهر

جمله سن سن اولان حقیقت حال ماسوا آرده ده خیال محال
وهم پندار در وجود جهان عکس آیینه در مثالی همان
اولدی اشیا مظاهر اسما جمله اسماده ذات هو پیدا
صیچدی مهر جمال عالمه نور بولدی ذرات کائنات ظهور
قدر تکده سنک خرد حیران عقل و فهم و خیال سرکردان
ایده مز کنه ذاتکی ادراک زهره‌سی عقل و فهمک اولور چاک
ذاتکی بکه اولمدی مدرک ما عرفناک حق معرفتک
سنی بلمکده عقل طفل سبق نیه سن سن سنی بلن انجق

مجیب الدعوات و قاضی الحاجات حضرتلرینه مناجات و عرض حاجات اولنددغیدر

یا الهی کناهکار اولدم نفس الندن ذلیل و خوار اولدم
خوبلر عشقنه اسیر اولدم نوجوانلر غمیله پیر اولدم
سر بی مغزمی پر ایتدی هوا نوله دوشسم نیه حباب آسا
میل ایدوب جام وصل دلداره ساغر او سینه اولدم آواره
بو هوا ایله نوش ایدوب باده خرمن زهدی ویرمشم باده

الە السم وضو بچون ابریق — صنورم بردر شراب رحیق
ال یودم آبدست وطاعتدن — واز کلدم قمو عبادتدن
یومدم یوز نمازه بن عاصی — اولمیه بر نیم کبی قاصی
مسجده هر قچن کە عزم ایدرم — صانورم کوی دلبره کیدرم
مسجده صانمه خیر ایچون وارم — روی دلداری سیر ایچون وارم
روی محرابه ایلیوب هرگاه — بغلرم ال نمازه بن کمراه
در دلبرده صانورم هردم — قوشورب خدمتنه الطورم
یا الهی کناهمه حد یوق — خدمتکده قصوریمه عد یوق
نفس شریره او یمشم یارب — ایله جرمم عطا وعفوه سبب
سن غنیسن غنادر صنعتک — سکا بر کاری خیر و معصیتک
قلسه طاعت جهان هزاران سال — ایرمز انکله کبریایکه کمال
معصیت قلسه هم جهان یکسان — کلمز اندن سکا کە نقصان
کرچه یوقسا کە طاعتم یارب — لیک واردر اطاعتم یارب
اعتقاد ایتمشم چو وحدتکه — امتثال ایتمشم شریعتکه
بکا کوستر طریق توحیدی — قل میسر بولکده تفریدی

نور وجهکله چشمم ایت روشن — ایله علمکله قلبمی کلشن
قومه ظلمتده جان کمراهی — بکا نور کله روشن ایت راهی
ماسوا حبن ایت کوکلدن دور — قلبمی اتسون محبتک پرنور
سنی کورسون نه یاکه بقسه کوزم — اولسون آدک سنک دلمده سوزم
شویله طولسون محبتکله کوکل — پرتو تر وحدتکله کوکل
که اولوب کشف جانه سر وجود — فانده بقسم اوله سن مشهود
روی خوبانده سیر ایدم حسنک — باغ وبستانده سیر ایدم حسنک
فانده قلسه نظر دل آکاه — اولا منظوری ثم وجه الله
جام عشقکله جانمی مست ایت — وارلغم نیست ایلیوب هست ایت
که دیم مست عشق اولوب یاهو — لا اری فی الوجود الا هو
ذکر ایدوب لا الهی دل هرگاه — اوله مشهودی دایم الا الله
بلکه ایرسون شهود کلو جانه فنا — که اوله براکه لا بله الا
وحدتکه اوله چون الف پیدا — اوله انکله لا اولوب الا
جانمی ایله بر حقیقیله — قلبمی زینت ایت طریقیله
صدقی دایم بکا شعار ایله — شکر انعامکی دثار ایله

دلی صقله کذب و غیبتدن / کوکلی کبر و کین و حقدتدن
جمله اخلاقمی قلوب تبدیل / ایله بن دردمنده لطف جزیل
غضبم آتش سوینذر کل / طمع و حرصمی کوینذر کل
نفسه مستولی اولمسون شهوت / انی دفع ایت میسر ایت عفت
غضبک لقمه التهابی ایله / ایله تسکین شجاعت آتی ایله
جانی حکمتدن ایلیوب آگه / جهلمه قلمه کریزو ابله
دیمزم ظلمله ضلالت ویر / جمله افعالمه عدالت ویر
قل یوکده توسن کلی رهبر / که قلم کعبهٔ مراده سفر
زاد راه ایت قناعتی هردم / که بصم منزل وصوله قدم
چون طریقتده ویره سن دلفر / هم شریعتله ویر بکا زیور
طاعتک ایله کوکلمه عادت / اولمسون لیک عادتی طاعت
راست ایله قیامه قامتمی / که قلم راستلقله طاعتمی
هم رکوع ایچره قامتم خم قل / دال دولتلر اولدیمادم قل
قل سجودکده عقل و فکری محو / غیر فکر ایله قلمه سجده سهو
هم قعود ایچره استوار ایله / قاعد صدر اعتبار ایله

طاعتمی ریا و خالص قل / بنی اخلاصیله مخلص قل
مصطفی اتباعن ایت روزی / که اوله پرنور طاعتم روزی
امر شرعه اطاعتم ارتور / سنتنه اقامتم ارتور
ایله مهر ایله قلبمی شیدا / دلمی ایله نعتنه گویا

سید السادات و مفخر الموجودات علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات حضرتلرینک نعت شریفی و مدح لطیفی در

فطرت کائناته علت تام / زبدهٔ چار جسم و هفت اجرام
گوهر پاک گنج خانهٔ جود / اختر نیر سپهر وجود
نقطهٔ اصل و مرکز ادوار / آخرین خط و اولین پرکار
یعنی محبوب حضرت معبود / مصطفی و محمد و محمود
هاشمی نسبت و قریش تبار / مظهر ذات و مظهر آثار
سینهٔ پاکی مخزن الاسرار / وجه پرنوری مطلع الانوار
اولکه سردار انبیا اولدر / سر و سالار اصفیا اولدر
اولمه نور وجهی تابنده / روشن اولمزدی مهر رخشنده
پایهٔ قدری اولمه اعلا / عرش بولمزدی رفعت والا

عالمه سرور رفعتی سایه — کرسی بولمزدی قدر له پایه
گرچه اولمه اوطینت پاک — امتزاج ایلمزدی آب له خاک
اولمه ذات پاکی گر مقصود — اولمزیدی ایکی جهان موجود
غرض اولدر وجود عالمدن — ملک وجن وابن آدمدن
اولمه اولمزدی نه افلاک — بونی مشهود کلمدر لولاک
دهره اول اولدی علت غایی — بردی ذات پاکی دنیایی
شرعی ویردی زمانه یه رونق — اولدی ظاهر یوزنده پرتو حق
غرق ایدوب ظلمت انجره ظلم وگناه — خلقک اولمشدی اکثری گمراه
روشن ایدوب شریعتی شمعن — بولهسوق ایلدی امتی جمعن
قلمه گر چراغ شرعی دلیل — حقه بولمزدی کمسه طرز و سبیل
اولدی راه خدایه راهنما — روشن اولدی انکله راه هدی
رهبر سالکان راه اولدی — پادشاه جهان پناه اولدی
مالک یوم دین محمد در — شمع بزم یقین محمد در
مهتر انبیا محمد در — بهتر اولیا محمد در
زبدهٔ کن فکان محمد در — گوهر لامکان محمد در

عالمه پیشوا محمد در — جمله یه مقتدا محمد در
اول نبوتله چکمشیدی علم — آب وگلده ایدی ایکن آدم
گرچه اب دوشدی عالمه آدم — آدمه اولدی اول اب اعظم
نوح بولدی نجات طوفاندن — بولدی عالم نجات او سلطاندن
گرچه ادریس جنته گتدی — عالمی اول بکون جنان ایتدی
گرچه خلت خلیله اولدی قبا — اکا تاج محبت اولدی سزا
گرچه طور اولدی منزل موسی — انک اولدی مقامی عرش علا
گرچه عیسیدن اولدی حی اموات — جمله ذراته اندن ایردی حیات
حسنله گرچه یوسف اولدی صبیح — اولدی اندن جمالله اوملیح
حق سلیمانه ویردی گر خاتم — ایتدی آنی نبوته خاتم
گرچه داود در خلیفهٔ حق — اولدی بو حقه مظهر مطلق
شرف ورتبتنه حد یوقدر — عزت وقدر رتبتنه عدد یوقدر
اچه‌لی قدرنی ید اعجاز — خرقهٔ ماهه اولدی چاک انداز
حد اعجازن انکله معلوم — سویلدی اگر برهٔ مسموم
بوللی سروی قدرله پایه — صالمدی خاکه گون کبی سایه

باشدن آیاغه نوردی باهر   نوله اولمز سایه‌سی ظاهر
سایه ظلمتدن اولدی چونکه بتر   نوردن سایه ایلمه امید
سایه صالمزدی کرچه خاکه او ماه   خوش کچر سایه سنده بنده و شاه
حسننه کوندن ایرسون دیو تاب   سایبان اولدی باشی اوزره سحاب
دیده‌ٔ جاننی خدای جمیل   کحل مازاغ بر له قلدی کحیل
نوله کر جاهل اولمیوب هر سو   نظر ایندی براولسه پیشلر دو
آفتاب ایتدی جسمی سرتاپا   پشت وروی اکر براولورسه روا
معجزاتینی حشره دک ای یار   قدرتم اولسه ایلسم تکرار
قلمیم بیکده بیرنی تقریر   ایلسم بیک زبانله تعبیر
استنورسه قضایله دلیل   اکا معراجی بس در رنی قیل
حبیب خدا و خواجه هر دو سرا   سافر لیلة الاسری خضر ناز نیک
حضیض کثرتدن خروجی و   اوج وحدته عروجی بیاننده در
برکیجه کم چو صبح روز افروز   عالم اولمشدی روشن و پیروز
عالمک طالعی اولوب مسعود   شرف اوجنده ایدی جمله سعود
قدره ایرشدی قدر لیمه بدر   حناس اولمشیدی لیله قدر

شوی گر باد ره گردش نیابی   غباری از سر کویش نیابی
بود قصری که آن مه را مقامست   که خشت پخته اش از سیم خامست
منقش پیکری موزون سنگین   در و هر خانه شه بیتیست رنگین
سپهر نیلگون نیلین رواقش   بود قوس قزح عکسی ز طاقش
زند ایوان و طاق اوره دین   چو پیشانی و ابروی بت چین
گچ و خاکش که بنا کرد تخمیر   بهم آمیخته چون شکر و شیر
بود از شیشه‌های تابدانش   دل نازک چو خوبان جهانش
خط القاب کرد هر رواقی   چو خط بر گرد روی سیم ساقی
گشاده دیده هر جانب ز روزن   شده حیران خود زان چشم روشن
لب هر صفه شیر نیست و خندان   نموده از صف دندانه دندان
بود هر کنگرش دست دعایی   که نبود در روی الا دلربایی
خلد هر کنگرش در پهلوی ماه   کمند حیله را زان دست کوتاه
بود دیوار آن از سنگ مرمر   که می لغزد ز یادش پای صرصر
سوی آن مرغ نتواند پریدن   فلک در وی نیارد تیز دیدن
به پیرون روزنی دارد که گاهی   کند آن ماه روانجا نگاهی

دراندم هر که بیند سوی روزن | برون آرندش از سر چشم روشن
پی نظارهٔ آن سرو آزاد | هزاران چشم روشن رفته بر باد
جو بشنید این حکایت کاردان مرد | دران اندیشهای بو العجب کرد
باخر صنعتی آورد در کار | که حیران ماند در وی چرخ دوار
یکی آینه رو در روی روزن | مرتب کرد جون خورشید روشن
که جون بنماند آن گلجهره دیدار | شود در آینه عکسش پدیدار
جو در آینه بیند شکل موزون | کشد از عکس آن نقش همایون
دران ماه از قضا آن ماه پاره | زمانی کرد ازان روزن نظاره
جو از روزن نظر کرد آن پری زاد | ز رویش عکس در آینه افتاد
قلم بگرفت آن نقاش فی الحال | وزان نقش نکو برداشت تمثال
بران کاغذ که آن تمثال بنگاشت | کشیده صورت پرویز را داشت
قضارا کرد بادی خواست از جای | که در یکدم ز تندی شد فلک سای
ز دستش رفت آن تمثال با باد | درون قصر آن گلجهره افتاد
جو آن کاغذ ز دست او برون شد | بقصر آن آفت جان هم درون شد
بگشت استاد جابک دست غمگین | رقم زد از خیال آن نقش شیرین

جو شد پرداخته آن صورت از نو | برسم تحفه بردش سوی خسرو
فتاد آن کاغذ تصویر ناگاه | بدست آن پری رو در گذرگاه
جو بر کاغذ نظر انداخت شیرین | بساطی دید جون بتخانهٔ چین
دران مجلس دو صورت دید زیبا | که شد از مهر ایشان ناشکیبا
یکی را بود جون نیکو نظر کرد | ز مهر آن دگر یک دیده تر کرد
دل از شیرین ربود آن نقش دلکش | شد آن آشوب جانها زان مشوش
گرفت آن نقش را از مهر در دست | نظر از غیر آن تمثال بربست
بزاری گفت ای نقش از کجائی | نمودار کدامین دلربائی
نمیدانم که نامت از که پرسم | ره جا و مقامت از که پرسم
بگو با من بلای جان من کیست | ندانم جون کنم درمان من جیست
مرا در یک نظر دیوانه کردی | ز خویش و آشنا بیگانه کردی
بسی بر گریها خندیده بودم | زدوان درد و غم کم دیده
باخر آنجه کردم پیشم آمد | ز محنت بر جگر صد نیشم آمد
گهی زد آه و گه از درد نالید | گهش بوسید و گه بر جشم مالید
جو دیدش دایه زان سان ناشکیبا | دویدش پیش کای بانوی زیبا

چه چیزست آنکه از سوداش مالی   کهش بوسی و که بر چشم مالی
روان و بی تامل گفت شیرین   که نقش انبیا و کعبه است این
کسی کش بوسد و بر چشم مالد   ز درد چشم تا باشد ننالد
اگر مالی تو سم بر دیدهٔ خویش   نه بینی چشم خود را از رمد ریش
دوید از سادگی آن نیک زن زود   ببوسید و بر آنجا چشم خود سود
بآن تمثال آن گلچهره می ساخت   بیاد وصل جانان عشق می باخت
اگر ننمایدت رخ اصل صورت   بباید ساخت با صورت ضرورت

نگاشتن شابور صورت آفت انگیز شیرین را در لوح اندوه گین و فروختن آتش محنت را در سینه آن سوخته شعلهٔ برق آه آتشین از نو

حکایت کرد صاحب سر آن راز   که چون شاپور آمد از سفر باز
براه آورد آن تمثال شیرین   سوی پرویز برد یافت تحسین
در آن تمثال خسرو چون نظر کرد   غم و اندوه و هجرانش اثر کرد
از آن فرخنده نقش آفت انگیز   یکی صد گشت درد و داغ پرویز
نهادش پیش و از غم زار بگریست   ز دوری رخ دلدار بگریست
که جانا حسرت روی تو تا کی   جدایی از سر کوی تو تا کی
نگویم چهره بنمایی نقابم   چه باشد گر شبی آیی بخوابم
مرا از درد تو هر لحظه داغی   ترا از درد و داغ من فراغی
تو و صوت هزار و جام گلگون   من و افغان زار و چشم پر خون
مرا جان آمد از هجر تو بر لب   ترا دل بر وصال کیست یا رب
بسی زین گونه از غم دل بیقراری   بسی نالید چون ابر بهاری
بیاران گفت کای پاکیزه رایان   غم دل را نمی بینیم پایان
ز غم تا کی بود کس پای در گل   بمی بیرون توان بردن غم از دل
یکی آراست بزم خسروانه   که می نوشد بنقش آن یگانه
بگستردند فراشان زیبا   بزیر پا همه اکسون و دیبا
بسی زرینه مجمر شد فروزان   ز بهر نکهت خوش عود سوزان
فکندند آن گرد بالش زیر پا شه   که بودش ابره خورشید آستر مه
فراز زرنشان تخت مرصع   نشست آن خسرو گیتی مربع
نهاد آن نقش خوش را بر کنارش   که میدادی نشان از حسن یارش
بدست ساقیان ماه رخسار   صراحیهای فغفوری زرکار

سوی ساقی اشارت کرد پرویز / که می بر یاد جانان در قدح ریز
روان گردید هر سو ساغر می / ببانگ ارغنون و نالهٔ نی
برآمد بانگ نوشانوش مستان / بده گفت این یکی آن گفت بستان
زیکسو غمزهای ساقیان تیز / شده چون خنجر قصاب خونریز
زدیگر سو شراب ارغوان رنگ / همی زد شیشهٔ ناموس بر سنگ
زنالش نالهٔ نی یاد می داد / شکیب عاشقان بر باد میداد
دل از سودای عفت پاک گشته / گریبان سلامت چاک گشته
نشسته جام می بر دست ساقی / حریفانرا نمانده هوش باقی
ترنمهای شوق آمیز قوال / قرار بیدلانرا کرده پامال
شراب آلوده لبهای شکرخند / بوعده عاشقانرا کرده خرسند
خدنگ غمزه دل اماج کرده / متاع سینها تاراج کرده
رخ پرفتنهٔ سیمین عذاران / شده آشوب جان بیقراران
بآن زیبنده نقش آفت انگیز / رحیق ناب می پیمود پرویز
زحد بگذشت دور جام گلگون / شد از اندازه شور باده بیرون
نماند از تاب می در ساقیان تاب / دماغ شاه کرد اندیشهٔ خواب

زمی پرداختند آن می پرستان / زخواب خوش برآسودند مستان

بکار رفتن آن شیرزادهٔ بیشهٔ شجاعت در رسیدن بآن طرفه مشکین غزال صحرای ملاحت

شکار انداز این کوه گران سنگ / کند زینسان بقصد صید آهنگ
که چون خسرو زهجران ناتوان شد / بهار باغ آرامش خزان شد
فتادش در سر آهنگ شکاری / که باشد همزمان در مرغزاری
دلش کز درد هجران بود نالان / دهد تسکین بجولان غزالان
اشارت شد بشیران شکاری / که هست امروز وقت کارزاری
هژبران آهوانرا بر نشستند / میان در قصد گوران چست بستند
برسم سروران شهزاده پرویز / کله کج کرد بر بالای شبدیز
قدش در نازکی نورسته سروی / بزیر سرو شبدیزش تذروی
بهار حسن آن ماه دل افروز / رخ فرخندهٔ زیباش نوروز
سوی نخجیرگاه آورد آهنگ / که از هجر غزالان بود دلتنگ
مدار این راست بی اندازه کوهی / گران کوهست عالم را شکوهی
بود زان کونه اش در تحت افلاک / که زیر آسمان این تودهٔ خاک

نگر دیده فلک پیرامن او   زحل سنگی بود در دامن او
از و هر کوه و پشته آسمانی   وز و هر خشک رودی کهکشانی
بود هر چشمه خورشید منیری   بگنج کوه چون روشن ضمیری
نبرده ره باو گرمی و سردی   ندیده سبزهٔ او روی زردی
پلنگانش ز خال عنبرین فام   ربوده ز آهوان تسکین و آرام
غزالانش ز چشم مست خونریز   بخون لاله کرده غمزها تیز
دران نخجیرگاه خاطر افروز   کمند انداز شد شهزاده از زور
کمند حلقهٔ آن عنبرین خال   گهی طوق غزالان گاه خلخال
فشاندی از عقاب نر پر تیر   فراوان مرغ بر هر شاخ نخجیر
ز تیرش بود مرغان مجتمع   چو پروانه که گرد کشتهٔ شمع
ز طبل باز آن شیرین شمایل   شدی رقاص مرغ نیم بسمل
خدنگ لاله رویان شکاری   نهادی در گوزنان بیقراری
ز دندان سگان اژدها گیر   خلیدی خارها در پای نخجیر
همی زد   نمیزد جرغ گرد آهوان پر   که مرغ روح شان میرفت از سر
دوتا گشتی کمانهای کیانی   گرفتی صید غافل را نهانی

فرو ماندی ز رنگ آهوی دلریش   نه جنبیدی ز جا چون صورت خویش
ز تیر نی نه هر سو صید تازان   نیستان ساختی گرد گرازان
ز حیله باز ماندی روبه پیر   سگش نگذاشتی با مکر و تزویر
زبون گشتی ز بیم جان پلنگان   دویدی هر طرف بیچون دو رنگان
شدی هر سو هزاران صید کشته   عیان گشتی ز کشته پشته پشته
غزالها   غزالان نازنین از ناز ماندی   ز غمزه چشم مستش باز ماندی
ز بهر جفت آهوی جهنده   زبانرا از دهن بیرون فکنده
یکی صیاد سهم صید از تیر   دگر می بست بر فتراک نخجیر
یکی بر شیر شمشیر آزمودی   دگر را یک طرف شیر از مودی
جهان شوری بوحش و طیر افتاد   که طوفان قیامت رفت بر باد
گریزان گشت نخجیری ز بر و زیر   تکاور گرد در دنبال او تیز
هیون گرم رو می کرد تندی   که صید تیز را آرد بکندی
جدا افتاد شه از موکب خویش   قضا را ظلمت شب آمدش پیش
درونهای دره شب تا سحرگاه   همی پیمود وادی راه و بیراه
که ناگه پهن دشتی آمدش پیش   که صحرای قیامت باشدش خویش

یکی بیغوله ماوای غولان ‌ ‌ ‌ که شیر از بیم شان بودی غریوان
دران صحرای زشت و منزل شوم ‌ ‌ ‌ نواهای چکاوک نعرهٔ بوم
نسیم صبحگاهش صرصر مرگ ‌ ‌ ‌ ز آسیب نهالش عمر بی برگ
در آن منزلگه غولان پر ریو ‌ ‌ ‌ نبودی سایه الا سایهٔ دیو
بجای لالهٔ حمرا در آن بر ‌ ‌ ‌ بخون آغشته بودی کاسهٔ سر
فرازش را ندیدی ابر پرنم ‌ ‌ ‌ نشیبش اسفل قعر جهنم
دران بوم پر از آشوب پرور ‌ ‌ ‌ همی پیمود ره بر پشت شبدیز
کشیده آه جگرسوز از دل تنگ ‌ ‌ ‌ کشاد از دیده اشک ارغوان رنگ
گریبان پاره کرد و زار بگریست ‌ ‌ ‌ که یارب چون کنم درمان من چیست
نیارد کس درین بیغوله یادم ‌ ‌ ‌ بگردد گرد غیر از گرد بادم
چو خواهم ظل چتر خویش پایه ‌ ‌ ‌ غلیواژم کند بر فرق سایه
نمودی فرش سنجابی درشتم ‌ ‌ ‌ بود پهلو کنون بر خار پشتم
سیه ماریست پیچ سنبل من ‌ ‌ ‌ نفیر زاغ صوت بلبل من
چو آید یاد در شاهوارم ‌ ‌ ‌ نماید بیضه بی اندازه مارم
اگر جویم من لب تشنه آبی ‌ ‌ ‌ ز دورم در نظر آید سرابی

ندیدی رنج و محنت را نهایت ‌ ‌ ‌ ز بخت باژگون کردی شکایت
فتادش راه بعد مدتی چند ‌ ‌ ‌ قضا را بر کنار آب دربند
در آن دریا کنار از بحر یارش ‌ ‌ ‌ ز آب دیده دریا شد کنارش
فرود آمد زمانی بر لب آب ‌ ‌ ‌ چو کرد آرام بردش ناگهان خواب

رسیدن آن دریگانه بصدف زورق هلال فتاد و حزین گشتن از آن گوهر درج سلطنت افسر شهریاری شهریار

ازین دریای موج انگیز غواص ‌ ‌ ‌ برون آرد ازین سان گوهر خاص
که شیرین از غم پرویز بی تاب ‌ ‌ ‌ ز دل در آتش و ز دیده در آب
ز داغ فرقتش هر لحظه سوزی ‌ ‌ ‌ بصد محنت بشب می برد روزی
نه کس محرم در آن تدبیر بودش ‌ ‌ ‌ که نام و ننگ دامن گیر بودش
نه در دستش دوای سینه ریش ‌ ‌ ‌ نگردد هیچ مرهم راحت خویش
ز حد بگذشت درد انتظارش ‌ ‌ ‌ بجان آمد دل از اندوه یارش
بدایه در میان کرد آن سخن را ‌ ‌ ‌ که یابد مرهم داغ کهن را
نیاید هرگز از یک دست آواز ‌ ‌ ‌ کبوتر را دو بال آرد به پرواز
نباشد سنگ و آهن تا بهم جمع ‌ ‌ ‌ نگردد هیچ منزل روشن از شمع

بس انگه گفت میخواهم زمانی   زهمراهان خود یابم امانی
دمی خواهم که در دریا نشینم   وزین نامحرمان تنها نشینم
کنم از گریه خالی این دل پر   زابر دیده دریا را دهم در
جو گریم نیست از دریا حجابی   که دارد همجو من در دیده آبی
بدریا نسبت عاشق تمام است   که جون او شور بخت و تلخ کام است
منقش زورقی از صندل و عود   مهیا کرد دایه بهر او زود
کشاده جون صدف زورق دهن   که در دل جا دهد در عدن را
عروس و دایه در زورق نشستند   ز تشویش مخالف باز رستند
زشیرین دید آن زورق جمالی   عیان شد آفتابی از هلالی
دران منزل که آن ماه چگل بود   شمال آن بدریا متصل بود
کشاد از بادبان کشتی پر و بال   جو مرغ آبی بروی آب فی الحال
جو در دریا زمانی سیر کردند   حریم خاص را بی غیر کردند
فلک کرد از قضا بادی مخالف   روان گشت از کمین باد مخالف
خروشیدن گرفت آن بحر جون شیر   وزان هر قطره یم گردید شمشیر
جو دیگ آن بحر موج انگیز در جوش   سپهر آن دیگ را گردیده سرپوش

کف

کف ابری که سود بر ثریا   جو کف زیر و زبر در موج دریا
درآمد از های پشت ماهی   پی بریدن کشتی کماهی   اژدها
همی زد اشترک دریای کین خواه   جهان زان سر کشتی آن ماه
حباب بحر شور انگیز پر قهر   زآب تلخ گشته شیشه زهر
زشیرین دید دریا لذت نوش   زشیرینی آن میزد لبش جوش
دران گرداب آتش بار زرین   زجان خود طمع ببرید شیرین
بکشتی پیش آن حور بهشتی   کفن شد بادبان تابوت کشتی
کشادان سرو بالا اشک گلرنگ   جو گل جامه دران جون غنچه دلتنگ
بزاری گفت ای چرخ جفاکیش   مکن بر عاجزان بیداد ازین بیش   زمانه
ندانم ای فلک بر من چه داری   که هر دم محنتی بر من گماری
بخونم تشنه تقصیر من چیست   زبونم کرده تدبیر من چیست
مرا از تخت سلطانی بریدی   بروی تخته کشتی کشیدی
بجز گرداب گردم کس نگردد   بمن در آب غیر از خس نگردد
اگر گویم حدیث این تباهی   نیارد گوش سویم غیر ماهی
جو خواهم آشنای نغز بینم   روم در آشنای جغز بینم

چو آید در دم جنگ خوش آهنگ   بود اندیشه ام در جنگ خرچنگ

بکینم بحر گشته تلخ چون زهر   حبابش پر بود از جرم قهر

کف دریا که محروم است از کشت   بقصدم ار حبابش پر بود مشت

گریبان کرد چاک از بیقراری   بزاری از خدا میخواست یاری

که ناگه توسن گردون شد آرام   گرفت آن بحر پر آشوب آرام

سلامت آن بت شیرین شمایل   برون آمد از آن گرداب هایل

در آن منزل که خسرو بود در خواب   برآمد ناگهان آن گوهر از آب

فتادش چون نظر بر روی پرویز   نمودش آشنا در چشم خونریز

ز نقشی کان صنم را دل حزین بود   کنون چون دید آن تمثال این بود

فتاد آن سرو بالا در تفکر   وز آن معنیش می آمد تحیر

چو خسرو کرد چشم از خواب خوش باز   فتادش دیده بر دیدار طناز [دلدار]

چو شد بر روی آن پر چشم این گرم   برقع روی خود پوشید از شرم

فرو ماندند در حیرت زمانی   که می دیدند از عبرت نشانی

بگوش دایه گفت آهسته شیرین   که بر دل تازه بینم داغ دیرین

بپرس اول ازو آهسته نامش   وزو معلوم کن جا و مقامش

سوی خسرو روان گردید بانو   درآمد پیش او با هر دو زانو

زبان بگشاد و گفتش از کجایی   چنین سرگشته و حیران چرایی

ز خیل کیستی و چیست نامت   بگو با من ره و جا و مقامت

چو خسرو یار دید آن نیک زن را   طرازی داد دیبای سخن را

ز درد و داغ دیرین راز گفتش   حکایتهای شیرین باز گفتش

یکایک قصهٔ شاپور و در بند   ببانو گفت و اورا کرد خرسند

چو بشنید این حکایتها زن پیر   سراسر پیش شیرین کرد تقریر

چو شیرین دید آن سنجیده میزان   روان گردید بر رسم کنیزان

ز شوق وصل ماه عنبرین خال   بگوش مه رساند آواز خلخال

چو خسرو دید آن سرو سهی را   غلط کردم که ماه خرگهی را

دویدش پیش و رخ در پایش مالید   ز بیدادی فرقتهاش نالید

بدست و پای یکدیگر فتادند   زبان عذر یکدیگر گشادند

بکام خویش در یکجا نشستند   ز درد داغ هجران باز رستند

خدا ضایع نسازد رنج کس را   به بیهوده نفرماید مگس را

غم و دردی اگر بینی درین دیر   مشو غمگین که هستش عاقبت خیر

بود هر موج خیزی را کناری ... زپی هر چلهٔ دی را بهاری
پس از شب می نماید مهر تابان ... نباشد کعبه بی رنج بیابان
دو همدم پیش یکدیگر نشسته ... ز محنتهای دوری باز رسته
که آمد قاصدی از راه چون برق ... سمندش در عرق از پای تا فرق
سیه پوشیدهٔ ماتم رسیده ... رخی پر خون دل و جامه دریده
بخسرو گفت آن غمگین ناشاد ... که هرمز مرد و ملکش رفت بر باد
چو خسرو را رسید آن نکته در گوش ... گریبان پاره کرد و رفت از هوش
درین دیر سپنجی کهن سال ... بود هر خنده را صد گریه دنبال
فلک هر دم دلی را ریش دارد ... که در هر نوش چندین نیش دارد
رساند هر که را یک لحظه راحت ... کند سالی ز دنبالش جراحت
برون ننهاده کودک پای از مهد ... که تا بوتش برد دوران بصد جهد

فروزان کردن خسرو آتش سوزان کینه را
و همه وار سوزانیدن بهرام چوبینه را

گریبان پارهٔ این سوک ناگاه ... برآورد از سر درد این چنین آه
که چون پرویز شد زین قصه آگاه ... فتادش آتشی در سینه ناگاه

فغان

بزاری گفت آوه چون کنم چون ... فغان از جور بد مهری گردون
سرشت از غصه و محنت گل من ... نهد هر روز داغی بر دل من
پی قتلم غم هجران نه بس بود ... غم مرگ پدر هم بر وی افزود
بچشم خون فشان و با دل ریش ... روان گردید سوی کشور خویش
رسید آنجا پدر بر باد رفته ... کسانرا نام او از یاد رفته
از و سر باز زد بهرام چوبین ... میان در بست با او از سر کین
روان شد با سپاهی از عدد بیش ... که فارغ سازد از خسرو دل خویش
بقصد آن سپهبد نیز پرویز ... گرفت از کینه در کف تیغ خونریز
سحرگین تیغ تیز خسرو روز ... بقتل زنگی شب شد جهانسوز
برآمد بانگ کوس و نالهٔ نای ... دو کوه آهنین جنبید از جای
پدید آمد هزاران آهنی تن ... نهان گردیده چون آتش در آهن
زدند اورنگ شه بر کوههٔ پیل ... یلان بستند صفها میل تا میل
مهندس پیشگان چرخ پیمای ... ستاده بر کف اصطرلاب هر جای
وزین جانب صف بهرام سرکش ... روان گردید چون دریای آتش
چو شد قلب و جناح هر دو صف راست ... فغان و کرنای و کوس برخاست

ز هر جانب علم زد آتش کین   دو لشکر را علمها گشت رنگین
ز بانگ نای جستی مرده از جای   در افتادی ز هولش باز از پای
دو لشکر چون دو دریا ریخت درهم   هزاران کینه جو آویخت درهم
سپر گشته ترازوی بلا سنج   همی پیموده بر شیرافکنان رنج
ز هر سو رشتهای عمر شیران   برید تیغ بران دلیران
هر بران تیرهای ناوک نی   چو نی شکر همی خوردی پیاپی
کمانها از قوی زوران مشوش   فتاده در کشاکشهای ناخوش
کشیده جنگجویان سپهدار   بروی آشتی از تیغ دیوار
ز جا کاجاک خنجر سینها چاک   شده دلها بمرگ از سینها پاک
تکاورها بزیر پیل زوران   گرو برده بگاه تک ز گوران
زمین در ماتم گردان کین جوی   زده ناخن ز نقش نعل در روی
چو بد مهران کمانهای کیانی   ز طاق ابروان در جان ستانی
ز هر سو گشته خنجرهای خونریز   بخون غمزهٔ کافردلان تیز جون
خدنگ شیرمردان سینه خسته   ز قتل سرکشان در خون نشسته
دوان پیک اجل هر سو چو تیر   که گرد دخنگ گردانرا عنانگیر

فراز کشتگان تیغ خنجر   درفش کاویانی سایه گستر
غریو و نعرهٔ شیران شرزه   درین میناسرا افکنده لرزه
زره را چشم خون بالا ز حد بیش   که خون گرید بمرگ صاحب خویش
کلاهخود یلان زهر آشام   ز بهر شربت مرگ آمده جام
پی آماجگاه تیر کینه   شده صندوقها صندوق سینه
بآخر خسرو سرپنجهٔ کین   شکست آورد بر بهرام چوبین
گرفت آن گرد گردنکش ره خویش   هزاران داغ حسرت بر دل ریش
ز گردشهای ناهنجار ایام   شکست آورد بر پرویز بهرام
گریزان خسرو و بهرام از پی   چو دنبال بهاران جلهٔ دی
چو خسرو را فضای کار شد تنگ   سوی زاغ کمان آورد آهنگ
شکست از همتی طالع کمانش   ندا دان شیر خونخواره امانش
چو دست آورد سوی تیغ خونریز   چو خنگ چرخ در سر رفت شبدیز
ز پشت بادپا ناگه در افتاد   سهی سروی فتاد از تندی باد
چو در میدان کس افتاد پرویز   گرفتش چون اجل بهرام خونریز
نشستش از غضب بر روی سینه   پی قتلش گرفته تیغ کینه

بیهوش شد

قضارا بود مجروح آن دلاور	فتادش چون نظر بر آب خنجر
گرفتش صرع و رفت از قالبش هوش	فتادش خلعت از دوش
چو او بیهوش شد شهزاده برجست	گرفت آن خنجر خونریزش از دست
بآن خنجر سرش از تن جدا کرد	سرش را برد و تن آنجا رها کرد
سحر غلطید بر دیبای گلگون	نماز شام میکرد دید در خون

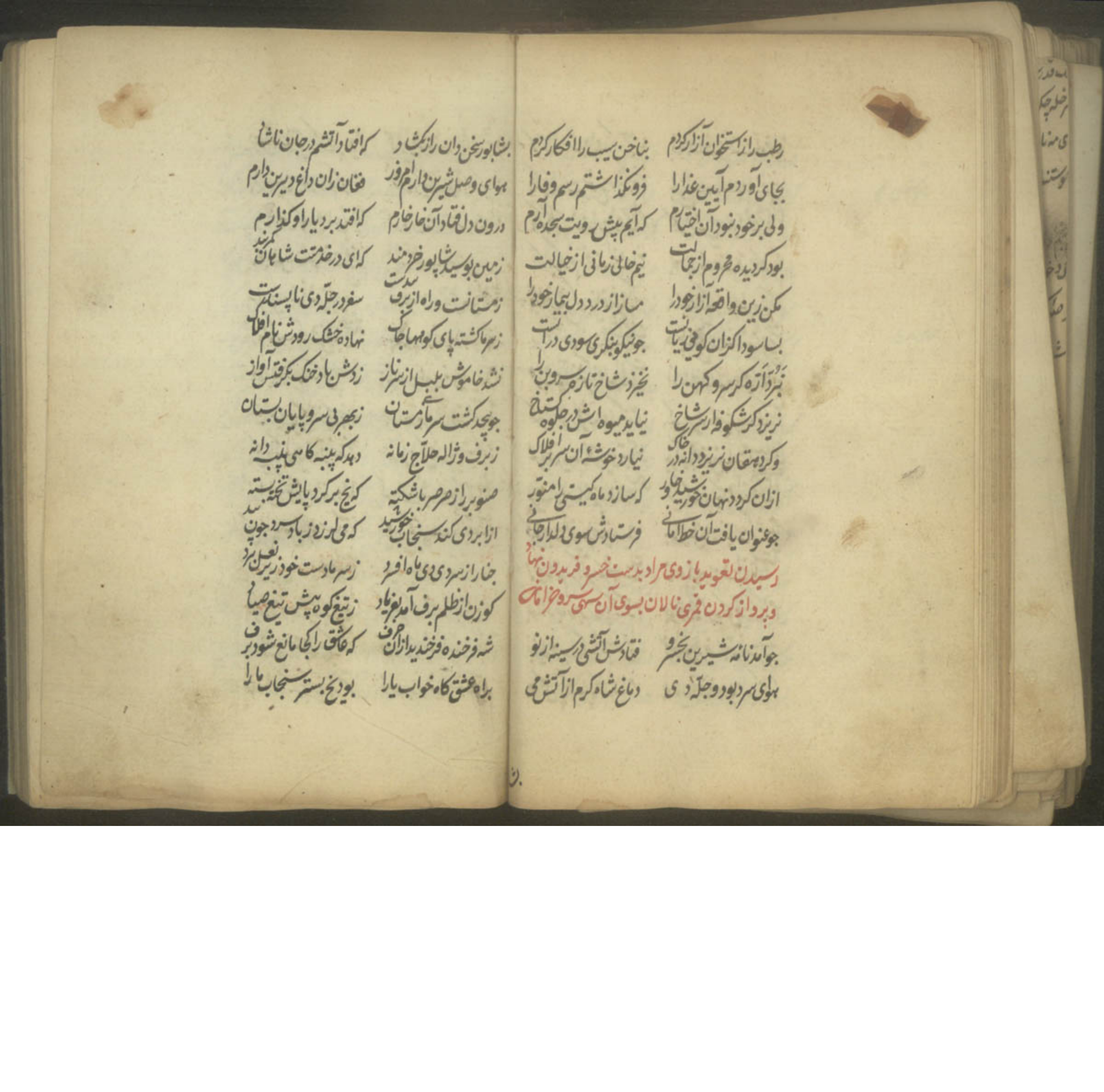
همان بد دید

کسی کو در جهان بد ساز گردد	باو آخر همان دم باز گردد
درین فیروزه ایوان پر آفات	بدی را هم بدی باشد مکافات
کسی کازار مردم کرد پیشه	بود آزرده از دوران همیشه
یکی را گردش دوران دهد مرگ	ز مرگ او بآن دیگر دهد برگ
اگر بودی بقای دهر جاوید	بخسرو کی رسیدی ملک جمشید

نامه نوشتن شیرین شور انگیز در وفات پدر پرویز

جگر پرکاله این دشنه غم	عزیزیشان رساند گاه ماتم
که خسرو تخم غم در سینه می کاشت	ز ماتم دیده خونریز میداشت
جگر خون کرد شیرین زین تباهی	رقم زد نامه در عذرخواهی
پس از عرض نیاز و عذر بسیار	حدیث مهربانی کرد اظهار

که ای زیبنده اورنگ جمشید	بمانا دافسر و تخت تو جاوید
اگر بنشست شمع مهر از سوز	چراغ ماه بادا عالم افروز
وگر گلبرگ خندان رفت بر باد	گلابش بهر بوی خوش بمانا د
اگر ابر کرم رفت از میانه	بود پاینده آن دریکانه
لباس عطر اگر بر نافه شد چاک	بماند مشک بهر عطر بر خاک
بران اشکی کزین غم چشمت انگیخت	مرا چشمی و آن از چشم من ریخت
ترا زان آتشی کز دل برافروخت	ازان جانا درون جان من سوخت
گهی از مهر رویش موی کندم	گهی بر یاد مویش روی کندم
من غمدیده رفتم زین تباهی	چو آب خضر پنهان در سیاهی
پریشان ساختم زلف زمین سای	سیه کردم لباس از فرق تا پای
گهی چون غنچه پیراهن دریدم	چو بلبل گاه افغان بر کشیدم
ز غم ماتم سرا کردم شبستان	زدم بر سینه مشت از نارپستان
چو لاله جامه بر تن چاک کردم	چو ابر از گریه گل نمناک کردم
بنیلوفر بدل کردم سمن را	ز سنبل طرف بستم نسترن را
چو گل پرکاله پرکاله عذارم	چو لاله غرق خون دل کنارم

رطب را ز استخوان آزار کردم / بناخن سیب را افکار کردم
بجای آوردم آیین عذارا / فرو بگذاشتم رسم وفا را
ولی بر خود نبود آن اختیارم / که آیم پیش رویت سجده آرم
بود گر دیده محروم از جمالت / نیم خالی زمانی از خیالت
مکن زین واقعه آزار خود را / میازار از درد دل بیمار خود را
بسا سودا کزان کوفی نیابت / چو نیکو بنگری سودی در آنست
نبرد اره گر سرو کهن را / نخیزد شاخ تازه سرو بن را
نریزد گر شکوفه از سر شاخ / نیاید میوه اش در جلوه گستاخ
وگر دهقان نریزد دانه در خاک / نیارد خوشه آن سر بر افلاک
ازان گردد نهان خورشید خاور / که سازد ماه گیتی را منور
چو عنوان یافت آن خط امانی / فرستادش سوی دلدار جانی

رسیدن تعویذ بازوی مراد بدست خسرو و فریدون نهاد و پرواز کردن قمری نالان بسوی آن سهی سرو خرامان

چو آمد نامه شیرین بخسرو / فتادش آتشی در سینه از نو
هوای سرد بود و جله دی / دماغ شاه گرم از آتش می
بشاپور سخن دان راز بکشاد / که افتاد آتشم در جان ناشاد
هوای وصل شیرین دارم امروز / فغان زان داغ دیرین دارم
درون دل فتاد آن خار خارم / که افتد بر دیار او گذارم
زمین بوسید شاپور خردمند / که ای در خدمتت شاهان کمربند
زمستانست و راه از برف سد بست / سفر در جله دی ناپسند است
ز سرما کشته پای کوهها جاک / نهاده خشک رودش نام افلاک
نشد خاموش بلبل از سر ناز / زدش باد خنک بگرفتش آواز
چو بیچد گشت سرمای زمستان / زبهر بی سر و پایان بستان
ز برف و ژاله حلاج زمانه / دهد که پنبه گاهی پنبه دانه
صنوبر را ز سرما شکسته / که یخ بر گرد پایش تخته بسته
از ابر دی کند سنجاب خورشید / که می لرزد ز باد سرد چون بید
چنار از سردی دی ماه افسرد / ز سرما دست خود زیر بغل برد
گوزن از ظلم برف آمد بفریاد / ز تیغ کوه پیش تیغ صیاد
شه فرخنده فرخندید ازان حرف / که عاشق را کجا مانع شود برف
براه عشق گاه خواب یارا / بود یخ بستر سنجاب ما را

بس آنکه حاجبی را گفت پرویز   که زین زر نهد بر پشت شبدیز
بزیر زین صبا را رام کردند   ملک را لیک بی آرام کردند
برآمد بانگ کوس و نای زرین   روان شد شاه روم خسرو چین
رکابش را سران هفت اقلیم   بصد تعظیم خوانده طوق تسلیم
سراسر چاوشانش تاجداران   همه فرمان بر آتش باج خواران
روان در موکبش خوبان طناز   بدل بردن همه در جلوه ناز
خطایی لعبتان قاقم پوش   غزالان خلعت موینه بر دوش
تن سیمین یکی را زیر سنجاب   بسان شیر ماهی در ته آب
یکی را کسوت قاقم نهفته   نهالی را گل نسرین شکفته
یکی را تاج کیش آمد تذروی   که دارد آشیان بالای سروی
یکی را اطلس زربفت بر دوش   کلاه کج یکی را سوده بر گوش
بدین آیین روان شد سوی دربند   رسید آنجا ز بعد مدتی چند
مهین بانو چو بشنید این سخن را   گرامی کرد شاه انجمن را
بصد تعظیم استقبال کردش   ز سوی خویش فارغ بال کردش
نماز شام کین چرخ پر اختر   ز جعد پرخم شب سود عنبر

مهین بانو پی عشرتگه شاه   منقش خرگهی افراخت تا ماه
کمینه شمع آن خرگاه مه بود   در آن شب آسمان کو یک گره بود
چو آن خرگاه را نام آسمان شد   بروی هر سو طنابش کهکشان شد
در آن هر چوب رنگینی که بنمود   نه چوب خرگه آن قوس قزح بود
چو آن خرگاه را آماده کردند   هوای ساقیان ساده کردند
ز سیب پر گلاب و منقل زر   پدید آمد بهشت و حوض کوثر
پری رویان بمی خوردن نشستند   ز فکر هر دو عالم باز رستند
برآمد ناله عود از سر حال   چو بر نبضش نهاد انگشت قوال
لب مطرب به نی چون کرد پیوند   ز آب خضر سر بر زد نی قند
بخدمت بهر خوبان قدح نوش   دف آمد از جلاجل حلقه در گوش
بچنگ میزد چو خوبان سمن ساق   بابروی کمانچه راه عشاق
شمامه شکر لب دید در مشت   ز شیرینیش بر هم بست انگشت
ز طن نغمه سنجان خوش آواز   ز تن میکرد مرغ روح پرواز
ز بخت خود صراحی بود خشنود   که دست گلرخان در گردنش بود
ز شادی جام را مانده دهن باز   که بوسیده لب خوبان طناز

زیکسو دختران ماه سیما — بمعشوقان همی کردند ایما
وزین سو ساده رویان سمن ساق — بوصل دلبران خویش مشتاق
سرو سرخیل شیرین بود و خسرو — شراب کهنه و عشرتگه نو
قرین ان هر دو کوهر در یکی درج — قران آن هر دو اختر در یکی برج
دران خرگاه جام می شتابان — چو گرد آسمان خورشید تابان
چو جام باده آمد در روارو — تکلف رفت از شیرین و خسرو
کهی این دست ان دا بوسه دادی — کهی بر پای این آن سر نهادی
نوای مطربان و نغمهٔ نی — صفای ساقیان و نشوهٔ می
ندیمان محل دان مجلس آرای — غزالان غزلخوان عشرت افزای
چو دوری چند بگذشت از می ناب — حریفان سرگران گشتند از خواب
یکایک ترک نقل و جام کردند — همه در خوابگاه آرام کردند

دوختن مهین بانو خلعت فاخر مستوری براندازهٔ قامت قیامت آن سهی بالا

مهین بانو چو دید آن عشقبازی — طریق دوستی و دلنوازی
دلش زامیزش آن شکر و شیر — چنان آزرده شد کز خنجر و تیر
گرفتش خار ننگ و نام دامن — بسی اندیشه کرد از طعن دشمن
بشیرین گفت کای فرخنده فرجام — ترا جلاب عصمت باد در جام
حرم جا حجلهٔ مستوریت باد — ز بی آزرم خوبان دوریت باد
حیا و شرم کن از خواجه تاشان — حریم دیدگان را ساز جاشان
مکن ای مهر چون مه خیره چشمی — که بینی از شب غم تیره چشمی
مشو خندان چو گل بر روی مردم — چو غنچه لب فرو بند از تبسم
نکورویی که خلقش بی حسابست — مقیم از کام جویی در حجابست
بود روی نکو را خلق در کام — بد الطفی که رنج آرد سر انجام
چنین معلوم شد کین شاهزاده — ز سودای تو دل بر باد داده
ترا سیم از گل او خار خارست — ز جام شوق او در سر خمارست
ز جان و دل بود هر چند یارت — بدست خود نگه دار اختیارت
نیابی بی غرض در یاری — نه بینی هیچ گل بی رنج خاری
ز خود هر چند بینی ناشکیبش — نگه می دار خود را از فریبش
نمی بینم دو دل با یکدگر صاف — نمانده در میان آیین انصاف
بآن در عین ای در ناسفت — بآیین زنا شوی بی شوی خفت

جدائی کر نخواهی از وصالش   بنام نیک شو جفت حلالش
وکر خواهی که محکم‌تر شود بند   در آور باش را در قید فرزند
زن آمد مونس کس تا لب کور   شبی یار ست شاید کر بود حور
چو بی کاوین نهد پا در رفاقت   بآسانی برد نام طلاقت
کر از کابین نهی بر کردنش دام   برد رای ترا فرمان بناکام
شود عقد از سجل مهربانی   دهد شوهر بزن خط غلامی
زخسرو کرچه عاری نیست ما را   باو فخری نباشد نیز ما را
ندارد در نسب بر ما فزونی   نباشد نزد او ما را زبونی
اکر او دُر بود ما لعل کانیم   وکر او مه بود ما آفتابیم
وکر طوطیست ما شکرستانیم   وکر قمری بود سرو بوستانیم
وکر خضرست ما آب حیاتیم   وکر الیاس باشد با فرابیم
نکردی در شب خلوت چراغش   که سوزی رایکان بهر فراغش
ترا چندان نظر بر ماه عید است   که ابرویش ز چشمت ناپدید است
چو دیدی بعد از آن سوی تو بینی   بچشم مهر ابرویش نه بینی
چو بیند آستین نوی دستی   بسی در قیمتش آید شکستی

بنا

نباشد جرعه پس مانده را قدر   شود بی نور مه که بشکند بدر
بود چون جام بر کف سست خندان   که ایمن باشد از آسیب دندان
مشو با او بخلوت عشوه پرداز   که افتد در طمع زان عشوه و ناز
شود کر از تو پنهان سخن جوی   جوابش در میان انجمن کوی
خوش آمد آن حکایت دلستان را   که در دل داشت با خسرو نهان را
چو روشن شد چراغ صبحکاهی   منور کشت از مه تا بماهی
پری رو کرد میل صید تازی   که خسرو را کند زان دلنوازی
باو هفتاد دختر بر نشستند   میان در صید تازی چست بستند
همه صید افکن آن هفتاد دختر   بود در صید باز ماده خوشتر
همه دوشیزکان مریم آیین   ندیده ناز شوی و تنک کابین
بشام بزم شمع مجلس افروز   بروز رزم آتشهای جانسوز
غزالان در زمان دلنوازی   هزبران از پی نخجیر تازی
عقاب تند هر یک کاه پرواز   تذرو طرفه در جولانکه ناز
وزان سو خسرو و فوج پری رو   بخوبی برده از خورشید و مه کو
پلنکان نر و شیران ماده   بصید انداختن بازو کشاده

دران نخجیر که شیرین و پرویز | کمند انداز بر گلگون و شبدیز
گهی خسرو ز آهو تیر خوردی | خدنگش گاه بر نخجیر خوردی
ز وقت صبحدم تا آخر شام | نکردند آن بتان از صید آرام
چو از نخجیر تازی باز گشتند | برسم دوش عشرت ساز کردند
ز عشرت گلرخان مجلس افروز | نیاسودند تا قرب چهل روز
به شیرین گفت خسرو کای شکرخند | بسوی ما گذر کن روزکی چند
پس آن منزلگه و مأوای ما را | مشرف کن به یمنت جای ما را
چو بشنید این سخن شیرین ز پرویز | شد از شهد لب نوشین شکر ریز
زمین بوسید و گفت ای فخر عالم | مبادا از سر ما سایه‌ات کم
نخواهیمت ز دوران جز نکویی | بجان فرمان بریمت هر چه گویی
بت زهره جبین ماه جهانتاب | سوی مهد این شد عنان تاب
مداین فتنه خلد برین شد | که منزلگاه رشک حور عین شد

افتادن مرغ دل فرهاد مسکین در دام زلف عنبر فام شیرین

اسیر فتنه سیمین عذاران | کند زین گونه سیل اشکباران
که روزی در گذر فرهاد مسکین | سنانی خورد از بیداد شیرین
خدنگ غمزه کردش جای در دل | ز سیل دیده ماندش پای در گل
بزاری گفت الله چون کنم چون | دل دیوانه رفت از خانه بیرون
شدم آشفته نامهربانی | گرفتار بلای ناگهانی
ز پیکانی مرا آزرد بی مهر | که از تلخی بجان داده‌اش زهر
چنان شد پاره تن گوش سلامت | که پیوندش کفن گردد قیامت
بلند آمد بسی ایوان آن ماه | کمند چاره بیچاره کوتاه
چه سان پروانه پر سوز بی قدر | کند پرواز گرد مشعل بدر
خزف در سلک گوهر چون کند جای | که گرد از ماه نو خلخال در پای
بدانه مرغ قدسی کی شود رام | • که دید و نسر طایر بر لب بام
من مسکین ندانم چون کنم آه | نه بی او صبر و نه در کوی او راه
نه رای آنکه در دامن کشم پای | نه پای آنکه نزدیکش کنم جای
بسی دیدم جفاکیشان از این پیش | بسی خوردم سنان بر سینه ریش
دلی زخمی چنین کاری ندیدم | دلی خود را بدین زاری ندیدم
ندانم از که پرسم چاره خویش | کجا جویم دل آواره خویش
دل سرگشته را می‌برد جویان | سراغ دلستانی گرد پویان

که روزی از قضا شیرین شاپور | زبان بگشاد و کفت ای عقل را نور
چنان خواهم که قرب یکدو فرسنگ | ز بهر شیر سازم جوی از سنگ
که شیر آید بپای خویش اینجا | نیاید مادیان و میش اینجا
جوابش داد شاپور سخنور | که ای بر کلرخان دهر سرور
بود اینجا ز چین فرهاد نامی | درین صنعت هنرمندی تمامی
من و او پیش سیم پیشه بودیم | همیشه بر یکی اندیشه بودیم
کشید آخر قلم در نقش مانی | عدیم المثل شد در تیشه رانی
پی این کار جز او نیست لایق | بر اهل این صناعت اوست فایق
طلب فرمود شیرین کوه کن را | که بیند شیر زوری پیل تن را
درآمد کوه کن مانند کوهی | ز فرش دید آن مجلس شکوهی
بت دلجوی پیش خویش خواندش | ز خیل محرمان برتر نشاندش
زبان بگشاد آنکه آن پری رو | حکایت کرد با او قصه جوی
چو فرهاد آن سخن از یار بشنید | زمین بوسید و جای کار پرسید

کندن فرهاد مسکین بدندان تیشهٔ الماس پیشه روی کرد آلود زمین را و لوحه ساختن از دیده

خونابه فشان جوی شیر شیرین

چنین زد تیشه استاد خردمند | که می‌کرد آبنوس و عاج پیوند
کران پولاد دست سحر پیشه | پی صنعت کری برداشت تیشه
میان در بست و دامن در میان زد | قدم در راه جانانش بجان زد
پی تسکین طفل اشک و باد | ز خارا کرد جوی شیر بنیاد
بنوحه روی صحرا می خراشید | چو بید خشک خارا می تراشید
ز گریه کرد رودی هر طرف ساز | بسیل اشک داد از ناله آواز
نه آن ناشاد غمگین جوی میکند | زمین در ماتم او روی می‌کند
نه شب تسکین نه روز آرام بودش | که مرغ دل اسیر دام بودش
نمودی چون خراش دل انجاره | شدی از درد جان خاره پاره
ز فکرش سر فکندی تیشه در پیش | ز دستش سینه خارا شدی ریش
باندک روزکاری یک دو فرسنگ | بسان دجله جوی کند در سنگ
چو صحرا دید لطف جوی فرهاد | ز مهرش در درون سینه جا داد
نه در سنگ آن جفابین جوی پرداخت | که بهر عشق بازی کوچه ساخت
چو فارغ شد ز کار جوی استاد | ز هر طرفه حوضی کرد بنیاد

زباد تیشه اش مرمر پریشان   که گردد آب در مرمر پریشان
ز روی دست کرد از سنگ خارا   چو کوثر تیز حوضی آشکارا
بسوی حوض بهر آن پری رو   بجای آب شیر آورد از آن جو
زمین چون دید زان سان شیر شیرین   جهان پر شد طفل لب شیرین
لب آن جوی شیر بو العجب یافت   عروس دهر از آن دندان و لب
ز شیرین جوی شیر آمد نویدی   شب فرهاد را صبح امیدی
شد از جو کندنش خارا جراحت   ز شیرین ماند پنبه بهر راحت
سفید از بیم یاری چشم ایام   نهاده حوض شیر شکوه مکن نام
خبر کردند شیرین را که فرهاد   بدانش داد حوض و جوی را داد
نهادام وز سنگی در ترازو   کو زنش راندند زور بازو
بکنده حوض و جو کین غمناک   که جیب دشت تا دامان دره چاک
کشاده کاغذی از جوی بر شیر   پی طومار غم محزون دلگیر
کسی کین مژده داد آن نازنین را   طفیلش کرد نقد روح و جان را
روان شد با سهی سروان آزاد   که بیند قوت و بازوی فرهاد
سوی حوض آمدان زندگانی   که یابد تشنه عمر جاودانی

نکوئی

بحوض شیر گردان مه نگاهی   بدید از عکس خود درباله ماهی
ز عکس ساعد شیرین نگاهی   ز جوی شیر پیدا شیر ماهی
کنار حوض را سرو نازی   ز نخل قامتش داده طرازی
لب آن حوض و خوبان سمن بر   نشان داده ز حوض طرف کوثر
زمر جانب غزالی شیر گیری   نهاده بر کف خود جام شیری
ز لبها شکر افکندند در شیر   شدند از شیر و شکر چاشنی گیر
کس آنکه نازنین فرهاد را خواند   گرامی کرد و نزد خویش بنشاند
بتحسین گفت آن شوخ شکر خند   بماند دست و بازوی هنرمند
سر سحر آفرینان باد خاکت   هزاران آفرین بر طبع پاکت
نیاید این ز دست آدمی زاد   ز صنعت گری دستت مریزاد
کمال چون توی را ما چه دانیم   درین میدان تکاور چون دوانیم
ترا مثل توی میداند و بس   ولی مثلت نباشد در جهان کس
بمن دادش جو هم ز رنجور   که دانستش بصد چندان سزاوار

مناظره کردن خسرو با آن محنت زده رنج خانه صبوری دگر فتار شدن آن یوسف صفت زلیخا نادیده

بهشت تنگنای جاه دور وسه

ز رشک عاشق این شوخ طناز   کند زین گونه غمازی این راز
که دود مجمر شیرین و فرهاد   ز سوز عود و آتش یاد می داد
فتاد از بام طشت آن دو همراز   بگوش عیب جویان رفت آواز
رقیبی گفت خسرو راکه فرهاد   بود در عشق شیرین با تو همزاد
بمهر روی او دل گرم دارد   ز تو نه ترس و نه آزرم دارد
چو بشنید این حکایت از خود اخویش   رسیدش نشتری بر سینه ریش
نشت از مرض حسرت چراغش   برامد دود غیرت از دماغش
نهانی کوهکن را داد آواز   که در خلوت مناسب بود این راز
زبان بگشاد انکه در خطابش   که در سر بود سودای عتابش
بگفت اول بگو با من مقامت   بطنزش گفت در کوی ملامت
پس انگه گفت شیرین کیست دانی   مبادا گفت بی او زندگانی
مگر گفت از سر خویشت خبر نیست   بگفتا هست را پروای سر نیست
مرا گفتا بکوی آن پری روی   ندارم گفت جایی غیر آن کوی
بگفت از بند او بگشای پیوند   بگفتا به بود دیوانه در بند

بلو

بگفت از زلف او شد مغز تو خشک   بگفتا این بود خاصیت مشک
بصبر از کوی او گفتا بکش پای   ندارم صبر گفتا چون کنم وای
بگفتا از رقیبانش بیندیش   بگفت از سگ نگردد اندیشه در گوش
بگوشش گفت بار و تیر و شمشیر   کجا گفتا ز باران کی شود سیر
بگفتا ترک مهر ماه من ده   بگفتا رو بکن فکری از این به
کنم گفتا به تیغت پاره پاره   بگفتا گر قضا باشد چه چاره
نگرد اندیشه از شمشیر خونریز   همی گفتش جواب آتش انگیز
شهنشه عاجز آمد از جوابش   از آن بس لب ببست او از عتابش
بخلوت محرمان خویش را خواند   سمند طبع دور اندیش را راند
چو راز آغاز کرد از غصه بگریست   که با پاکیزه رایان مصلحت چیست
اگر بگذارمش خر سنگ راه است   وگر خونش بریزم بیگناه است
بسی کردند تدبیرات لایق   بطبع شه نبود آنها موافق
زبان بگشاد و گفت ای هوشمندان   بود تدبیر این دیوانه زندان
جهی بر قله کوهیست در سنگ   که عمقش را نداند کس که فرسنگ
بود دوری او چندانکه خواهی   رسیده تا به پشت گاو و ماهی

دراز و تیره همچون تار زنار / بود روز قیامت را شب تار
اگر سنگی فتد ناگه دران چاه / بماند تا بروز حشر در راه
در آید گر دران خورشید تابان / ز تاریکیش برگردد شتابان
دران مهر فلک گمراه باشد / کمند او ازان کوتاه باشد
چنان کردند از میتین مغاکش / که شد گود و زمین از سنگ و خاکش
زمیتینش بود چندانکه خواهی / نشانها هر طرف بر پشت ماهی
دران چه بایدش محبوس کردن / وزانش رخنه در ناموس کردن
بدست بد سگالانش سپردند / روانش بر سر آن چاه بردند
در آمد عاشق بی تاب دلتنگ / بسان رشته در سوراخ آن سنگ
درون چه گرفتار بلا شد / چو موری در دهان اژدها شد
دهان چاه را کردند از سنگ / بیکدم چون دل غمدیده اش تنگ
نهادندش ابر سنگی چو کوهی / موکل ساختند انجا گروهی
درون چاه چون جا کرد فرهاد / ازان چاه زنخدان آمدش یاد
گریبان پاره کرد و برکشید آه / که پیراهن مرا بس باشد این چاه
بزاری گفت ای گردون بدمهر / فکندی دورم آخر زان پریچهر

کلوی

گلوی چاه را گشتم نواله / زخوان قسمتم این شد حواله
سگان زاره دران کوی مرانه / زمین را بر درش روی مرانه
نمی آید برون زین چاه آهم / شده قندیل تیر آه جاهم
چرا زاندوه من چون ناشکیبان / فرو برده سر خود در گریبان
خوش آن شبها که گردی جیب و جوشش / چو باد صبحدم گشتی بکویش
گهی چون صبح پیراهن دریدی / چو بلبل گاه افغان برکشیدی
گهی در پای دیوارش فتادی / گهی بر آستانش رخ نهادی
بسنگ فرش روی زرد سودی / ز رخ خود بر محک می آزمودی
گهی سنگ از جفای پاسبانش / زدی بر سینه همچون آستانش
سگ کویش گرفتی گاه دامن / شدی دامن کشان همراه با من
چو سر بنهادمی از درد و نالش / پی سبش نهادی گرد بالش
چو گشتی آستانش منزل من / بنالیدی دراز درد دل من
درش دیوانه گشتی زاه شبگیر / فرو بستیش دربانان بزنجیر
مرا بخت بد از کویش جدا کرد / بزندان جدایی مبتلا کرد
درین چه همچو من گر صید گردد / پی شفقت کسی دستش نگیرد

طناب مهر می افتد درین چاه / ولی نتوان زدن دستی دران راه
کمندی کز ز بخت بد بجویم / طناب آه بیحد در گلویم
من مسکین بی این رنج دوری / نمی بینم دوائی جز صبوری

برآمدن طالع آفتاب آن نیم شب همچون ماه چهارده از تنگنای چاه

کند غمگین این زندان دلگیر / پی آزادیش زین گونه تدبیر
که بود آن تنگدل حیران در چاه / بمتیمنی رسیدش دست ناگاه
بسوی آنکه دولت کرد آهنگ / برون آمد نهان تختش از سنگ
دران ساعت که با کس یار شد دهر / زلال خضر گردد گر خورد زهر
شد آن همتیین ز دسته دستگیرش / دران شب داد از ان شمع منیرش
نمیگویم ضعیفی را عصا داد / بموسی از صناعت اژدها داد
شد از سوراخ میتین کوکن گشاد / بسویش روزنی از غیب بگشاد
گرفت آن پارهٔ پولاد در چنگ / که شمعی بر فروزد ز آهن و سنگ
بسوی کنج حسن آن کوه اندوه / بماندم طرح نقب انداخت در کوه
بزور پنجه آن پولاد بازو / نهادی سنگ بیحد در ترازو
زدی میتین ز شوق آن آهنین چنگ / کشادی از صدای آن دل سنگ

ز سوز سینهٔ فرهاد مظلوم / گداز آن بود کوه خاره چون موم
همی برید خارا با دل ریش / که ناگه کان لعلی آمدش پیش
کشاد از نشتر میتین رگ سنگ / ز خون لعل داد آن کوه را رنگ
خراج عالمی هر لعل پاره / که دادش دست مزدی کوه خاره
شدش هر لعل پاره شب چراغی / که بخشید از چراغ او فراغی
ز آه و نالهٔ غمگین ناشاد / سرشک لعل کوه از دیده بگشاد
خراشیدی چو ز آهن روی خاره / فتادی لعل پاره چون شراره
بسالی آن گیاه درد و اندوه / برون آورد سر از پای آن کوه
لباس آن شکاف تیرهٔ تنگ / گریبان دامن کوه گران سنگ
شهید عشق سر بر کرد از خاک / چو لاله غرق خون از سینه چاک
همی برد انتظار آن عاشق زار / که ناله با سگانش در شب تار
باه و ناله می گفت از سر سوز / چه باشد گر سرآری با من ای روز
ترا ای روز بی اندازه شبیست / گرت روز جزا گویم عجب نیست
چه روزی نیستت یارب زوالی / گذشتی بر من بیچاره سالی
ز چشم ای سواد شب جدایی / کجایی کحل بینایی کجایی

بود بی شام زلف آن پری چهر
بچشم میل آتش رشتهٔ مهر

مگر تر بود حرف شب که افلاک
نهانش کرد زیر تودهٔ خاک

نیامد کاروان شام از شرق
مگر گویی که مه در آب شد غرق

بمانا نقطهٔ شب بود بی بهر
تراشیدش فلک از صفحهٔ دهر

اگر بگسست از هم سلک ایام
چرا این روز را شب نیست انجام

نمی جنبد ز جا خورشید آفاق
مگر شد روزن این نیلگون طاق

نهاده بر ره شب چشم خونریز
که بودش روز بیم جان ز تیر و نیز

شبا هنگام کین مهر جهانگرد
ز چشم این و آن خود را نهان کرد

بفریاد و فغان آن بلبل زار
قفص بشکست و کرد آهنگ گلزار

چو باد صبح سوی بوستان شد
غبار آستان دوستان شد

در آن کو عاشق بیچاره هر شب
بگوشش می رساند آواز یارب

ز سوز مهر آن شمع جهانسوز
زدی پروانه پر تا سر زدی روز

چو بر بستی زمانه محمل شب
شدی در چه بهم ماه نخشب

فراوان بود لعل ابدارش
رقم میزد بر آنجا نام یارش

چو کندی در نگین آن نقش موزون
نشاندی یار را بر چشم پر خون

شدی هر شب در آن کو زند و باش
ز دامان لعل ریز از دیده در پاش

ز لعل قیمتی بی محنت و رنج
بدست هر گدا افتاد صد گنج

بخسرو گفت شیرین کای سرافراز
بباید کردنت تحقیق این راز

حدیث لعل گشته داستانی
فتاده چون زبان در هر دهانی

کنون هر دست را تا هم نگین است
بنقشم هر گدایی همنشین است

طلب کردند شاپور گزین را
که ای دانا بیان کن سر این را

چنین فرمود دانای خردمند
که جز فرهاد نگشاید کس این بند

برون آرید از چه کوه کن را
که او داند جواب این سخن را

برآوردند از آن چاه عمیقش
دوانیدند تا پیش رفیقش

بگفتندش که ای مرد هنرمند
بغیر از تو کسی نگشاید این بند

بگو با ما که این لعل از چه کانست
کدامین دیده را این جون

گشاد استاد دانش در زمان را
حکایت کرد یک یک سر آن را

هنر آورد بیرونش از آن چاه
هنر بنمود سوی دلبرش راه

هنر ضایع نمی ماند کسی را
بدولتها رسانیده بسی را

بود مرد هنرور را هم انگشت
کلیدی بهر قفل رزق در مشت

جگان است

اگر خواهی که هرگز در نمانی　　بدست آور هنر تا می توانی
ازان دستی که ناید هیچ کاری　　بود بر تن عجب بیهوده باری

باز کشادن فرهاد روباه چنگ بجهت ز راه برداشتن آن خرنک

مخاطب کرد خر و کوه کن را　　ز روی سرزنش گفت این سخن را
بیا بگذر ازین اندیشهٔ خام　　نه آغازست ازین ره را نه انجام
برو در گوشه بنشین خدا را　　مرنجان پیش ازین خود را و ما را
ندانم تا بکی بیهوده گردی　　پشیمان نیستی زانها که کردی
ز تو نادان تری مشکل که باشد　　که زینسان سینه بیحاصل خراشد
اگر صد سال شیرین را بری نام　　ترا از نام شیرین کی شود کام
کجا مور و کجا تخت سلیمان　　نه بندد شاخ گل با زاغ پیمان
چرا در خاطر آرد مرغ خانه　　که با طوطی شود هم آشیانه
اگر خرچنگ بر گردون نهد پای　　نه بیند چشمهٔ خورشید را جای
نه بلبل گر زغن گردد هم آواز　　کند هنگامهای خنده را ساز
در انبان قرص مه نتوان نهادن　　بران نان کی توان دندان نهادن
نه در سیمه افتد آتش طور　　نسوزد خار و خس را شعله نور

که در گوش خران در ثمین کرد　　که در انگشت با انگشترین کرد
بجنس خود بود هر جنس را کار　　در افسر جوید و خر مهره افسار
سری کو لایق افسار باشد　　گر افسر جوید آن بیکار باشد
تو هم باید که جنس خود بجویی　　ره بیهوده این چندین نپویی
برینه کی توان بر عرش زد گام　　باتش کی پزد اندیشهٔ خام
بغیر جنس خود پروانه شد یار　　ازان گردید آتش را سزاوار
برون کن از سر خود این هوس را　　میسر کی شود این کار کس را
بخر وگفت آن غمگین دل تنگ　　که ای تزیین تاج و زیب اورنگ
زیک جنسند چه درویش و چه جم　　همه فرزند حوا اند و آدم
اگرچه نیست یکسان لعل و خارا　　ولی کاریست هر یک آشکارا
بود گر زیب تاج از لعل پاره　　ز بهر فرش هم خوبست خاره
وگر شاهین شه هر شکارست　　کبوتر هم طفیل او بکارست
بود گر تاج بهر سرفرازی　　بباید کفش گاه پانوازی
اگرچه قدر شب در نور بدرست　　سها را هم شب دیجور قدرست
دماغت را گل تر گر بود مشک　　خوشست از بهر آتش هم خس خشک

بچشم کم میان در ماند کانرا / که میداند بد و نیک جهانرا
بجه سازی از لکد افتاده را پست / بگیرش گر توانی از کرم دست
ز گفت و گوی او خسرو بر آشفت / زبان بگشاد و با یاران چنین گفت
نمی گردد سخن در پیش این بند / به بند عشق محکم کرده پیوند
نهم سنگی ازین پس در ترازوش / که عاجز آید از زور بازوش
کشم در زیر بار بی ستونش / وزان کوه گران سازم زبونش
ز درج لعل خسرو قفل برداشت / که جوشن جوهر شناسی در نظر داشت
بگفت ای شیر زور پیل صولت / بباید کردنت یکنوع خدمت
بود کوهی که ما را سنگ راهست / وزان بسیار کار ما تباهست
دران خرسنگ باید کرد راهی / که آسان بگذرد زانجا سپاهی
چوکوهی کوه کن برخا / که آسان بگذرد زانجا
چو کوهی کوه کن برخاست از جای / که ای پاکیزه کردار نکو رای
اگر بردارم از راه توان کوه / تو هم برگیر ازین دل کوه اندوه
بشرط آن کنم این جانسپاری / که دست از جان شیرینم بداری
چو برد او نام شیرین شاه شد زهر / علم زد در درونش آتش قهر

ولی

ولی با خود نیاورد این سخن را / بوعده راه زن شد کوه کن را
روان شد سوی کوه آن جگر خون / که مردم بیستون خوانندش اکنون
بصنعت بست کوه افکن میانرا / کمر بشکست آن کوه گرانرا
بدست کوه کن خارا زبون شد / بر انگشتش ستون بیستون شد
زد آن دیوانهٔ صحرای اندوه / ز هر سو چاکها در دامن کوه
زمیتین کرد سوزن سحر کاری / کشید از پای کوه خاره خاری
بسرعت سنگ می برید فرهاد / که بندد رخنه بر یاجوج بیداد
چو پولاد آزمون کردی بخاره / زدی در عالم از آتش شراره
ز دستهٔ تیشهٔ آن کوه غیرت / گرفتی در دهان انگشت حیرت
ز هر تیشه که میزد بی گزافی / همی افکند در خارا شکافی
شکاف تیشهٔ آن کوه اندوه / دهانی بود بهر نالهٔ کوه
نه کوه خاره آن دلتنگ می کند / که قبر خویشتن در سنگ میکند
بنود آن کوه قبر کوهکن بود / ازان هر پاره سنگش رنج تن بود
بدست خویش بر سنگ مزارش / رقم میکرد هر سو نقش یارش
نهاده نقش شیرین پشت بر کوه / چه غم گر کوه کن میمرد زاندوه

زبهر قتل خود فرهاد بی تاب   زگریه داده تیغ کوه را آب
فکنده پنجه در سیمران قوی چنگ   فلاخن کرده تا دور افکند سنگ
خراش سنگ کردی سخت جانی   بکوه خاره گفتی هر زمانی
گران جانی مکن ای کوه ازین بیش   سبک روحی کن و برخیز از پیش
درین محنت نمی آرد کسم یاد   زدست بیکسی فریاد فریاد
نمی بینم بغیر از دست یاری   که باشد بیکسی را دستیاری
بغیر از سایه‌ام یاری نباید   ولی از تیشه‌اش کاری نیاید
بنجی در فراق دلستانی   غریبی بیکسی میکند جایی

تازه کردن آن سحاب مکرمت گیاه پژمردهٔ بیستون را
وفا نمودن با آن صدف محیط محنت در مکنون را

سعادتمند ملک کامرانی   زند زین گونه کوس شادمانی
که روزی بود شیرین شاد و خندان   بگردش صف زده گیسو کمندان
یکی مرغول سنبل ساز کرده   یکی بند بنفشه باز کرده
یکی آمیخته نسرین به لاله   یکی آویخته بر گل کلاله
همه ناسفته درهای یگانه   همه در حسن و زیبایی فسانه
همه مه پیکران پرنیان پوش   همه آشوب عقل و آفت هوش

همه شکرلب و شیرین تبسم   همه غنچه دهان و خوش تکلم
بیکجا جمع گشته اتفاقی چند   سر و سرخیل شیرین شکرخند
کشاده نرگس مست از سر ناز   کسی کم دیده با دام دهن باز
کشیده بر رخ زیبا خط نیل   که باشد از پی چشم بدان میل
گرفته زاغ زلفش بر صنوبر   ز در گوشوارش بیضه در بر
دهانش را لب نوشین نی تاب   باب زندگی پرورده عناب
بگرد مه ز معجر بسته هاله   شب قدرش نهفته در کلاله
سر انداز آمدش صبح و رخش نور   زهی آن صبح و روز عالم افروز
بیاران گفت آن شیرین شمایل   بسوی بیستونش می کشد دل
سحاب بیستون خواهم شد امروز   که بینم برق آه آن جگرسوز
چو میتینش کند در خاره پیکار   بود کندن دل سنگم کند کار
زنم در بیستون از نازکامی   بکبک کوه آموزد خرامی
ریاحین را کنم در جلوه پامال   زمین را ماه نو بخشم ز خلخال
نهم که لاله را بر سینه داغی   گهی گل را برافروزم چراغی
گهی گل برآرم خاره را خار   زمانی کوه را بر دل نهم بار

کنم از نرگس مستانهٔ خویش　　غزالان را سگ دیوانهٔ خویش
سحاب رحمت آمد جانب کوه　　گیاه تشنه رست از درد و انبوه
همای لطف آن خورشید پایه　　بران بوم خراب افکنده سایه
جوان فرهاد رس را دید فرهاد　　دویدش پیش و گرد از درد فریاد
فتاد از شوق در پای سمندش　　که گرد خاک سر و سر بلندش
زبان عذر بگشاد از سر سوز　　که ای وصلت شب هجر مرا روز
شدی در کوه جانم را تسلی　　تعالی الله زهی طور و تجلی
من جان داده را از ان دلنواز　　ز نو جان دادی و جان نیاز ازی
بی نظاره ات ای غیرت حور　　مرا چشم آمدی و چشم را نور
خجل شد زین سبب خصم سیه دل　　نماندش زین خجالت خار در گل
درونی شاد و بیرونی خجل ماند　　نه جاک پیرهن نه جاک دل ماند
رخ ار برقع نمودی ای پری چهر　　شبم را صبح دادی صبح را مهر
دل از من صبرم از من داشت دوری　　مرا دل دادی و دل را صبوری
دل ریش از تو امید وفا داشت　　جراحت مرهم و مرهم دوا داشت
من خاکی که گرد آستانم　　رساندی ز آستان بر آسمانم

طبیب مهربان آنجا زمانی　　در نکی کرد بهر ناتوانی
اشارت کرد ساقی را که برخیز　　شراب ارغوانی در قدح ریز
بگردان ساغر می شاد و خندان　　که بر عمر اعتمادی نیست چندان
حریفان باده پیمودن گرفتند　　کم نابودن و بودن گرفتند
یکی جام شراب ارغوان فام　　بدست کوه کن داد آن گل اندام
گرفت آن ساغر می را ز دستش　　پرستش کرد پیش می پرستش
نهادی هر دمش بر دست جامی　　رساندی از لب جانش بکامی
گهی از وعده اش خرسند کردی　　دل صد پاره اش پیوند کردی
گشادی چشم مستانه نازک گاهی　　بغمزه جانبش کردی نگاهی
زمانی دست بر دوشش نهادی　　بتحسین قوت بازوش دادی
نوازشهای بی اندازه کردش　　ز آب زندگی جان تازه کردش
وزانجا کرد سوی قصر شاهنگ　　بماند آن عاشق بیچاره دلتنگ
گریبان پاره کرد آشفته حالی　　که یارب خواب بود این یا خیالی
چو ماه عید آن فرخنده مقصود　　نمودی دیر و رفتی از نظر زود
رخت آرام این جان حزین شد　　شبم را وه که صبح اولین شد

شکستن تیشه فرهاد محزون از خارهای بیستون

گریبان پاره این سوک ناگاه / برآورد از سر درد اینچنین آه
که چون بر بیستون شیرین گذر کرد / رقیبی رفت و خسرو را خبر کرد
که شیرین کوه کن را گوش جان شد / سوی او رفت و روحش را روان
فراقی رفت سوی تشنه جانی / وزان لب تشنگی دادش امانی
چنانش قوتی داد آن وفا کیش / که آسان کوه را بر دارد از پیش
ازان افسانه خسرو گشت بی‌تاب / بگفتا چون درین آتش زنم آب
یکی گفت از ندیمان کای جهاندار / بااین حیله توان رستن ازین بار
که شخصی را فرستی سوی فرهاد / که شیرین در فتاد از اسب و جان داد
چو دامانش ازین در خار آید / شکستی باشدش در کار آید
بود چون زال هر اینجا عجوزی / سیاهی چشم گازی پشت کوزی
فتاده شوره‌اش بر چهره زشت / بران گونه که برف افتد بر انگشت
بود هر چشم تیزش شیشه زهر / ز زهر چشم او صد قتل در دهر
ز دندان باشدش خالی دهانی / چو گور کهنه بی استخوانی
لب و بینی آن خر مغز فرتوت / نمودار لب گورست و تابوت

قدش دارست و هر مویی کمندی / که بیجان کرد از وی دردمندی
زحل کامد جهان را نحس اکبر / بود خالی ز روی آن بد اختر
ز پستانش کند دست اجل مشت / بسی را کشت ازان مشت یک انگشت
دو شاخ آمد دو پایش در دو غم را / دری بگشاده دهلیز عدم را
بود مرگ مفاجا همنشینش / نهان دست اجل در آستینش
پی مرگش لباسی پوش از نیل / روان کن سوی آن غافل بتعجیل
که گوید از غم شیرین خروشم / ز بهر ماتم او نیل پوشم
روان کردند سوی ناتوانی / ستمکاران بلای ناگهانی
فتادش چون نظر بر سوی فرهاد / ز سر معجر گشاد و کرد فریاد
که ای غافل چه کارست این ندانم / ترا در پا چه خارست این ندانم
فتاد آن گلعذار از پشت گلگون / ز مرگش دیده‌ها گردید پرخون
تو در جان کندن و جان داد یارت / فتاد از پا دو سرو سایه دارت
کفن تن شوی تابوتش محفه / لحد گردیده‌اش دهلیز صفه
برد گر از روی بالشش صبر / کند اندیشه لوح سر قبر
بود چون طره عقرب جبینش / بکام مور باشد انگبینش

ز بهر بردن دلها بتاراج | زکافور کفن سازد سفیداج
پی سرخی که آراید عذارش | بهاران لاله روید از مزارش
بجز حسرت فزایش شانه نی | ولی آن شانه را دندانه نی
شود گر مایل خلخال رایش | رسد بر حلقهای مار پایش
چو بشنید این سخن مسکین غمناک | گریبان پاره کرد و سینه زد چاک
که ای پرخم سنگین دل چه گفتی | چه گل ای خار نومیدی شگفتی
فتد گر فی المثل از آسمان سنگ | خورد بر پای مرد عاجز لنگ
چراغ عاجزان میرد ز صرصر | نه زرین مشعل خاقان و قیصر
دریغا زان قد موزون دریغا | دریغا زان خد گلگون دریغا
دریغا کان دهان خوشتر از نوش | بود همچون دهان غنچه خاموش
دریغا کان دو چشم از ناز مانده | ز دیدن همچو نرگس باز مانده
ز درد آن دو نرگس چون نکنم خون | ز رنج آن دو لب دل خون نکنم خون
نهان شد آن دو رخ از دیده ناگاه | دلا افسوس افسوس الله الله
بزیر خاک مهر عالم افروز | چرا بر من نگردد تیره این روز
ز طرف گلستان بر باد شد گل | ز هجرش چون ننالد زار بلبل

جدا افتادم از دلدار جانی | حرامم باد بی او زندگانی
ز سوز سینه شمع مجلس آرای | شده خاکستر پروانه بر جای
زمانی ماتم خود داشت فرهاد | پس آنگه بر کشید آهی و جان داد
ازین محنت سرا غمگین و محزون | دلی پر داغ حسرت رفت بیرون
جز این چیزی نخواهد چرخ بیجان | که گردد بی دلی هر لحظه بیجان
می عشرت مجو زین سر نگون جام | که باشد شیشهٔ خونریز حجام
کسی زان قصه شیرین را خبر کرد | چو بشنید آن صنم رخساره زر کرد
بسی گرد آن وفا جو بیقراری | بسی بگریست چون ابر بهاری
خط نیلین که بر رخساره بودش | ز آب دیده نیلی می نمودش
سیه پوشید زلف عنبرینش | که دارد ماتم اندوهگینش
ز هر سو خال نیلش نیل پوشی | بمرگ تلخ کامی زهر نوشی
گهی بگریستی چون دردمندان | گهی انگشت بگرفتی بدندان
گهی از غصه بر زانو زدی دست | گهی رخساره از اندوه می خست
ز نرگس گه سمن را آب دادی | به لولو گه رطب را تاب دادی
چو شد فرهاد در پای اجل پست | مهین بانو هم از پی رخت بربست

چو گشت از مرگ او آگاه شیرین — کشید از غم سرودی گاه مسکین
گریبان پاره کرد و روی برکند — ز سر معجر درید و موی برکند
برآمد ز آتش دل از سرش دود — که آن زن هم بدر رسم مادرش بود
مریض رنج ماتم شد دوباره — شدش جیب سلامت پاره پاره
غبار غم نشاندش گرد بر گرد — غم و محنت نهادش روی در درد
ز شبگون جامه زیور کرد ماهی — که عالم را بود چشم سیاهی
پی خواب اجل آراستش مهد — بار من برد تا بوتش بصد جهد
درین ره خواه سلطان خواه درویش — باخر عقبهٔ مرگ آیدش پیش
درین صحرا که بوی خرمی نیست — گیاهی بی‌بقاتر ز آدمی نیست
عقابی دان فلک را آدمی خوار — ز شکل ماه نو بگشاده منقار
پی پرواز کرد از کهکشان بال — گشاد از پنجه خورشید چنگال
نباشد حاصل عمرت بجز باد — منه گر عاقلی بر باد بنیاد
جهان چون تو هزاران یاد دارد — بروت او بسی زین باد دارد
تو گر بی دانشی گر ذو فنونی — بگاه چارهٔ مردن زبونی
مشو رنجور بهر بود و نابود — مگو این کار شد دیر آن دگر زود

بهر چه از قضا آید رضا ده — عنان کار در دست قضا ده
درین گنبد سرای پرخم و پیچ — اگر صد قرن مانی عاقبت هیچ

نامه نوشتن خسرو بطریق سرزنش در وفات فرهاد بآن سهی سرو نوشد ناشاد

چنین زد خامهٔ منشی گهر سنج — شکاف خامه‌اش چون شد در گنج
که چون فرهاد مرد از غصه شیرین — جگر خون کرد بهر یار دیرین
بخسرو گفت شخصی کان دلفروز — ز مرگ کوه‌کن دارد بسی سوز
شود از آه سردش اشک ژاله — کند در سم ز ژاله برگ لاله
غم فرهاد دارد بی کرانه — بود مرگ مهین بانو بهانه
چو بشنید این سخن شد خاطرش ریش — دبیر خاص را بنشاند در پیش
بگفتا خامه بردار ای قلم زن — بشیرین نامه‌ای از من رقم زن
پس از حمد و ثنای خالق کن — طراز خلعت مقصود این کن
مباش ای نازنین غمگین و ناشاد — بقای عمر بادت مرگ فرهاد
مخور چندین غم بیهوده اکنون — ز غم خوردن نیاید هیچ بیرون
دهان مگشا به آه آتش انگیز — که بگداز د شکر از آتش تیز

مساز از ناله در ماتم ترانه   مکن گور قفس اشک دانه دانه
مزن از گریه بر مه مشتری را   مکن آزرده کلبرک طری را
چو شمع از دل مشو آتش فروزان   مسوز از غم وزین بیش مسوزان
چو خواهی شدن شمع مزارش   چرا کشتی بصد زاری زارش
کل زردی اگر کم شد ز باغت   هزاران لاله می سوزد بداغت
منه سر بر سر زانو بزاری   مکن گو گردن غم طوق داری
وگر بر خواست گردی ز آستانت   بود گرد سم رخش آسمانت
مکن داغ از طبانجه روی مه را   مپوشان ماه من خال سیه را
عقیقی گشت اگر غایب ز درجت   سهیل آید بمهر دل ببرجت
نهان شد گر سها در پردهٔ روز   بماند آفتاب عالم افروز
خزان گر برد برگ نسترن را   بقا باد اسهی سرو و چمن را
مکن اشک ای بهار حسن باران   مکن بی آب نرگس را بهاران
بسی کردی بمرگش بیقراری   فرو مگذاشتی آیین یاری
تو گر زینسان عزا داری کسی را   بمردن میل خواهد شد بسی را
توان گر مردنش چون تو یاری   به از مردن نباشد هیچ کاری

مجملی

مباش از مردنش زین گونه رنجور   بیاد مرده نتوان رفت در گور
بمرده چون که نتوان داد جان را   غنیمت دار یاری زندگان را
تو شهدی او مگس گو را ادب نیست   مگس در شهد اگر میرد عجب نیست
تو صیاد آمدی او صید ناشادی   بمیرد صید پیش تیغ صیادی
بود او چون تن فانی تو جانی   رود تن جان بماند جاودانی   نی
تو روزی او چراغ خویشتن سوز   چراغ آن به که نبود زنده در روز
اگر او مرد شیرین زنده بادا   سر پر ناز را پاینده بادا
چو فارغ شد ز نامه کار خامه   بعنوانش مسجل گشت نامه
سپردش شه بدست تیزگامی   که شیرین را رسان از ما پیامی

رسیدن نامه شهریار بشیرین شکر گفتار

چو شیرین نامهٔ دلدار را دید   کشاد آن غنچهٔ پر خار را دید
سراسر نیشهای نوش پرورد   پی آزردن دلهای پر درد
فراوان اژدهای زهر آشام   نهاده سطرهای نامه اش نام
نوشته غدرهای طعنه انگیز   نموده لطفهای قهر آمیز
یکایک دشنهای تیز کرده   همه جلاب زهر آمیز کرده

نهان در پنبه آتشهای سوزان   که گرده مهر جان سوزی فروزان
بیاض نامه کاید از غرض پاک   نمک میر نخیتش بر سینه چاک

جواب نوشتن شیرین نامه پرویز را

یکایک زان کنایتهای جانسوز   چو خورد آن تیر پیکانهای دلدوز
بسی پیچید همچون نامه بر خویش   نهاد آنگه دوات و خامه در پیش
ز سنبل زیب برگ نسترن کرد   بخم و عرض حال خویشتن کرد
که فرمان ده اورنگ شاهی   مطیع رایت از مه تا بماهی
چو آمد نامهٔ سربستهٔ شاه   رساندم رایت اقبال تا ماه
ز سلطان خواندمش خط امانی   پی چشم بدان تعویذ جانی
چو بکشادم سزای خویش دیدم   هزاران نیش بهر ریش دیدم
نبود آن نامهٔ ته کرده از یار   زبانی بود در روی طعن بسیار
غلط کردم که بود از کینه تیغی   که خونم را بریزد بی دریغی
نگویم تیغ کز بهر اسیری   کفن پیچیده در هم دستگیری
ز بهر آنکه سوزی ذرهٔ عود   نشاید اینچنین انگیختن دود
شود آزرده گلبرگ از نسیمی   چه حاجت بود طوفان عظیمی

ای م

پی

پی موری که از موجش شود هوش   نشاید قلزمی آورد در جوش
حبابی را که بشکافند خانه   نباید مرد و میتین بی کرانه
کنی چون پشه را خانه تاراج   بخیل پیل زوران نیست محتاج
هلاک جان چراغی را نفی بس   چه حاجت کرد باد آسمان رس
نریزد خون تیهو کس بشمشیر   غزالی را چه حاجت پنجهٔ شیر
بود هر چند با زور اشکوهی   که بر شاخ رطب افکند کوهی
که آب زندگی افشاند بر راه   که بنشاند غباری از گذرگاه
که سوزد چوب صندل بهر حمام   گر آب گرم شوید گرد اندام
نشاید این همه آزار کردن   مرا از جان خود بیزار کردن
نبخشی مرهمم گر بهر راحت   نمک باری میفکن بر جراحت
نمی آید بکار این تند خویی   از آن لب حیف باشد تلخ گویی
جهان شاه و گدا بسیار دیده   بسی افسانهٔ ایشان شنیده
مشو غره باین دنیی فانی   که کس باقی نماند جاودانی
چه شمع آن گدا چه منقل شاه   نماند هیچ یک بعد از سحرگاه
نه بانگ کوس شه ماند درین بوم   نه آه و نالهٔ درویش مظلوم

نباید سرکشی کرد ... با فر   که نی افسر بود پاینده نه سر
ز سر پشمینه گر افتد کدا را   نماند تاج زر سر پادشا را
ز خاکستر شود گر گلخنی عور   ز سنجابش نماند نیز دستور
خزان چون ترکتاز آرد بگلزار   نه گل ماند از و آسوده نی خار
مجو آزار مهجوران ازین بیش   تو هم از روز مهجوری بیندیش
بیاید مرد آخر چون بصد سوز   چه خواهد بود چه فردا چه امروز
چو شد پرداخته آن نامه را کار   نماند از رنج بر دل خامه را بار
بدست قاصدی دادان سمن بر   که نزد شهریار انجمن بر

رفتن نسیم سحری بچمن که معطر گردد مشامش از سمن

چو آمد پیش خسرو نامهٔ یار   رسیدش غنچهٔ زنبق ز گلزار
شکاف آورد چون در نافهٔ مشک   دماغ جان شدش از بوی آن خشک
همه زهر هلاهل دید در شیر   که شیرین بهر قتلش کرده تدبیر
ز عشرتهای شیرین یادش آمد   بسی غم در دل ناشادش آمد
هوای گرم بود و نیم روزی   سموم گرم و گرمای تموزی
زمین بود از حرارت در تب و تاب   فلک از تاب خور در آتش و آب
نبود آن دجله و جیحون ز هر سوی   زمین را بود بر روی از عرق جو
بطرف جویبار از تاب خورشید   در آب افکند خود را سایهٔ بید
ز گرما آب در زیر زمین بود   حبابش قطرهٔ خوی بر جبین بود
در آب از آتش خور مرغ آبی   حسد می برد بر مرغ کبابی
نجنبیدی ز تابش برگ بر شاخ   چو آن برگی که باشد نقش کاخ
حنا را از اشتیاق باد پیوست   گرفتی باد زینها بر سر دست
شب از همسایگی و روز در تاب   فشاندی از کواکب بر رخش آب
در آن گرمای صعب و سوزش روز   روان شد سوی آن ماه دل افروز
ز دل برده قرار آن ماه چهرش   دو منزل را یکی کرده ز مهرش
بیک فرسنگی ماوای آن حور   فرود آمد چنان کز آسمان نور
بس آنگه با سهی سروان موزون   روان شد جانب قصر همایون
نگارین لعبتان آفت انگیز   همه جولان برگرد پرویز   کنان ه
یکی بر دست جام ارغوان رنگ   یکی هم نغمهٔ چنگ خوش آهنگ
ز یک سو مطرب شیرین شمایل   زبان بگشاده غنچهٔ دل

ز یک سو ماه رویان قصب پوش / زده از ناوک غمزه ره هوش
همای چتر آن خورشید پایه / فکنده بر سر خورشید سایه
رخش را سایهٔ چتر فلک قدر / شب قدر آمده در روی مه بدر
فکنده سایه بر مه چتر شاهی / شده همسایهٔ ظل الهی
ز رفعت آمده چتر آسمانی / عیان در زیرش از خوبی جهانی
عرق ریز آمده در جلوه شبدیز / بیک جا جمع آب و آتش تیز
نگار و خوی چکان چون بیقراران / ز ابر چتر پیدا باد باران
شکسته طرف نوروزی دل افروز / فکنده سایه تخت ابر بر روز
چکاننده گل رخساره اش خوی / گلاب انگیخته از آتش می
سمن بر را کنیزی گفت در گوش / که آمد خسرو از می مست و بیهوش
چو شیرین این سخن بشنید در ماند / صواب اندیشگان را بیشتر خواند
که ای پاکیزه رایان چیست چاره / ازین طوفان بجان جویم کناره
برویش در اگر بندم روا نیست / که در بر بخت خود بستن نزیبست
وگر آرم درون مست و بیهوش / درآید فتنه و آشوب در جوش
نه روی آنکه بگذارم برونش / نه رای آنکه بنشانم درونش

در زبر

نه قوت آنکه پهلویش نشینم / نه آن طاقت که برویش نبینم
من بیچاره حیرانم درین کار / دوتا شد سرو آزادم ازین بار
یکی گفت از ندیمان کای نکوخو / ازین اندیشه ام این میدهد رو
بگویمش که شیرین بس تبه کرد / که راه دیگر استقبال شه کرد
فرود آریم با عز تمامش / بجان و دل نماییم اهتمامش
چو هشیاری نشاندند خدمتش را / میان در بند آنکه خدمتش را
برون رفتند خوبان حصاری / که در خدمت کنندش جان سپاری
چو گل بر کف طبقهای زرناب / بعذرش شکر ریزان عناب
ز پس در پایش افشاندند گوهر / ز بسیاری کُه و بحر شد پر
ز روزن آن پری رو در نظاره / ز شوقش جامهٔ جان کرده پاره
ز بیم سر زنش غمگین و مهجور / فرو می برد آب حسرت از دور
روان منزل نگارین داشت باغی / که با آن بودش از جنت فراغی
نه باغی شاهدی کز جان برد هوش / ز مهر آورده دیوارش در آغوش
ز رفعت بر فلک دیوار بودش / مه نو رخنهٔ دیوار بودش
درختان زادران پاکیزه منزل / نمانده از هوایش پای در گل

بر دوش

ز سایه مشک بیدش ریخته مشک / نه مشک چین که سازد مغز را خشک
ز هر سو گلبنش طاوس پر گل / که پالودش سیاه از بیخ سنبل
دران جنت سرا بهر نظرها / بخا بسته انگشتان ز طرها
پی بازی بطفلی نخل نوبر / نموده بیضهٔ زرین صنوبر
بیکدیگر چنار از دلنوازی / فکنده پنجه در پنجه بازی
لب جویش ز گلها گشته خندان / زهی آن خنده نموده دندان
کشاده گشته هر جز دفتر گل / ز بهر نغمه سنجیهای بلبل
میان باغ قصر جنت آیین / شکسته قدر صورت خانهٔ چین
کشاده تا فرازش عرش ایوان / فکنده سایه بر بالای کیوان
به پیش حوض قصری بود زیبا / ز لطف هر طرفش دیوار دیبا
زلالش آب رو گشته زمین را / فکنده بر زمین ماه معین را
ز رشکش مانده کوثر بر جگر داغ / شده آیینه بهر شاهد باغ
ازان زیبنده حوض بوالعجب ساز / هزاران اطلس و اکسون شده باز
بآب و گل ز راهش کرد بردند / طریق خدمتش از جان سپردند
در آوردند با صد عز و نازش / درون منظر آن دلنوازش

دماغش کرد میل خواب نوشین / که بودش رنج بیداری دوشین

رسید لشکر شاه بهاز طغرل شکار بجولانگه آن زیبا تذرو خوش رفتار و در رسیدن آن صید زیبا از دام حیلهٔ صیاد

نشاط انگیز این فرخنده خانه / چنین آراست بزم خسروانه
که شه بیدار گشت از خواب نوشین / خمارش از شراب ناب دوشین
نه صبرش در دل و نه هوش در سر / نهاده چشم بر ره گوش بر در
درآمد نوش لب ابرو کشاده / نقاب عنبرین از رو کشاده
زبان در عذر خواهی شکر انگیز / لب از شیرین زبانیها شکر ریز
زمین بوسید و بسیاری ستودش / کنیزانه پرستشها نمودش
زبان بگشاد کای شاه جوان بخت / کواکب موکبت باد آسمان تخت
تعالی الله ازین مسکین نوازی / گدایانرا بجنت سرفرازی
چه سان بتخانه شد با پشه پیلی / چه سان در کوزه شد رود نیلی
پس از عرض نیاز آن لعبت چین / مهیا کرد بزم جنت آیین
نواها نغمه سنجان ساز کردند / نشاط رفته را آواز کردند
درآمد خنده بر لب ساغر می / نشاط شادمانی یار دروی

چو ایشان جام گلگون بر گرفتند / غم از دلهای پرخون بر گرفتند
تکلف برد چون می از میانه / هوسها را مهیا شد بهانه
چو شیرین دید از آن بیقراری / رمید از پیش آهوی تتاری
تذرو طرفه کرد آهنگ پرواز / که باز تیز بودش در کمین ساز
چو شه را شد فزون از مهر او شوق / دو دستش خواست در گردن کند طوق
در ابر کرد ناز و قهر در چشم / زبان بگشاد و گفتش از سر خشم
نه آن نخلم که آسان در برآیم / نه آن نوباوه ارزان بهایم
نه آن مرغم که آسانم کنی صید / نه آن صیدم که دشوارم بود قید
من مسکین غزال نازنینم / که شیران جهان را در کمینم
منم آن طرفه کبک کوهساری / که خندم بر عقابان شکاری
کمند زلف مشکین گاه خشم / بود ماری که دارد زهر چشم
در سیمین بناگوشم گه جنگ / بود بر فرق صاحب افسران سنگ
خط نیل رخم کاشوب شهر است / کمان ابرویم را نیز قهر است
رخم چون آتش غیرت فروزد / اگر برقع بود آهن بسوزد
نه انگشتانم از حنا است گلگون / ز قتل خلق و ناوکهاست پرخون

بیاض

بیاض دیده‌ام گز سرمه نازد / سراسر روز مردم تیره سازد
مجو کام از لب لعلم شتابان / که دیده کعبه بی رنج بیابان
کسی آب خضر آسان نیابد / ز عیسی کس ببازی جان نیابد
بگویی کز غم دل ناتوانم / که در هجران صبوری می‌توانم
اگرچه محنت یعقوب دارم / ولی صبر دو صد ایوب دارم
چه اندیشم از زندان دوری / که دارم بوستانهای صبوری
شهنشه را از آن زودش بشد تند / بگشتیش پنج دندان طمع کند
کشاد از درج گوهر قفل مرجان / وزان آتش زدش شعله در جان
برآری گفت کای غارتگر دین / مکن رسم و ره بیداد آیین
بنخشم میوه نخلم که از شاخ / مزن چوب ترم زان شاخ گستاخ
بدامت آن تذرو ناشکیبم / که دادهٔ دانهٔ خالت فریبم
جز زهرم میدهی چه نوش داری / مکن دیوانگی چون هوش داری
در گوشت نه سنگ آمد که کین / که بر نخل قدت بار است شیرین
خط نیلت نباشد تیر بیداد / بود باغ رخت را سرو آزاد
بیاض دیده‌ات صبح امید است / کزان شام سیه روز سفید است

تلمیح

هر انگشتت ز حنا شعلهٔ نور	شب هجرت اشارت کرد از دور
ز پا بنشین دمی این سرکشی چند	زمانی خوش برا این ناخوشی چند
بروز آور شبی با خسته حالی	چه خواهد بود یک شب نیست سالی
مکن چندین جفا بر مستمندان	که خوبی را بقایی نیست چندان
گره بگشا ز ابرو وز جبین چین	دمی لعبی نما ای لعبت چین
ز جورت جان من ناشاد تا کی	ندارد دل رسی بیداد تا کی
مکن تنگ این دل بیحاصلم را	بخند ای غنچه و بگشا دلم را
نه بینی گر چو خود آزاده سروی	چو من هم کم برو زیبا تذروی
درین گلشن اگر چون تو گلی نیست	گلت را همچو من هم بلبلی نیست
شدی هر چند سویش آرمیده	نمی شد رام آن مرغ پریده
بزاری مرغ وحشی کی شود رام	نگیرد باد از تلبیس آرام
چو جان از تن کند آهنگ رفتن	چه سانش باز دارد حیلهٔ تن
ببازی روز را نتوان نگه داشت	بگل نتوان در تقدیر انباشت
بآخر بار خشم آلوده و تیز	برون رفت از حریم بزم پرویز

بازگشتن خسرو اسکندر حشمت لب تشنه از چشمهٔ زندگانی و پرواز کردن طوطی بجانب شکرستان صفاهان

پشیمان گشته زان تندی و خشم	چنین اشک ندامت ریخت از چشم
که شاه از رفتن شیرین برآشفت	بالماس مژه یاقوت می سفت
که شیرین را بسر قهر است با من	ز بهر انگبین زهر است با من
ز شمع رخ کسان را مجلس افروز	ولی محفل من خان و مان سوز
بهر کس غیر من صدق و نیاز است	چو آمد نوبت من کبر و ناز است
بوعده تا کیم از پی دواند	ره بیهوده ام تا کی دواند
بسی لب تشنه گردم جست و جویش	ندیدم قطرهٔ آب از سبویش
ندانم تا کی از وی دور باشم	ز دوری تا یکی رنجور باشم
عجب گر میل بیزاری ندارد	دگر با من سر یاری ندارد
ستیزه گر چه سر تا سر غم آمد	ولی هم از ز من نتوان کم آمد
بمن یار از سر کین در ستیز است	مرا هم در ستیزش تیغ تیز است
تحمل مرد زیرک راست در کار	نه چندان کاورد بی غیرتی بار
تحمل چون گذشت از حد زبونیست	زبونی در حذر کردن ز دونیست
حریفی که نه خواهان تو باشد	کم او گیر اگر جان تو باشد

مرو در پی کسی کز تو برگشت | نیاسایی ز یاری کو دگر گشت
نصیب ما قضا آوارگی کرد | که با ما آن صنم یکبارگی کرد
نخواهد کرد مرا این چشم پر نور | برون آرم ز سر اندازمش دور
چنین معلوم شد کاندر سپاهان | شکر نامی بود در خورد شاهان
بهار حسن آن شیرین شمایل | کند پیدا در دمی صد غنچه در دل
کسی کش آورد یک شب در آغوش | شود از خیل خوبانش فراموش
چنان گردد اسیر زلف و خالش | که غیر او نیاید در خیالش
برون خواهم منش از جان شیرین | بشکر تلخی هجران شیرین
ملک سوی سپاهان بارگی راند | ولی درمانده را یکبارگی راند
باندک روزگاری در سپاهان | علم زد تاج بخش پادشاهان
خریداران شکر را فرستاد | بدامن زر بمن گوهر فرستاد
بسوی شکر آن طوطی زبانان | قدم کردند از سر جان فشانان
بمنزلگاه شکر چون رسیدند | ز شیرینی جهانی نوش دیدند
ز شاخ شکرستانها | بگویم دلبری آرام جانها
قدی چون طرفه سرو جویباری | رخی چون تازه گلهای بهاری

ز دندان و لب آن سرو گل اندام | شکر آمیخته با مغز بادام
ز نرگس آهوان را صید کرده | سزبرا تزا با آهو صید کرده
بیاد داد آن گیسوی پر خم | دهانش تنگ شکر بسته بر هم
بدیدن آن حریفان نازنین را | همه سودند بر خاکش جبین را
سلام خسروش از جان رساندند | پس آنکه در نثارش جان فشاندند
چو شکر نام شه بشنید برخاست | زمانی خویش را زان قوم در خواست
که یکدم از پی خدمت گرایم | وزان پس شاه را خدمت گرایم
ز مجمر سرو قدی خوش خرامی | بصید مرغ دل بگشاده دامی
ز مروارید دید آن دریگانه | ز دام مجرش بنمود دانه
ز سرخی لاله با نسرین برآمیخت | ز میل سرمه ساق نرگس آمیخت
بابرو و خال پیشانی قران داشت | فراز طاق زاغی آشیان داشت
زنخدان در سفیداج نهفته | گل سیب زنخدان شکفته
ز حنا کرد پای آن شوخ گلرنگ | که آرد پای کبک در سنگ
خرامش کرد چون زیبا تذروی | کزو آتش زند بر پای سروی
چو نقل مجلس خسرو شکر شد | از آن کام مرادش تلخ تر شد

فزون شد تلخی زهر فراقش شکر شیرین نیامد در مذاقش
بسوی حجره‌ها رو کرد پرویز لبی شکرشکن چشمی گهرریز
کزین سودا نه بینم هیچ سودی وزین آتش نخیزد هیچ دودی
نشد خرسند از شکر دل من نشد زو هیچ گون حل مشکل من
مرا دل از تب غم ناتوانست شکر تب کرده از نقصان جانست
دلی کز هجر یاری شد مشوش بوصل یار دیگر کی شود خوش
دو چشمم بر شکر دل سوی شیرین تنم اینجا و دل در کوی شیرین
ز شیرین آنچه یابم در شکر نیست ز خورشید آنچه یابم در قمر نیست
ید بیضا نه در هر آستین است نه در هر ناف آهو مشک چین است
اگر هر کوکبی بدری نمودی قمر را بر فلک قدری نبودی
نه هر لختی ز ابر آمد گهربار نه هر شاخی زفی آرد گهربار
نه هر رخسارهٔ رنگین برد دل نه هر گیسو نهد بر جان سلاسل
نه در هر لب خواص جانفشانیست نه در هر چشمه آب زندگانیست
نه هر رنگی صفای دل رباید نه هر مهر و وفایی دل گشاید

بود در حسن آنی کو برد دل بآن باشد دل دیوانه مایل
هزاران شیوه دیدم آن پری را که شاید دل دهی و دلبری را
بشکر باختی دل از تکلف ز کار خویشتن خوردی تاسف

پژمرده شدن آن تازه گلستان زیبا از بی اعتدال سموم وادی ناشکیبائی

کند بیمار این گنج صبوری چنین آه و فغان از رنج دوری
که چون شیرین جدا شد زان پری چهر علم زد در درونش آتش مهر
گریبان پاره کرد و زار بگریست که یارب چون کنم درمان من چیست
ز کار خود پشیمانیش بودی نبودی زان پشیمانیش سودی
بیاد روی او رفتی سوی باغ که بندد مرهم گل بر سر داغ
ببوی عارضش دیدی سمن را بآن مشغول کردی خویشتن را
گهی کردی نظر در زلف شمشاد که از زلف نگارم میدهی یاد
گهی در دامن خود میزدی دست که بر روی تو گرد دامنش هست
بسوی غنچه میدیدی زمانی که میدیدش نشانی از دهانی
سوی نرگس نظر میکرد گاهی که دارد شیوهٔ چشم سیاهی
بپرسیدی گری از لالهٔ باغ که از سوز که داری بر جگر داغ

کهی کفتی صنوبر را بزاری — که بر دل این کره باز که داری
بقمری کاه کفتا ای شغبناک — کریبان تو از دست که شد چاک
کهی از بلبلی در کشیدی — به بلبل کاه افغان بر کشیدی
بدل جا کرده مهر خانه سوزی — بصد حیله بشب می برد روزی
چو چشم مست خود بیمار کردید — بسان عاشقان خود زار کردید
باخر کرد سوز دل ز بوبش — علم زد آتش تب از درونش
زبانش شعلهٔ از آتش تب — وزان آتش دو لعل آتشین لب
لب نوشینش از تبخاله می تاب — شده سیب ذقن آبی بی آب
رخ ماه و تن چون کوه ان ماه — نشان کهربا داد و پر کاه
تن پر ابله بیمار و زاری — کره ها دید بی اندازه باری
طبیبان مانده عاجز از علاجش — نمی بردند ره سوی مزاجش
بجان آمد دلش از رنج دوری — نماندش طاقت بار صبوری
باخر خسته دل شابور را خواند — نوازش کرد و پیش خویش بنشاند
که خسرو را رسان از ما پیامی — بگویش از زبان ما سلامی
که یارب آن همه یاری کجا شد — ره و رسم وفاداری کجا شد

دریغا آنچنان عهدی که بستی — چو زلف خویشتن آخر شکستی
کرت معشوقهٔ نو دلپذیر است — ز یار کهنه هم کی ناگزیر است
ز شهد لب چه کر شکرت نوش — مکن از شکر شیرین فراموش
نشاید هر زمان یاری کرفتن — ز نو هر لحظه دلداری کرفتن
چرا لافد کسی از عشق بازی — که در دل آیدش از یار یاری
زعاشق نازو زیبایی ز زیباست — بر عنایی نیاید عاشقی راست
کمر بندان ترا کر بی شمار اند — مرا هم غمزه ها خنجر کذار اند
اکرچه در کهت جای شهانست — بسی سرها مرا بر آستانست
ترا کرچه بتان دلفریبند — هزاران دلفریبم ناشکیبند
ترا شکر اکرچه نوش جانست — لب شیرین من شکر فشانست
دهان چون غنچهٔ تر دل فروزم — یکی نشکفته از صد کل هنوزم
هنوزم زلف مشکین تابدارست — هنوزم لعل نوشین آبدارست
هنوز از موی من سنبل زند تاب — هنوز از روی من نسرین برد آب
هنوزم غمزه ها آشوب جانند — صف مژکان خونریزم ستانند
لب کوثر دعا کوی لب من — مه نو طوق دار غبغب من

دهانم غنچه را دل تنگ دارد   ز دردش لعل بر دل سنگ دارد
اسیر آهویم شیر شکاری   غلام گیسویم مشک تتاری
ز دلها لشکری و ز من نگاهی   ز چشم غمزه و ز جان سیاهی
عقیق آبدارم جاودانی   با آب خضر باشد زندگانی
بیاض چشم مستم دلپذیر است   هنوز آهو بره لب پر ز شیر است
چو در خال زنخدان دل فریبم   نموده از لطافت دانه سیبم
هنوزم ماه رخ گیتی فروز است   چراغ عارضم پروانه سوز است
خبر بر زد خسرو چون خبر برد   ازان شه دور باشی بر جگر خورد
ز شوق لطف و خالش برد فریاد   که آمد فیل را هندوستان یاد
روان گردید سوی یار دیرین   که یابد کام از حلوای شیرین

قران کردن ماه سعادت بزهره خجسته طلعت سپهر لطافت

عروس آرای کاخ ارجمندی   کند زینسان بنای عقد بندی
که شه از حال شیرین چون شد آگاه   رسید اشکش بماهی آه تا ماه
هوای یار بیش از بیش بودش   قرار از جان و صبر از دل ربودش
همان دم کوس رحلت بست بر فیل   روان شد جانب بردع بتعجیل

رسید آنجا بعد چند روزی   دل سوزان ز مهر سینه سوزی
طبیب روح بخش و عیسوی دم   علاج خسته کرد از یمن مقدم
نگارین زنده گشت از بوی بویش   که آب رفته باز آمد بجویش
درین گنبد سرای پر فسانه   بود چون درد و محنت را کرانه
غم و درد جهان کی جاودانیست   زمانی غم زمانی شادمانیست
نگردد زرد از دی سبزه زاری   که سرسبزی نه بیند از بهاری
اگرچه شادی عالم نماند   چرا کس غم خورد چون غم نماند
ندیدی غیر آن خسرو صلاحش   که آرد ناز نین را در نکاحش
بنام نیک گردد همدم او   برسم عقد باشد محرم او
بنام مهربانوی حصاری   ز سیم مهر یابد استواری
چو باشد همنشین جفت حلالش   جدایی نیابد در خیالش
سران ملک در محفل نشستند   برسم پیروانش عقد بستند
اساس شادمانی ساز کردند   بروی در های شادی باز کردند
ز هر سو خازنان گنج پیمای   ز جنس دست پیمان مجلس آرای
شترها زیر بار لعل رخشان   ز کوهان هر یکی کوه بدخشان

هزار استر همه در زیر مفرش / پر از اکسون و دیبای منقش
خطایی زاده کان ماه پیکر / کمرهای مرصع خنجر زر
گروه زنگیان عنبرین فام / کمربستان کرده عنبر زنگ و نو وام
عبیر و مشک از خرمن فزون بود / جواهر توده‌ها از من برون بود
جو شه را داد وصل و سنش دست / عماری بر هیون تیز رو بست
اساس خسروی ترتیب کردش / سپهر خویشتن ترغیب کردش
بآیین بستن شهر مداین / کشادا از هر طرف در بر خزاین
جهان کهنه را داد از نوی از / ز نقش کار واکاهی نوی باز
در و دیوار را اکسون و دیبا / چو گلزار ارم کردید زیبا
گذرها را عبیر آلود کردند / گلاب افشان و مشک اندود کردند
رسید آنکه منادی گر منادی / بگوش ساکنان شهر و وادی
که غیر از ساده رخساران موزون / نیاید کس باستقبال بیرون
ز هر جانب سهی سروان خرامان / بر غنایی کشان از پای دامان
هزاران عندلیب آواز و گلروی / ز هر سو نغمه پرداز و سخن گوی
ز آتش پاک رویان پر آزرم ، شده هنگامهای جمله هم گرم

رسانیدش سپهر و خیل آن عصر / بخشتهای شاهی بر در قصر
بقصر آمد درون زیبا سرشتی / قدم زد حور زادی در بهشتی
نشست آن شاه گیتی خرم و شاد / بمی خوردن صلاح خرمی داد
حریفان ساغر می بر گرفتند / نشاط و خوشدلی از سر گرفتند
برآمد نالهٔ جنگ و چغانه / ز نغمهای مطرب شد ترانه
پری پیکر درون حجلهٔ ناز / بگردش صف زده خوبان طناز
سراسر غنچهای ناشکفته / همه در پردهٔ عصمت نهفته
رسیده لالها هر یک ز باغی / ز لاله بلکه هر یک شب چراغی
یکی از تکمهٔ دیبای زردوز / پر از میوه نهال خاطر افروز
یکی را مشتری آویزه در گوش / یکی را اطلس گردون در آغوش
یکی فرخ همایون نازنینی / ز هر سو گشته با لش آستینی
یکی از حسن موی و لطف معجر / فشانده نشتر بر سنبل تر
یکی ماهی ز نقصان لیک خالی / ندیده بدر رخسارش هلالی
در آن مجلس نگارین شمع گشته / نبات و زهره با هم جمع گشته
یکی مشاطهٔ شیرین شمایل / نشسته پیش آن شیرین شمایل

نهاده دست زر پیش سمن بر | زهی آن طرفه حور طرفه کوثر
ز مویش شانه زین آمد بصد زیب | چو عیاری که آید از سر شیب
ز سرخی ریخت بر گل ارغوان را | بسرمه کرد مشکین آهوان را
دو طاق نیلگون از وسمه بگشاد | سپهر عشوه را قوس قزح داد
گره بر زلف مشکین بست آن ماه | بهار حسن را شب کرد کوتاه
گرفت آینه بر کف آن پری چهر | برابر شد ز عکسش ماه با مهر
ز شرم آیینه را غرق عرق کرد | گل رخسار خود را بر طبق کرد
پی پابوس ماه عنبرین خال | سراسر شد دهان زرینه خلخال
ز جعدش سنبل تر مانده بی تاب | ز لعلش غرق خون گردیده عناب
بشکر خنده شیرین شکرخند | شکسته قدر شکر قیمت قند
بدین آیین نگار نازپرورد | نشسته بر نیان دهر سرور
درآمد شهریار از باده سرمست | بت طناز را نشاند و بنشست
نشسته بر مراد خویش داور | شه معشوقه یار و بخت یاور
ز وصل یار جانی خرم و شاد | املهای فراقش رفته از یاد
بدست آن زلف عنبر فام بودش | عجب ماری با فسون رام بودش

کسفی ادی زبو داد دل را | گرفتی در بر آن ماه چگل را
بشیرین شاه را شد اشتها تیز | که بود آن شهد شیرین انگیز
ندید آن شب صلاح کار شیرین | که بردارد ز مهرش مهره دوج
ز بهر آنکه خسرو بود بیهوش | شود در سفتنش فردا فراموش
خورد چون بسته مست سر انداز | نداند بسته لب را از دهن باز
بگاه خواب ماه فتنه انگیز | برون آمد و می از پیش پرویز
ز هم زادان آن شمع شکرخند | باو سیمین عذاری بود مانند
درو پوشید یکسر زیور خویش | فرستادش بسوی دلبر خویش
شهنشه بود از می مست و در خواب | یکی در پیش او شهتوت و عناب
بعنابی روان شهتوت آورد | نشد فهمش که این صاف است یا درد
سحر گز خواب مستی چشم بگشاد | سخن پرسید زان شوخ پریزاد
چو گشت آن طوطی گویا سخن ساز | بجای آورد فی الحال از آواز
از آن معنی لب خسرو برآشفت | نگارین بود حاضر در برش گفت
درآمد در سخن دلدار با او | حکایت کرد از سر کار با او
بسی زان قصه خوش دل گشت خسرو | فتادش در دل از وی مهری از نو

باغوشش در آمد آن سمنبر / نهال ناز را آورد در بر
شدی کام دلش زان طرفه بستان / گهی سیب ذقن که نار پستان
بزیر سینهٔ با زنشکاری / طپید آن شد کبک کوهساری
کشیدش نیفه و بگشاد نافه / بشیر آهوی مشکین داد نافه
زد انگشتش چنان بر لعل مکنون / که گردیدش سر انگشت پر خون
کشیدش در حریم نازروزن / کنندش چو در سوفار سوزن
چو میغی سرمه اش در سرمه دان بود / ازان روروشنی در چشم جان بود
فشاندابر جواغردیش چون در / شد از در دانه ها سیمین صدف پر
چو گشت آن غنچهٔ رعنا شگفته / بکام دل در سیراب سفته
فراز بستر مدفون و دیبا / بهم آغوش آمد بند هردو زیبا
نهاده سینه بر سینه دو دلبر / بهم امیخته چون شیر و شکر
خضر آب حیات جاودانی / نهاده بر لب آب زندگانی
خوش آن روزی که بخت از در در آید / مرادی نامرادی در بر آید
ازان بهتر نباشد هیچ کاری / که یاری کام می یابد ز یاری
چو چشم از خواب نوشین باز کردند / همان آیین دوشین باز کردند

نیاسودند از عشرت زمانی / نمیدیدند ازان سود و زیانی
زمانی بر لب شهرود بودند / بصوت و لحن چون داود بودند
گهی دامن کشان در دامن دشت / ببانگ چنگ میکردند گلگشت
دمی بی مطرب و ساغر نبودند / زمانی بی رخ دلبر نبودند
نشسته بر مراد خویش پرویز / بشیرین شکرلب عشرت انگیز
بغیر از لعل شیرینش هوس نی / بر او جز ساقی و قوال کس نی
زکار پادشاهی گشته خرسند / بکام باده و شیرین لبی چند
زکار مملکت بودش فراغی / حریفی چند جست و کنج باغی
شده آیین عدل و داد از یاد / زبیدادی ممالک رفته بر باد
وزیری بود شه را ظلم پیشه / ستم اندیشه اش بودی همیشه
کلید مملکت دادی بدستش / سران سروران کرده پستش
خلایق را باو محتاج کرده / زغن را همسر دراج کرده
شده زنجیر عدل آن نکورای / بدور ظلم او زولانه بر پای
فراغت بسته ره از ملک امکان / شده هم روز سپاه و شهر ویران
سپاهی و رعیت هردو ناشاد / ز این انعام شه دیده نه آن داد

بصورت [illegible] لحن داود بودند

[illegible] فراغت بسته ره از ملک ایران / شده هم [illegible] ویران

رمه سرگشته در دشت و شبان نه / کشیده شاخ را شب پاسبان نه
سران ملک از دو بی تاب بودند / ز غصه بیخود و بی خواب بودند

برگ ریزان آن دو تازه نهال بوستان جوانی از تند باد اجل در موسم بی اعتدال صرصر خزان

خزان چون ترک تاز آورد در باغ / حریم باغ شد هنگامه زاغ
ز صرصر برگها از شاخ ریزان / شده ندا از چوب تر طفلان گریزان
ز کاهش گشت کاهی رنگ نارنج / اجل پیمانه پر کردش از آن رنج
بخاک افتاده سیب آل و گلگون / چو سرهای شهیدان غرقه در خون
به از نجیبه کفن پیچید در سر / نهان شد در شکوفه بار دیگر
انار از آتش دل گشته بی حال / ز خونین آبله شد جامه اش آل
خط سبز از چمن کان بود دلجوی / شد از رنج خزان زرد لب جوی
نمانده بلبلی بر تخته و کاس / نموده خارستان طرز و طاس
شده خارای آب از باد خواره / نه از خاره که باشد پاره پاره
وزان باد خزان هر جانب آن / شده دست چنار از رعشه لرزان
عروسان ریاحین خفته در خاک / صنوبر مانده دل پر خون و غمناک

فتاده ارغوان دور از تجمل / سیه پوشیده بهر ماتم گل
ز فرش خاک نرگس کرده بالین / مطلا کاسه اش گشته سفالین
بعشرت خسرو و شیرین در این فصل / دو عاشق را میسر دولت وصل
که آمد قاصدی از راه مغرب / بدستش نامه از شاه یثرب
هدایت نامه عین عنایت / عنایت نامه محض هدایت
که بودش نامه پیچیده در مشت / که از بهر شهادت داشت انگشت
رسیده از کف موسی عصایی / بقصد خصم پیچان اژدهایی
بدست خسرو پرویز دادش / گرفت از روی استغنا گشادش
چو بر کاغذ نظر انداخت پرویز / بسی در چشمش آمد هیبت انگیز
دبیر سحر املا کرده سازش / بنام ایزد بیچون طرازش
پس از حمد و ثنای خالق پاک / موشح گشته از منشور لولاک
که سلطان ابن سلطان ابن سلطان / سر گردنکشان ملک ایران
اگر دانش وری و فرخنده رایی / بدین احمد مرسل در آیی
سوی اسلام آی از کفر شو دور / بپوشان چشم از نار و ببین نور
مکن در خدمت شاه عرب بند / مشو در جهل خود چون بو لهب تند

وزان پس نکتهای دلکش نو / همه در خدمت و القاب خسرو

فتد گر این سخن از ما پسندت / کند خلاق بیچون ارجمندت
و گر با ما نبندی عهد و پیمان / بسی از کار خود گردی پشیمان
مشو غره بخیل بی شمارت / که در روز اجل ناید بکارت
نه بینی از سپاه بی عدد عون / قیاس خویش کن از خیل فرعون
زره پوش عجم گر بی شمار است / عرب را نیز با جوشن گذار است
چو خواند آن نامه را دندان بد اندیش / وعید و وعده در وی از عدد بیش
ز خشم آن نامه با کار زبان خود مند / دریدان نامه پیش قاصد افکند
که در عالم جز آن نیست کس را / که در دل بگذراند این هوس را
عرب را در سر این اندیشه از چیست / بگو آخر زکار آن قوم را کیست
نگنجد نام من در هر دو جانی / نیارد ذکر کردن هر زبانی
مرا قیصر غلام کمترینست / کمین هندوی من خاقان چینست
سوی خیل عرب گر آرم آهنگ / بر ایشان دشت بطحا را کنم تنگ
چرا حاتانشین را در دل آید / که قصر زرنگارش منزل آید
کشم در گنبشان تیغ غضب را / ز خون جیحون کنم بر عرب را
چو مر کاتش زند در بیشه کس / خطا باشد همه اندیشه کس

شود هر لحظه کس ناشاد از تو / کشد عمری رسن ناشاد از تو
زدی بر سر که آه از درد ناگاه / غم دل با که گویم وای و بلآه
در آورد اجل ای دوست از پای / بکام دشمنان چون بیمنت وای
بران خیل پیراهن دریدند / بسوی خاک بردندش شغبناک
برآمد آه و واه از چپ و از راست / ز مرد و زن غریو و نعره برخاست
نمد در گردن آن مشکین کلاله / که دیده آنچنان ماهی ز هاله
گهی در پای تابوتش زدی دست / گهی رخساره از ناخن همی خست
ز خاک تیره مسکن ساختندش / حرم را از لحد پرداختندش
چو کرد آن نازنین با آه و نالش / ز خاکش بستر و از خشت بالش
پس آنگه گفت دلدار وفاجوی / که خواهم بار دیگر بینمش روی
ز شوق وصل ماه عنبرین خال / برون آرد در آن سودا چو خوش حال
کفن از روی او بگشاد آن حور / ز پیش مهر لختی ابر شد دور
بمالیدش زمانی روی بر روی / بزاری گفت کای غمخوار دلجوی
چنین زیر کفن قدت که دیده / شکوفه کرده این نخل بریده
دریغا زین قد و بالا دریغا / دریغا زین رخ زیبا دریغا

خلایق جامها بر تن زده چاک
درون آمد وران سرداب چون حال که

دریغا زین دو رشته در سیراب دریغا زین دو مشکین جعد پرتاب
دریغا زین دو چشم مست خودکام ز دیدن مانده همچون چشم بادام

دریغا زان دهان خوش تبسم چو بسته لب فرو بست آن ز تکلم
کجا شد یارب آن جاه جلالت کجا شد یارب آن حسن جمالت
کجا شد یارب آن جادوش حاجب کجا شد آن همه دربان و نایب
ترا ای سرو قد گلعذارم درین زندان چه سان تنها گذارم
درین دهلیز بی بنیاد فانی حرامم باد بی تو زندگانی
همان بهتر که بر پایت نهم سر وزان سر بر ندارم تا بمحشر
نهان زهر هلاهل داشت آن ماه بقصد قتل خود آورده در راه
چو زان افکند لختی در دهانش برون آمد ز تن فی الحال جانش
تعالی الله زهی این عشق بازی که دیده اینچنین در عشق بازی
زهی دلربایان وفا کیش که دادی جان ز مهر عاشق خویش
شدند آگاه چون از سر این کار برآمد نعره از مردم بیکبار
صلاح کار پیران خردمند چنان دیدند کان شوخ شکرخند
سرشک از دیده ریزان مرد و زن را بیکجا دفن کردند آن دو تن را
بصد حسرت برون رفتند از آن باغ چو لاله بر دل اندوهگین داغ
نیابد کس درین فیروزه منظر که ننهد مرکش آخر رخت بر در

آن م

ج

چه خوش گفت آن شیخ گرامی سر دانش وران یعنی نظامی
که صد سال ار بمانی ور یکی روز بباید رفت ازین کاخ دلفروز
زر فعت گر نهی بر آسمان پای بود زیر زمینت عاقبت جای
سرت گر بالش مه کرده بالین کر آخر کاسه گردد سفالین
مشو در قید مال و قید فرزند که هم بخت این قید است آن م بند
غنایی چون عروسی راست در پی زپی هر نوبهاری را بود دی
گلی کم خنده زد بر طرف گلزار که نامد از گلابش گریه زار
نروید سبزه از بوستانی که آسیبی نه بیند از خزانی
چو خواهی رفتن از دنیی تهی دست چرا گردی بقید مال پابست
مشو بهر فضای خانه رنجور که گردد خانه ات آخر در گور
مشو در زینت ایوان هوسناک که چون لوحت بماند بر سر خاک
مکن از عاج درهای سرا ساز که ماند از تو درها عاقبت باز
چه سازی بهر فرش سنگ نیرنگ که ماند بر سر گور تو آخر این سنگ
نمی ارزد بهیچ این دنیی دون مباش از بهر هیچ از هیچ محزون
خداوندا بحق پاک دینان بقدر حرمت خلوت نشینان

...ن ز دآسمان گهواره کس
کو تا بو نقش ... ز دبیز از بس

بحق رهروان راه تحقیق   بحق آبروی اهل توفیق
بدرد مادر فرزند مرده   بافلاس غریب رنج برده
بآه عاشقان ناشکیبا   بناز و شیوهٔ خوبان زیبا
بآه دیدهای اشک ریزان   بسوز سینهای صبح خیزان
که مسکین هاتفی را آگهی ده   ز هر چیزی که بخشی آگهی به
ز شوق خود برار از سینه آهش   بسوی خویشتن بنمای راهش

بپایان رسیدن این شب قدر عنبرفشان و برامدن صبح سعادت مطلع امیدواری خنده زنان و دامن کشان

دران مدت که این نقش مسلسل   بتوقیع خرد می شد مسجل
فلک داد از دو چیزم سربلندی   که یابم در دو عالم ارجمندی
نخستین خدمت مخدوم جامی   که دیده دولتی زینسان گرامی
نه جامی خسرو اقلیم بینش   طراز آستین آفرینش
مقامش قبلهٔ اهل حقیقت   کلامش هادی راه طریقت
سر و سرخیل خیل اتقیا را   سپهسالار ختم انبیا را
رموز آسمانی را مدقق   کلام جاودانی را محقق

بدستش خامهٔ معجز عبارت   ز انگشت نبی دارد اشارت
ز نخل کلک آن اعجاز شیوه   شکوفه کاغذ آمد حرف میوه
ز دفترهای رنگینش ورقها   بود پر میوهٔ جنت طبقها
دوات او خم خمخانهٔ عشق   ز کاشی ساخته کاشانهٔ عشق
چو در ملک سخن زد کوس شاهی   صدایش رفت از مه تا بماهی
چو خاقانی ز صیت او خبر یافت   ز غیرت خویش را زیر و زبر یافت
ببردع چون رسید آوازان کوس   نزد دیگر نظامی کوس ناموس
چو رفت آوازهٔ نظمش بشیراز   ز سعدی بر نیامد دیگر آواز
بدهلو چون رسید آن گفتهٔ نو   دگر نشنید کس گفتار خسرو
حسن را جست گویان سر از خاک   رسیدش چون بگوش آن گوهر پاک
بود او آفتاب ایشان کواکب   شود کوکب ز نور شمس غایب
ز خجلت سحر پردازان بیکبار   ز آب شعر می شستند اشعار
چو کرد این مشعل خور عالم افروز   چراغ روز بنشینند از سوز
بوقت میوهٔ نورستن امسال   نباشد میوهٔ پارینه را حال
گشادی غنچه اتر نافهٔ مشک   نشاید بوی کردن خیرهٔ خشک

چو بخرامد تذرو طرفه باغ ‌ ‌ بود ناخوش خرام از غله فراغ
ندارد حاجت وصفی باو کس ‌ ‌ همان اصل سخن اوصاف او بس
دوم روزی شد از دهرم قناعت ‌ ‌ که باشد رتبه اش بالای طاعت
قناعت کردم از دنیا به هیچی ‌ ‌ نبود از تاب و پیچم هیچ پیچی
بکس عمری نکردم چون زبونان ‌ ‌ نگشتم گرد هر در همچو دونان
چو عنقا گوشهٔ قاف قناعت ‌ ‌ گرفتم بهر شغل این صناعت
تراشیدم ز خامه هم زبانی ‌ ‌ باواز عشق گفتم داستانی
هوای این مرامی بود پیوست ‌ ‌ که دیگر نظامی افکنم دست
نمی دیدم خویش این زور بازو ‌ ‌ که آرم پیش سنگ او ترازو
چگونه قطره با دریا زند پر ‌ ‌ گدایی چون نشیند با سکندر
بنزد آفتاب عالم افروز ‌ ‌ چه باشد قدر شمع خویشتن سوز
به پیش نغمهٔ بلبل درین باغ ‌ ‌ بود ناخوش فغان و نعرهٔ زاغ
چگوید با سواد هند زاغی ‌ ‌ چه باشد پیش مه نور چراغی
درین اندیشه می بودم شب و روز ‌ ‌ که چون گردم درین هنگامه فیروز
شد آخر خضر فکرت رهنمونم ‌ ‌ بهت برد ازین ظلمت برونم

بکام دل رسیدم لله الحمد ‌ ‌ مراد خویش دیدم لله الحمد
درین زیبنده نقش دلکش نو ‌ ‌ که کردندش لقب شیرین و خسرو
نکردم سعی در بسیار گویی ‌ ‌ که در گفتار بیش نبود نکویی
سخن گیرم خیال انگیز باشد ‌ ‌ چو پر گویی ملال انگیز باشد
بود بسیار گوی اکثر خطا گوی ‌ ‌ ز پر گویی از آن بر تافتم روی
عزیز است از یکی یاقوت پاره ‌ ‌ ز بسیاری نماید خاره خاره
مه نو از یکی دارد چنان قدر ‌ ‌ نه بیند سوی او کس چون شود بدر
بود یک نکتهٔ سنجیدهٔ نغز ‌ ‌ به از صد داستان گفتار بی مغز
سخن سنجیده گر گویی و اندک ‌ ‌ شود ورد زبان خلق هر یک
دمی ز آب زلال روح پرور ‌ ‌ ز دریاهای تلخ و شور خوشتر
ز شاخ عود عطر انگیز لختی ‌ ‌ به از بیدست گر باشد درختی
دهان را یک رطب کان قوت کامست ‌ ‌ به از خروارها خرتوت خامست
بود خال سیاه در روی گلرنگ ‌ ‌ نکوتر از هزاران زنگی زنگ
بیاراستی طبیعت ای بد اندیش ‌ ‌ که در گفتن نکوشیدم ازین بیش
کم از بسیار گفتن انجنانم ‌ ‌ که از گفتار می ماند زبانم

نه بسیار ملال انگیز گویم   فرح‌بخش و خیال انگیز گویم

چو خواهم طی کنم میدان نامه   نیاید طاقت رفتار خامه

نی کلکم نماید انچنان سور   که فردوسی بنالد ازین گور

جو بر در راه طبع دور کردم   نه جنبد توسن اندیشه گردم

چه آید زین کروه بی بضاعت   کز ایشان کشته بدنام این صناعت

چو نظم خویش سست و ساده و خام   وز ایشان عالم اندیشه بدنام

بغیر عیب جویی شان سزا نی   بجز آزردن شان کار دگر نه

گر از انصاف سر پیچم نه مردم   کند از جور بی انصاف دردم

ببین چون گفته ام شعرم که چند است   شمارش از شمردن ناپسند است

بجز وی کس نه بیند آدمی را   بباید دید روی مردمی را

شتر مرغ از کبوتر هم فزونست   که از پرواز باید دید چونست

مسلم نامه سنجی نظامی   تو باری نیستی زان نامه نامی

بجز وی دیگری نازش چنانست   که بر داماد ناز دایگانست

ز حسن شاهدان و لاله راچه   ز نور مشعل مه هاله را چه

نباشد چون ترا ناخن با انگشت   شوی عاجز چو ناگه خار در دست

گهی گر تشنگی بی تاب کردی   به آب دجله که سیراب کردی

گرت از جنس در بازار باشد   ترا هم مشتری بسیار باشد

دران فرصت که گشتم نقش پرداز   که این دیبای چینی را کنم ساز

هزاران بود نقش دلفریبم   که بردی هر یکی از جان شکیبم

از انها نقش بستم اندکی را   نکردم جلوه گاه از صد یکی را

بکار خویشتن دل سرد بودم   از ان صنعت گری می نمودم

همین گر آشتی کس اهتمامی   نبودش دیدمی از دهر کامی

نه پنداری که دعوی گزافست   بیان واقعست اینها نه لافست

گرت این نکته باور نیست چندان   بیا بسم الله اینک گوی و میدان

اگر طبع ترا باشد شناسی   ازین هم می توان کردن قیاسی

بیا ای هاتفی این گفت و گو چند   زبان در کش لب از دعوی فرو بند

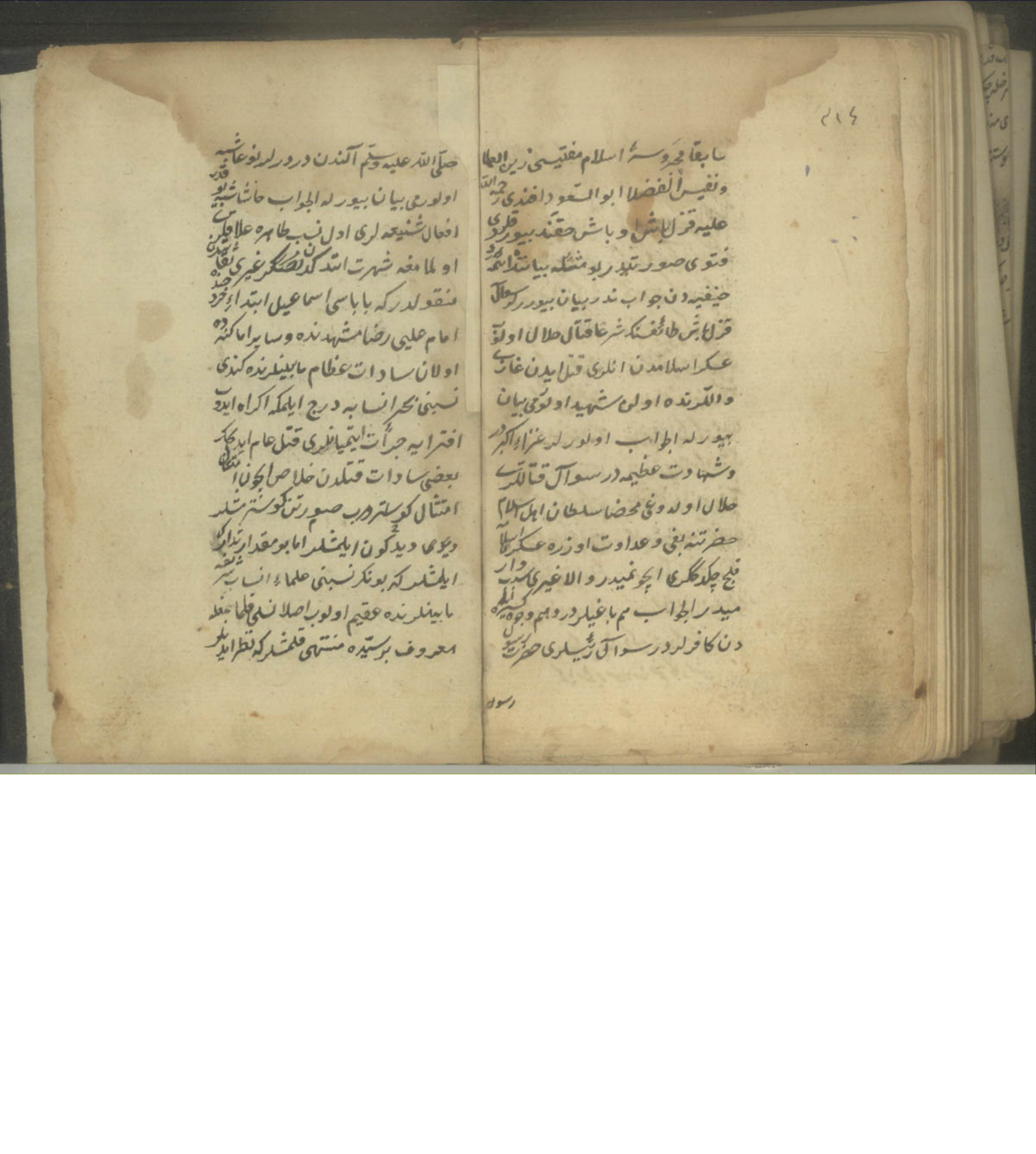
سخن را ختم گردان بر دعایی   که این دعوی رسد آخر بجایی

خداوندا چو این نوباوه بکر   برون آمد ز نخل نو بر فکر

چنانش کن ز خوبی سور بازار   که باشد مشتریش از جان خریدار

به نیکویی چنان کن نام دارش
که باشد بر سعادت ختم کارش

تم

سابقا محروسه اسلام مفتیسی زین العلما
ونفیس الفضلا ابو السعود افندی رحمة الله
علیه قزلباش و باش حقنده بیورلدقلری
فتوی صورتیدر بو مسئله بیاننده ائمه
حنفیه دن جواب نه در بیان بیورلر سؤال
قزلباش طائفه سنک شرعا قتال حلال اولوب
عسکر اسلامدن انلری قتل ایدن غازی
و اللرنده اولن شهید اولورمی بیان
بیورله الجواب اولور لر غزاء اکبر در
وشهادت عظیمه در سؤال قتاللری
حلال اولدوغی محضا سلطان اهل اسلام
حضرتنه بغی و عداوت اوزره عسکر اسلامه
قلیچ چکدکلری ایچونمیدر و الا غیری سبب وار
میدر الجواب هم باغیلر در و هم وجوه کثیره ایله
دن کافرلردر رسول الله حضرتلری حضرت

صلی الله علیه وسلم آلندن در ورلرینه عارشیه قدر
اولورمی بیان بیورله الجواب حاشا شبهه یوق
افعال شنیعه لری اول نسب طاهره علاقه لری
اولمامغه شهرت اتمشدر کذلک انلرک غیری نقبادن
منقولدر که باباسی اسماعیل ابتداء خروجنده
امام علی رضا مشهدنده وسایر اماکنده
اولان سادات عظام مابینلرنده کندی
نسبنی بحر انسابه درج ایلمکه اکراه ایدوب
افترا ایه جرأت ایتمیانلری قتل عام ایدنلر
بعضی سادات قتلدن خلاص ایچون امتثال
امتثال کوسترد رب صورتن کوستر شلر
دیکی دیدکون ایلمشلر اما بو مقدار تدارک
ایلمشلر که بونک نسبی علماء انساب شریفه
مابینلرنده عقیم اولوب اصلا نسلی قلماجغله
معروف بر ستیده منتهی قلمشلرکه نظرا ایدنلر

۱۰/۶/۲۶

در آ در دل دیگر اکنون نا گاه   درختی گوید انی انا الله

روا باشد انا الله از درختی   چرا نبود روا از نیک بختی

شجر شد سهیل آن آن کاری [illegible]

تنده از ازل تا آخر [illegible]

[illegible]

[illegible]

صحت

حقیقت حاله واقف اوله فوضا حقیقت نسبی

فقرا اوله دخی بی دین اوبجق سایر کفره

فرقی اولماز حضرت رسول صلی الله تعالی

علیه وسلم آل شعاری شرع مبینه رعایت

و احکام دین متینه حمایت ایدنلر در حضرت

نوح علیه السلام کنعان صلبی اوغلی ایکن

دینی اوزره اولمادیغیچون اهلندن دکلدر

رب عزته مناجات ایچون دعا ایتدوکده

انه لیس من اهلک بیورلوب سایر کفره

تعذیب و اغراق بیورلمشدر اکر انبیاء

عظام نسلندن اولماغله دنیوی و اخروی

عذابدن نجاته سبب اولیدی حضرت آدم

علیه الصلوة والسلام نسلندن اولماغله

کفره دن بر فرد اصلا دنیاده و آخرتده

معذب اولمزلر ایدی سؤال طایفه مزبوره

شو